

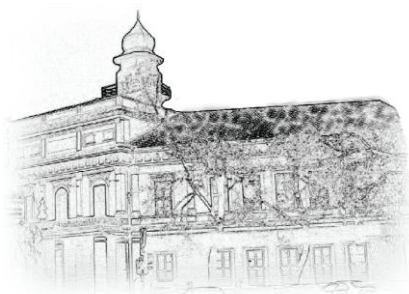
СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ АДА

ADA KÖZSÉG HIVATALOS LAPJA

ГОДИНА LIII
LIII. ÉVFOLYAM

21.02.2020.
2020.02.21.

БРОЈ 4.
4. SZÁM

5./ ПОСЛОВНИК

СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ АДА

ÜGYREND

ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK.....4

6./ ОДЛУКА

ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА МЛАДИМ БРАЧНИМ ПАРОВИМА, ПАРОВИМА КОЈИ ЖИВЕ У ВАНБРАЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ И САМОХРАНИМ РОДИТЕЉИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АДА ЗА КУПОВИНУ КУЋЕ ИЛИ СТАНА У 2020. ГОДИНИ

HATÁROZAT

A VISSZA NEM TÉRÍTENDŐ PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ODAÍTÉLÉSÉRŐL HÁZ, VAGY LAKÁSVÁSÁRLÁSÁRA FIATAL HÁZASPÁROK, ÉLETTÁRSI KÖZÖSSÉGBEN ÉLŐK ÉS EGYEDÜLÁLLÓ SZÜLŐK SZÁMÁRA ADA KÖZSÉG TERÜLETÉN A 2020. ÉVBEN.....45

7. ОДЛУКУ

О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОДРЖАВАЊУ ЧИСТОЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АДА

HATÁROZAT

A HATÁROZAT A TISZTASÁG FENNTARTÁSÁRÓL ADA KÖZSÉG TERÜLETÉN MÓDOSÍTÁSÁRÓL ÉS KIEGÉSZÍTÉSÉRŐL.....46

8. РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ ПОСЛОВАЊА ЈПР „АДИЦА“ АДА ЗА 2020. ГОДИНУ

HATÁROZAT

AZ ADAI ADICA ÜDÜLTETÉSI KÖZVÁLLALAT 2020. ÉVI ÜGYVITELI PROGRAMJÁNAK JÓVÁHAGYÁSÁRÓL.....47

9. РЕШЕЊЕ

О РАЗРЕШЕЊУ И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА УПВО „ЧИКА ЈОВА ЗМАЈ“ У АДИ

HATÁROZAT

AZ ADAI ČIKA JOVA ZMAJ ISKOLÁSKOR-ELŐTTI NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI INTÉZMÉNY IGAZGATÓ BIZOTTSÁGA TAGJAINAK FELMENTÉSÉRŐL ÉS KINEVEZÉSÉRŐL.....47

10. РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ О ДОНОШЕЊУ ИЗМЕНЕ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА „СТАНДАРД“ АДА ЗА 2020. ГОДИНУ

HATÁROZAT

AZ ADAI STANDARD KÖZMŰVESÍTÉSI KÖZVÁLLALAT 2020. ÉVI ÜGYVITELI PROGRAMJA MÓDOSÍTÁSÁNAK MEGHOZATALÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZAT JÓVÁHAGYÁSÁRÓL.....49

11. ЗАКЉУЧАК

О ПРИХВАТАЊУ ИНФОРМАЦИЈЕ О СТЕПЕНУ УСКЛАЂЕНОСТИ ПЛАНИРАНИХ И РЕАЛИЗОВАНИХ АКТИВНОСТИ ИЗ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА „СТАНДАРД“ АДА НА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈЕ ЗАКОН О ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА А ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ ОПШТИНА АДА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2019. ДО 31.12.2019. ГОДИНЕ

VÉGGZÉS

AZ INFORMÁCIÓ ELFOGADÁSÁRÓL A STANDARD KKV, ADA ÜGYVITELI PROGRAMJÁBAN TERVEZETT ÉS A MEGVALÓSÍTOTT AKTIVITÁSOK ÖSSZEHANGOLTSÁGÁNAK SZINTJÉRŐL A 2019.01.01-2019.12.31. IDŐSZAKRA , AMELYRE A KÖZVÁLLALATOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT ALKALMAZZÁK, ÉS AMELY ALAPÍTÓJA ADA KÖZSÉG.....50

12. ЗАКЉУЧАК

О УСВАЈАЊУ ИЗВЕШТАЈА О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА БУЏЕТСКОГ ФОНДА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ АДА ЗА 2019. ГОДИНУ

VÉGGZÉS

AZ ADA KÖZSÉG KÖRNYEZETVÉDELMI KÖLTSÉGVETÉSI ALAPJA ESZKÖZEINEK HASZNÁLATÁRA HOZOTT 2019. ÉVI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁRÓL SZÓLÓ JELENTÉS ELFOGADÁSÁRÓL.....50

13. ЗАКЉУЧАК

О ПРИХВАТАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА КОМИСИЈЕ ЗА КООРДИНИНАЦИЈУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД ПОСЛОВИМ ИЗ ИЗВОРНЕ НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ АДА ЗА ПЕРИОД 01.01.2019. - 31.12.2019. ГОДИНЕ

VÉGGZÉS

AZ ADA KÖZSÉG EREDETI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ ÜGYEK FELÜGYELŐSÉGI ELLENŐRZÉSÉT EGYEZTETŐ BIZOTTSÁG ÉVES JELENTÉSE A 2019.01.01-2019.12.31. IDŐSZAKRA ELFOGADÁSÁRÓL.....51

14. ОДЛУКА

О ВИСИНИ НАКНАДЕ И НАЧИНУ ИСПЛАТЕ ЗА РАД МРТВОЗОРНИКА

HATÁROZAT

A HALOTTKÉM MUNKÁJÁÉRT JÁRÓ TÉRÍTMÉNY MÉRTÉKÉRŐL ÉS KIFIZETÉSÉNEK MÓDJÁRÓL.....52

15. ОДЛУКА

О ДОНОШЕЊУ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉА АДА И МОЛ

HATÁROZAT

ADA ÉS MOHOL TELEPÜLÉSEK ÁTFOGÓ SZABÁLYOZÁSI TERVE MÓDOSÍTÁSÁNAK ÉS KIEGÉSZÍTÉSÉNEK MEGHOZATALÁRÓL.....53

16. ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА ОД 2019. ДО 2026.

ADA KÖZSÉG KÖZEGÉSZSÉGÜGYI TERVE A 2019-2026. IDŐSZAKRA.....64

“СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ АДА” бр. 4/2020

Деловодни број: 034-4/2020-04

Штампа и издаје Општинска управа општине Ада, 24430 Ада, Трг Ослобођења 1

e-mail: skupstinskasluzba@ada.org.rs web: www.ada.org.rs

Одговорни уредник Атила Кош.

Текући рачун: 840-742351843-94 са назнаком: За “Службени лист општине Ада”.

Илази по потреби.

Први број “Службеног листа општине Ада” је издат 31.03.1967. године

ADA KÖZSÉG HIVATALOS LAPJA 4/2020 szám

Iktatószám: 034-4/2020-04

Nyomtatja és kiadja Ada Község Közigazgatási Hivatala, Ada 24430, Felszabadulás tér 1.

e-mail: skupstinskasluzba@ada.org.rs web: www.ada.org.rs

Felelős szerkesztő Koós Attila.

Folyószámlaszám: 840-742351843-94 Ada Község Hivatalos Lapja részére

Igény szerint jelenik meg.

Ada Község Hivatalos Lapja első száma 1967.03.31-én jelent meg.

5.

На основу члана 32. тачка 1) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 – др. закон и 47/2018) и члана 44. тачка 1), члана 60. Статута општине Ада ("Службени лист општине Ада", број 11/2019 и 20/2019),

Скупштина општине Ада, на седници одржаној 20.02.2020. године, доноси

ПОСЛОВНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ АДА

I – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Пословником Скупштине општине Ада (удаљем тексту: Пословник) уређују се конституисање, организација и рад Скупштине општине Ада (у даљем тексту: Скупштина) и начин остваривања права и дужности одборника.

Члан 2.

Сви појмови у Пословнику употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски природни род

Именицекоје означавају службене позиције, положаје и функције у Скупштини могу се користити само у облику који изражава пол лица које је њихов носилац.

У Скупштини и у радним телима Скупштине се приликом избора, именовања и постављања води рачуна о обезбеђивању равноправне заступљености жена и мушкараца.

У свим радним телима Скупштине се обезбеђује заступљеност од најмање 30% представника мање заступљеног пола.

У раду Скупштине у службеној употреби су српски језик и ћирилично писмо и мађарски језик и писмо, сходно одредбама Статута општине.

Излагања говорника на седници Скупштине се преводе.

Члан 3.

Скупштину представља председник Скупштине.

Члан 4.

Печат Скупштине је округлог облика, пречника 45 мм, са грбом Републике Србије у средини и текстом исписаним на српском језику ћиричним писмом: "Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Општина Ада, Скупштина општине, Ада", и на мађарском језику и писму: "Szerb Köztársaság, Vajdaság Autonóm Tartomány, Ada község, Községi Képviselő-testület, Ada".

Текст печата исписује се у концентричним круговима око грба Републике Србије.

II - КОНСТИТУИСАЊЕ СКУПШТИНЕ

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07, 83/14-m.tör., 101/16 – m.tör. és 47/2018. számok) 32. szakaszának 1) pontja, Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 44. szakaszának 1) pontja és 60 szakasza alapján,

Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án tartott ülésén meghozza

**ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
ÜGYRENDJÉT**

I - ALAPRENDELKEZÉSEK

1.szakasz

Ada Község Képviselő-testületének ügyrendje (a további szövegben: ügyrend) szabályozza Ada Község Képviselő-testületének (a továbbiakban: Képviselő-testület) megalakulását, szervezését és munkáját.

2.szakasz

Az ügyrendben a nyelvtani hím nemben használt minden fogalom a természetes férfi és női nemre egyaránt vonatkozik.

A főnevek, amelyek hivatali tisztséget, pozíciót és funkciót jelölnek a Képviselő-testületben, csak abban a formában használhatók, amely kifejezi a hordozó személy nemét.

A Képviselő-testületben és a Képviselő-testület munkatestületeiben a választás, a kinevezés és a tisztségbe helyezés alkalmával figyelmet fordítanak a nők és a férfiak egyenrangú képviseletének biztosítására.

A Képviselő-testület minden munkatestületében biztosítandó a kevésbé képviselt nem 30%-os képviselete.

A Képviselő-testület munkájában hivatalos használatban a szerb nyelv és a cirill írásmód van, valamint a Magyar nyelv és írásmód, Ada község statútumával összhangban.

A Képviselő-testület ülésein a felszólalásokat lefordítják.

3. szakasz

A Képviselő-testületet a Képviselő-testület elnöke képviseli.

4.szakasz

A Képviselő-testület pecsétje kör alakú, átmérője 45 mm, középen a Szerb Köztársaság címerével, szerb nyelven és cirill írással a: „Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Општина Ада, Скупштина општине Ада”, magyar nyelven és írással a pedig a következő szöveggel: „Szerb Köztársaság, Vajdaság Autonóm Tartomány, Ada község, Községi Képviselő-testület, Ada”.

A pecsét szövege a Szerb Köztársaság címere körül koncentrikus körökben helyezkedik el.

II - A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MEGALAKULÁS

1. Конститутивна седница Члан 5. Конститутивну седницу Скупштине сазива председник Скупштине претходног сазива у року од 15 дана од дана објављивања коначних резултата избора. Конститутивном седницом Скупштине, до избора председника Скупштине, председава најстарији кандидат за одборника (у даљем тексту: председавајући), а у раду му помажу по 1 најмлађи одборник са 2 изборне листе које су добиле највећи број одборничких места и секретар Скупштине претходног сазива. Ако председник Скупштине претходног сазива не сазове конститутивну седницу у року из става 1. овог члана, седницу ће сазвати најстарији кандидат за одборника новог сазива, односно следећи најстарији одборник који то прихвати. Уз позив за прву седницу одборницима се обавезно доставља Статут општине Ада и Пословник Скупштине. Члан 6. Дневни ред конститутивне седнице Скупштине садржи: 1. избор Комисије за потврђивање мандата одборника (у даљем: Верификациона комисија), 2. извештај Општинске изборне комисије за спровођење избора за одборнике Скупштине општине Ада (у даљем: Изборна комисија), 3. извештај Верификационе комисије, 4. потврђивање мандата одборника, 5. давање свечане заклетве одборника, 6. избор председника Скупштине, 7. постављење секретара Скупштине. Члан 7. Скупштина се сматра конституисаном избором председника Скупштине и постављењем секретара Скупштине. 2. Потврђивање мандата одборника Члан 8. Одборници стичу права и дужности одборника Скупштине даном потврђивања мандата. Члан 9. Скупштина потврђује мандате одборницима на основу извештаја Верификационе комисије. Члан 10. На почетку конститутивне седнице Скупштине Верификациону комисију од 3 члана бира Скупштина на предлог председавајућег. Верификациона комисија је изабрана ако се	1. Az alakuló ülés 5.szakasz A Képviselő-testület alakuló ülését az előző összetételű Képviselő-testület elnöke hívja össze a végleges választási eredmények közzétételétől számított 15 napos határidőn belül. A Képviselő-testület alakuló ülésén a Képviselő-testület elnökének megválasztásáig, a legidősebb képviselőjelölt elnöklő (a továbbiakban: elnöklő), akinek a munkáját a két, legtöbb képviselői helyet elérő választási lista egy-egy legfiatalabb képviselő, valamint az előző összetételű Képviselő-testület titkára segíti. Amennyiben a községi Képviselő-testület előző ülészakának elnöke nem hívja össze a községi Képviselő-testület alapító ülését a jelen szakasz 1. bekezdése szerinti határidőn belül, az ülést az új ülészak legidősebb képviselőjelöltje hívja össze, illetve az azt elvállaló következő legidősebb képviselő. Az első ülésre szóló meghívóval a képviselőknek kézbesíteni kell Ada község statútumát és Ada Község Képviselő-testületének ügyrendjét is. 6.szakasz A Képviselő-testület alakuló ülésének napirendje tartalmazza: 1. a képviselők mandátumát hitelesítő bizottság megválasztása (a továbbiakban: verifikációs bizottság), 2. az Ada Község Választási Bizottságának az Ada Község Képviselő-testülete képviselőválasztásainak lebonyolítására jelentése, 3. a verifikációs bizottság jelentése, 4. a képviselők mandátumának megerősítése, 5. a képviselők ünnepélyes eskütétele, 6. a Képviselő-testület elnökének megválasztása, 7. a Képviselő-testület titkárának tisztségbe helyezése. 7.szakasz A községi Képviselő-testület a Képviselő-testület elnökének kiválasztásával és titkárának tisztségbe helyezésével tekinthető megalakultnak. 2. Mandátum megerősítés 8.szakasz A képviselők a Képviselő-testületbeli jogait és kötelességeiket a mandátumuk megállapítása napjától gyakorolják. 9.szakasz A Képviselő-testület a képviselők mandátumát a verifikációs bizottság jelentése alapján állapítja meg. 10. szakasz A Képviselő-testület alakuló ülésének kezdetén a három tagú verifikációs bizottságot a Képviselő-testület választja, az elnöklő javaslatára. A verifikációs bizottság akkor tekinthető
--	--

за њу, јавним гласањем, изјасни већина присутних одборника.

Верификационом комисијом председава најстарији члан.

Верификациона комисија престаје са радом кад Скупштина потврди мандате одборника.

Члан 11.

Верификациона комисија на основу извештаја Изборне комисије о спроведеним изборима утврђује да ли су подаци из уверења о избору сваког одборника истоветни са подацима из извештаја Изборне комисије и да ли су уверења издата од надлежног органа и о томе подноси извештај Скупштини.

Члан 12.

О потврђивању мандата одборника, на основу извештаја Верификационе комисије, Скупштина одлучује јавним гласањем. У гласању могу учествовати одборници којима су мандати додељени у складу са законом и који имају уверење Изборне комисије.

Мандат одборника почиње да тече даном потврђивања мандата и траје 4 године, односно до престанка мандата одборника тог сазива Скупштине.

Члан 13.

Скупштина може одлучити да одлаже потврђивање мандата појединог одборника, уколико подаци из уверења и из извештаја Изборне комисије нису у сагласности.

У горе наведеном случају упућује се захтев Изборној комисији да размотри правилност уверења и о истом поднесе извештај Скупштини у року од 15 дана.

Скупштина одлучује о мандату из става 1. после извештаја Изборне комисије.

Члан 14.

Одборник чији мандат није потврђен на првој седници, може учествовати у раду Скупштине, али без права одлучивања.

Члан 15.

Одборници којима је мандат потврђен, полажу заклетву усмено и потписивањем текста који гласи:

„Заклињем се да ћу се у раду Скупштине општине Ада придржавати Устава и закона Републике Србије и Статута општине Ада, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Заклетва на мађарском језику гласи: „Esküszöm, hogy Ada Község Képviselő-testülete munkájában a Szerb Köztársaság Alkotmányával, a törvényeivel, Ada Község Statútumával összhangban fogok részt venni, valamint becsületesen és részrehajlás nélkül, a polgárok érdekeit szem előtt tartva végzem

megválasztottnak, ha a jelenlevő képviselők többsége rászavazott.

A verifikációs bizottságban a bizottság legidősebb tagja elnököl.

A verifikációs bizottság munkája megszűnik, amikor a Képviselő-testület megerősíti a képviselők mandátumát.

11. szakasz

A verifikációs bizottság a Választási Bizottságnak a lefolytatott választásokról szóló jelentése alapján megerősíti, hogy mindegyik képviselő esetében a megválasztásukról szóló bizonylatban szereplő adatok megegyeznek-e a Választási Bizottság jelentésében szereplő adatokkal, és hogy a bizonylatokat az illetékes szerv adta-e ki, valamint minderről jelentést tesz a Képviselő-testületnek.

12. szakasz

A verifikációs bizottság jelentése alapján, a képviselők mandátumának megerősítéséről a Képviselő-testület nyilvános szavazással dönt. A szavazásban azok a képviselők vehetnek részt, akik a törvénnyel összhangban kaptak mandátumot, és a Választási Bizottság bizonylatával rendelkeznek.

A képviselők mandátuma a mandátumuk megerősítésétől kezdődik, és négy évig, azaz a Képviselő-testület adott összetételét alkotó képviselők megbízatásának megszűnéséig tart.

13. szakasz

A Képviselő-testület dönthet bizonyos képviselő mandátuma megerősítésének elhalasztásáról, amennyiben a bizonylatban és a Választási Bizottság jelentésében álló adatok nem egyeznek.

A fenti esetben kérelemmel fordulnak a Választási Bizottsághoz, hogy ellenőrizze le a bizonylatot és erről 15 napos határidőben terjesszen elő jelentést a Képviselő-testületnek.

A Képviselő-testület az 1. bekezdés szerinti mandátumról a Választási Bizottság jelentését követően dönt.

14. szakasz

A képviselő, akinek a mandátuma nem lett az első ülésen megerősítve, részt vehet a Képviselő-testület munkájában, de döntéshozatali jog nélkül.

15. szakasz

Azok a képviselők, akiknek a mandátuma megerősítést nyert, szóbeli esküt tesznek és aláírják a szöveget, amely szerb nyelven így hangzik:

„Одборници којима је мандат потврђен, полажу заклетву усмено и потписивањем текста који гласи: „Заклињем се да ћу се у раду Скупштине општине Ада придржавати Устава и закона Републике Србије и Статута општине Ада, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Az eskü szövege magyar nyelven így hangzik:

„Esküszöm, hogy Ada Község Képviselő-testülete munkájában a Szerb Köztársaság Alkotmányával, a törvényeivel, Ada Község Statútumával összhangban fogok részt venni, valamint becsületesen és részrehajlás nélkül, a polgárok érdekeit szem előtt tartva végzem

képviselői kötelezettségeimet.” 3. Избор председника и заменика председника Скупштине Члан 16. Скупштина, на конститутивној седници, бира председника Скупштине из реда одборника, на 4 године, тајним гласањем. Најмање 1 место на позицији председника/заменика председника Скупштине обезбеђује се за мање заступљени пол. Кандидата за председника Скупштине може предложити најмање 1/3 одборника. Одборник може да учествује у предлагању само 1 кандидата. Члан 17. Предлог кандидата за председника Скупштине подноси се председавајућем у писаном облику, након потврђивања мандата одборника. Председавајући саопштава одборницима све поднете предлоге кандидата за председника Скупштине. Предлог садржи име и презиме кандидата, биографију, страначку припадност, односно податак о страначкој неприпадности, образложење, сагласност кандидата у писаном облику, као и име и презиме известиоца предлагача. У име предлагача, известилац предлагача има право да образложи предлог. Предложени кандидат за председника Скупштине има право да се представи. О предложеним кандидатима може да се отвори расправа. После расправе председавајући утврђује листу кандидата за председника Скупштине по редоследу пријема предлога кандидата. Члан 18. По утврђивању листе кандидата из члана 17. став 7. Пословника, образује се Комисија за спровођење и утврђивање резултата тајног гласања од најмање 3 члана (у даљем тексту: Комисија). Скупштина већином гласова присутних одборника, образује Комисију из претходног става, чије чланове предлажу носиоци политичке странке, коалиције политичких странака, политичке организације или групе грађана који имају одборнички мандат у Скупштини. Комисијом председава најстарији члан Комисије. Члан 19. Гласањем за избор председника Скупштине руководи председавајући, коме у раду помажу лица из члана 5. став 2. Пословника.	képviselői kötelezettségeimet.” 3. A Képviselő-testület elnökének és elnökhelyettesének megválasztása 16. szakasz A Képviselő-testület az alakuló ülésen megválasztja a Képviselő-testület elnökét a képviselők sorából, négy évre szólóan, titkos szavazással. Legalább egy hely biztosítandó a kevésbé képviselt nem számára a községi Képviselő-testület elnöke/elnökhelyettese pozíción. A Képviselő-testület elnökjelöltjét a képviselőknek legkevesebb egyharmada javasolhatja. A képviselő csak egy jelölt előterjesztésében vehet részt. 17. szakasz A Képviselő-testület elnökjelöltjére vonatkozó javaslatot írásos formában kell az elnöklő elé terjeszteni a képviselők mandátumának megerősítését követően. A Képviselő-testület titkára ismerteti a képviselőkkel a Képviselő-testület elnökjelöltre tett összes javaslatot. A javaslat tartalmazza: a jelölt nevét, életrajzát, pártbeli hovatartozását, illetve adatot a pártonkívüliségről, indoklást, a jelölt beleegyezését írásos formában, valamint a betérjesztő előadójának nevét. A betérjesztő nevében, a betérjesztő előadójának jogában áll a javaslatot megindokolni. A Képviselő-testület javasolt elnökjelöltjének jogában áll bemutatkozni. A javasolt jelöltekről vita nyitható. A vitát követően az elnöklő megerősíti a Képviselő-testület elnöki tisztségére javasolt jelöltek jegyzékét a jelöltek javaslatának időponti sorrendjében. 18. szakasz Az ügyrend 17. szakaszának 7. bekezdése szerinti jelöltlista megerősítését követően, a Képviselő-testület legalább 3 tagú bizottságot hoz létre a titkos szavazás lefolytatására és eredményének megállapítására (a továbbiakban: bizottság). A Képviselő-testület az előző bekezdés szerinti bizottságot jelenlévő képviselők többségével alakítja meg, akiket a képviselői mandátummal rendelkező politikai pártok, politikai pártok koalíciói, politikai szervezetek vagy polgári csoportok hordozói javasolnak. A bizottságban a legidősebb tag elnököl. 19. szakasz A Képviselő-testület elnökének megválasztásán a szavazást az elnöklő vezeti, aki munkáját az ügyrend 5. szakaszának 2. bekezdésében szereplő személyek segítik.
---	---

Кандидат за председника Скупштине не може да руководи гласањем нити да помаже у руковођењу.

Члан 20.

Гласање се врши на гласачким листићима. Сви гласачки листићи су исте величине, облика и боје и оверени печатом Скупштине.

Број штампаних гласачких листића једнак је броју одборника.

За свако поновљено гласање, гласачки листићи штампају се у другој боји.

Текст гласачког листића исписује се у складу са чланом 2. став 5. Пословника.

На гласачком листићу кандидати се наводе редоследом утврђеним у листи кандидата. Испред имена сваког кандидата ставља се редни број.

Глас се за 1 од кандидата између кандидата чија су имена наведена на гласачком листићу, заокруживањем редног броја испред његовог имена.

Када је предложен само 1 кандидат за председника Скупштине гласање се врши заокруживањем „за“ или „против“ предлога.

Члан 21.

Одборнику се уручује гласачки листић тако што, пошто је претходно прозван, прилази столу председавајућег. Председавајући уручује одборнику гласачки листић, а секретар Скупштине, означава код имена и презимена одборника у списку одборника да му је гласачки листић уручен.

Кад одборник попуни гласачки листић, прилази месту где се налази гласачка кутија и убацује у њу гласачки листић, а секретар Скупштине, код имена и презимена одборника у списку, означава да је одборник гласао.

Гласачка кутија мора бити празна и од провидног материјала.

Члан 22.

Пошто је гласање завршено, Комисија утврђује резултат гласања у истој просторији у којој је гласање и обављено.

Пре отварања гласачке кутије, пребројаће се неупотребљени гласачки листићи и ставити у посебан коверат, који ће бити запечаћен.

Члан 23.

Утврђивање резултата гласања обухвата податке о броју:

- неупотребљених гласачких листића,
- употребљених гласачких листића,
- неважећих гласачких листића,
- важећих гласачких листића,
- гласова које је добио кандидат, односно кандидати.

Утврђивање резултата гласања обухвата и констатацију, који кандидат је изабран, односно да ниједан кандидат није изабран прописаном већином.

A Képviselő-testület elnökjelöltje nem vezetheti a szavazást, és nem is segíthet a szavazás vezetésében.

20. szakasz

A szavazás szavazólapokon történik.

Mindegyik szavazólap egyforma méretű, formájú és színű, valamint a Képviselő-testület pecsétjével hitelesített.

A nyomtatott szavazólapok száma megegyezik a képviselők számával.

Minden megismételt szavazáshoz a szavazólapok más színben kerülnek nyomtatásra.

A szavazólapok szövegét az ügyrend 2. szakaszának 5. bekezdésével összhangban írják ki.

A jelöltek nevei a szavazólapokon, a jelöltek névjegyzékén meghatározott sorrend szerint szerepelnek. Minden jelölt neve előtt sorszám van.

A szavazat egy jelőltre adható le, és pedig a szavazólapon felsorolt jelöltek közül, a szavazás azon jelölt neve előtti sorszám bekeretezésével történik, akire a képviselő leadja szavazatát.

Ha mindössze egy javaslat érkezett a Képviselő-testület elnöke személyére vonatkozóan, a szavazás a „mellette” vagy „ellene” bekeretezésével történik.

21. szakasz

A képviselő oly módon veszi át a szavazólapot, hogy miután szólították, az elnöklő asztalához fárads. Az elnöklő átadja a képviselőnek a szavazólapot, a Képviselő-testület titkára pedig feltünteti a képviselők jegyzékén a képviselő neve mellett, hogy átvette a szavazólapot.

Amikor a képviselő kitölti a szavazólapot, a szavazóúrnához fárads, melybe beledobja a szavazólapot, a Képviselő-testület titkára pedig feltünteti a képviselők jegyzékén a képviselő neve mellett, hogy szavazott.

A szavazóúrnának üresnek és átlátszó anyagból kell lennie.

22. szakasz

Amikor a szavazás befejeződik, a bizottság ugyanabban a helyiségben állapítja meg a szavazás eredményét, ahol a szavazás zajlott.

A szavazóurna felnyitása előtt, meg kell számolni a felhasználatlan szavazólapokat, majd egy külön borítékba kell tenni, mely lepecsételésre kerül.

23. szakasz

A szavazás eredményének megállapítása tartalmazza a következő számadatokat:

- a felhasználatlan szavazólapok számát,
- a felhasznált szavazólapok számát,
- az érvénytelen szavazólapok számát,
- az érvényes szavazólapok számát,
- a jelőltre, illetve a jelöltekre adott szavazatok számát.

A szavazás eredményének megállapítása tartalmazza a jelölt kiválasztásának meghatározását is, illetve annak a tényét, hogy egyik jelölt sem került kiválasztásra a szavazatok előírt többségével.

Члан 24.

Неважећим гласачким листићем, сматра се:

1. непопуњени гласачки листић,
2. гласачки листић из кога се не може са сигурношћу утврдити за који је предлог одборник гласао,
3. гласачки листић на коме је заокружен већи број кандидата од броја који се бира.

Члан 25.

О утврђивању резултата гласања Комисија саставља записник који потписују сви чланови Комисије. У записник се обавезно уноси дан и сат гласања.

На основу записника из претходног става, Председник комисије подноси Скупштини извештај о резултатима тајног гласања за избор Председника Скупштине.

Члан 26.

За председника Скупштине изабран је одборник који је добио већину гласова од укупног броја одборника.

Ако је за избор председника предложен само 1 кандидат, који не добије потребну већину гласова, гласање ће се поновити за истог кандидата, на истој седници.

Ако су за избор председника предложена 2 кандидата, од којих ниједан не добије потребну већину гласова, гласање ће се поновити за исте кандидате, на истој седници.

У другом кругу изабран је кандидат који добије већину гласова од укупног броја одборника.

Ако ни у другом кругу ниједан од предложених кандидата не добије потребну већину гласова, поступак кандидовања и избора се понавља.

Члан 27.

Председник Скупштине ступа на дужност по објављивању резултата гласања и преузима вођење седнице.

Члан 28.

Предлагање и избор заменика председника Скупштине спроводи се по истом поступку који је Пословником утврђен за избор председника Скупштине.

4. Постављење секретара и заменика секретара Скупштине

Члан 29.

Скупштина, на конститутивној седници, поставља секретара Скупштине из реда дипломираних правника.

За секретара Скупштине општине може бити постављено лице које има стечено високо образовање из научне области правне науке на основним академским студијама у обиму од најмање

24. szakasz

Érvénytelen szavazólapnak tekintendő:

1. a kitöltetlen szavazólap,
2. az a szavazólap, melyről nem derül ki egyértelműen, hogy melyik jelőltre szavazott a képviselő,
3. az a szavazólap, melyen a megválasztandó jelöltek számától több jelölt került bekeretezésre.

25. szakasz

A bizottság a szavazás eredményének megállapításáról jegyzőkönyvet készít, melyet a bizottság minden tagja aláír. A jegyzőkönyvbe kötelezően fel kell tüntetni a szavazás napját és óráját.

Az előző bekezdés szerinti jegyzőkönyv alapján a bizottság elnöke jelentést tesz a Képviselő-testületnek a Képviselő-testület elnöke titkos szavazással történő megválasztásának eredményeiről.

26. szakasz

A Képviselő-testület elnökévé az a jelölt kerül megválasztásra, aki elnyerte a Képviselő-testület képviselői összlétszámának szavazattöbbségét.

Ha az elnökválasztásra mindössze egy jelöltet javasoltak, aki nem kapta meg a kellő többségű szavazatszámot, ugyanerre a személyre vonatkozóan, ugyanazon az ülésen a szavazást meg kell ismételni.

Amennyiben két jelöltet javasoltak, akik közül egyik sem kapta meg a kellő többségű szavazatszámot, még ugyanazon az ülésen mindkét jelőltre a szavazást meg kell ismételni.

A második körben az a jelölt nyer megválasztást, aki mellett a képviselők összlétszámának többsége szavazott.

Ha a második körben sem kapja meg egyik jelölt sem a kellő többségű szavazatszámot, a jelölési és a választási folyamatot meg kell ismételni.

27. szakasz

A Képviselő-testület elnökének megbízatása a szavazás eredményeinek közzétételét követően kezdődik, és átveszi az ülés vezetését.

28. szakasz

A Képviselő-testület elnökhelyettesének jelölése és megválasztása, az ügyrendben az elnök megválasztására megállapított eljárás szerint történik.

4. A Képviselő-testület titkárának és titkárhelyettesének tisztségbe helyezése

29. szakasz

A Képviselő-testület az alakuló ülésen helyezi tisztségbe a Képviselő-testület titkárát, az okleveles jogászok köréből.

A Községi képviselő-testület titkárának tisztségére az a személy nevezhető ki, aki felsőoktatását a jogtudományok tudományágban, legalább 240 kreditpont tartamban, négyéves alapképzésen, mesterképzésen,

240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање 4 године или специјалистичким студијама на факултету, са положеним стручним испитом за рад у органима управе и радним искуством од најмање 3 године.

Секретар Скупштине се поставља на предлог председника Скупштине, јавним гласањем, на 4 године и може бити поново постављен.

Предлог садржи име и презиме кандидата, биографију и образложење.

Секретар Скупштине је постављен ако је добио већину гласова присутних одборника.

Ако кандидат за секретара Скупштине не добије потребан број гласова за постављење, председник Скупштине у року од 7 дана поново ће предложити кандидата за секретара Скупштине.

До постављења секретара Скупштине, послове из његове надлежности обављаће секретар из претходног сазива Скупштине.

Секретар Скупштине може да има заменика, који га замењује у случају његовог одсуства или спречености да обавља своју дужност.

Заменик секретара Скупштине поставља се на исти начин и под истим условима као и секретар Скупштине.

III – ИЗБОР И РАЗРЕШЕЊЕ ИЗВРШНИХ ОРГАНА ОПШТИНЕ

1. Избор

Члан 30.

Скупштина бира извршне органе, по правилу, на конститутивној или првој наредној седници, а најкасније у року од месец дана од дана конституисања.

Члан 31.

Председника општине, заменика председника општине и чланове Општинског већа, Скупштина бира на време од 4 године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника.

Члан 32.

Председника општине бира Скупштина, из реда одборника.

Кандидата за председника општине предлаже председник Скупштине.

Образложени предлог кандидата за председника општине председник Скупштине саопштава одборницима.

Предложени кандидат за председника општине има право да се представи Скупштини.

Члан 33.

Заменика председника општине бира Скупштина из реда одборника.

Кандидата за заменика председника општине предлаже кандидат за председника општине.

mesterképzési szaktanulmányokon, akadémiai szaktanulmányokon, szakképzési szaktanulmányokon, illetve legalább négyéves alapképzésen, vagy egyetemi szaktanulmányokon végezte, a közigazgatási szervekben való munkára jogosító szakvizsgával és legalább hároméves munkatapasztalattal rendelkezik.

A Képviselő-testület titkárának tisztségbe helyezése a Képviselő-testület elnökének javaslata alapján történik, négy éves megbízási időszakra, és újra tisztségbe helyezhető.

A javaslatnak tartalmaznia kell a jelölt nevét, életrajzát, és az indoklást.

A Képviselő-testület titkára akkor van tisztségbe helyezve, ha a jelenlévő képviselők többsége mellette szavazott.

Ha a Képviselő-testület titkárjelöltje nem kapta meg a kellő többségű szavazatszámot a tisztségbehelyezéshez, a Képviselő-testület elnöke 7 napon belül újból jelöltet javasol a Képviselő-testület titkári tisztségére.

A Képviselő-testület titkárának tisztségbe helyezéséig a hatáskörébe tartozó feladatokat a Képviselő-testület előző összetételének titkára végzi.

A titkárnak lehet helyettese, aki őt távolléte, vagy a tisztsége ellátásának akadályoztatása esetén helyettesíti.

A Képviselő-testület titkárának helyettesét ugyanazon módon és feltételekkel helyezik tisztségbe mint a Képviselő-testület titkárát.

III - A KÖZSÉG VÉGREHAJTÓ SZERVEINEK MEGVÁLASZTÁSA ÉS FELMENTÉSE

1. Megválasztás

30. szakasz

A Képviselő-testület a végrehajtó szerveket szabály szerint az alakuló vagy az azt követő első ülésen, legkésőbb az alakuló üléstől számított egy hónapon belül választja meg.

31. szakasz

A község polgármesterét, a község polgármester helyettesét és a Községi Tanács tagjait a Képviselő-testület 4 évre szólóan választja meg, titkos szavazással, a képviselők összlétszámának többségével.

32. szakasz

A község polgármesterét a Képviselő-testület a képviselők sorából választja meg.

A község elnökének személyére a Képviselő-testület elnöke tesz javaslatot.

A Képviselő-testület elnöke közli a képviselőknek a községi elnökjelöltre vonatkozó, indoklással ellátott javaslatot.

A javasolt községi elnökjelöltnek jogában áll bemutatkoznia a Képviselő-testületnek.

33. szakasz

A község polgármester helyettesét a Képviselő-testület a képviselők sorából választja meg.

A község elnökjelöltje tesz javaslatot a község elnökhelyettesének személyére.

Образложени предлог кандидата за заменика председника општинеодборницима саопштава кандидат за председника општине.

Члан 34.

Скупштина бира 7 чланова Општинског већа.

Чланови Општинског већа које бира Скупштина не могу истовремено бити и одборници.

Кандидате за чланове Општинског већа предлаже кандидат за председника општине.

Образложени предлог кандидата за чланове Општинског већа одборницима саопштава кандидат за председника општине.

Члан 35.

О предложеним кандидатима за председника општине, заменика председника општине и чланове Општинског већа, Скупштина одлучује истовремено.

Тајно гласање врши се заокруживањем „за“ или „против“ предлога у целини, по поступку предвиђеном Пословником за доношење одлука Скупштине тајним гласањем.

Члан 36.

Председнику општине и заменику председника општине избором на те функције престаје мандат одборника у Скупштини.

Одборнику који буде изабран за члана Општинског већа престаје одборнички мандат.

Престанак мандата одборника који је изабран за члана Општинског већа, по преузимању функције, председник Скупштине утврђује на наредној седници Скупштине.

2. Разрешење и оставка

Члан 37.

Председник општине може бити разрешен пре истека времена на које је изабран и може поднети оставку.

Председник општине може бити разрешен на образложени предлог најмање трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење председника општине мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине.

Ако Скупштина не разреши председника општине, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење председника општине пре истека рока од 6 месеци од одбијања претходног предлога.

Члан 38.

Разрешењем или оставком председника општине престаје мандат заменика председника општине и Општинског већа.

Члан 39.

Заменик председника општине, односно члан

А општина бира 7 чланова Општинског већа.

34. szakasz

A Képviselő-testület megválasztja a Községi Tanács 7 tagját.

A Községi Tanács tagjai, amelyeket a Képviselő-testület választ, nem lehetnek egy időben képviselők is.

A Községi Tanács tagjainak jelöltjeit a község elnökjelölt javasolja.

A község elnökjelöltje közli a képviselőknek a Községi Tanács jelöltjeire vonatkozó, indoklással ellátott javaslatot.

35. szakasz

A községi elnök jelöltről, a községi elnökhelyettes jelöltről és a Községi Tanács tagjai jelöltjeiről a Képviselő-testület egy időben dönt.

A titkos szavazás a javaslat egészére vonatkozóan a „mellette” vagy „ellené” bekeretezésével történik, azon eljárás szerint, melyet az ügyrend előír, a Képviselő-testület titkos szavazással meghozandó határozatai esetében.

36. szakasz

A község elnökének és elnökhelyettesének megválasztásával megszűnik a képviselői mandátumuk a Képviselő-testületben.

A képviselőnek, akit a Községi Tanács tagjává választanak, megszűnik a képviselői mandátuma.

A Községi Tanács tagjává választott képviselő mandátumának megszűnését, a tisztség átvételét követően, a Képviselő-testület elnöke állapítja meg a Képviselő-testület következő ülésén.

2. Felmentés és lemondás

37. szakasz

A község elnöke felmenthető, illetve lemondhat a megbízási ideje lejártá előtt.

A község elnöke felmenthető a megbízási ideje lejártá előtt, a képviselők legalább egyharmadának indoklással ellátott javaslatára, ugyanolyan eljárás szerint, mint kiválasztásakor.

A község elnökének felmentésére irányuló javaslatot a Képviselő-testület elnökének való átadásától számított 15 napos határidőn belül a Képviselő-testületnek meg kell vitatnia, és döntést kell hoznia.

Amennyiben a Képviselő-testület nem menti fel a község polgármesterét, a javaslatot átadó képviselők az előző felmentési javaslatuk elutasításától számított 6 hónapos határidőn belül nem javasolhatják újra a község elnökének felmentését.

38. szakasz

A község elnöke felmentésével megszűnik a község elnökhelyettesének és a Községi Tanácsnak a megbízatása is.

39. szakasz

A község elnökhelyettese, illetve a Községi

Општинског већа може бити разрешен пре истека времена на које је изабран и може поднети оставку.

Заменик председника општине, односно члан Општинског већа, може бити разрешен на предлог председника општине или најмање 1/3 одборника, на исти начин на који је изабран.

Када предлог за разрешење заменика председника општине или члана Општинског већа подноси председник општине, дужан је да истовремено Скупштини поднесе предлог за избор новог заменика председника општине или члана Општинског већа, која истовремено доноси одлуку о разрешењу и избору.

Члан 40.

Председник општине, заменик председника општине или члан Општинског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове до избора новог председника општине, заменика председника општине или члана Општинског већа.

Престанком мандата Скупштине престаје мандат извршних органа општине, с тим да они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност нових извршних органа, односно председника и чланова привременог органа ако Скупштини престане мандат због распуштања Скупштине.

IV – ОРГАНИЗАЦИЈА СКУПШТИНЕ

1. Председник Скупштине

Члан 41.

Председник Скупштине:

- сазива и председава седницама Скупштине;
- стара се о примени Пословника;
- стара се о остваривању јавности рада Скупштине;
- потписује акта која доноси Скупштина;
- представља Скупштину;
- стара се о благовременом и усклађеном раду радних тела Скупштине;
- врши и друге послове утврђене законом, Статутом општине, Пословником, као и одлукама Скупштине.

Члан 42.

Председнику Скупштине престаје функција пре истека времена на које је изабран: оставком, разрешењем или престанком мандата одборника.

У случају подношења оставке усмено или у писаној форми, председнику Скупштине престаје функција даном одржавања седнице на којој је поднео оставку, односно на првој наредној седници Скупштине, ако је оставку поднео у времену између 2

Tanács tagja felmenthető, és lemondhat a megbíratási ideje lejártá előtt.

A község elnökhelyettese, illetve a Községi Tanács tagja felmenthető a megbíratási ideje lejártá előtt a község elnökének, vagy a képviselők legalább egyharmadának javaslatára ugyanolyan módon, mint ahogyan a megválasztás történt.

A község elnökhelyettese, illetve a Községi Tanács tagja felmentésére irányuló javaslattal egy időben a község elnökének köteles javaslatot beterjesztene a község új elnökhelyettesének, vagy Községi Tanács tagjára vonatkozóan a községi Képviselő-testületnek, mely egy időben hozza meg a határozatot a felmentésről és a kinevezésről.

40. szakasz

A község elnöke, elnökhelyettese vagy a Községi Tanács tagja, akit felmentettek vagy önként mondott le, továbbra is elvégzi feladatait és a folyó ügyeit, mindaddig míg meg nem történik a község új elnökének, elnökhelyettesének vagy a Községi Tanács új tagjának kiválasztása.

A községi Képviselő-testület megbíratásának megszűnésével megszűnik a községi végrehajtó szervek mandátuma is, azzal hogy továbbra is elvégzik feladataikat és a folyó ügyeket, mindaddig míg meg nem történik az új végrehajtó szervek tisztségbe lépése, illetve az átmeneti szerv elnökének és tagjainak kiválasztása, ha a községi Képviselő-testület mandátuma a Képviselő-testület feloszlata miatt szűnt meg.

IV - A KÉPVISELŐ-TESTÜLET SZERVEZÉSE

1. A Képviselő-testület elnöke

41. szakasz

A Képviselő-testület elnöke:

- összehívja a Képviselő-testület ülését, elnököl az üléseken,
- gondoskodik a Képviselő-testület ügyrendjének alkalmazásáról,
- gondoskodik a Képviselő-testület munkájának nyilvánosságáról,
- aláírja a Képviselő-testület által meghozott ügyiratokat,
- képviseli a Képviselő-testületet,
- gondoskodik a Képviselő-testület munkatestületei időszerű és összehangolt munkájáról,
- végzi a törvénnyel, a község statútumával és a Képviselő-testület ügyrendjében, valamint a Képviselő-testület ügyirataiban meghatározott egyéb feladatokat is.

42. szakasz

A Képviselő-testület elnökének megbíratása megszűnhet annak lejártá előtt: lemondással, a tisztsége alóli felmentése és a képviselői mandátumának megszűnése alapján.

Amennyiben a Képviselő-testület elnöke szóban vagy írásban mond le, tisztsége annak az ülésnek a napjától számítva szűnik meg, melyen bejelentette lemondását, illetve a Képviselő-testület első következő ülésétől, ha lemondását két ülés közötti időszakban adta

седнице.

О поднетој оставци не отвара се расправа, нити се одлучује, већ се престанак функције председника само констатује.

Члан 43.

Председник Скупштине може бити разрешен пре истека мандата:

1. на лични захтев,
2. на предлог најмање трећине одборника.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Разређење се врши на начин и по поступку који је предвиђен за његов избор.

Скупштина је обавезна да се о предлогу за разређење председника Скупштине изјасни на првој наредној седници, од дана његовог подношења.

Члан 44.

У случају престанка мандата одборника, председнику Скупштине престаје функција председника даном одржавања седнице на којој је утврђено да му је мандат престао.

Члан 45.

У случају престанка функције председника Скупштине, пре истека времена на које је изабран, Скупштина ће на истој, а најкасније на наредној седници, започети поступак избора председника Скупштине, у складу са одредбама Пословника.

Ако је председнику Скупштине престао мандат пре истека времена на које је изабран, дужност председника Скупштине, до избора новог председника, врши заменик председника Скупштине.

Гласањем за избор председника Скупштине руководи заменик председника Скупштине, коме у раду помаже секретар Скупштине.

Кандидат за председника Скупштине не може руководити гласањем нити помагати у руковођењу.

2. Заменик председника Скупштине

Члан 46.

Заменик председника Скупштине помаже председнику Скупштине у вршењу послова из његове надлежности.

Заменик председника Скупштине замењује председника у случају његове одсутности, спречености да обавља функцију или на основу посебног овлашћења.

Члан 47.

Заменику председника Скупштине престаје функција пре истека времена на које је изабран: оставком, разређењем или престанком мандата одборника, по поступку и на начин предвиђеним за

ат.

A benyújtott lemondásról a Képviselő-testület nem nyit vitát, nem dönt róla, hanem csak megállapítja az elnök tisztségének megszűnését.

43. szakasz

A Községi Képviselő-testület elnöke, mandátumának lejártá előtt is felmenthető, mégpedig:

1. személyes igénylésre,
2. a képviselők legalább egyharmadának javaslatára.

E javaslatot írásban kell benyújtani és kötelező megindokolni.

A Községi Képviselő-testület elnökének felmentése ugyanolyan módon és eljárással történik, mint a nevezett megválasztása..

A Képviselő-testület köteles a Képviselő-testület elnökének felmentéséről szóló javaslatról az annak átadásától számított első soron következő ülésen dönteni.

44. szakasz

Ha a Képviselő-testület elnökének képviselői mandátuma megszűnik, elnöki tisztsége annak az ülésnek a napjától számítva szűnik meg, melyen megállapítást nyert mandátuma megszűnése.

45. szakasz

Abban az esetben, ha a Képviselő-testület elnökének tisztsége megbízási ideje lejártá előtt megszűnik, a Képviselő-testület ugyanazon, vagy legkésőbb a következő ülésen megkezdi a Képviselő-testület elnöke megválasztásának eljárását az ügyrend rendelkezéseivel összhangban.

Ha a Képviselő-testület elnökének tisztsége megbízási ideje lejártá előtt szűnik meg, a Képviselő-testület elnökének kötelezettségeit az új elnök megválasztásáig a Képviselő-testület elnökhelyettese látja el.

A Képviselő-testület elnökének megválasztásakor a szavazást a Képviselő-testület elnökhelyettese vezeti, akinek munkáját a Képviselő-testület titkára segíti.

A Képviselő-testület elnöki tisztségére jelölt személy nem vezetheti a szavazást, és nem segíthet annak vezetésében.

2. A Képviselő-testület elnökhelyettese

46. szakasz

A Képviselő-testület elnökhelyettese segít a Képviselő-testület elnökének a hatáskörébe tartozó feladatok végzésében.

A Képviselő-testület elnökhelyettese helyettesíti az elnököt annak távollétében vagy akadályozottsága, illetve külön meghatalmazás esetén.

47. szakasz

A Képviselő-testület elnökhelyettesének megbízatása megszűnhet annak lejártá előtt: lemondással, a tisztsége alóli felmentése és a képviselői mandátumának megszűnése alapján, az elnök

престанак функције председника Скупштине.

У случају престанка функције заменика председника Скупштине пре истека времена на које је изабран, избор заменика председника Скупштине врши се по поступку и на начин предвиђен за избор председника Скупштине, с тим што поступком за избор руководи председник Скупштине, коме у раду помаже секретар Скупштине.

3. Секретар Скупштине

Члан 48.

Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.

Члан 49.

Секретар Скупштине:

- стара се о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад;
- помаже председнику и заменику председника Скупштине и председницима радних тела Скупштине у раду;
- обавља и друге послове утврђене законом, Статутом општине, Пословником и другим актима Скупштине.

Члан 50.

Секретара Скупштине поставља Скупштина.

Његова функција престаје конституисањем ново изабране Скупштине, при чему он врши своје задатке до постављења новог секретара.

За свој рад секретар је одговоран Скупштини и председнику Скупштине.

Члан 51.

Секретару Скупштине престаје функција пре истека времена на које је постављен, оставком или разрешењем.

У случају подношења оставке, секретару Скупштине престаје функција даном одржавања седнице на којој је поднео оставку, односно на првој наредној седници Скупштине, ако је оставку поднео у времену између 2 седнице.

О поднетој оставци не отвара се расправа, нити се одлучује, већ се престанак функције секретара по овом основу само констатује.

Скупштина општине може, на образложен предлог председника Скупштине, разрешити секретара, као и заменика секретара Скупштине, пре истека мандата, на начин и по поступку предвиђеном за постављење секретара Скупштине.

тисztсегének megszűnése esetére előirányozott eljárás szerint és módon.

Amennyiben a Képviselő-testület elnökhelyettesének megbízatása annak lejártá előtt megszűnik, a Képviselő-testület elnökhelyettesének megválasztása az elnök megválasztásával megegyező eljárás szerint és módon történik, azzal, hogy megválasztásakor a szavazást a Képviselő-testület elnöke vezeti, akinek munkáját a Képviselő-testület titkára segíti.

3. A Képviselő-testület titkára

48. szakasz

A Községi Képviselő-testület titkára felelős az adatok, iratok és okiratok időben történő benyújtásáért, amikor azt a köztársaság vagy az autonóm tartomány, a Községi Képviselő-testület munkájának és ügyiratainak ellenőrzésére illetékes szerve megköveteli

49. szakasz

A Képviselő-testület titkára:

- a Képviselő-testület és annak munkatestületei üléseinek összehívásával és lefolytatásával kapcsolatos szak-teendőkről gondoskodik és irányítja a munkájukkal kapcsolatos adminisztratív munkát,
- segíti a Képviselő-testület elnöke és elnökhelyettese, valamint a munkatestületek elnökei munkáját
- elvégzi a törvénnyel, a község statútumával és a Képviselő-testület ügyrendjében, valamint a Képviselő-testület ügyirataiban meghatározott egyéb feladatokat is.

50. szakasz

A Képviselő-testület titkárát a Képviselő-testület helyezi tisztségbe.

Az újonnan megválasztott Képviselő-testület megalakulásával a Képviselő-testület titkárának tisztsége megszűnik, de ellátja kötelezettségeit az új titkár tisztségbe helyezéséig.

A titkár munkájáért a Képviselő-testületnek és a Képviselő-testület elnökének felel.

51. szakasz

A Képviselő-testület titkárának tisztsége megszűnhet a megbízatási ideje lejártá előtt: lemondásával és a tisztsége alóli felmentésével.

Amennyiben a Képviselő-testület titkára lemond, tisztsége annak az ülésnek a napjától számítva szűnik meg, melyen bejelentette lemondását, illetve a Képviselő-testület első következő ülésétől, ha lemondását két ülés közötti időszakban adta át.

A benyújtott lemondásról a Képviselő-testület nem nyit vitát, nem dönt róla, hanem csak megállapítja a titkár tisztségének megszűnését.

A Képviselő-testület a Képviselő-testület elnökének indoklással ellátott javaslatára a megbízatása lejártá előtt felmentheti tisztsége alól a Képviselő-testület titkárát és titkárhelyettesét, a tisztségbe helyezésével azonos módon és eljárással.

4. Одборничке групе

Члан 52.

Одборници Скупштине имају право да образују одборничке групе.

Одборничку групу чине одборници који припадају једној политичкој странци, коалицији странака, другој политичкој организацији или групи грађана, која има најмање 5 одборника.

Одборничку групу могу удруживањем да образују и одборници који припадају политичкој странци, коалицијама странака, другој политичкој организацији или групи грађана, које имају мање од 5 одборника.

Одборничка група се конституише тако што се председнику Скупштине подноси списак чланова одборничке групе који је потписао сваки њен члан. На списку се посебно назначаваше шеф одборничке групе који представља одборничку групу. Одборничка група може овластити другог члана да замењује шефа одборничке групе.

Одборник може бити члан само једне одборничке групе.

О промени састава одборничке групе њен шеф, у писаној форми обавештава председника Скупштине, уз оверену писану сагласност одборника који мења припадност одборничкој групи.

О образовању нове одборничке групе и о променама у постојећим, обавештавају се одборници Скупштине на првој наредној седници.

Члан 53.

Административно-техничке послове за потребе одборничких група обавља Стручна служба за скупштинске послове и послове Општинског већа (у даљем тексту: Стручна служба).

5. Радна тела Скупштине

Члан 54.

За разматрање и претресање питања из надлежности Скупштине, за давање мишљења на предлоге одлука и других општих аката које доноси Скупштина, и ради вршења других послова, образују се стална, посебна стална и повремена радна тела, у складу са Статутом општине и Пословником.

5.1. Стална радна тела

5.1.1. Образовање и састав

Члан 55.

Чланови сталних радних тела бирају се из реда одборника и грађана, за мандатни период за који су изабрани одборници Скупштине.

Актом о избору чланова сталног радног тела

4. Képviselői csoportok

52. szakasz

A Képviselő-testület képviselői képviselői csoportot hozhatnak létre.

A képviselői csoportot a legalább 5 képviselővel rendelkező, ugyanazon politikai párthoz, pártkoalícióhoz, más politikai szervezethez vagy polgári csoporthoz tartozó képviselők alkotják.

Összefogással képviselői csoportot hozhatnak létre a kevesebb, mint 5 képviselővel rendelkező politikai párthoz, pártkoalícióhoz, más politikai szervezethez vagy polgári csoporthoz tartozó képviselők is.

A képviselői csoport létrehozása oly módon történik, hogy a Képviselő-testület elnökének át kell adni a képviselői csoport tagjainak jegyzékét, melyet minden tag aláírt. A jegyzéken külön fel kell tüntetni a képviselői csoport vezetőjét, aki képviseli a képviselői csoportot. A képviselői csoport egyik tagját felhatalmazhatja a vezető helyettesítésére.

Egy képviselő csak egy képviselői csoport tagja lehet.

A képviselői csoport összetételének megváltozásáról a csoport vezetője írásos formában értesíti a Képviselő-testület elnökét, a képviselői csoporthoz való tartozását változtató képviselő hitelesített írásos beleegyezésével.

Új képviselői csoport létrehozásáról, illetve a meglévő módosításáról a Képviselő-testület képviselői az első soron következő ülésen értesülnek.

53. szakasz

A képviselői csoportok számára az adminisztratív-műszaki munkákat a Képviselő-testület és a Községi Tanács szakszolgálat végezi (a továbbiakban: szakszolgálat).

5. A Képviselő-testület munkatestületei

54. szakasz

A Képviselő-testület hatáskörébe tartozó kérdések megvitatása és megtárgyalása, a Képviselő-testület által meghozott határozat és más általános ügyiratok javaslatainak véleményezése, valamint egyéb feladatok elvégzése végett a Képviselő-testület állandó, külön állandó és átmeneti munkatestületeket hoz létre, a községi statútummal és az ügyrenddel összhangban.

5.1. Állandó munkatestületek

5.1.1. Létrehozás és összetétel

55. szakasz

Az állandó munkatestületek tagjait a Képviselő-testület a képviselők és a polgárok sorából választja, megbízatásuk pedig a Képviselő-testület képviselők mandátumának időszakára szól.

Az állandó munkatestületek tagjai megválasztására

утврђује се број и састав чланова радног тела.

Члан 56.

Чланове сталних радних тела Скупштине предлажу одборничке групе, односно политичке странке, коалиције странака, политичке организације или групе грађана које су освојиле одборничке мандате у Скупштини, сразмерно броју одборника које имају у Скупштини.

Чланове сталних радних тела из реда грађана могу предлагати удружења грађана, месне заједнице, јавне службе, невладине и друге организације основане у области за коју се радно тело образује.

Одборник може бити члан највише 2 стална радна тела.

О предложеној листи за избор чланова сталног радног тела Скупштина одлучује у целини, јавним гласањем.

Стално радно тело је изабрано ако је за њега гласала већина присутних одборника.

Ако стално радно тело не буде изабрано, цео поступак се понавља.

Члан 57.

Прву седницу сталног радног тела сазива председник Скупштине.

До избора председника сталног радног тела, првом седницом председава најстарији члан одбора.

Стално радно тело на првој седници бира председника и заменика председника већином гласова од укупног броја чланова.

Председник одбора бира се из реда одборника Скупштине.

Члан 58.

Председник сталног радног тела организује рад, сазива и председава седницама сталног радног тела, формулише закључке и о томе обавештава председника и секретара Скупштине.

Заменик председника сталног радног тела замењује председника сталног радног тела у случају његове спречености или одсутности.

Члан 59.

Скупштина може, и пре истека времена на који су изабрани, разрешити поједине чланове сталних радних тела и изабрати нове путем појединачног кандидовања и избора.

Предлог за разрешење члана сталног радног тела може поднети председник Скупштине, стално радно тело или предлагачи из члана 56. став 1. Пословника, на чији је предлог изабран.

Ако предлог за разрешење појединих чланова одбора подноси предлагач из члана 56. став 1. Пословника на чији су предлог исти именовани, дужан је да уз предлог за разрешење поднесе и предлог за именовање нових чланова. Скупштина истовремено доноси одлуку о разрешењу и о именовању.

Члан сталног радног тела је разрешен,

вонаткозког ügyirat meghatározza a munkatestület tagjainak számát és összetételét.

56. szakasz

A Képviselő-testület állandó munkatestületeinek tagjait a képviselői csoportok, illetve politikai pártok, pártkoalíciók, politikai szervezetek vagy pedig polgári csoportok javasolják, akik képviselői mandátumhoz jutottak a Képviselő-testületben, a képviselői mandátumuk számával arányosan.

Az állandó munkatestületek polgárok sorából választott tagjait javasolhatják polgári egyesületek, helyi közösségek, közszolgálatok, azon területhez tartozó civil és egyéb szervezetek, melyekkel kapcsolatosan az adott munkatestület létrejön.

Egy képviselő legfeljebb két állandó munkatestület tagja lehet.

Az állandó munkatestület tagjai kiválasztására javasolt jegyzékről a Képviselő-testület egészében dönt, nyilvános szavazással.

Az állandó munkatestület akkor tekinthető megválasztottnak, ha a jelenlévő képviselők többsége megszavazta.

Ha az állandó munkatestület nem került megválasztásra, az egész eljárást meg kell ismételni.

57. szakasz

Az állandó munkatestület első ülését a Képviselő-testület elnöke hívja össze.

A bizottság elnökének megválasztásáig, az első ülést a legidősebb képviselő, bizottság tag vezeti.

Az állandó munkatestület az első ülésén megválasztja elnökét és elnökhelyettesét a tagok teljes számának többségi szavazatával.

A bizottság elnökét a képviselők soraiból választják.

58. szakasz

Az állandó munkatestület elnöke megszervezi az állandó munkatestület munkáját, összehívja és elnököl az üléseken, megfogalmazza a záróhatározatokat, és erről értesíti a Képviselő-testület elnökét és titkárát.

Az állandó munkatestület elnökhelyettese helyettesíti az állandó munkatestület elnökét akadályozottsága vagy távolléte esetén.

59. szakasz

A Képviselő-testület a megbízatásuk lejártá előtt felmentheti az állandó munkatestület egyes tagjait, és újakat nevezhet ki, egyenkénti jelöléssel és megválasztással.

Az állandó munkatestület tagjának felmentésére irányuló javaslatot beterjesztheti a Képviselő-testület elnöke, az állandó munkatestület vagy az ügyrend 56. szakaszának 1. bekezdése szerinti javaslatadó.

Amennyiben az egyes tagok felmentésére a javaslatot az ügyrend 56. szakaszának 1. bekezdése szerinti javaslatadó terjeszti be, amely javaslatára azokat kinevezték, köteles a felmentési javaslat mellé javaslatot terjeszteni be az új tagok kinevezésére is. A Képviselő-testület a felmentésről és a kinevezésről szóló határozatot egy időben hozza meg.

Az állandó munkatestület tagja akkor tekinthető

односно нови члан именован кад за то гласа већина одборника присутних на седници Скупштине.

5.1.2. Седнице сталних радних тела

Члан 60.

Седницу сталног радног тела сазива и њоме председава председник сталног радног тела.

Председник сталног радног тела дужан је да сазове седницу на захтев најмање 1/3 чланова сталног радног тела, као и на захтев председника Скупштине. Ако то не учини у захтеваном року, седницу сталног радног тела може сазвати председник Скупштине.

Члан 61.

Стално радно тело ради у седници када је присутна већина чланова, а одлучује већином гласова присутних, осим када је Пословником другачије одређено.

Када већина чланова сталног радног тела због службеног путовања или другог оправданог разлога не може да присуствује седници, председник сталног радног тела може одлучити да се седница одржи, а да одсутни чланови гласају телефоном или на други погодан начин.

У случају одржавања седнице сталног радног тела на начин из претходног става, дневни ред седнице сталног радног тела унапред утврђује председник сталног радног тела, и о тако утврђеном дневном реду се не гласа и он се не може мењати.

Позив за седницу, предлог дневног реда, материјал који се односи на предложени дневни ред и записник са претходне седнице доставља се свим члановима сталног радног тела штампано или путем електронске поште, на електронску адресу коју су они пријавили секретару Скупштине.

Позив са дневним редом седнице сталног радног тела доставља се члановима сталног радног тела најкасније 2 дана пре дана одржавања седнице, изузетно у оправданим случајевима и у краћем року.

У рок из претходног става се не рачунају дан пријема позива са дневним редом иданодржавања седнице сталног радног тела.

Седница сталног радног тела може се сазвати и непосредно пре почетка или у паузи заседања Скупштине, осим у случају када је на дневном реду седнице радног тела предлог општег акта.

Члан 62.

На седницу сталног радног тела обавезно се позива представник предлагача акта који се на седници разматра.

У раду сталног радног тела по позиву могу учествовати стручни и научни радници из области која се разматра на седници сталног радног тела, без права одлучивања.

felmentettnek, illetve az új tag kinevezettnek, ha a Képviselő-testület ülésén jelenlévő képviselők többsége ezt megszavazza.

5.1.2. Az állandó munkatestület ülései

60. szakasz

Az állandó munkatestületek ülését az állandó munkatestület elnöke hívja össze, és ő elnököl az üléseken.

Az állandó munkatestület elnöke köteles az ülést összehívni az állandó munkatestületi tagok egyharmadának, valamint a Képviselő-testület elnöke kérésére. Ha ezt nem teszi meg a kért időn belül, az állandó munkatestület ülését a Képviselő-testület elnöke is összehívhatja.

61. szakasz

Az állandó munkatestület akkor végzi munkáját az ülésen, ha jelen van a tagok többsége, döntéseit pedig a jelenlévők szavazati többségével hozza meg, kivéve, ha az ügyrend másképpen nem rendelkezik.

Amikor a munkatestület tagjainak többsége hivatali úton tartózkodik, vagy más indokolt okból nem tud részt venni az ülésen, a munkatestület elnöke dönthet úgy, hogy a munkatestület ülését megtartják, a távollevő tagok pedig telefonon, vagy más megfelelő módon szavaznak.

Abban az esetben, amikor a munkatestület ülését ilyen módon tartják meg, a napirendjét a munkatestület elnök előre meghatározza és az így meghatározott napirendről nem tartanak szavazást és az nem módosítható.

Az ülés meghívóját, a napirend javaslatot, a javasolt napirendre vonatkozó anyagot és az előző ülés jegyzőkönyvét a munkatestület minden tagjának kézbesítik, nyomtatva, vagy villámpostán keresztül, a Képviselő-testület titkáránál lejelentett e-mail címre.

Az állandó munkatestület ülésére szóló meghívót a napirenddel legkésőbb 2 nappal az ülés megtartása előtt kézbesíteni kell az állandó munkatestület tagjainak, kivételesen indokolt esetekben a határidő lehet rövidebb is.

Az előző bekezdés szerinti határidőbe nem számít bele a napirenddel ellátott meghívó kézbesítésének napja és a munkatestületi ülés megtartásának napja.

Az állandó munkatestület ülése összehívható közvetlenül a Képviselő-testület ülése elé, vagy az ülésezés szünetében, kivéve ha a munkatestület ülésének napirendjén általános ügyiratjavaslat található.

62. szakasz

Az állandó munkatestület ülésére kötelezően meg kell hívni az ülésen megvitatandó ügyiratok betérjesztőjének képviselőjét.

Az állandó munkatestület munkájában meghívásra döntéshozatal nélkül részt vehetnek az állandó munkatestület ülésén megvitatandó területek szakértői és szakemberei.

Седници сталног радног тела може присуствовати и учествовати у раду, без права одлучивања, одборник Скупштине који није члан тог сталног радног тела.

Члан 63.

По завршеној седници стално радно тело подноси Скупштини извештај који садржи мишљење и предлоге сталног радног тела.

Стално радно тело одређује известиоца који на седници Скупштине, по потреби, образлаже извештај сталног радног тела.

Члан 64.

На седници сталног радног тела води се записник. У записник се обавезно уносе: имена присутних, предлози изнети на седници, ставови сталног радног тела и свако издвојено мишљење.

Члан 65.

Организационе и административне послове за седнице сталних радних тела врши Стручна служба.

5.1.3. Одбори

Члан 66.

Стална радна тела образују се као одбори.

Одбори Скупштине су:

1. Одбор за мандатно-имунитетска и административна питања, статут и прописе,
2. Одбор за буџет и финансије,
3. Одбор за привреду, пољопривреду и заштиту животне средине,
4. Одбор за планирање и изградњу и за комуналне делатности,
5. Одбор за образовање, културу и информисање,
6. Одбор за омладину, спорт, рекреацију и туризам,
7. Одбор за социјалну политику и здравство,
8. Одбор за обележавање празника, јубилеја и доделу признања,
9. Одбор за представке и жалбе.

Члан 67.

Одбор за мандатно-имунитетска и административна питања, статут и прописе има 7 чланова и обавља следеће послове:

1. разматра и утврђује предлоге аката који се односе на утврђивање, односно престанак мандата одборника, након верификације мандата,
2. утврђује право политичким странкама, коалицијама и другим политичким организацијама и групама грађана које имају одборнике у Скупштини на финансирање, обезбеђење простора за рад и њихово функционисање,

Az állandó munkatestület ülésein döntéshozatal nélkül jelen lehet, és részt vehet a munkában a községi Képviselő-testület azon képviselő is, akik nem tagja az adott állandó munkatestületnek.

63. szakasz

Az ülésének befejezését követően az állandó munkatestület a Képviselő-testületnek jelentést ad át, mely tartalmazza az állandó munkatestület véleményét és javaslatait.

Az állandó munkatestület kijelöli azt a személyt, aki a Képviselő-testület ülésén szűkség szerint megindokolja az állandó munkatestület jelentését.

64. szakasz

Az állandó munkatestület üléséről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv kötelezően tartalmazza: a jelenlevők nevét, az ülésen megvitatott javaslatokat, az állandó munkatestület álláspontjait és minden különvéleményt.

65. szakasz

Az állandó munkatestület üléseire a szervezési és adminisztratív teendőket a szakszolgálat végzi.

5.1.3. Bizottságok

66. szakasz

Az állandó munkatestületek bizottságként jönnek létre.

A Községi Képviselő-testület bizottságai a következők:

1. Mandátum-mentelmi és Adminisztratívügyi, Statútum és Előírás Bizottság,
2. Költségvetési és Pénzügyi Bizottság,
3. Gazdasági, Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Bizottság,
4. Tervezési, Építési és Közművesítési tevékenységügyi Bizottság,
5. Oktatás-, Művelődés- és Tájékoztatásügyi Bizottság,
6. Ifjúság-, Sport-, Rekreáció- és Turizmusügyi Bizottság,
7. Szociálpolitika és Egészségügyi Bizottság,
8. Ünnepekről és Évfordulókról való Megemlékezéssel, valamint Elismerések Odaítélésével Foglalkozó Bizottság,
9. Beadványokkal és Panaszokkal Foglalkozó Bizottság.

67. szakasz

A Mandátum-mentelmi és Adminisztratívügyi, Statútum és Előírás Bizottságnak 7 tagja van, és a következő feladatokat látja el:

1. megvitatja és megállapítja a képviselők mandátumának megerősítésére, illetve megszűnésére vonatkozó ügyirat javaslatokat, a mandátumok hitelesítését követően,
2. megerősíti a Képviselő-testületben képviselőkkel rendelkező politikai pártok, koalíciók, valamint egyéb politikai szervezetek és polgári csoportok munkájához és működéséhez helyiség pénzelésére és biztosítására való jogát,

3. утврђује предлоге о питањима везаним за имунитет одборника Скупштине, везаних за остваривање права и обавеза из рада и по основу рада, односно сталног рада, утврђује предлоге о питањима која се односе на плате, додатке на плате, накнаде и остала примања изабраних, именованих и постављених лица од стране органа општине,
4. обавља и друге послове везане за остваривање права изабраних, именованих и постављених лица, као и других лица ангажованих од стране Скупштине,
5. утврђује предлоге аката из области избора, именовања, постављења и разрешења,
6. утврђује пречишћене текстове правних аката из надлежности Скупштине,
7. утврђује предлоге аутентичног тумачења прописа чији је доносилац Скупштина,
8. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине.

Члан 68.

Одбор за буџет и финансије има 5 чланова и обавља следеће послове:

1. разматра предлоге одлука о буџету и завршном рачуну, кредитима, зајмовима, таксама, накнадама, порезима и другим предлозима из области буџета и финансија,
2. разматра предлоге програма и извештаја о пословању у делу финансијског пословања јавних предузећа, установа и других субјеката чији је оснивач општина,
3. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине.

Члан 69.

Одбор за привреду, пољопривреду и заштиту животне средине има 5 чланова и обавља следеће послове:

1. разматра предлоге аката из области привреде, пољопривреде и заштите животне средине који се упућују Скупштини, и даје мишљење,
2. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине.

Члан 70.

Одбор за планирање и изградњу и комуналне делатности има 7 чланова и обавља следеће послове:

1. разматра предлоге аката из области урбанизма, просторног планирања, стамбене

3. међеросићи а Кéпвиселö-тестüлет кéпвиселöи вéделми јогáхож, а munkáбóл éс а munka, illetve az állandó munka alapján eredő jogok és kötelezettségek megvalósításához fűződő kérdésekre vonatkozó javaslatokat, megerősíti a községi szervek részéről megválasztott, kinevezett és tisztségbehelyezett személyek fizetésére, fizetéspótlékjára, térítményére és egyéb jövedelmére vonatkozó kérdésekhez kapcsolódó javaslatokat,
4. elvégez egyéb feladatokat is, melyek megválasztott, kinevezett és tisztségbehelyezett, mint a Képvisező-testület által foglalkoztatott egyéb személyek jogainak megvalósítására vonatkozik,
5. megállapítja a megválasztások, kinevezések, tisztségbehelyezések és felmentések ügyére vonatkozó ügyirat javaslatokat,
6. megállapítja a községi Képvisező-testület illetékességébe tartozó jogi aktusok egységes szerkezetbe foglalt szövegét,
7. megállapítja a Képvisező-testület által meghozott előírások autentikus értelmezésének javaslatait,
8. elvégez a Képvisező-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is.

68. szakasz

A Költségvetési és Pénzügyi Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el:

1. megvitatja a költségvetésről és a zárszámadásról, a hitelekéről, kölcsönökről, illetékekről, térítményekről, adókról, valamint a költségvetési és a pénzügyi terület egyéb javaslatairól szóló határozati javaslatokat,
2. megvitatja a közvállalatok, intézmények és a község által alapított egyéb szubjektumok ügyviteli program és jelentés javaslatainak pénzügyi részét,
3. elvégez a Képvisező-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is.

69. szakasz

A Gazdasági, Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el:

1. megvitatja és véleményezi a gazdaság, mezőgazdaság és környezetvédelem területéhez fűződő, a Képvisező-testületnek átadandó ügyirat javaslatokat,
2. elvégez a Képvisező-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is.

70. szakasz

A Tervezési, Építési és Közművesítési Tevékenységügyi Bizottságnak 7 tagja van, és a következő feladatokat látja el:

1. megvitatja a városrendezés, a területrendezés megtervezésének, a lakásügy, az építési

области, грађевинског земљишта, пословног простора, изградње комуналне инфраструктуре, и даје мишљење, 2. разматра предлоге програма и извештаја о пословању јавног комуналног предузећа и других субјеката чији је оснивач општина, односно којима је поверено обављање комуналне делатности, 3. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине. Члан 71. Одбор за образовање, културу и информисање има 5 чланова и обавља следеће послове: 1. разматра предлоге аката из области образовања, културе и информисања, разматра предлоге програма и извештаја о пословању јавних предузећа, установа и других субјеката у овој области, чији је оснивач општина, 2. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине. Члан 72. Одбор за омладину, спорт, рекреацију и туризам има 5 чланова и обавља следеће послове: 1. разматра предлоге аката из области која се тичу омладине, спорта, рекреације, и туризма, разматра предлоге програма и извештаја о пословању јавних предузећа, установа и других субјеката у овој области, чији је оснивач општина, 2. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине. Члан 73. Одбор за социјалну политику и здравство има 5 чланова и обавља следеће послове: 1. разматра предлоге аката из области социјалне политике, 2. разматра предлоге аката друштвене бриге о деци и младима, примарне здравствене заштите и заштите од болести зависности, 3. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине. Члан 74. Одбор за обележавање празника, јубилеја и доделу признања има 5 чланова и обавља следеће послове: 1. разматра и утврђује предлоге аката из области обележавања празника, јубилеја и доделу признања, 2. даје предлоге за доделу јавних признања, 3. утврђује програме обележавања празника, јубилеја и обележавања других значајних датума,	telkek, ügyviteli helyiségek, a közművesítési infrastruktúra kiépítésének területéhez kapcsolódó ügyirat javaslatokat, 2. megvitatja a közművesítési közvállalat és a község által alapított, illetve kommunális tevékenységgel megbízott egyéb szubjektumok ügyviteli program és jelentés javaslatát, 3. elvégző a Képviselő-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is. 71. szakasz Az Oktatás-, Művelődés- és Tájékoztatásügyi Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el: 1. megvitatja az oktatás, művelődés, tájékoztatás, területéhez kapcsolódó ügyirat javaslatokat, megvitatja a közvállalatok, intézmények és az adott területhez tartozó, a község által alapított egyéb alanyok ügyviteli program és jelentés javaslatát, 2. elvégző a Képviselő-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is. 72.szakasz Az Ifjúság-, Sport-, rekreáció- és Turizmusügyi Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el: 1.megvitatja az ifjúság, sport, rekreáció és turizmus területéhez kapcsolódó ügyirat javaslatokat, megvitatja a közvállalatok, intézmények és az adott területhez tartozó, a község által alapított egyéb alanyok ügyviteli program és jelentés javaslatát, 2. elvégző a Képviselő-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is. 73.szakasz A Szociális Politika És Egészségügyi Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el: 1. megvitatja a szociális politika területéhez kapcsolódó ügyirat javaslatokat, 2. megvitatja a gyerekek és a fiatalokról való társadalmi gondoskodásról, az elsődleges egészségügyi és a függőségi betegségek elleni védelemről szóló ügyirat javaslatokat, 3. elvégző a Képviselő-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is. 74.szakasz Az Ünnepekről és Évfordulókról Való Megemlékezéssel, Valamint Elismerések Odaítélésével Foglalkozó Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el: 1. megvitatja és megállapítja az ünnepekről és évfordulókról való megemlékezés, és az elismerések odaítélésének területéhez kapcsolódó ügyirat javaslatokat, 2. javaslatokat tesz a nyilvános elismerésekre, 3. megállapítja az ünnepekről és évfordulókról, és egyéb jelentős dátumokról való megemlékezés programját
---	---

4. обавља и друге послове везане за обележавања празника, јубилеја и доделу признања у складу са одлукама Скупштине. Члан 75. Одбор за представке и жалбе има 5 чланова и обавља следеће послове: 1. разматра и утврђује предлоге аката везане за представке, разматра жалбе које су упућене Скупштини, а које се тичу рада органа локалне самоуправе, предузећа, организација и установе чији је оснивач Скупштина, 2. предлаже начин и мере за решавање проблематике садржане у жалбама, 3. обавља и друге послове у складу са одлукама Скупштине. 5.1.4. Посебна стална радна тела Скупштине Члан 76. Поред сталних радних тела из члана 66. Пословника, Скупштина може основати и посебна стална радна тела, у складу са законом и другим прописима. Делокруг, број и структура чланова, избор и разрешење чланова, начин рада и одлучивања уређују се посебним актом Скупштине о оснивању посебног сталног радног тела. Општинска изборна комисија Члан 77 . Изборну комисију чине чланови у сталном и проширеном саставу. Члан 78. Изборну комисију у сталном саставу чине председник и 7 чланова које именује Скупштина на предлог одборничких група у Скупштини општине Ада, а у проширеном саставу и по 1 представник подносиоца изборне листе, односно предлагача кандидата. Члан 79. Изборна комисија има секретара кога именује Скупштина општине Ада који учествује у раду Комисије без права одлучивања. Члан 80. Председник и чланови Изборне комисије и њен секретар имају заменике. Председник и секретар Изборне комисије и њихови заменици морају бити дипломирани правници. Заменици из става 1. овог члана имају иста права и одговорности као и чланови које замењују.	4. elvégez az ünnepekről és évfordulókról való megemlékezés, és az elismerések odaítélésének területéhez kapcsolódó egyéb feladatokat is a Képviselő-testület határozataival összhangban. 75.szakasz A Beadványokkal és Panaszokkal Foglalkozó Bizottságnak 5 tagja van, és a következő feladatokat látja el: 1. megvitatja és megállapítja a Képviselő-testületnek kézbesített beadványokhoz kapcsolódó ügyirat javaslatokat és megvitatja a panaszokat, mégpedig amelyek az önkormányzat, és a Képviselő-testület által alapított vállalatok, szervezetek és intézmények munkáját érinti, 2. megoldási módot és intézkedést javasol a panaszokban megfogalmazott problematikára, 3. elvégez a Képviselő-testület határozataival összhangban lévő egyéb feladatokat is. 5.1.4.A Képviselő-testület külön munkatestületei 76. szakasz Az ügyrend 66. szakaszában felsorolt állandó munkatestületek mellett, a Képviselő-testület alapíthat külön munkatestületeket is, a törvénnyel és az egyéb előírásokkal összhangban. A hatáskört, a tagok számát és struktúráját, a tagok kinevezését és felmentését, a munkamódszert és a döntéshozatalt, a Községi Képviselő-testületnek a külön munkatestület megalakításáról szóló külön ügyirata szabályozza. Községi Választási Bizottság 77. szakasz A Választási Bizottság állandó, illetve a bővített összetételbe tartozó tagok alkotják. 78. szakasz A Választási Bizottság állandó összetételét az elnök és hét tag alkotják, akiket az adai Községi Képviselő-testületben levő képviselőcsoportok javaslatára neveznek ki, a bővített összetételét pedig a választási listát betervezőknek, illetve a jelöltállítóknak egy-egy képviselője alkotja. 79. szakasz A Választási Bizottságnak titkára van, akit Ada Község Képviselő-testülete nevez ki a Választási Bizottság munkájában tanácskozási joggal vesz részt. 80. szakasz A Választási Bizottság elnökének, tagjainak és titkárának helyetteseik vannak. A Választási Bizottság elnökének és titkárnak, valamint helyetteseiknek okleveles jogászoknak kell lenniük. A jelen szakasz 1. bekezdése szerinti helyettesek ugyanazokkal a jogokkal és felelősséggel rendelkeznek, mint az általuk helyettesített tagok.
--	---

Члан 81. Изборна комисија у оквиру надлежности обавља следеће послове: 1. стара се о законитости спровођења избора одборника; 2. доноси пословник о свом раду; 3. одређује бирачка места, при чему нарочито води рачуна о равномерној распоређености бирача на бирачким местима и о доступности бирачког места бирачима; 4. одређује бирачке одборе и именује њихове чланове; 5. даје упутства бирачким одборима у погледу спровођења поступка избора одборника; 6. прописује обрасце и организује техничке припреме за спровођење избора за одборнике; 7. утврђује да ли су изборне листе сачињене и поднете у складу са прописима о избору одборника; 8. проглашава изборне листе; 9. утврђује облик и изглед гласачких листића, број гласачких листића за бирачка места и записнички их предаје бирачким одборима; 10. утврђује и објављује укупне резултате избора одборника; 11. подноси извештај Скупштини о спроведеним изборима за одборнике; 12. доставља министарству надлежном за послове локалне самоуправе и републичком органу надлежном за послове статистике податке о спровођењу и резултатима избора за одборнике, непосредно по завршетку избора; 13. обавља и друге послове одређене прописима о избору одборника. У свом раду Изборна комисија сходно примењује упутства и друге акте Републичке изборне комисије за спровођење избора за народне посланике. Члан 82. Средства за рад органа за спровођење избора, изборни материјал и друге трошкове спровођења избора, обезбеђују се у буџету општине Ада. Члан 83. Чланови Изборне комисије и њихови заменици имају право на накнаду за рад у сразмери учествовања у раду Изборне комисије. Висина накнаде за рад у Изборној комисији одређује се Одлуком о буџету општине Ада. Члан 84. Општинска управа општине Ада обезбеђује и	81. szakasz A Választási Bizottság a helyhatósági választásokról szóló törvényben megállapított hatásköre keretében: 1. gondoskodik a képviselő-választás lebonyolításának törvényességéről; 2. meghozza az ügyrendjét; 3. meghatározza a szavazóhelyeket, különösen szem előtt tartva, hogy a választók egyenletesen legyenek elosztva a szavazóhelyek között, és a szavazóhely a választók számára elérhető legyen; 4. meghatározza a szavazatszámoló bizottságokat, kinevezi a tagjaikat; 5. a szavazatszámoló Bizottságokat a képviselő-választási eljárás lebonyolítására nézve utasításokkal látja el; 6. előírja a képviselő-választás formanyomtatványait, és megszervezi a választás műszaki előkészületeit; 7. megállapítja, hogy a választási listákat a képviselő-választási jogszabályokkal összhangban állították-e össze és terjesztették-e be; 8. kihirdeti a választási listákat; 9. megállapítja a szavazólapok formáját és külalakját, az egyes szavazóhelyekre szánt szavazólapok számát, majd jegyzőkönyvileg átadja őket a szavazatszámoló bizottságoknak; 10. megállapítja és közzéteszi a képviselőválasztás teljes körű eredményét; 11. a helyi önkormányzati egység képviselő-testületének beszámol a lebonyolított képviselő-választásról; 12. a helyi önkormányzati ügyekben hatáskörrel rendelkező minisztériumnak és a statisztikai ügyekben hatáskörrel rendelkező köztársasági szervnek közvetlenül a választás befejezését követően megküldi a képviselő-választás lebonyolítására és eredményeire vonatkozó adatokat; 13. a képviselő-választási jogszabályokban meghatározott egyéb ügyeket is ellát. Működése során a Választási Bizottság értelemszerűen alkalmazza a Köztársasági Választási Bizottságnak a nemzetgyűlési képviselők választásának lebonyolítására vonatkozó utasításait és egyéb aktusait. 82. szakasz A választást lebonyolító szervek működéséhez, valamint a választási anyagra és a választás lebonyolításának egyéb költségeire szükséges eszközöket az adai önkormányzat költségvetése biztosítja. 83. szakasz A Választási Bizottság tagjai és helyetteseik a Választási Bizottság munkájában való részvételük arányában térítésre jogosultak. A Választási Bizottság munkájában való részvétel utáni térítmény mértékét az Ada község költségvetéséről szóló határozattal állapítják meg. 84. szakasz Az Adai Községi Közigazgatási Hivatal kellő
--	--

пружа неопходну техничку помоћ при обављању задатака Изборне комисије, у складу са законом и Одлуком о општинској управи.

Члан 85.

Изборна комисија обезбеђује чување изборних аката и извештаја о резултатима избора са изборним материјалима и руковање тим материјалом, у складу са законом.

Члан 86.

Питања која се односе на рад Изборне комисије, а која нису утврђена Пословником, уређују се пословником Изборне комисије, у складу са законом.

Изборна комисија је дужна да усагласи пословник о свом раду са одредбама Пословника у року од 30 дана од дана стања на снагу Пословника.

5.2. Повремена радна тела

Члан 87.

Скупштина, по потреби, а на предлог одборника, председника општине, или Општинског већа оснива повремена радна тела ради разматрања одређених питања, односно за обављање одређеног задатка из надлежности Скупштине.

Члан 88.

Скупштина оснива повремена радна тела актом којим се утврђују: назив радног тела и област за коју се оснива, задаци радног тела, број и састав чланова радног тела, рок за извршење задатка, права и дужности председника и чланова радног тела и друга питања од значаја за рад радног тела.

Актом о оснивању повремених радних тела уређује се и обављање стручних и административно-техничких послова за то радно тело.

Председник и чланови повремених радних тела бирају се из састава одборника и грађана, већином гласова присутних одборника.

5.3. Анкетни одбори

Члан 89.

Скупштина може образовати, из реда одборника, анкетне одборе ради сагледавања стања у одређеној области и утврђивања чињеница о појединим појавама или догађајима.

Скупштина обавезно образује Анкетни одбор ако то затражи најмање 1/3 одборника.

Одлуком о образовању анкетног одбора утврђује се састав и задатак одбора.

Анкетни одбор не може вршити истражне и друге судске радње.

Одбор има право да тражи од државних органа, предузећа, установа, организација и сл. податке, исправе и обавештења, као и да узима

мүшзакн сегїтсегет нүїїт а Вáлáстзáтсá Бїзоттсáг фелáдáтáнáк еллáтáсáћóз, öссзхáнгбáн а тóрвénнýл éс а Кöзсэгї Кöзїгáзгáтáсї Нївáтáлóл шóлó хáтáрóзáтáл.

85. szakasz

A Választási Bizottság a törvénnyel összhangban gondoskodik a választási iratok, a választási eredményekről szóló jelentések, valamint a csatolt választási anyagok őrzéséről és ezeknek az anyagoknak a kezeléséről.

86. szakasz

A Választási Bizottság munkájára vonatkozó egyéb kérdéseket, amelyeket az ügyrend nem határozott meg, a Választási Bizottság ügyrendjével határozzák meg, a törvénnyel összhangban.

A Választási Bizottság köteles az ügyrendjét összehangolni az ügyrend rendelkezéseivel, az ügyrend hatályba lépésének napjától számított 30 napos határidőben.

5.2. Időszakos munkatestületek

87. szakasz

A Képviselő-testület, szükség szerint, a képviselők, a községi elnök vagy a Községi Tanács javaslatára, időszakos munkatestületeket hoz létre meghatározott kérdések megvitatása, illetve a Képviselő-testület hatáskörébe tartozó, meghatározott feladatok megoldása végett.

88. szakasz

A Képviselő-testület időszakos munkatestületeket alapít ügyiratokkal, melyek meghatározzák: a munkatestület elnevezését, és a területet, melyre alapítja, a munkatestület feladatait, tagjainak számát és összetételét, a feladatai elvégzésének határidejét, a munkatestület elnökének és tagjainak jogait és kötelezettségeit, és a munkatestület munkája szempontjából fontos egyéb kérdéseket.

Az időszakos munkatestület alapításáról szóló ügyirat rendezi a szakmai és adminisztratív-technikai teendők végzését is a munkatestület részére.

A Képviselő-testület az időszakos munkatestület elnökét és tagjait a képviselők és a polgárok közül választja meg a jelenlévő képviselők többségi szavazatával.

5.3. Tényfeltáró bizottságok

89. szakasz

A Képviselő-testület a képviselők sorából tényfeltáró bizottságokat hozhat létre meghatározott területeken belüli helyzetfelmérés, valamint egyes jelenségek vagy események esetében tényfeltárás végett.

A Képviselő-testület köteles tényfeltáró bizottságot létrehozni, ha a képviselők legkevesebb egyharmada kéri.

A tényfeltáró bizottság létrehozataláról szóló határozat megállapítja a bizottság összetételét és feladatát.

A tényfeltáró bizottság nem végezhet vizsgálati munkákat és egyéb bírósági eljárásokat.

A bizottságnak jogában áll az állami szervektől, vállalatoktól, intézményektől, szervezetektől és hasonlóktól adatokat, okmányokat és tájékoztatókat kérni,

изјаве од појединаца које су му потребне. Представници државних органа, предузећа, установа, организација и сл. као и грађани, дужни су да дају истините изјаве, податке, исправе и обавештења у раду анкетног одбора. После обављеног рада, анкетни одбор подноси Скупштини извештај са предлогом мера. Анкетни одбор престаје са радом даном одлучивања о његовом извештају на седници Скупштине. 5.4. Јавна слушања Члан 90. Радно тело може организовати јавно слушање о предлозима општих аката које доноси Скупштина. Јавно слушање из става 1. овог члана организује се ради прибављања информација, односно стручних мишљења одредлогу општег акта који је у скупштинској процедури, разјашњења појединих решења из предложеног или важећег општег акта, разјашњења питања значајних за припрему предлога општег акта или другог питања које је у надлежности радног тела, као и ради праћења спровођења и примене важећег општег акта. Члан 91. Предлог за организовање јавног слушања може да поднесе сваки члан радног тела. Предлог из става 1. овог члана садржи тему јавног слушања и списак лица која би била позвана. Одлуку о организовању јавног слушања доноси радно тело. О одлуци из става 3. овог члана, председник радног тела обавештава председника Скупштине. Председник радног тела на јавно слушање позива чланове радног тела, одборнике и друга лица чије је присуство од значаја за тему јавног слушања. Позив из става 5. овог члана садржи тему, време и место одржавања јавног слушања, као и обавештење о позваним учесницима. Јавно слушање се одржава без обзира на број присутних чланова радног тела. Након јавног слушања, председник радног тела доставља информацију о јавном слушању председнику Скупштине, члановима радног тела и учесницима јавног слушања. Информација садржи имена учесника на јавном слушању, кратак преглед излагања, ставова и предлога изнетих на јавном слушању. Чланови радног тела и учесници јавног слушања могу да поднесу писане примедбе на информацију о јавном слушању председнику радног	валомint, hogy az egyénektől a bizottság munkája szempontjából szükséges nyilatkozatot kérjen. Az állami szervek, vállalatok, intézmények, szervezetek képviselői kötelesek igaz nyilatkozatokkal, adatokkal, okmányokkal és értesítésekkel segíteni a tényfeltáró bizottság munkáját. Az elvégzett munkát követően a tényfeltáró bizottság a Képviselő-testületnek jelentést tesz a javasolt intézkedésekkel. A tényfeltáró bizottság munkája véget ér, amikor a Képviselő-testület ülésén dönt a bizottság jelentéséről. 5.4. Nyilvános meghallgatás 90. szakasz A munkatestület nyilvános meghallgatást szervezhet azokról a határozati és egyéb jogszabályjavaslatokról, amelyekről a Községi Képviselő-testület dönt. A jelen szakasz 1. bekezdése szerinti nyilvános meghallgatást az eljárásban levő általános aktusjavaslatról való adatgyűjtés, illetve szakvélemény beszerzés céljából szervezik meg, továbbá a javasolt, vagy a hatályos általános aktusban található megoldások tisztázására, az általános aktusjavaslat előkészítésében jelentős, vagy a munkatestület hatáskörébe tartozó egyéb kérdések tisztázására, valamint a hatályos általános aktus végrehajtásának és alkalmazásának követése érdekében. 91. szakasz A nyilvános meghallgatás megszervezésének javaslatát előterjesztheti a munkatestület mindegyik tagja. A jelen szakasz 1. bekezdése szerinti javaslat tartalmazza a nyilvános meghallgatás témáját és a személyek jegyzékét, akiket meghívnanak.. A nyilvános meghallgatás megszervezéséről szóló határozatot a munkatestület hozza meg. A jelen szakasz 3. bekezdése szerinti határozatról a munkatestület elnöke értesíti a képviselő-testület elnökét. A munkatestület elnöke a nyilvános meghallgatásra meghívja a munkatestület tagjait, a képviselőket és más személyeket akik jelenléte jelentős a nyilvános meghallgatás témájával kapcsolatban. A jelen szakasz 5. bekezdése szerinti meghívó tartalmazza a nyilvános meghallgatás témáját, időpontját és helyszínét, valamint a tájékoztatást a meghívott résztvevőkről. A nyilvános meghallgatást megtartják függetlenül a jelenlévő munkatestületi tagok számától. A nyilvános meghallgatást követően a munkatestület elnöke elküldi a nyilvános meghallgatásról szóló információt a képviselő-testület elnökének, a munkatestület tagjainak, valamint a nyilvános meghallgatás résztvevőinek. Az információ tartalmazza a nyilvános meghallgatás résztvevőinek nevét, a felszólalások, álláspontok és a nyilvános meghallgatáson kifejtett javaslatok rövid áttekintését. A munkatestület tagjai és a nyilvános meghallgatás résztvevői írásbeli észrevételeket terjeszthetnek elő a munkatestület elnökének a nyilvános meghallgatásról
---	--

тела, који их доставља лицима из става 8. овог члана. V - СЕДНИЦЕ СКУПШТИНЕ 1. Сазивање седнице Члан 92. Седнице Скупштине одржавају се по потреби, а најмање једном у 3 месеца. Свечана седница Скупштине одржава се поводом Дана Општине, а може се одржати и другим поводом. Седнице Скупштине одржавају се по правилу радним даном. Председник Скупштине стара се о припремању седнице уз помоћ секретара Скупштине. Члан 93. Седницу Скупштине сазива председник Скупштине по сопственој иницијативи, на захтев председника општине, Општинског већа или најмање 1/3 одборника Скупштине. Када седницу Скупштине сазива на захтев овлашћеног предлагача из става 1. овог члана, председник Скупштине је дужан да седницу сазове у року од 7 дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева. Ако председник Скупштине не сазове седницу у року из става 2. овог члана, седницу може сазвати подносилац захтева, а председава одборник кога одреди подносилац захтева. Подносилац захтева може поводом истог питања само једном сазвати седницу. Члан 94. Седнице Скупштине сазивају се писаним путем. Позив за седницу садржи место, време одржавања седнице и предлог дневног реда. Позив за седницу доставља се одборницима у штампаној или електронској форми најкасније 7 дана пре седнице. У ситуацијама које оправдавају хитност у сазивању седнице, председник Скупштине може заказати седницу у року који није краћи од 24 часа од пријема захтева. Захтев за сазивање седнице из става 4. овог члана мора да садржи разлоге који оправдавају хитност сазивања, као и образложење последица које би наступиле њеним несазивањем. Минималан рок за сазивање седнице Скупштине из става 4. овог члана, не односи се на сазивање седнице Скупштине у условима проглашене ванредне ситуације. Ако председник Скупштине не закаже седницу у року из става 4. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, а председава одборник кога одреди подносилац захтева.	szóló információkra, aki továbbítja azt a jelen szakasz 8. bekezdésében említett személyeknek. V. A KÉPVISELŐ -TESTÜLET ÜLÉSEI 1. Az ülés összehívása 92. szakasz A Képviselő-testület üléseit szükség szerint, de legalább három havonta egyszer tartják. A Képviselő-testület ünnepi ülését a község napja alkalmából tartja, de más alkalomból is tarthat ünnepi ülést. A Képviselő-testület üléseit szabály szerint munkanapon tartja. A Képviselő-testület elnöke gondoskodik az ülés előkészítéséről a Képviselő-testület titkáranak segítségével. 93. szakasz A Képviselő-testület ülését a Képviselő-testület elnöke hívja össze saját kezdeményezése alapján, a községi elnök vagy a képviselők egyharmadának kérelmére. Ha a Képviselő-testület elnöke a Képviselő-testület ülését a jelen szakasz 1. bekezdésében említett felhatalmazott beterjesztő kérésére hívja össze, köteles az ülés a kérelem átadásától számított hét napon belül összehívni, úgy hogy az ülés megtartásának időpontja legkésőbb 15 napon belül legyen a kérelem átnyújtásától. Amennyiben a Képviselő-testület elnöke nem tűzi ki az ülés időpontját a jelen szakasz 2. bekezdése szerinti határidőn belül, az ülés időpontját a kérelmező is kitűzheti, és az adott ülésen a kérelmező által kijelölt képviselő elnököl. A kérelmező ugyanazon kérdés ügyében csak egyszer hívhatja össze az ülést. 94. szakasz A Képviselő-testület üléseit írásos úton hívják össze. Az ülésre szóló meghívó tartalmazza az ülés helyszínét, időpontját és a javasolt napirendet. A meghívót a képviselőknek nyomtatott, vagy elektronikus formában legkésőbb hét nappal az ülés időpontjául kitűzött nap előtt kézbesíteni kell. Azokban a helyzetekben, amelyek indokolják az ülés sürgősségi összehívását, a képviselő-testület elnöke összehívhatja az ülést a kérelem beérkezésétől számított 24 óránál nem rövidebb határidőben. A jelen szakasz 4. bekezdése szerinti kérelemnek az ülés összehívására, tartalmaznia kell az okokat, amelyek indokolják az összehívás sürgősségét, valamint a következmények indoklását, amelyek az összehívás elmaradása esetén bekövetkeznek, A minimális határidő a képviselő-testület ülésének összehívására a jelen szakasz 4. bekezdéséből nem vonatkozik a képviselő-testület ülésének összehívására a kihirdetett rendkívüli állapot feltételeiben. Ha a képviselő-testület elnöke nem hívja össze az ülést a jelen szakasz 4. bekezdése szerinti határidőben, az ülést összehívhatja a kérelemben terjesztője, az ülésen pedig az a képviselő elnököl, akit a kérelem beterjesztője meghatároz.
--	---

У рок из става 3. овог члана се не рачунају дан пријема позива са дневним редом и дан одржавања седнице Скупштине.

Изузетно, у ситуацијама које оправдавају хитност у сазивању седнице Скупштине, сагласно ставу 4. овог члана, материјал који се односи на предложени дневни ред и записник са претходне седнице може се одборницима доставити и на самој седници Скупштине, пре утврђивања дневног реда седнице, у ком случају је председник Скупштине дужан да образложи разлоге за такво поступање.

Члан 95.

Уз позив за седницу одборницима се доставља материјал који се односи на предложени дневни ред и записник са претходне седнице.

На седницу Скупштине, поред одборника, позивају се председник општине, чланови Општинског већа, начелник Општинске управе, а по потреби могу се позвати и друга лица.

Позив за седницу Скупштине са предложеним тачкама дневног реда се доставља средствима јавног информисања.

Позив за седницу са предложеним тачкама дневног реда излаже се и на интернет презентацији општине.

2. Дневни ред и вођење седнице

Члан 96.

Дневни ред седнице предлаже председник Скупштине на основу извештаја секретара Скупштине о пристиглим предлозима за разматрање.

Материјале који се могу уврстити у дневни ред седнице председнику Скупштине могу поднети: Општинско веће, председник Општине, одборничка група, сваки одборник као и предлагачи овлашћени законом, Статутом и одлукама Скупштине.

У дневни ред седнице могу се уврстити само материјали, који су сачињени у складу са одредбама Пословника и који су председнику Скупштине достављени најкасније 30 дана пре дана одржавања седнице.

Предлог садржи име и презиме представника предлагача, односно известиоца на Скупштини.

Уколико су предлагачи одборничка група, а предлог не садржи име и презиме представника предлагача, сматраће се да је представник предлагача шеф одборничке групе, односно првопотписани одборник.

Општинско веће као предлагач, за образлагање поднетог материјала на седници, може одредити више представника предлагача.

Члан 97.

Материјали из члана 96. Пословника, који се као предлози упућују председнику Скупштине, ради уврђивања у дневни ред седнице, достављају се у писаној форми, на српском језику, ћириличним писмом и/или на мађарском језику и писму у 2

A jelen szakasz 3. bekezdése szerinti határidőbe nem számít bele a napirenddel ellátott meghívó kézbesítésének napja és a Képviselő-testület ülése megtartásának napja.

Kivételesen, azokban a helyzetekben, amelyek indokolják a képviselő-testület ülése összehívásának a sürgősséget, a jelen szakasz 4. bekezdésével összhangban, a javasolt napirendre vonatkozó anyagot és az előző ülés jegyzőkönyvét a képviselőknek kézbesíteni lehet magán a képviselő-testület ülésén, az ülés napirendjének megállapítása előtt, amely esetben a képviselő-testület elnöke köteles megindokolni az ilyen cselekvés okait.

95. szakasz

A képviselők részére a meghívóhoz mellékelni kell a napirendre vonatkozó ülésanyagot, valamint az előző ülésen felvett jegyzőkönyvet.

A Képviselő-testület ülésére a képviselők mellett meghívást kap a községi elnök, a Községi Tanács tagjai, a községi közigazgatási hivatal vezetője, valamint szükség szerint más személyek is meghívhatók.

A Képviselő-testület ülésére szóló meghívót, a javasolt napirendi pontokkal továbbítják a köztájékoztatási eszközöknek.

Az ülésre szóló meghívót a javasolt napirenddel közszé kell tenni a község weboldalán is.

2. Napirend és az ülés vezetése

96. szakasz

A napirendet a Képviselő-testület elnöke javasolja, a Képviselő-testület titkáranak a beérkező megvitatandó javaslatokról szóló jelentése alapján.

A Képviselő-testület elnökének a napirendre tűzhető anyagokat átadhatják: a Községi Tanács, a község elnöke, képviselői csoport, minden képviselő, valamint a törvény, a statútum és a Képviselő-testület határozatai által felhatalmazott betérjesztők.

Csak azok az anyagok tűzhetőek ülés napirendjére, melyek az ügyrend rendelkezéseivel összhangban kerültek összeállításra, és melyek a Képviselő-testület elnökének az ülés megtartásának időpontja előtt legkésőbb 30 napon belül kézbesítésre kerültek.

A javaslatnak tartalmaznia kell a betérjesztő képviselőjének, azaz a Képviselő-testület ülésén tájékoztató személy nevét.

Amennyiben a betérjesztő képviselői csoport, a javaslat pedig nem tartalmazza a betérjesztő képviselőjének nevét, a betérjesztő képviselőjének a képviselői csoport vezetője, illetve az elsőként aláíró képviselő tekintendő.

A Községi Tanács betérjesztőként az ülésre betérjesztett anyag megindokolására a betérjesztő képviselőjeként több személyt is megjelölhet.

97. szakasz

Az ügyrend 96. szakasza szerinti anyagokat, amelyeket napirendre tűzés céljából a Képviselő-testület elnökéhez juttatnak el, indoklással ellátva, két írásos példányban, valamint elektronikus formában adják át, szerb nyelven, cirill írásmóddal és/vagy magyar nyelven

примерка са образложењем, као и у електронском облику.

Предлог општег акта подноси се у облику у коме га Скупштина доноси, са образложењем сачињеним у складу са одредбама члана 134. став 3. Пословника.

Предлог појединачног акта подноси се у облику у коме га Скупштина доноси, са образложењем.

Предлози који немају карактер општег, односно појединачног акта, као што су препоруке, извештаји, планови, програми и слично, подносе се Скупштини, у облику у коме их Скупштина разматра, са предлогом акта у облику у коме га Скупштина прихвата, доноси, усваја или даје сагласност.

Члан 98.

Секретар Скупштине се стара да сви материјали који су увршћени у предлог дневног реда седнице, као и материјали који су у складу са одредбама Пословника упућени као предлози за измену и допуну предложеног дневног реда, буду разматрани од стране надлежног радног тела Скупштине.

Члан 99.

Седницом председава председник Скупштине, а у случају његове спречености или одсутности председава заменик председника Скупштине.

3. Ток седнице

Члан 100.

Пошто отвори седницу, пре утврђивања дневног реда, председник Скупштине, на основу извештаја секретара Скупштине, утврђује да ли седници присуствује довољан број одборника за пуноважно одлучивање.

За пуноважно одлучивање на седници потребно је присуство већине одборника. Ако се утврди да већина није присутна, председник Скупштине поступа на начин утврђен чланом 122. Пословника.

Ако на седници пре гласања председник Скупштине посумња да не присуствује већина одборника, наложиће прозивање или пребројавање. Прозивка или пребројавање пре гласања извршиће се и кад то затражи неки од одборника. Проверу присутности одборника на седници врши секретар Скупштине.

Члан 101.

Пре утврђивања дневног реда, Председник општине или представник Општинског већа могу поднети извештај о реализацији одлука и других аката Скупштине, по сопственој иницијативи или на захтев Скупштине.

О поднетом извештају из претходног става се не отвара расправа нити се о њему Скупштина изјашњава.

és írásmóddal.

Az általános aktusok javaslatait olyan formában terjesztik be, amilyenben a Képviselő-testület meghozza, indoklással ellátva, ezen ügyrend 134. szakasza 3. bekezdésében foglalt rendelkezésekkel.

Az egyéni aktusok javaslatait olyan formában terjesztik be, ahogy azt a Képviselő-testület meghozza, indoklással ellátva.

A javaslatokat, amelyeknek nincs általános jellegű vagy egyéni aktusok, mint amilyenek az ajánlások, jelentések, tervek, programok és hasonlóak, a Képviselő-testülethez olyan formában kell beterjeszteni, ahogy azt a Képviselő-testület megvitatja, olyan aktusjavaslat formában, amelyben azt a Képviselő-testület elfogadja, meghozza, egyetértését adja.

98. szakasz

A Képviselő-testület titkára gondoskodik arról, hogy minden benyújtott napirend-javaslatot, valamint azon anyagokat, amelyeket ezen ügyrend rendelkezéseivel összhangban, a napirend megváltoztatásának vagy kiegészítésének javaslataként adtak át, a Képviselő-testület illetékes munkatestülete részéről meg legyenek vitatva.

99. szakasz

Az ülésen a községi Képviselő-testület elnöke elnököl, akadályoztatása vagy elfoglaltsága esetén a Képviselő-testület elnökhelyettese elnököl.

3. Az ülés folyamata

100. szakasz

A Képviselő-testület elnöke az ülés megnyitását követően, mielőtt megerősítenék a napirendi pontokat, a Képviselő-testület titkárának jelentése alapján megállapítja, hogy a jogerős döntéshozatalhoz elegendő képviselő vesz-e részt az ülésen.

A jogerős döntéshozatalhoz az ülésen a képviselők többségének jelen kell lenniük. Amikor megállapítja, hogy a többség nincs jelen, a Képviselő-testület elnöke, az ügyrend 122. szakaszában foglaltak szerint jár el.

Ha az ülésen a Képviselő-testület elnöke a szavazás előtt azt gyanítja, hogy az ülésen nincs jelen a képviselők többsége, névsorolvasást vagy újraszámlálást kezdeményezhet. A szavazás előtti névsorolvasást vagy újraszámlálást akkor is elvégezhetik, ha azt a képviselők közül valaki kéri. A képviselők ülésen való részvételének leellenőrzését a Képviselő-testület titkára végzi.

101. szakasz

A napirend megállapítása előtt a község elnöke vagy a Községi Tanács képviselője saját vagy a Képviselő-testület kérésére jelentést tehet a Képviselő-testület határozatainak és más aktusainak megvalósításáról.

Az előző bekezdés szerinti jelentésről nem nyitnak vitát, és a Képviselő-testület nem foglal állást róla.

Пре утврђивања дневног реда, председник општине може тражити реч и по другом основу.

Члан 102.

Када председник Скупштине утврди да је присутан потребан број одборника, приступа се утврђивању дневног реда.

Сваки одборник и Општинско већемогу предложити да се у дневни ред, поред предложених, унесу и друга питања и предлози аката за које сматрају да су хитни, с тим да предлог општег акта мора бити сачињен у складу са чланом 134. Пословника.

Одборник, односно Општинско веће дужни су да хитност разматрања образложе, најдуже 3 минута.

О предлозима за измене и допуне предложеног дневног реда не води се расправа.

На истој седници не може се више пута износити исти предлог за допуну предложеног дневног реда.

Одборници се посебно изјашњавају прво о сваком предлогу за измену и допуну предложеног дневног реда, и то по редоследу предлагања, а затим о предложеном дневном реду у целини.

Дневни ред се утврђује већином гласова присутних одборника.

Члан 103.

После утврђивања дневног реда прелази се на расправу о појединим тачкама по утврђеном редоследу.

Усвајање записника са претходне седнице је по правилу прва тачка дневног реда.

О примедбама на записник Скупштина одлучује без расправе, уколико је одборник своју примедбу поднео секретару Скупштине до рока предвиђеног у сазиву седнице Скупштине.

Скупштина може, у току седнице, без расправе, извршити измене у редоследу разматрања појединих тачака дневног реда, на предлог председника Скупштине.

О поднетом предлогу Скупштина се изјашњава гласањем.

Поводом сваке тачке се расправља док има пријављених говорника.

По закључењу расправе о појединој тачки предлагач, односно овлашћени представник предлагача има право на завршну реч, а расправа се о истој тачки не може поново отворити.

Члан 104.

На седници Скупштине има право да говори сваки одборник, члан Општинског већа, председник општине, односно заменик председника општине, начелник Општинске управе, као и овлашћени представник предлагача.

Председник Скупштине може одлучити да се о одређеним питањима саслушају представници појединих предузећа, јавних служби, органа и

A napirend megállapítása előtt, a község elnöke más alapon is kérhet szót.

102. szakasz

Amikor a Képviselő-testület elnöke megállapítja, hogy a szükséges számú képviselő jelen van, hozzálátnak a napirend megállapításához.

Minden képviselő és a Községi Tanács ajánlatot tehet, hogy a napirendbe, a már meglévő pontok mellé iktassanak be más, sürgősnek tartott kérdéseket és aktusjavaslatokat, azzal, hogy az általános aktusjavaslatnak az ügyrend 134. szakaszával összhangban kell elkészülnie.

A képviselő vagy a Községi Tanács köteles a megvitatás sürgősségét legtovább három percben megindokolni.

A napirend változtatására vagy kiegészítésére irányuló javaslatokról nem folytatnak vitát.

Ugyanazon az ülésen nem lehet többször előhozni ugyanazt a napirend módosításra vonatkozó javaslatot.

A képviselők külön nyilatkoznak minden napirend módosítására és kiegészítésre vonatkozó javaslatról, az előterjesztés sorrendjében, majd a teljes napirendjavaslatról.

A napirendet a jelenlévő képviselők többségi szavazatával állapítják meg.

103. szakasz

A napirend megállapítása után az egyes pontok megvitatása következik a megállapított sorrend alapján.

Az előző ülés jegyzőkönyvének elfogadása a szabály szerint az első napirendi pont.

A jegyzőkönyvre tett megjegyzésekről a Képviselő-testület vita nélkül dönt, amennyiben a képviselő az észrevételét a Képviselő-testület titkáránál beterjesztette az ülés összehívójában előlátott határidőben.

A Képviselő-testület, a Képviselő-testület elnökének javaslatára az ülés alatt, vita nélkül megváltoztathatja a napirend egyes pontjainak megvitatási sorrendjét.

A beterjesztett javaslatról a Képviselő-testület szavazással nyilatkozik.

Minden pontról addig tart a vita, amíg van felszólaló

Az egyes pontokról szóló vita lezárásaként az indítványozónak, vagy az indítványozó által felhatalmazott személynek joga van zárszóhoz, ugyanarra a pontra vonatkozó vitát nem nyithatnak újra.

104. szakasz

A Képviselő-testület ülésén felszólalási joga van minden képviselőnek, a Községi Tanács tagjainak, a községi elnöknek, a községi elnökhelyettesnek, a községi közigazgatás vezetőjének, és az indítványozók felhatalmazott képviselőjének.

A Képviselő-testület elnöke dönthet úgy, hogy bizonyos kérdésekben meghallgatják egyes vállalatok, közszolgálatok, szervek és szervezetek képviselőinek

организација, као и поједини грађани.

Нико не може приступити говорници док му председник Скупштине то не дозволи.

На седници Скупштине може да говори само учесник коме је председник Скупштине дао реч.

Члан 105.

Присутни се могу јавити за реч председнику Скупштине чим расправа почне и све до њеног закључења.

Председник Скупштине даје говорницима реч по редоследу пријављивања.

Председник Скупштине може преко реда дати реч представнику предлагача и председнику општине.

Излагање сваког учесника у расправи о истој тачци дневног реда може трајати укупно до 5 минута, с тим што сваки учесник у расправи може користи време за излагање у трајању од укупно 5 минута једнократно или у два дела. Ова ограничења се не односе на представника предлагача и председника општине.

Председник Скупштине ће у случају прекорачења времена одређеног за излагање опоменути говорника да је време протекло, а ако говорник у току наредног минута не заврши излагање, одузеће му реч.

Члан 106.

Шеф или овлашћени представник одборничке групе који жели да изнесе став те групе о питању које је на дневном реду, има право да добије реч преко реда, с тим што не може говорити дуже од времена одређеног за излагање, што не искључује његово право из члана 105. став 4. Пословника.

Овлашћење из претходног става се предаје пре почетка седнице председнику Скупштине у писаној форми.

Члан 107.

У расправи о предлогу одлуке или другог акта који се тиче националне равноправности, председник, односно овлашћени представник Савета за међунационалне односе има иста права као предлагач, односно представник предлагача.

Члан 108.

Одборници су дужни да поштују достојанство Скупштине.

Одборници су дужни да се обраћају једни другима са уважавањем.

Није дозвољено коришћење увредљивих израза, нити изношење чињеница и оцена које се односе на приватни живот других лица.

Члан 109.

Уколико се одборник у свом излагању на седници Скупштине увредљиво изрази о другом одборнику или другом лицу које присуствује седници, наводећи његово име или функцију, односно погрешно протумачи његово излагање, одборник,

valamint egyes polgároknak a véleményét.

Senki sem léphet a szószékhez, amíg azt a Képviselő-testület elnöke nem engedélyezi.

A Képviselő-testület ülésén csak az szólalhat fel, akinek a Képviselő-testület elnöke szót adott.

105. szakasz

A jelenlévők felszólalási szándékukat jelezhetik a Képviselő-testület elnökénél a vita kezdetétől egészen annak lezárásáig.

A Képviselő-testület elnöke a szólási szándék bejelentésének sorrendjében ad szót a felszólalóknak.

A Képviselő-testület elnöke a javaslattevő képviselőjének és a polgármesternek soron kívül is szót adhat.

A vitában résztvevők hozzászólása ugyanazon napirendi pontról, összesen öt percig tarthat, azzal, hogy a vitában résztvevő az öt perces teljes időkeretét egy vagy két részben használhatja. Ez a korlátozás nem vonatkozik a betérjesztő képviselőjére és a polgármesterre.

A Képviselő-testület elnöke, abban az esetben, ha a felszólaló túllépte a meghatározott időkeretet, erre figyelmezteti, és amennyiben az a következő percben sem fejezi be mondanivalóját, elveszi tőle a szót.

106. szakasz

A képviselői csoport vezetője, vagy felhatalmazott képviselője aki a csoport álláspontját szeretné ismertetni a napirendi pont kapcsán, soron kívül szót kaphat, azzal, hogy nem beszélhet hosszabban, a felszólalások számára meghatározott időkeretnél, ami nem zárja ki a jogát az ügyrend 105. szakaszának 4. bekezdéséből.

Az előző bekezdés szerinti felhatalmazást az ülés kezdete előtt a Képviselő-testület elnökének adják át.

107. szakasz

A nemzeti egyenjogúságot érintő határozati javaslatokról vagy más aktusokról szóló vitában a Nemzetek Közötti Kapcsolatügyi Tanács elnökének vagy a meghatalmazott képviselőjének ugyanolyan jogai vannak mint a javaslattevőnek, vagy a javaslattevő képviselőjének.

108. szakasz

A képviselőknek tisztelniük kell a Képviselő-testület méltóságát.

A képviselők kötelesek tisztelettel fordulni egymáshoz.

Sértő kifejezések használata nem megengedett, és az sem, hogy más személyek magánéletére vonatkozó tényeket és véleményeket hangoztassanak.

109. szakasz

Amennyiben a képviselő a felszólalásában a Képviselő-testület ülésén sértő kifejezésekkel illet egy másik képviselőt, vagy olyan személyt, aki az ülésen részt vesz, említve a nevét vagy a funkcióját, illetve helytelenül magyarázza az általa elmondottakat, a képviselőnek,

односно лице на које се излагање односи, има право на реплику.

Уколико се увредљиви изрази односе на одборничку групу, односно политичку странку чији одборници припадају тој одборничкој групи, у име одборничке групе право на реплику има шеф одборничке групе.

Председник Скупштине може ускратити право на реплику уколико оцени да нису испуњени услови из става 1. и 2. овог члана.

Реплика не може трајати дуже од 3 минута.

Члан 110.

Одборнику који затражи да говори о повреди Пословника, председник Скупштине даје реч одмах по завршеном излагању претходног говорника.

Одборник је дужан да наведе која је одредба Пословника по његовом мишљењу повређена, да је цитира и образложи у чему се састоји повреда, с тим што може говорити најдуже 3 минута.

Председник или секретар Скупштине је дужан да да објашњење у вези примедбе одборника.

Ако одборник није задовољан датим објашњењем, председник Скупштине позива одборнике да се изјасне о постојању повреди Пословника.

Члан 111.

Говорник је дужан да се у свом излагању држи тачке дневног реда.

Ако се говорник удаљи од тачке дневног реда, председник Скупштине ће га опоменути и позвати да се држи тачке дневног реда. Уколико одборник и поред опомене настави да говори мимо тачке дневног реда, председник Скупштине ће му одузети реч.

Говорника може прекинути или опоменути на ред само председник Скупштине.

Није дозвољено ометање говорника прибављањем или коментарисањем излагања, нити други поступак којим се омета слобода говора.

Председник Скупштине је дужан да се брине да говорник не буде ометан у свом излагању.

4. Одлучивање

Члан 112.

Скупштина о сваком предлогу који је стављен на дневни ред седнице одлучује после расправе, осим у случајевима у којима је Пословником одређено да се одлучује без расправе.

Пре или после расправе Скупштина може да одлучи да се поједина тачка скине са дневног реда.

Члан 113.

После закључене расправе прелази се на гласање о предлогу. О предлогу се гласа у целини.

Ако је стављен амандман, прво се одлучује о

иначе а személynek, akire a felszólalás vonatkozik, joga van viszont válaszolni.

Amennyiben a sértések képviselői csoportra vonatkoznak, illetve politikai pártra, amelynek képviselői abba a képviselői csoportba tartoznak, a képviselői csoport nevében a csoport vezetője jogosult viszontválaszra.

A Képviselő-testület elnöke megtagadhatja a viszontválasz lehetőségét, amennyiben úgy ítéli meg, hogy nincsenek meg a jelen szakasz 1. és 2. bekezdésében foglalt feltételek.

A viszontválasz nem lehet hosszabb három percnél.

110. szakasz

A képviselőnek, aki az ügyrend megsértéséről szeretne beszélni, a Képviselő-testület elnöke azonnal az előző felszólaló beszédének befejezését követően szót ad.

A képviselő köteles megemlíteni, hogy véleménye szerint az ügyrend mely rendelkezése lett megsértve, idézni azt és megindokolni a megsértés mibenlétét, azzal, hogy legfeljebb három percig beszélhet.

A Képviselő-testület elnöke vagy titkára köteles magyarázatot adni a képviselő észrevételével kapcsolatban.

Amennyiben a képviselő nem elégedett a kapott magyarázattal, a Képviselő-testület elnöke felkéri a képviselőket, hogy nyilvánítsák ki véleményüket az ügyrend megsértése kapcsán.

111. szakasz

A felszólaló a felszólalása folyamán köteles a napirendi ponthoz tartania magát.

Amennyiben a felszólaló eltávolodik a napirendi pont témájától, a Képviselő-testület elnöke figyelmezteti, és felszólítja, hogy tartsa magát a napirendi ponthoz. Amennyiben a felszólaló a figyelmeztetés ellenére folytatja a a napirendi ponttól eltérő témát, a Képviselő-testület elnöke elveszi tőle a szót.

A felszólalót csak a Képviselő-testület elnöke figyelmeztetheti és szakíthatja félbe.

A felszólalót nem zavarhatják közbeszólással vagy a felszólalás kommentálásával vagy más módon, amely zavarná a szólásszabadságot.

A Képviselő-testület elnöke köteles gondoskodni arról, hogy a felszólalót ne zavarják beszéde közben.

4. Döntéshozatal

112. szakasz

A Képviselő-testület a napirendben szereplő minden javaslatról, a javaslat megvitatása után dönt, kivételt képeznek azok az esetek, amelyeknél az ügyrend rendelkezései alapján vita nélkül döntenek.

A vita előtt vagy után a Képviselő-testület dönthet úgy, hogy egyes napirendi pontokat levesz a napirendről.

113. szakasz

A vita lezárását a javaslatról szóló szavazás követi. A javaslatról teljes egészében szavaznak.

Ha módosító indítvány érkezett, akkor először a

амандману, а затим о предлогу у целини.

Члан 114.

Скупштина одлучује већином гласова присутних одборника.

Изузетно од става 1. овог члана, Скупштина већином од укупног броја одборника:

1. одлучује о предлогу за промену Статута и доноси Статут;
2. доноси Пословник Скупштине;
3. бира и разрешава председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
4. бира и разрешава председника општине, заменика председника општине и чланове Општинског већа;
5. доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
6. доноси план развоја Општине и стратегије којима се утврђују правци деловања Општине у одређеној области;
7. доноси просторни план;
8. доноси урбанистичке планове;
9. одлучује о јавном задуживању Општине;
10. одлучује о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
11. одлучује о образовању, подручју за које се образује, промени подручја и укидању месних заједница и других облика месне самоуправе;
12. одлучује о називима улица, тргова, заселака и других делова насељених места;
13. утврђује празник Општине;
14. одлучује о додели звања „почасни грађанин“ Општине;
15. доноси одлуку о делокругу, саставу, избору чланова и начину рада Савета за међунационалне односе;
16. усваја Етички кодекс и
17. одлучује и у другим случајевима утврђеним законом и Статутом општине.

Члан 115.

Гласање на седници Скупштине је јавно, осим ако законом, Статутом, Пословником или одлуком Скупштине није одређено да се гласа тајно.

Одборници гласају изјашњавањем за предлог или против предлога или се уздржавају од гласања.

Члан 116.

Јавно гласање се врши употребом електронског система за гласање, дизањем руке, односно картицом одговарајуће боје или поименично-прозивком.

Јавно гласање употребом електронског система за гласање врши се на начин одређен

модификатор индигнација о свирају, мајд ет коветоен аз егеш јаваслатрол.

114. szakasz

A Képviselő-testület a jelenlévő képviselők többségi szavazatával dönt.

Kivételesen ezen szakasz 1. bekezdésétől, amikor a Képviselő-testület képviselői összlétszámának többsége szükséges, mégpedig amikor:

1. dönt a statútum módosításáról szóló javaslatról és hozza meg a statútumot;
2. hozza meg a képviselő-testület ügyrendjét;
3. választja meg a Képviselő-testület elnökét és a Képviselő-testület elnökhelyettesét;
4. választja meg és menti fel a polgármestert, a polgármester-helyettest és a Községi Tanács tagjait;
5. hozza meg a költségvetést és elfogadja a zárszámadást;
6. hozza meg a Község fejlesztési tervét és azokat a stratégiákat, amelyek a Község egyes területeken való fellépésének irányvonalait megállapítják;
7. hozza meg a területi tervet;
8. hozza meg a városrendezési terveket;
9. határoz a község közadósság-vállalásáról;
10. határoz a más helyi önkormányzati egységekkel való együttműködésről és társulásról, valamint külföldi helyi önkormányzati egységekkel való együttműködésről;
11. határoz a helyi közösségek és egyéb helyi önkormányzati formák megalakításáról, a megalakítás tárgyát képező területről, a terület megváltoztatásáról és megszüntetéséről;
12. határoz az utcák, terek, kistelepülések és egyéb település részek elnevezéséről;
13. megállapítja a község ünnepét;
14. határoz a díszpolgári cím odaítéléséről;
15. hozza meg a határozatot a Nemzetek Közötti Viszonyügyi Tanács hatásköréről, összetételéről, tagjainak megválasztásáról és munkamódjáról;
16. fogadja el az etikai kódexet és
17. határoz a törvényben és a jelen statútumban meghatározott egyéb esetekben is.

115. szakasz

A Képviselő-testület ülésén a szavazás nyilvános, kivéve, ha a törvény, a statútum, az ügyrend vagy a Képviselő-testület határozata nem lát elő titkos szavazást.

A képviselők szavazáskor a javaslat mellett, a javaslat ellen foglalhatnak állást vagy tartózkodhatnak a szavazástól.

116. szakasz

A nyilvános szavazás elektronikus szavazórendszer használatával, kézfeltartással, illetve megfelelő színű lap feltartásával, vagy név szerint történik.

Az elektronikus szavazórendszer használatával történő nyilvános szavazást a jelen ügyrend által

Пословником.

Сваки одборник, при уласку у скупштинску салу, добија од скупштинске службе јединицу за електронско гласање са одређеним редним бројем, који је програмски везан за његово презиме и име, и који служи и за идентификацију одборника приликом пријављивања на систем.

Дизањем рукегласа се ако електронски систем за гласање није у функцији, ако се седница одржава у просторији у којој нема таквог система или ако Скупштина претходно о томе одлучи.

Када се гласа дизањем руке, председник Скупштине прво позива да се изјасне одборници који гласају "за", затим они који гласају "против" и најзад, одборници који су уздржани.

Поименично се гласа тако што одборници по прозивци изјављују да гласају "за" или "против" или да су уздржани.

Поименично гласање врши се ако то одреди председник Скупштине или ако Скупштина тако одлучи, без расправе, на предлог неког од одборника, ради тачног утврђивања резултата гласања.

Члан 117.

Гласање употребом електронског система врши се притискањем одређених тастера, уз претходно пријављивање одборника на електронски систем.

Време за гласање употребом електронског система износи 15 секунди.

По истеку времена из става 2. овог члана, председник Скупштине закључује гласање и утврђује резултат гласања.

Одлука се сматра донетом ако је за њу гласало више од половине пријављених одборника, односно Уставом, законом и Пословником предвиђена већина.

Резултат сваког гласања приказује се на монитору.

Члан 118.

Одборници су дужни да користе искључиво своје јединице за електронско гласање, као и да се пријаве при уласку у салу укључивањем својих јединица за електронско гласање, односно да се одјаве приликом напуштања сале.

Ако одборник напусти салу Скупштине и не одјави се, Стручна служба ће, на интервенцију секретара Скупштине, одјавити одборника.

Одборник се може поново пријавити по уласку у салу.

Одборник који се није пријавио на начин из става 1. и 3. овог члана нема право да добије реч.

Члан 119.

Ако се утврди да је неко од одборника злоупотребио јединицу за електронско гласање одборника, гласање у којем је злоупотреба извршена биће поништено и одмах ће се приступити поновном

међауодозотт мoдoн вeгзк.

Minden képviselő az üléssterembe érkezésekor, a szakszolgáltatól elkapja a meghatározott sorszámú elektronikus szavazóegységet, amely a nevéhez programmal kötődik, és a képviselő azonosítására szolgál a rendszerbe való bejelentkezéskor.

Kézfeltartással akkor szavaznak, ha az elektronikus szavazórendszer működésképtelen, ha az ülést olyan helyiségben tartják, amelyben nincs ilyen rendszer, vagy ha erről a Képviselő-testület előzőleg döntést hoz

Amikor kézfeltartással történik a szavazás, a Képviselő-testület elnöke először megkéri azokat, akik a javaslat mellett foglaltak állást, hogy kézfeltartással jelezzék ezt, majd azok nyilatkoznak, akik a javaslat ellen foglaltak állást, végül pedig azok a képviselők, akik tartózkodnak a véleménynyilvánítástól.

Név szerint úgy szavaznak, hogy a képviselő nevük hallatán kinyilvánítják, hogy a javaslat „mellett” vagy „ellene” foglaltak állást, vagy tartózkodnak a szavazástól.

A név szerinti szavazásra akkor kerül sor, ha azt a Képviselő-testület elnöke elrendeli vagy a Képviselő-testület így dönt, vita nélkül, valamely képviselő javaslatára, a szavazás eredményének megerősítése érdekében.

117. szakasz

A szavazást az elektronikus szavazórendszer használatával a megfelelő billentyűk lenyomásával végzik, a képviselőknek az elektronikus rendszerbe való előzetes bejelentkezésével.

A szavazási idő az elektronikus szavazórendszer használatával 15 másodperc.

E szakasz 2. bekezdése szerinti idő lejártá után, a Képviselő-testület elnöke lezárja a szavazást és közli a szavazás eredményét.

Az aktus akkor tekinthető meghozottnak, ha a bejelentkezett képviselők több mint fele igennel szavazott, illetve az Alkotmánnyal, törvénnyel és jelen ügyrenddel előlátott többsége.

Minden szavazás eredményét megjelentetik a képernyőn.

118. szakasz

A képviselők kötelesek kizárólag a saját elektronikus szavazóegységüket használni, valamint az üléssterembe érkezéskor bejelentkezni a saját elektronikus szavazóegységük bekapcsolásával, illetve kijelentkezni az üléssterem elhagyásakor.

Ha a képviselő elhagyja a Képviselő-testület ülésstermét és nem jelentkezik ki, a Képviselő-testület szakszolgálata, a Képviselő-testület elnökének közbelépésére, kijelenti a képviselőt.

A képviselő, amint visszaért az üléssterembe újból bejelentkezhet.

A képviselő, aki nem jelentkezett be az e szakasz 1. és 3. bekezdése szerinti módon, nem jogosult szót kérni.

119. szakasz

Ha megállapításra kerül, hogy valamelyik képviselő visszaélt azon képviselő elektronikus szavazóegységével, aki a szavazás pillanatában nem tartózkodott az üléssteremben, a szavazás, amely alkalmával a visszaélés

пријављивању и гласању.

Члан 120.

Скупштина може одлучити да гласање буде тајно, на предлог неког од одборника.

Тајно гласање врши се на гласачким листићима који су исте величине, облика и боје и оверени печатом Скупштине.

Сваки одборник по прозивци добија гласачки листић.

Неважећим гласачким листићима сматрају се они из којих се не може тачно утврдити да ли је одборник гласао "за" или "против" предлога.

Члан 121.

Тајним гласањем руководи председник Скупштине, а помажу мусекретар Скупштине и по 1 одборник из политичке странке, коалиције политичких странака, политичке организације или групе грађана који имају одборнички мандат у Скупштини.

По завршеном гласању председник Скупштине утврђује резултат гласања и објављује да ли је предлог прихваћен или одбијен.

5. Одлагање, прекид и паузе у току седнице

Члан 122.

Председник Скупштине ће одложити седницу Скупштине када утврди недостатак потребне већине одборника за почетак седнице Скупштине, док се кворум не обезбеди, а најдуже 2 сата.

Ако се утврди да ни после одлагања у случају из става 1. овог члана, седници није присутна потребна већина одборника, председник Скупштине одлаже седницу за одговарајући дан и час.

О одлагању седнице одборници се обавештавају писаним путем или телефоном.

Члан 123.

Председник Скупштине одређује прекид седнице Скупштине у случајевима настанка инцидентних или ванредних околности, најдуже до 30 минута.

У случају да се ни у року из претходног става не могу отклонити околности, због којих је седница прекинута, председник Скупштине ће одложити седницу.

О дану и часу наставка прекинуте седнице, председник Скупштине обавештава одборнике писаним путем или телефоном.

Члан 124.

Образложени предлог за одлагање седнице Скупштине може поднети председник Скупштине, председник општине или шеф одборничке групе.

történt semmissé lesz nyilvánítva és rögtön elvégzik az újbóli bejelentkezést és a szavazást.

120. szakasz

Valamely képviselő javaslatára a Képviselő-testület dönthet úgy, hogy a szavazás titkos legyen.

A titkos szavazás azonos nagyságú, alakú és színű, a Képviselő-testület bélyegzőjével hitelesített szavazólapokon történik.

A névsor alapján minden képviselő kap egy szavazólapot.

Érvénytelen szavazólapnak tekinthető az, amelyik esetében nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy a képviselő a javaslat mellett vagy ellene foglalt állást.

121. szakasz

A titkos szavazást a Képviselő-testület elnöke vezeti, segít neki a Képviselő-testület titkára és a Képviselő-testület egy-egy képviselője a politikai partból, pártkoalícióból, politikai szervezetből, vagy polgári csoportból, amelyek képviselői mandátummal rendelkeznek..

A lezárult szavazás eredményeit megerősíti a Képviselő-testület elnöke és kihirdeti, hogy a javaslatot elfogadták vagy elvetették.

5. Az ülés elhalasztása, megszakítása, és munkaközi szünetek

122. szakasz

Amennyiben a Képviselő-testület elnöke megállapítja, hogy nincs jelen az ülés megkezdéséhez szükséges számú képviselő, elhalasztja az ülés kezdetét a szükséges létszám biztosításáig, de legfeljebb két órával.

A jelen szakasz első bekezdése szerinti esetben, ha a halasztás után is azt állapítja meg, hogy nincs jelen a szükséges létszámú képviselő, a Képviselő-testület elnöke megfelelő napra és órára halasztja az ülést.

Az ülés elhalasztásáról a képviselőket írásban vagy telefonon értesítik.

123. szakasz

A Képviselő-testület elnöke elrendeli a Képviselő-testület ülésének megszakítását, amikor valamilyen incidens vagy rendkívüli körülmény keletkezik, legtovább 30 percig.

Abban az esetben, ha az előző bekezdés szerinti határidőben a körülményeket, amelyek miatt az ülést megszakították, nem lehet elhárítani, a Képviselő-testület elnöke az ülést elnapolja.

A megszakított ülés folytatásának idejéről, a Képviselő-testület elnöke írásban, vagy telefonon értesíti a képviselőket.

124. szakasz

A Képviselő-testület ülésének elnapolását, indoklással ellátva, a Képviselő-testület elnöke, a polgármester vagy a képviselői csoport vezetője javasolhatja.

О одлагању седнице Скупштине из овог члана, Скупштина одлучује већином гласова присутних одборника без расправе, одмах по изношењу предлога.

Члан 125.

Седнице Скупштине после сваког двочасовног рада имају паузу у трајању до 30 минута. О трајању паузе у сваком конкретном случају одлучује председник Скупштине.

Скупштина може на предлог председника Скупштине или на предлог шефа одборничке групе да одлучи да ради без паузе, о чему одлучује одмах по изношењу предлога.

Седнице трају највише 3 часа с тим да се паузе не урачунавају у време трајања седнице.

Након истека времена из претходног става, председник Скупштине може предложити наставак седнице, о чему се одборници изјашњавају без расправе.

6. Одржавање реда на седници

Члан 126.

О реду на седници Скупштине стара се председник Скупштине.

За повреду реда на седници председник Скупштине може да изрекне меру упозорења или одузимања речи.

Скупштина на предлог председника Скупштине може да изрекне и меру удаљења са седнице.

Члан 127.

Мера упозорења изриче се одборнику који својим понашањем, узимањем речи кад му је председник Скупштине није дао, ометањем и упадањем у реч говорнику или сличним поступком нарушава ред на седници или на други начин поступа противно одредбама Пословника.

Члан 128.

Мера одузимања речи у даљем току седнице изриче се одборнику који својим говором нарушава ред на седници или повређује одредбе Пословника, а већ му је на тој седници 2 пута изречена мера упозорења из члана 127. Пословника.

Мера одузимања речи не односи се на право одборника на реплику у даљем току седнице.

Члан 129.

Мера удаљења са седнице изриче се одборнику који и после изречене мере упозорења, односно мере одузимања речи, омета или спречава рад на седници или на седници вређа Скупштину, одборнике, односно друге учеснике на седници или употребљава изразе који нису у складу са достојанством Скупштине.

Мера удаљења са седнице може се изрећи одборнику и без претходно изречених мера, у случају поступања којим се угрожава физички или морални интегритет учесника седнице.

Аз ülés elnapolásáról, a jelen szakaszból, a Képviselő-testület a jelenlevő képviselők többségi szavazatával dönt, vita nélkül, azonnal a javaslat előterjesztésekor.

125. szakasz

A Képviselő-testület ülésén minden kétóránként 30 percig tartó szünetet tartanak. A szünet hosszáról minden konkrét esetben a Képviselő-testület elnöke dönt.

A Képviselő-testület a Képviselő-testület elnökének vagy a képviselői csoport vezetőjének javaslatára dönthet úgy, hogy nem iktat be szünetet, erről azonnal a javaslat beterjesztése után dönt.

A Képviselő-testület ülése legfeljebb 3 óráig tart, azzal hogy a szünetek nem számítódnak bele az ülés idejébe.

Az előző bekezdés szerinti idő leteltét követően, a Képviselő-testület elnöke javasolhatja az ülés folytatását, amiről a képviselők vita nélkül döntenek.

6. Rendfenntartás az ülésen

126. szakasz

A Képviselő-testület ülésén a rendről a Képviselő-testület elnöke gondoskodik.

Az ülésen a rend megszegéséért a Képviselő-testület elnöke figyelmeztetést, vagy szömegvonást róhat ki.

A Képviselő-testület, a Képviselő-testület elnökének javaslatára, az ülésről való eltávolításra vonatkozó intézkedést is kiróhatja.

127. szakasz

Figyelmeztetésben részesül az a képviselő, aki magatartásával, vagy felszólalásával, ha a Képviselő-testület elnöke nem adott neki szót, a felszólaló szavába vág, vagy hasonló viselkedésével megszegi a rendet az ülésen, vagy vét az ügyrend rendelkezései ellen.

128. szakasz

A szömegvonás intézkedését, az ülés folytatásában, arra a képviselőre róják ki, aki felszólalásával megszegi a rendet az ülésen, vagy sérti az ügyrend rendelkezéseit, és az adott ülésen már kétszer kirótták rá az ügyrend 127. szakasza szerinti figyelmeztető intézkedést.

A szömegvonás nem vonatkozik a képviselő viszontválaszra való jogára az ülés folytatásában.

129. szakasz

Az ülésről való eltávolítás intézkedését arra a képviselőre róják ki, aki a figyelmeztetés, illetve a szömegvonás ellenére is zavarja, vagy akadályozza az ülésen folyó munkát, az ülésen sértegeti a Képviselő-testületet, képviselőket, illetve más résztvevőket, vagy olyan kifejezéseket használ, amelyek nincsenek összhangban a Képviselő-testület méltóságával.

Az ülésről való eltávolítás intézkedését kiróható a képviselőre, előzőleg kimondott intézkedések nélkül is, ha viselkedésével veszélyezteti az ülés résztvevőinek fizikai és erkölcsi sérthetlenségét.

Одборник може бити удаљен само са седнице на којој је повредио ред.

Одборник коме је изречена мера удаљења са седнице дужан је да се одмах удаљи из сале у којој се одржава седница.

Ако председник Скупштине редовним мерама не може да одржи ред на седници, одредиће кратак прекид седнице и обезбедити услове за наставак седнице.

Члан 130.

Одредбе о одржавању реда на седници Скупштине примењују се и на сва друга присутна лица на седници Скупштине.

7. Записник

Члан 131.

Седнице Скупштине записују се на аудио или аудиовизуелним снимцима, са којих се израђују записници, који се чувају у документационој основи седнице.

Са седнице се прави записник који се доставља одборницима уз позив за наредну седницу.

Записник садржи: време и место одржавања седнице, имена председавајућег и секретара, имена присутних, имена одсутних одборника, имена лица која су присуствовала седници по позиву, утврђени дневни ред, са назнаком питања о којима се расправљало и одлучивало и именима говорника, резултат гласања о појединим тачкама дневног реда, име и презиме одборника који је издвојио мишљење (уколико је одборник захтевао да се издвајање мишљења унесе у записник), назив одлука и закључака донетих на седници и изречене мере на седници.

Усвојени записник потписују председник Скупштине, секретар Скупштине и записничар.

Аудио или аудиовизуелни снимак седнице Скупштине доставља се одборничкој групи по захтеву шефа одборничке групе, а одборницима који нису чланови ниједне одборничке групе, по њихов личном захтеву.

VI - ПОСТУПАК ДОНОШЕЊА ОДЛУКА И ДРУГИХ АКТА У СКУПШТИНИ

1. Акти које доноси Скупштина

Члан 132.

Скупштина као основни правни акт доноси Статут општине.

Скупштина у вршењу послова из своје надлежности доноси: одлуке, пословник, решења, закључке, препоруке, планове, програме, декларације, резолуције и друге акте у складу са законом, Статутом и Пословником.

А представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

А представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

Ако председник Скупштине редовним мерама не може да одржи ред на седници, одредиће кратак прекид седнице и обезбедити услове за наставак седнице.

130. одредаба

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

7. Јегзјокоњув

131. одредаба

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

VI - А ХАТАРОЗАТОК ЕС МАС АКТУСОК МЕГХОЗАТАЛАНАК ЕЛЈАРАСА А КЕПВИСЕЛЉ-ТЕСТУЛЕТБЕН

1.Аз актусок, амелуекет а Кепвиселљ-тестулет хоз мег

132. одредаба

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

А Представљеницима из општине Ада, који су изабрани за представљенике у Скупштини, одређује се да се удаље од седнице на којој се одржава седница.

Члан 133.

Одлуком се на општи начин уређују питања из надлежности Скупштине.

Пословником се уређују питања од значаја за организацију и рад Скупштине.

Решењем се одлучује о појединачним правима, обавезама и правним интересима лица у складу са законом, Статутом и одлукама Скупштине.

Закључком се одлучује о процедуралним питањима, о прихватању одређених предлога, утврђују ставови о томе, шта, како и на који начин треба убудуће поступати у појединачним питањима, односно стварима, иницира доношење одлука, односно другог општег или појединачног акта.

Закључком Скупштина може, на предлог предлагача акта који је предмет расправе, на основу дискусија одборника, вршити интервенцију на текст акта пре закључења расправе по тој тачки дневног реда, која има карактер исправке техничке грешке.

О предложеном закључку одлучује се пре одлучивања о акту на који се делује, оном већином гласова која је потребна за доношење тог акта.

У случају из става 5. овог члана секретар Скупштине има обавезу да интервенцију на текст, усвојену закључком угради у акт, уколико се акт усвоји, пре његовог објављивања.

2. Предлагање одлуке

Члан 134.

Право предлагања одлука и других општих аката имају, председник општине, Општинско веће, сваки одборник, грађани путем грађанске иницијативе, односно други овлашћени предлагач у складу са законом и општим актима Скупштине.

Предлог акта подноси се у облику у коме се акт доноси и мора бити образложен.

Образложење мора да садржи правни основ и разлоге за доношење акта, објашњење циља који се жели постићи, образложење конкретних решења и процену износа финансијских средстава потребних за спровођење акта.

Предлог акта упућује се и надлежном радном телу и Општинском већу кад оно није предлагач.

Предлог акта који се тиче националне равноправности обавезно се доставља на мишљење Савету за међунационалне односе.

Члан 135.

Радна тела Скупштине и Општинско веће, као и Савет за међунационалне односе у случају из става 5. претходног члана Пословника, могу предложити Скупштини да прихвати или не прихвати предлог акта у целини или поднети амандман на предлог акта.

Члан 136.

Предлагач одлуке, односно овлашћени представник предлагача, може, на почетку расправе,

133. szakasz

Határozattal a Képviselő-testület hatáskörébe tartozó kérdéseket általános módon rendezik.

Ügyrenddel rendezik a Képviselő-testület szervezése és munkája szempontjából fontos kérdéseket.

Végzéssel döntenek az egyes jogokról, kötelezettségekről és a jogi érdekekről a törvénnyel a statútummal és a Képviselő-testület határozataival összhangban.

Záróhatározattal döntenek a procedurális kérdésekről, a meghatározott javaslatok elfogadásáról, a bekezdések megerősítéséről arra vonatkozóan, hogy a jövőben, hogyan, milyen módon kell eljárni egyes kérdésekben, illetve dolgokban, határozatok illetve más általános és egyéni aktus meghozatalát kezdeményezi.

Záróhatározattal a Képviselő-testület a vita tárgyát képező aktus beterjesztőjének javaslatára, a napirendről szóló vita lezárása előtt változtathatnak az aktus szövegén, a technikai hibák kiküszöbölése céljából.

A javasolt záróhatározatról a hozzátartozó aktus előtt döntenek, azzal a szavazattöbbséggel, amely az aktus meghozatalához szükséges.

Ezen szakasz 5. bekezdése szerinti esetben a Képviselő-testület titkára, a megjelentetés előtt köteles alakítani a szöveget, és az elfogadott záróhatározatot beépíteni az aktusba, amennyiben az aktust elfogadták.

2. Határozatok előterjesztése

134. szakasz

Határozatok és más általános aktusok előterjesztésére joga van a község elnökének, a Községi Tanácsnak, minden képviselőnek, polgári kezdeményezések révén a polgároknak illetve más meghatalmazott javaslattevőknek a törvénnyel és a Képviselő-testület általános aktusaival összhangban

Az aktusjavaslatot olyan formában terjeszthetik be, ahogyan azt meghozzák és indoklással kell ellátni.

Az indoklásnak tartalmaznia kell a jogi alapot és az aktus meghozatalának okait, valamint az elérendő cél magyarázatát, valamint a végrehajtásához szükséges pénzeszközök összegének felbecsülését.

Az aktusjavaslatot továbbítják az illetékes munkatestületeknek és a Községi Tanácsnak, amennyiben nem az a javaslattevő.

A nemzeti egyenjogúságot érintő aktusjavaslatokat kötelező véleményeztetni a Nemzetek Közötti Kapcsolatügyi Tanáccsal.

135. szakasz

A Képviselő-testület munkatestületei és a Községi Tanács valamint a Nemzetek Közötti Viszonyügyi Tanács az előző szakasz 5. bekezdésében foglaltak esetében javasolhatják a Képviselő-testületnek a javaslat teljes egészében való elfogadását, vagy elvetését, vagy módosító indítványt terjeszthetnek elő az aktusjavaslatra.

136. szakasz

Az aktus előterjesztője, illetve annak képviselője a vita indítása előtt utólagos indoklást fűzhet a javaslatához.

да изложи допунско образложење предлога. Он има право да учествује у расправи све до њеног закључења, да даје објашњења и износи своје мишљење.

По окончању расправе, предлагач, односно овлашћени представник предлагача има право на завршну реч.

Члан 137.

Предлагач акта има право да повуче предлог одлуке пре почетка гласања о предлогу одлуке у целини.

Члан 138.

При предлагању других аката из члана 132. Пословника, сходно се примењују одредбе Пословника о доношењу одлука.

3. Јавна расправа

Члан 139.

Предлог акта који је утврђен након спроведене јавне расправе, Скупштина разматра заједно са извештајем предлагача о спроведеној јавној расправи.

Извештај из става 1. овог члана садржи приказ свих сугестија и предлога датих у јавној расправи и образложење разлога због којих поједине сугестије и предлози нису прихваћени.

Предлог акта из става 1. овог члана, са образложењем разлога због којих поједине сугестије и предлози дати у јавној расправи нису прихваћени, објављују се на интернет презентацији Општине, најкасније 8 дана пре разматрања на седници Скупштине.

4. Амандман

Члан 140.

Предлог за измену и допуну предлога акта подноси се председнику Скупштине у облику амандмана. Амандман може поднети одборник, Општинско веће, председник општине, стално радно тело Скупштине, Савет за међунационалне односе у случају из члана 134. став 5. овог пословника и најмање 5% бирача са пребивалиштем на територији општине, путем грађанске иницијативе, у складу за законом и Статутом општине.

Амандман се подноси у писаном облику, са образложењем.

Амандман се подноси најкасније 2 дана пре седнице, а изузетно на седници о предлогу који је поднет на седници.

Амандман на урбанистички план може се поднети најкасније 5 дана пре одржавања седнице Скупштине, а уз текст амандмана одборницима се доставља и мишљење Комисије за планове.

О амандману се обавезно изјашњава предлагач, односно представник предлагача и Општинско веће кад оно није предлагач.

Joga van a vitában való részvételre, a vita befejezéséig magyarázatot adhat és kinyilváníthatja véleményét.

A vita során a javaslattevőnek, illetve a javaslattevő felhatalmazott képviselőjének joga van zárszóra.

137. szakasz

Az előterjesztőnek joga van visszavonni a javaslatot a javaslat egészéről való szavazás kezdetéig

138. szakasz

Az ügyrend 132. szakaszában foglalt egyéb aktusok beterjesztésekor az ügyrend határozathozatalról szóló rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

3. Nyilvános vita

139. szakasz

Azon javaslatot, amelyet nyilvános vitát követően állapítanak meg, a Képviselő-testület az előterjesztőnek a nyilvános vitáról szóló jelentésével együtt vitatja meg.

Az első bekezdésben említett jelentés bemutat minden észrevételt és javaslatot, amely a nyilvános vita során elhangzott, valamint annak indoklását, hogy egyes vélemények és javaslatok miért nem kerültek be a jelentésbe.

A jelen szakasz 1. bekezdése szerinti javaslat, indoklással, a nyilvános vita során elhangzott vélemények és javaslatok kimaradásának okáról, a község internetes prezentációjában megjelenik, legkésőbb a Képviselő-testületi megvitatás előtt 8 nappal.

4. Módosító indítvány

140. szakasz

A határozat-javaslatokra és más ügyiratokra vonatkozó módosítás és kiegészítés a Képviselő-testület elnökének benyújtott módosító indítvány útján történik. Módosító indítványt a törvénnyel, és a község Statútuma alapján a képviselők, a Községi Tanács, a községi elnök, a Képviselő-testület állandó munkatestülete, a Nemzetek Közötti Kapcsolatügyi Tanács, illetve az ügyrend 134. szakaszának 5. bekezdése esetében, valamint polgári kezdeményezés révén a község területén élő szavazópolgárok legalább 5%-a, nyújthat be.

A módosító indítványt írásban, indoklással ellátva nyújtják be.

A módosító indítványt legkésőbb két nappal az ülés előtt terjesztik be, kivételesen az ülésen, az ülésen beterjesztett javaslatra.

A városrendezési tervre vonatkozó módosító indítvány legkésőbb öt nappal a Képviselő-testület ülése előtt terjeszthető be, a módosító indítvány szövege mellé pedig a képviselőknek mellékelik a Tervekkel Foglalkozó Bizottság véleményét is.

A módosító indítvánnyal kötelezően állást foglal az előterjesztő, illetve az előterjesztő képviselője, valamint a Községi Tanács, ha nem ő az előterjesztő.

Амандман на предлог одлуке која се тиче националне равноправности, који је поднео други овлашћени подносилац пре седнице, доставља се и Савету за међунационалне односе ради прибављања мишљења. Ако предлагач акта прихвати амандман који је поднет на предлог акта, амандман постаје саставни део предлога акта. Подносилац амандмана не може подносити више амандмана на исти члан предлога акта. Предлагач акта може подносити амандмане све до почетка гласања. Члан 141. Скупштина одлучује најпре о амандманима поднетим пре одржавања седнице. Амандман који поднесе предлагач постаје саставни део предлога и о њему се Скупштина посебно не изјашњава. Ако је поднето више амандмана на исти члан предлога одлуке, прво се одлучује о амандману којим се предлаже брисање тог члана. 5. Аутентично тумачење Члан 142. Предлог за доношење аутентичног тумачења правних аката чији је доносилац Скупштина, може поднети свако правно или физичко лице. Предлог из става 1. овог члана подноси се председнику Скупштине у писаном облику и мора бити образложен. Скупштина, на предлог надлежног одбора, доноси аутентично тумачење правног акта, чији је доносилац, по поступку предвиђеном овим пословником за доношење одлука. 6. Хитан поступак Члан 143. Ако за доношење појединог акта постоји неодољна потреба или ако би недоношење таквог акта у одређеном року имало или могло имати штетне последице по интересе грађана или правних лица, односно за обављање послова из надлежности Општине, предлог акта може се изнети Скупштини на разматрање и одлучивање без претходног разматрања у радним телима Скупштине. Када предлаже хитан поступак, предлагач акта мора образложити разлоге због којих тражи хитан поступак. Члан 144. О предлогу за уношење акта у дневни ред седнице по хитном поступку одлучује се без расправе. Пре гласања о том питању Скупштина ће саслушати образложење предлагача. Ако Скупштина усвоји предлог да се акт разматра по хитном поступку, предлог акта се уноси у дневни ред исте седнице. Скупштина може у току седнице затражити	А немzeti egyenjogúságot érintő határozati javaslatra tett módosító indítványt, amelyet más meghatalmazott indítványozó terjesztett be az ülés előtt, véleményezésre továbbítják a Nemzetek Közötti Kapcsolatügyi Tanácshoz. Ha az aktus előterjesztője elfogadja a javaslat kapcsán beterjesztett módosító indítványt, a módosító indítvány a javaslat szerves részévé válik. A módosító indítvány előterjesztője a javaslat ugyanazon szakaszára nem terjeszthet be több módosító indítványt. Az előterjesztő egészen a szavazás kezdetéig terjeszthet be módosító javaslatot. 141. szakasz A Képviselő-testület legelőször azokról a módosító indítványokról dönt, amelyeket az ülés előtt terjesztettek be. Az előterjesztő által beterjesztett módosító indítvány a javaslat alkotó részévé válik, és arról a Képviselő-testület, külön nem foglal állást. Ha a javaslat ugyanazon szakaszára több módosító indítványt terjesztenek elő, akkor először arról a módosító indítványról kell dönten, amely a szakasz törlését javasolja. 5. Autentikus értelmezés 142. szakasz A Képviselő-testület által hozott jogi aktusok autentikus értelmezésére vonatkozó javaslatot, minden jogi és fizikai személy beterjeszthet. A jelen szakasz 1. bekezdésében említett javaslat, írásban, indoklással ellátva terjeszthető be a Képviselő-testület elnökéhez. A Képviselő-testület, az illetékes bizottság javaslatára az ügyrend határozathozatallal kapcsolatos rendelkezései alapján hozza meg az általa elfogadott jogi aktusok autentikus értelmezését. 6. Sürgősségi eljárás 143. szakasz Ha egyes aktusok meghozatala halaszthatatlan, vagy ha bizonyos határidőn belül nem hozzák meg azokat annak káros következménye lenne a polgárok vagy jogi személyek érdekeire, illetve a község hatáskörébe tartozó feladatok végzésére, akkor ezek az aktus-javaslatok a Képviselő-testület munkatestületein való előző megvitatás nélkül a Képviselő-testület elé kerülhetnek megvitatásra és döntéshozatalra. Amikor sürgősségi eljárást javasol, az előterjesztőnek meg kell indokolnia miért kér sürgősségi eljárást. 144. szakasz Az aktus sürgősségi eljárással való napirendbe iktatásának javaslatáról nem nyitnak vitát. A kérdésről történő szavazás előtt a Képviselő-testület meghallgatja az előterjesztő indoklását. Ha a Képviselő-testület elfogadja a javaslatot, hogy az aktust sürgősségi eljárással vitassák meg, az aktus-javaslat ugyanazon ülés napirendjére kerül. A Képviselő-testület az ülés folyamán sürgős
---	--

хитно мишљење надлежног радног тела Скупштине и Општинског већа када оно није предлагач.

Предлог акта који се доноси по хитном поступку мора се доставити одборницима најкасније до почетка седнице.

7. Потписивање и објављивање аката

Члан 145.

Акта Скупштине израђују се, на основу изворника записника о раду седнице на којој су донети.

Акте Скупштине потписује председник Скупштине, а тачност преписа аката потписује секретар Скупштине.

Акте радних тела Скупштине потписује председник радног тела.

О чувању и објављивању аката Скупштине стара се Стручна служба.

Акта Скупштине објављују се у "Службеном листу општине Ада".

VII - РАД СКУПШТИНЕ У СЛУЧАЈУ РАТНОГ СТАЊА, НЕПОСРЕДНЕ РАТНЕ ОПАСНОСТИ И ВАНРЕДНОГ СТАЊА

Члан 146.

У случају ратног стања Општинско веће доноси акте из надлежности Скупштине, с тим што је дужно да их поднесе на потврду Скупштини, чим она буде у могућности да се састане.

Члан 147.

У случају непосредне ратне опасности или ванредног стања Скупштина ради по Пословнику, ако конкретне прилике и околности то дозвољавају.

Ако у наведеним условима није могућ рад по Пословнику, Скупштина на првој седници доноси посебан Пословник о свом раду и остваривању функција у насталим околностима.

Члан 148.

Председник Скупштине у случају непосредне ратне опасности или ванредног стања:

- одређује време и место одржавања седнице Скупштине;
- одлучује о начину позивања одборника на седницу и начину и роковима достављања материјала за седницу;
- по потреби може одредити посебан начин вођења и чувања записника, бележака и других докумената Скупштине и њених органа, наложити да се одређени материјали не стављају на располагање средствима јавног информисања и предузети друге мере у циљу безбедности и заштите;
- успоставља контакте и сарадњу са одговарајућим државним и војним органима Републике Србије и предузима мере за

велемјенјакотасра крхети а Крпвисле-тестулет илетиес мункатестулетет и а Крзсји Танасот, ха нем аз аз елртерјесзтј.

Аз актусјаваслатот, амејет сургрссји елјарасал хознак меј, лејкесрбб аз улес кездетег крзбесити кел а крпвислекрнек.

7. Az aktusok aláírása és közzététele

145. szakasz

A Képviselő-testület aktusait a meghozataluk ülésen felvett jegyzőkönyvforrás alapján dolgozzák ki.

A Képviselő-testület aktusait a Képviselő-testület elnöke írja alá, az átiratokat a Képviselő-testület titkára írja alá.

A Képviselő-testület munkatestületének aktusait a munkatestület elnöke írja alá.

A Képviselő-testület aktusainak őrzéséről és közzétételéről a szakszolgálat gondoskodik.

A Képviselő-testület által meghozott aktusokat Ada Község Hivatalos Lapjában teszik közzé.

VII - A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MUNKÁJA KÖZVETLEN HÁBORÚ VESZÉLYE, HADIÁLLAPOT ÉS RENDKÍVÜLI HELYZET ALKALMÁVAL

146. szakasz

Hadiállapot estén a Községi Tanács hozza meg a Képviselő-testület illetékességébe tartozó aktusokat, amelyeket köteles a Képviselő-testület elé terjeszteni megerősítésre, amint annak lehetősége lesz összeülni.

147. szakasz

Közvetlen háborús veszély, vagy rendkívüli állapot esetén a Képviselő-testület ezen ügyrend szerint működik, ha azt az adott helyzet és körülmények megengedik.

Ha a megnevezett feltételek mellett lehetetlenné válik a munka ezen ügyrend alapján, a Képviselő-testület első ülésén külön ügyrenddel rendelkezik munkájáról és funkcióinak megvalósításáról a keletkezett körülmények között.

148. szakasz

A Képviselő-testület elnöke közvetlen háborús veszélyvagy rendkívüli állapot alkalmával:

- meghatározza a Képviselő-testület ülésének időpontját és helyszínét
- meghatározza a képviselők értesítésének módját valamint az ülésanyag eljuttatásának módját és határidejét;
- szükség szerint elrendelheti a Képviselő-testület és annak szervei jegyzőkönyvei, jegyzetei és más dokumentumai vezetésének és őrzésének különleges módját, meghagyva, hogy bizonyos anyagok ne kerüljenek nyilvánosságra és más intézkedéseket fogantatosítson а biztonsáгук és а véделмүк еrдекебеп.
- kapcsolatot és együttműködést alakít ki а Szerb Körtársasáгу megfelelő állami és katonai szerveivel és intézkedéseket fogantatosít а

реализацију донетих закона, одлука, закључака, наређења и других аката ових органа, и
-одлучује о начину рада општинске управе у циљу што успешнијег остваривања послова и задатака у насталим околностима.

Члан 149.

Одборници су дужни да у случајевима непосредне ратне опасности, ратног или ванредног стања, извештавају секретара Скупштине о свакој промени адресе, пребивалишта или боравишта.

VIII - ЈАВНОСТ РАДА СКУПШТИНЕ

Члан 150.

Седнице Скупштине су јавне.

За јавност рада Скупштине одговоран је председник Скупштине.

Члан 151.

Скупштина, на образложени предлог председника Скупштине, сталног радног тела, Општинског већа или најмање 10 одборника, може одлучити да седница не буде јавна због разлога безбедности и других разлога утврђених законом који се констатују пре утврђивања дневног реда.

О предлогу из става 1. овог члана Скупштина одлучује без расправе.

Члан 152.

Седници Скупштине имају право да присуствују и грађани, осим када се седница држи без присуства јавности.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници, полазећи од интереса за тачке на дневном реду.

Члан 153.

Када Скупштина расправља о питањима којима се битно мењају услови живота и привређивања у Општини, односно која су од значаја за остваривање националне и родне равноправности, грађани и представници удружења грађана која се баве питањима која су предмет расправе, могу да присуствују седници и да без права одлучивања учествују у раду Скупштине.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници полазећи од редоследа пријављивања и интереса пријављених за тачке на дневном реду.

Члан 154.

Представници средстава јавног информисања имају право да присуствују седницама Скупштине и њених радних тела ради обавештавања јавности о

төрvények, határozatok, záró rendelkezések, rendeletek és ezen szervek más aktusai megvalósítása érdekében; és

- határoz a községi közigazgatási szervek munkamódszeréről azzal a céllal, hogy az adott körülmények között hatékonyabbá tegye a munkát és a feladatok megoldását.

149. szakasz

A képviselők közvetlen háborús veszély, illetve hadi- vagy rendkívüli állapot esetén kötelesek lakcímváltoztatásukról, lakóhelyükről vagy tartózkodási helyükről értesíteni a Képviselő-testület titkárát.

VIII - A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MUNKÁJÁNAK NYILVÁNOSSÁGA

150. szakasz

A Képviselő-testület ülése nyilvános.

A Képviselő-testület munkájának nyilvánosságáért a Képviselő-testület elnöke felelős.

151. szakasz

A Képviselő-testület, a Képviselő-testület elnöke, az állandó munkatestület, a Községi Tanács vagy legalább tíz képviselő indokolt javaslatára dönthet úgy, hogy az ülés a napirend megerősítése előtt megállapított biztonsági vagy egyéb törvénnyel megállapított okból, ne legyen nyilvános.

A jelen szakasz 1. bekezdése szerinti javaslatról a Képviselő-testület vita nélkül dönt.

152. szakasz

A Képviselő-testület ülésén részt vehetnek a polgárok is, kivéve, amikor a nyilvánosság számára zárt ülésről van szó.

Abban az esetben, ha nincs lehetőség arra, hogy minden érdeklődő részt vehessen a Képviselő-testület ülésén, a Képviselő-testület elnöke dönti el, a napirendi pontokhoz kapcsolódó érdekeket figyelembe véve, hogy ki kap lehetőséget a részvételre.

153. szakasz

Amikor a Képviselő-testület olyan kérdésekről tárgyal, amelyek kihatással vannak az életkörülményekre és a gazdálkodásra a községben, illetve a nemzeti és nemi egyenjogúság megvalósításával foglalkoznak, a polgárok, a szóban forgó kérdésekkel foglalkozó egyesületek képviselői jelen lehetnek az ülésen és döntéshozatali jog nélkül részt vehetnek a Képviselő-testület munkájában.

Amennyiben nincs lehetőség az összes érdeklődőnek a Községi Képviselő-testület ülésén való részvételére, a Községi Képviselő-testület elnöke dönti el azt, hogy kinek teszi lehetővé az ülésen való részvételt, a jelentkezési sorrend és a jelentkezők napirendi pontokkal kapcsolatos érdekeit szem előtt tartva.

154. szakasz

A Képviselő-testület és munkatestületeinek ülésein részt vehetnek a sajtó, és az egyéb köztájékoztatási eszközök képviselői azzal a céllal, hogy a nyilvánosságot

њиховом раду.

Скупштина ће о свом трошку обезбедити аудио и/или аудио-видео снимак са својих седница, који представља интелектуалну својину Скупштине, и које ће поделити електронским медијима ради приказивања јавности.

Члан 155.

Позиви и материјали за седнице Скупштине достављају се средствима информисања ради упознавања јавности.

Представницима средстава јавног информисања обезбеђују се потребни услови за праћење рада на седницама Скупштине и њених радних тела.

Члан 156.

Скупштина може да изда службено саопштење средствима јавног информисања.

Текст службеног саопштења саставља Стручна служба, а одобрава председник Скупштине или лице које он овласти.

Конференцију за штампу, у вези са питањима која разматра Скупштина, може да одржи председник Скупштине, одборник кога овласти Скупштина, а председник радног тела Скупштине о раду радног тела.

Члан 157.

У циљу обавештавања јавности о раду Скупштине и њених радних тела, на интернет презентацији Општине објављују се:

- позив о времену и месту одржавања седнице Скупштине са предлогом дневног реда;
- Службени лист општине Ада, и
- подаци о одборницима и члановима сталних радних тела Скупштине.

О објављивању аката из става 1. овог члана стара се секретар Скупштине.

IX - ПРАВА И ДУЖНОСТИ ОДБОРНИКА

Члан 158.

Одборник је дужан да учествује у раду Скупштине и радних тела чији је члан.

Члан 159.

Основно право и дужност одборника је да присуствује седници Скупштине и радних тела Скупштине чији је члан и учествује у њиховом раду и одлучивању.

У остваривању права и дужности одборник:

- покреће иницијативе за разматрање и за решавање одређених питања и даје предлоге за доношење аката из надлежности Скупштине;
- покреће иницијативе и даје предлоге за

тајéкозтассáк munkájáráól.

A Képviseľ-tesztület saját terhére biztosítja az audio és/vagy az audio-videó felvételt az üléseiről, amely a Képviseľ-tesztület szellemi tulajdonát képezi és amelyeket kioszt az elektronikus médiának a nyilvánosság felé való bemutatása érdekében.

155. szakasz

A Képviseľ-tesztület ülésére szóló meghívót és anyagot továbbítják a köztájékoztatási eszközöknek a nyilvánosság tájékoztatása érdekében.

A köztájékoztatási eszközök képviselői számára biztosítják a szükséges feltételeket a Képviseľ-tesztület és munkatestülete munkájának figyelemmel kíséréséhez.

156. szakasz.

A Képviseľ-tesztület hivatalos közleményt adhat a köztájékoztatási eszközök részére.

A hivatalos közlemény szövegét a szakszolgálat készíti el és a Képviseľ-tesztület elnöke, illetve az általa meghatalmazott személy hagyja jóvá.

A Képviseľ-tesztület által megvitatott kérdésekben sajtókonferenciát tarthatnak: a Képviseľ-tesztület elnöke, a Képviseľ-tesztület által meghatalmazott képviselő, a Képviseľ-tesztület munkatestületének elnöke pedig a munkatestület munkájáról tájékoztatást.

157. szakasz

A nyilvánosság tájékoztatása érdekében a község internetes oldalán közzéteszik:

- a meghívót a Képviseľ-tesztület ülésének időpontjáról és helyszínéről, a napirend-javaslattal,
- Ada Község Hivatalos Lapját, és
- az adatokat a képviselőkről és a Képviseľ-tesztület állandó munkatestületei tagjairól.

A jelen szakasz 1. bekezdésében foglalt aktusok közzétételéről a Képviseľ-tesztület titkára gondoskodik.

IX - A KÉPVISELŐK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

158. szakasz

A képviselőnek joga és kötelessége részt venni a Képviseľ-tesztület és a Képviseľ-tesztület azon munkatestület ülésein, amelynek tagja és részt vegyen a munkában és a döntéshozatalban.

159. szakasz

A képviselő alapvető joga és kötelessége, hogy részt vegyen a Képviseľ-tesztület és azon munkatestület munkájában, amelynek tagja.

A képviselő jogai és kötelezettségei megvalósításában:

- indítványokat kezdeményez bizonyos kérdések megvitatására és megoldására és javaslatokat ad a Képviseľ-tesztület illetékességébe tartozó aktusok meghozatalára,
- indítványokat kezdeményez és javaslatokat tesz

унапређење рада Скупштине и радних тела;

- поставља одборничка питања која се односе на рад председника општине, Општинског већа, Начелника Општинске управе и Општинске управе у извршавању закона, других прописа и општих аката Скупштине, као и на рад институција које имају јавна овлашћења;
- учествује у обавештавању грађана и њихових организација и заједница о питањима о којима се одлучује у Скупштини, путем зборова грађана односно других скупова на које је позван или на који га упути Скупштина;
- редовно и благовремено прима информације о свим питањима од значаја за вршење функције;
- упознаје се са законским и другим прописима, а посебно са општим актима које доноси Скупштина, едукује и усавршава у циљу квалитетног обављања одборничке функције;
- улаже амандмане на предлоге аката;
- промовише етичке принципе и стандарде свога понашања са обавезом придржавања Кодекса понашања одборника Скупштине;
- извршава и друге задатке које му, у оквиру свог деловања, повери Скупштина или радно тело чији је члан.

Члан 160.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине и радних тела.

Члан 161.

Одборник има право да буде редовно и благовремено обавештен о свим питањима од значаја за вршење дужности, а нарочито:

- 1) о раду Скупштине и њених радних тела;
- 2) о раду Начелника општинске управе и Општинске управе;
- 3) о коришћењу јавних средстава-буџета општине Ада;
- 4) о спровођењу политике коју је утврдила Скупштина;
- 5) о извршавању прописа.

Ради потпунијег обавештавања, одборницима се редовно достављају службене публикације и информативни и документациони материјали о питањима која су на дневном реду седнице Скупштине и о другим питањима из делокруга Скупштине.

Члан 162.

Одборник поставља одборничко питање између двеседнице, у писаном облику, председнику

а Кépviselő-testület és a munkatestületi munkájának előmozdítására,

- képviselői kérdéseket tesz fel, amelyek a község elnöke, a Községi Tanács, a községi közigazgatási hivatal vezetője munkájára, továbbá a községi közigazgatási hivatal a törvény és más jogszabályok, valamint a Képviselő-testület általános aktusai végrehajtási munkájára, valamint a közmeghatalmazással rendelkező intézmények munkájára vonatkoznak,
- részt vesz a polgárok és szervezeteik és egyesületeik tájékoztatásában azon kérdésekről, melyekről a Képviselő-testület dönt, polgári gyűléseken, illetve egyéb összejöveteleken, amelyekre meghívják, vagy amelyekre a Képviselő-testület küldi,
- rendszeresen és időben kapja az információkat a funkció végzésében jelentőséggel bíró minden kérdésről,
- megismerkedik a törvényes és az egyéb előírásokkal, főként a Képviselő-testület által hozott általános aktusokkal, képi és tökéletesíti magát a képviselői funkció minőséges ellátása céljából,
- módosító indítványokat ad be az aktus-javaslatokra,
- hirdeti az etikai elveket és magatartási normáit a Képviselő-testület képviselői viselkedési kódexe betartásának köteleességével,
- elvégezi az egyéb feladatokat is, amelyeket a Képviselő-testület vagy a munkatestület, amelynek tagja a hatáskörére ellátásában rá bíz.

160. szakasz

A képviselő nem vonható bünvádi felelősségre, nem tartóztatható le, illetve nem büntethető a Képviselő-testület vagy annak munkatestületeinek ülésén kinyilvánított véleménye, vagy szavazása miatt.

161. szakasz

A képviselőnek joga van arra, hogy rendszeresen és időben kapja az információkat azokban a kérdésekben, amelyek ismerete a képviselői funkciója ellátásában szükségesek, főként:

- 1) a Képviselő-testület és munkatestületei munkájáról,
- 2) a Községi Közigazgatási Hivatal vezetője, és a Községi Közigazgatási Hivatal munkájáról,
- 3) a közpénzek-Ada község költségvetése használatáról,
- 4) a Képviselő-testület által meghatározott politika végrehajtásáról,
- 5) az előírások végrehajtásáról.

A képviselőnek teljes körű tájékoztatása érdekében rendszeresen eljuttatják a hivatalos publikációkat, tájékoztató és dokumentációs anyagokat a napirendben szereplő kérdésekkel és a Képviselő-testületet érintő más kérdésekkel kapcsolatban.

162. szakasz

A képviselő kérdését két ülés között, írásban, a Képviselő-testület elnökének juttatja el a Képviselő-

Скупштине преко секретара Скупштине, а изузетно из разлога хитности може га, у усменом или писаном облику, поставити и на крају седнице Скупштине.

Члан 163.

Приликом постављања одборничког питања, одборник треба да се изјасни да ли жели да се на питање одговори усмено или у писаном облику, непосредно њему ван седнице или на седници Скупштине.

На постављенопитање, одговор се, по правилу, доставља на првој наредној седници.

Ако то није могуће због потребе прикупљања података и информација или из других разлога, представник органа или радног тела на које се питање односи има право да затражи да Скупштина одреди дужи рок за припрему одговора.

На захтев одборника који је питање поставио, одговор се доставља свим одборницима.

Члан 164.

Одговор мора бити кратак, јасан и директан и, по правилу, треба да садржи предлоге за решавање проблема на које се питање односи.

Члан 165.

Поводом добијеног одговора, одборник који је поставио питање, као и сваки одборник, може предложити да се о питању на које се одговор односи отвори расправа.

О предлогу из става 1. овог члана одлучује Скупштина.

Када одборници прихвате да се о питању на које се односи одговор води расправа, то питање се уврштаје у дневни ред наредне седнице као посебна тачка дневног реда, ако Скупштина не одлучи другачије.

Члан 166.

Одборници су дужни чувати службену и пословну тајну и податке поверљиве природе те личне податке других лица до којих могу доћи у свом раду.

Председник Скупштине и председници радних тела Скупштине, приликом достављања материјала одборницима, утврђују степен поверљивости тих материјала у складу са посебним прописом.

Члан 167.

Одборник има право на накнаду трошкова за обављање одборничке функције и друга примања која утврђује Скупштина посебном одлуком.

Члан 168.

Одборнику се, после извршене потврде мандата, издаје посебна легитимација.

Одбор за мандатно-имунитетска и административна питања статут и прописе прописује садржину, облик и начин издавања легитимације и

testület titkárán keresztül, kivételes esetben, a sürgősségi ok miatt szóban vagy írásban felteheti a Képviselő-testület ülésének végén is.

163. szakasz

A képviselői kérdésfeltevés alkalmával, a képviselőnek ki kell fejeznie, hogy szóbeli vagy írásos választ szeretne kapni, továbbá közvetlenül, az ülésen kívül, vagy a Képviselő-testület ülésén kíván választ kapni.

A feltett kérdésre, szabály szerint a következő ülésen kap választ.

Kivételes esetben, ha a képviselői kérdésre adott válasz előkészítése alkalmával több tényt kell meghatározni vagy egyéb okok miatt azon szerv vagy munkatestület képviselője, akihez a kérdést intézték kérheti, hogy a Képviselő-testület hosszabb időt határozzon meg a válasz előkészítéséhez.

A kérdést feltevő képviselő kérésére a választ minden képviselőhöz el kell juttatni.

164. szakasz

A válasznak rövidnek, érthetőnek és közvetlennek kell lennie, és az előírások szerint tartalmaznia kell a megoldás javaslatot a problémára, amelyre a kérdés vonatkozik.

165. szakasz

A kapott válasz kapcsán, mint ahogyan minden képviselő, a kérdést feltevő képviselő javasolhatja, hogy a kérdésről, amelyre a válasz vonatkozik, vitát nyissanak.

A jelen szakasz 1. bekezdése szerinti javaslatról a Képviselő-testület dönt.

Amikor a képviselők elfogadják, hogy a kérdésről, amelyre a válasz vonatkozik vitát nyissanak, a kérdést önálló napirendi pontként besorolják a következő ülés napirendjébe, amennyiben a Képviselő-testület nem határoz másként.

166. szakasz

A képviselők kötelesek őrizni a hivatali és az üzleti titkot és a bizalmas jellegű adatokat, továbbá más személyek személyes adatait, amelyekről a munkájuk során szereznek tudomást.

A Képviselő-testület elnöke és a Képviselő-testület munkatestületei elnöke, az anyagoknak a képviselőknek való kézbesítésekor, a külön előírással összhangban meghatározzák azok bizalmasági fokát.

167. szakasz

A képviselő jogosult a képviselői tisztségéből felmerülő költségek megtérítésére, és a egyéb térítményekre, a Képviselő-testület külön határozatával összhangban.

168. szakasz

A mandátum hitelesítése után a képviselő külön igazolványt kap.

A képviselői igazolványok tartalmát, formáját és kiadásának módját, valamint a kiadott igazolványok nyilvántartásának vezetését a Mandátum-mentelmi és

вођење евиденције издатих легитимација.

X – ДОНОШЕЊЕ, ПРИМЕНА, ТУМАЧЕЊЕ, ИЗМЕНА И ДОПУНА ПОСЛОВНИКА

Члан 169.

Аутентично тумачење Пословника доноси Скупштина, на предлог надлежног одбора Скупштине.

Предлог за доношење и промену Пословника може поднети најмање 1/3 одборника или одборничка група.

О предлогу из става 2. Пословника се отвара расправа.

О предлогу из става 2. Пословника се одлучује јавним гласањем, већином од присутног броја одборника.

Кад Скупштина одлучи да се приступи доношењу, односно промени Пословника, актом о прихватању предлога за доношење, односно промену Пословника одређује начин и поступак доношења, односно промене Пословника, одређује радно тело или именује комисију за израду нацрта пословника.

Скупштина доноси, односно врши промену Пословника већином гласова од укупног броја одборника.

Члан 170.

Одредбе Пословника у вези начина рада радних тела примењују се на све учеснике седница, а сходно се примењују на седницама свих радних тела Скупштине, уколико посебном одлуком није другачије регулисано.

XI - СТРУЧНА СЛУЖБА ЗА СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ И ПОСЛОВЕ ОПШТИНСКОГ ВЕЋА

Члан 171.

Секретар и Стручна служба обезбеђују услове за вршење функције одборника и на њихов захтев пружају стручну помоћу у изради предлога које они подносе Скупштини и радним телима Скупштине, помажу им у вршењу других послова које им је поверила Скупштина и радна тела Скупштине, дају стручна објашњења о појединим питањима која се појаве у току рада Скупштине, старају се о обезбеђењу техничких услова за њихов рад и обављају административне и друге послове за њихове потребе, у складу са Одлуком о општинској управи општине Ада.

XII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 172.

Даном ступања на снагу Пословника престаје да важи Пословник Скупштине општине Ада ("Службени лист општине Ада", број 32/2013 и 39/2015).

Прописи Општине донети пре ступања на снагу Пословника а који се односе на рад сталних и повремених радних тела скупштине, престају да важе даном ступања на снагу Пословника.

Adminisztratívügyi, Statútum és Előírás Bizottság írja elő.

X - AZ ÜGYREND MEGHOZATALA, ALKALMAZÁSA, ÉRTELMEZÉSE ÉS KIEGÉSZÍTÉSE

169. szakasz

Az ügyrend autentikus értelmezését a Képviselő-testület hozza meg, a munkatestület javaslatára.

Az ügyrend meghozatalára és változtatására vonatkozó javaslatot a képviselők legalább 1/3-a vagy a képviselői csoport terjesztheti be.

A 2. bekezdés szerinti ügyrendről szóló javaslatról vitát nyitnak.

A 2. bekezdés szerinti ügyrendről szóló javaslatról nyilvános szavazással, a jelenlevő képviselők többségi szavazatával döntenek.

Amikor a Képviselő-testület úgy határoz, hogy megkezdi az ügyrend meghozatalát vagy módosítását, a döntésvajlaslat elfogadásáról illetve az ügyrend módosításáról szóló aktussal határozza meg az ügyrend meghozatalának és módosításának módját és eljárását, meghatározza a munkatestületet illetve kinevezi a bizottságot, amelynek feladata az ügyrend tervezetének kidolgozása.

A Képviselő-testület az ügyrend módosítását a képviselő öszslétszámának többségi szavazatával hozza meg, illetve végzi.

170. szakasz

Az ügyrend rendelkezései a munkatestület munkamódjával kapcsolatban az ülés minden résztvevőjére vonatkoznak, és a Képviselő-testület minden munkatestületének ülésén hasonlóképpen alkalmazandók, ha külön határozat másképpen nem szabályozza.

XI – A KÉPVISELŐ-TESTÜLET SZAKSZOLGÁLATA

171. szakasz

A titkár és a szakszolgálat biztosítja a képviselők számára a feltételeket a funkciójuk ellátásához és kérésükre szakmai segítséget nyújt a Képviselő-testület és a Képviselő-testület munkatestületei elé terjesztett javaslatok kidolgozásához, segítenek nekik az egyéb feladatok ellátásában, amellyel a Képviselő-testület és a munkatestületei megbízták őket, szakmai magyarázatot adnak bizonyos kérdésekről, amelyek a Képviselő-testület munkája során felmerülnek, gondoskodnak a munkájukhoz szükséges műszaki feltételek biztosításáról és ellátják a számukra szükséges adminisztratív és egyéb feladatokat, összhangban az Adai Községi Közigazgatási Hivatalról szóló határozattal.

XII – ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

172. szakasz

Az ügyrend életbe lépésének napjától érvényét veszti Ada Község Képviselő-testületének ügyrendje (Ada Község Hivatalos Lapja, 32/2013. és 39/2015. számok).

Az ügyrend hatályba lépése előtt meghozott, a Képviselő-testület állandó és időszakos munkatestületeire vonatkozó községi előírások érvényüket veszti az ügyrend hatályba lépésével.

Члан 173. Пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Ада". Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:016-5/2020-01 Ада, 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	173. szakasz Az ügyrend Ada Község Hivatalos Lapjában való közzétételének napjától számított nyolcadik naptól lép életbe. Szerb Köztársaság Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:016-5/2020-01 Ада, 2020.02.20. Búcsú Attila s.k. ADA KKT ELNÖKE
---	---

6.	
На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/2007, 83/2014 – др.закон, 101/2016 – др.закон и 47/2018), Одлуке о буџету општине Ада за 2020. годину („Службени лист општине Ада“, број 37/2019) и члана 44. став 1. тачка 7. Статута општине Ада („Службени лист Општине Ада“ бр. 11/2019 и 20/2019), Скупштина општине Ада, на седници одржаној 20.02.2020. године, доноси ОДЛУКУ О ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА МЛАДИМ БРАЧНИМ ПАРОВИМА, ПАРОВИМА КОЈИ ЖИВЕ У ВАНБРАЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ И САМОХРАНИМ РОДИТЕЉИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АДА ЗА КУПОВИНУ КУЋЕ ИЛИ СТАНА У 2020. ГОДИНИ Члан 1. Овом одлуком утврђује се реализација новчаних средстава ради доделе бесповратних новчаних средстава младим брачним паровима, паровима који живе у ванбрачној заједници и самохраним родитељима са пребивалиштем на територији општине Ада за куповину породичне куће или стана у 2020. години. Члан 2. Ближи услови и начин расподеле средстава из члана 1. ове одлуке уређују се посебним Правилником о условима за доделу бесповратних новчаних средстава за куповину породичне куће или стана у 2020. години. Правилник о условима за доделу бесповратних новчаних средстава за куповину породичне куће или стана на територији општине Ада, доноси Општинско веће општине Ада. Члан 3. Укупна средства која се опредељују за намену из члана 1. ове одлуке прописане су у Одлуци о буџету општине Ада за 2020. годину и износе 5.000.000,00 динара.	A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye 129/2007, 83/2014 – m.törv. és 101/2016 – m.törv. és 47/2018. számok) 32. szakasza 1. bekezdésének 20. pontja, Ada község 2020. évi költségvetéséről szóló határozat (Ada Község Hivatalos Lapja, 37/2019. szám), , valamint Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 44. szakasza 1. bekezdésének 7. pontja alapján, Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án tartott ülésén meghozza a HATÁROZATOT A VISSZA NEM TÉRÍTENDŐ PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ODAÍTÉLÉSÉRŐL HÁZ, VAGY LAKÁSVÁSÁRLÁSÁRA FIATAL HÁZASPÁROK, ÉLETTÁRSI KÖZÖSSÉGBEN ÉLŐK ÉS EGYEDÜLÁLLÓ SZÜLŐK SZÁMÁRA ADA KÖZSÉG TERÜLETÉN A 2020. ÉVBEN 1. szakasz A jelen határozat megállapítja a pénzügyieszközök realizálását a vissza nem térítendő pénzügyi eszközök odaítéléséről az Ada községbeli lakóhellyel rendelkező fiatal házaspárok, élettársi közösségben élők és egyedülálló szülők számára, ház,vagy lakás vásárlására a 2020. évben. 2. szakasz A jelen határozat 1. szakasza szerinti eszközök felosztásának részletesebb feltételeit és módját külön szabályzat a vissza nem térítendő pénzügyi eszközök odaítéléséről ház, vagy lakás vásárlására rendezi. A szabályzatot a vissza nem térítendő pénzügyi eszközök odaítéléséről ház, vagy lakás vásárlására Ada község területén Ada Község Községi Tanácsa hozza meg. 3. szakasz A jelen határozat 1. szakasza szerinti rendeltetésre elkülönített keretösszeg a 2020. évben 5.000.000 dinár, amely az Ada község 2020. évi költségvetéséről szóló határozatban van előírva.

Члан 4. Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана доношења и објављује се у "Службеном листу општине Ада". Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:40-1/2020-01 Ада, 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	4. szakasz A jelen határozat a meghozatala napját követő napon lép hatályba és megjelenik Ada Község Hivatalos Lapjában. Szerb Köztársaság Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:40-1/2020-01 Ада, 2020.02.20. Búcsú Attila s.k. ADA KKT ELNÖKE
--	---

7.	
На основу члана 20. став 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018), члана 2. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 88/2011, 104/2016 и 95/2018), члана 20 Закона о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 – др. закон), члана 35. Закона о прекршајима ("Сл. гласник РС", бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016 - одлука УС) и члана 19. став 1. тачка 2. и члана 44. став 1. тачка 7. Статута општине Ада ("Службени лист општине Ада", бр. 11/2019 и 20/2019), Скупштина општине Ада на седници одржаној 20.02.2020. године донела је ОДЛУКУ О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОДРЖАВАЊУ ЧИСТОЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АДА Члан 1. Овом одлуком врши се измена и допуна одлуке о одржавању чистоће на територији општине ада ("Службени лист општине Ада" бр. 11/2010, 19/2010, 24/2010, 23/2011, 13/2016 и 28/2019). Члан 2. У члану 67. став 1. тачка 1. Одлуке мења се и гласи: „1. не одржава чистоћу на јавним површинама на прописан начин из члана 7, 7а, 7б, 7в, 7г, 9., 10., и 11“., Остали део става 1. овог члана од тачке 2. до 21. се не мења. Члан 3. У осталом делу Одлука о одржавању чистоће на територији општине Ада („Службени лист општине Ада, број 11/2010, 19/2010, 24/2010, 23/2011, 13/2016 и 28/2019) се не мења и остаје на снази. Члан 4. Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од	A helyi önkormányzatokról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007, 83/2014 – m.törv., 101/2016 – m.törv. és 47/2018. számok) 20. szakasza 1. bekezdésének 2. pontja, a kommunális tevékenységekről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 88/2011, 104/2016. és 95/2018. számok) 2. szakasza, a hulladék gazdálkodásról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 36/09, 88/2010, 14/2016. és 95/2018 – m.törv. számok) 20.szakasza, a szabálysértésről szóló törvényt (SZK Hivatalos Közlönye, 65/2013, 13/2016. és 98/2016 – AB határozat számok) 35. szakasza, és Ada község statútuma(Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 19. szakasza 1. bekezdésének 2. pontja, és 44. szakasza 1. bekezdésének 7. pontja alapján, Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án megtartott ülésén meghozza a HATÁROZATOT A HATÁROZAT A TISZTASÁG FENNTARTÁSÁRÓL ADA KÖZSÉG TERÜLETÉN MÓDOSÍTÁSÁRÓL ÉS KIEGÉSZÍTÉSÉRŐL 1. szakasz A jelen határozattal módosul és kiegészül a határozat a tisztaság fenntartásáról Ada község területén (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2010, 19/2010, 24/2010, 23/2011, 13/2016. és 28/2019. számok). 2. szakasz A határozat 67. szakasza 1. bekezdésének 1. pontja módosul és így hangzik: „1. nem tartja fenn a tisztaságot a közterületen, a, 7, 7a, 7b, 7v, 7g, 9, 10. és 11. szakaszokban előírt módon“., Az 1. bekezdés többi része a 2. ponttól a 21. pontig nem módosul. 3. szakasz A határozat a tisztaság fenntartásáról Ada község területén (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2010, 19/2010, 24/2010, 23/2011, 13/2016. és 28/2019. számok) többi része változatlanul hatályban marad. 4. szakasz A jelen határozat Ada Község Hivatalos Lapjában

дана објављивања у „Службеном листу општине Ада”.	való közzétételétől számított nyolcadik napon lép hatályba.
Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:352-4/2020-01 Ада, 20.02.2020.године	Серб Көзтәрсәсәг Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:352-4/2020-01 Ada, 2020.02.20.
ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	Búcsú Attila s.k. ADA KKT ELNÖKE

8.	
На основу члана 59. став 2. и 7. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 15/2016), члана 32. став 1. тачка 8. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. Закон и 47/2018), члана 43. Одлуке о оснивању Јавног предузећа за рекреацију „Адица“ Ада – Оснивачки акт („Службени лист општине Ада“, број 13/2019 пречишћен текст) и члана 44 став 1, тачка 10. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 11/2019 и 20/2019), Скупштина општине Ада, на седници одржаној дана 20.02.2020. године, доноси РЕШЕЊЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ ПОСЛОВАЊА ЈПР „АДИЦА“ АДА ЗА 2020. ГОДИНУ I Даје се сагласност на Програм пословања ЈПР „Адица“ Ада за 2020. годину, донетог од стране Надзорног одбора предузећа дана 29.11.2019. године под бројем 229/2019, а који је измењен дана 17.01.2020. године Одлуком бр. 15/2020 о изменама и допуни Програма пословања ЈПР АДИЦА Ада за 2020. годину. II Ово решење се објављује у „Службеном листу општине Ада“. Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:02-9/2020-01 Ада, 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	A közzévalásokról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 15/2016. szám) 59. szakaszának 2. és 7. bekezdése, a helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007. szám, 83/2014. szám – m.törv., 101/2016. szám – m.törv. és 47/2018. szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 8. pontja, az Adica Üdültetési Közzévalás megalapításáról szóló határozat – alapítói okirat (Ada Község Hivatalos Lapja, 13/2019. szám-egységes szerkezetbe foglalt szöveg) 43. szakasza, valamint Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok 44. szakasza 1. bekezdésének 10. pontja alapján, Ada Község Képviseelő-testülete a 2020.02.20-án megtartott ülésén meghozza a HATÁROZATOT AZ ADAI ADICA ÜDÜLTETÉSI KÖZZÉVALÁS 2020. ÉVI ÜGYVITELI PROGRAMJÁNAK JÓVÁHAGYÁSÁRÓL I. Ada Község Képviseelő-testülete jóváhagyja az adai Adica Üdültetési Közzévalás 2020. évi ügyviteli tervét és programját, melyet a közzévalás felügyelő bizottsága 2019.11.29-én 229/2019. szám alatt hozott meg, melyet 2020.01.17-én a 15/2020. számú, az adai Adica Üdültetési Közzévalás 2020. évi ügyviteli terve és programja módosításáról és kiegészítéséről szóló határozatával módosított. II. A jelen határozat Ada Község Hivatalos Lapjában jelenik meg. Szerb Kөзтәрсәсәг Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:02-9/2020-01 Ada, 2020.02.20. Búcsú Attila s.k. ADA KKT ELNÖKE

9.	
На основу члана 116.став и члана 117. став 1.Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, број 88/2017, 27/2018 – др.закони и	Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 88/2017, 27/2018 – m.törv. és 10/2019. számok) 116. szakasza és 117. szakaszának 1.

10/2019) и члана 44. став 1. тачка 14. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“ бр. 11/2019 и 20/2019).
Скупштина општине Ада, на седници одржаној дана 20.02.2020. године доноси

РЕШЕЊЕ
О РАЗРЕШЕЊУ И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА
УПРАВНОГ ОДБОРА УПВО „ЧИКА ЈОВА ЗМАЈ“ У
АДИ

I

Разрешавају се члан Управног одбора УПВО „Чика Јова Змај“ у Ади са даном 25.02.2020. године:

1. Риго Пал Жофиа, дипломирани медијатор културе из Мола – представник локалне самоуправе,
2. др. Тот Бела, доктор науке хортикултуре из Аде – представник локалне самоуправе,
3. Месарош Река, професор разредне наставе из Аде – представник локалне самоуправе,
4. Милошевић Светлана, педагог из Мола – представник запослених,
5. Комјати Напик Рожа, васпитач из Аде – представник запослених,
6. Пајић Зорица, васпитач из Мола – представник запослених,
7. Алмади Ева, медицинска сестра из Мола – представник родитеља,
8. Рушак Ивона, преводилац из Аде – представник родитеља и
9. Јастребинац Атила, маркетинг менаџер из Аде – представник родитеља.

II

Именују се у Управни одбор УПВО „Чика Јова Змај“ Ада, на мандатни период од четири године, почев од дана 26.02.2020. године именују се:

1. Лајко Силвија, прехранбени технолог из Аде – представник локалне самоуправе,
2. Зај Марија, правник из Аде – представник локалне самоуправе,
3. Бајус Рожа, професор разредне наставе из Аде – представник локалне самоуправе,
4. Викор Илона, из Мола – представник запослених,
5. Станаћев Мирјана, из Мола – представник запослених,
6. Тот Мелинда из Аде – представник запослених,
7. Терек Бурањ Анита из Утрине – представник родитеља,

бекездése, valamint Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 44. szakasza 1. bekezdésének 14. pontja,
Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án megtartott ülésén meghozza a

HATÁROZATOT
AZ ADAI ČIKA JOVA ZMAJ ISKOLÁSKOR-ELŐTTI
NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI INTÉZMÉNY IGAZGATÓ
BIZOTTSÁGA TAGJAINAK FELMENTÉSÉRŐL ÉS
KINEVEZÉSÉRŐL

I.

Ada Község Képviselő-testülete 2020. 02. 25-ével **felmenti** tisztségéből az adai Čika Jova Zmaj Iskoláskor-előtti Nevelési és Oktatási Intézmény igazgató bizottságának tagjait:

1. Rigó Pál Zsófia, okleveles kulturális mediátor, moholi lakos – az önkormányzat képviselője,
2. Dr. Tót Béla, kertésztudományok doktora, adai lakos – az önkormányzat képviselője,
3. Mészáros Réka, osztálytanító, adai lakos – az önkormányzat képviselője,
4. Milošević Svetlana, pedagógus, moholi lakos – az alkalmazottak képviselője,
5. Komjáti Nápik Rózsa, óvónő, adai lakos – az alkalmazottak képviselője,
6. Pajić Zorica, óvónő, moholi lakos – az alkalmazottak képviselője,
7. Almádi Éva, egészségügyi-nővér, moholi lakos – a szülők képviselője,
8. Rusák Ivóna, fordító, adai lakos – a szülők képviselője és
9. Jasztrebínac Attila, marketing menedzser, adai lakos – a szülők képviselője.

II

Ada Község Képviselő-testülete az adai Čika Jova Zmaj Iskoláskor-előtti Nevelési és Oktatási Intézmény igazgató bizottságába 2020. 02. 26-ától kezdődően, négy évig tartó megbízási időszakra a következőket **nevezi ki**:

1. Lajkó Szilvia, élelmiszer-technikus, adai lakos – az önkormányzat képviselője,
2. Zaj Mária, jogász, adai lakos – az önkormányzat képviselője,
3. Bajusz Rózsa, osztálytanító, adai lakos – az önkormányzat képviselője,
4. Víkor Ilona, moholi lakos – az alkalmazottak képviselője,
5. Stanačev Mirjana, moholi lakos – az alkalmazottak képviselője,
6. Tót Melinda, adai lakos – az alkalmazottak képviselője,
7. Török Búrany Anita, törökfalui lakos – a szülők képviselője,

8. Нађ Гоергина из Мола – представник родитеља и 9. Моровић Душица из Мола – представник родитеља III Ово решење се објављује у „Службеном листу општине Ада“. Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:02-12/2020-01 Ада, 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	8. Nagy Georgina, moholi lakos – a szülők képviselője és 9. Morović Dušica, moholi lakos – a szülők képviselője. III. A jelen határozat Ada Község Hivatalos Lapjában jelenik meg. Szerb Köztársaság Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:02-12/2020-01 Ада, 2020.02.20. Búcsú Attila s.k. ADA KKT ELNÖKE
--	---

10.	
На основу члана 32. став 1. тачка 8. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, 129/2007, 83/2014 - др. Закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018), члана 35а. став 2. и члана 41. став 1. тачка 10. Одлуке о промени оснивачког акта ЈКП "Стандард" Ада ("Службени лист општине Ада бр 41/2016 - пречишћени текст), и члана 44. став 1. тачка 10. Статута општине Ада, („Службени лист општине Ада“, бр. 11/2019 и 20/2019) Скупштина Општине Ада, на седници одржаној дана: 20.02.2020. године доноси: Р Е Ш Е Њ Е О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ О ДОНОШЕЊУ ИЗМЕНЕ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА „СТАНДАРД“ АДА ЗА 2020. ГОДИНУ Члан 1. Даје се сагласност на Одлуку о доношењу Измене Програма пословања ЈКП „Стандард“ Ада за 2020. годину, која је донета на седници Надзорног одбора, дана 11. фебруара 2020. године, под бројем 59/ЈКП-34-2. Члан 2 . Ово решење се објављује у „Службеном листу општине Ада“ Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:02-13/2020-01 Дана: 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК, Бучу Атила, с.р.	А helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007, 83/2014-m.törv., 101/2016-m.törv. és 47/2018. számok) 32. szakasza 1. bekezdésének 8. pontja, az adai Standard Közművesítési Közvállalat alapításáról szóló határozat megváltoztatásáról szóló határozat (Ada Község Hivatalos Lapja 41/2016. szám – egységes szerkezetbe foglalt szöveg) 35a szakaszának 2. bekezdése és 41. szakasza 1. bekezdésének 10. pontja, és Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 44. szakasza 1. bekezdésének 10. pontja alapján, Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án tartott ülésén meghozza a HATÁROZATOT AZ ADAI STANDARD KÖZMŰVESÍTÉSI KÖZVÁLLALAT 2020. ÉVI ÜGYVITELI PROGRAMJA MÓDOSÍTÁSÁNAK MEGHOZATALÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZAT JÓVÁHAGYÁSÁRÓL 1. szakasz Ada Község Képviselő-testülete jóváhagyja az adai Standard Közművesítési Közvállalat 2020. évi ügyviteli programja módosításának meghozataláról szóló határozatot, melyet a felügyelő bizottság a 2020. február 11-én megtartott ülésén, 59/JKP-34-2 szám alatt hozott meg. 2. szakasz A jelen határozat Ada Község Hivatalos Lapjában jelenik meg. Szerb Köztársaság Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:02-13/2020-01 Ada,2020.02.20. Búcsú Attila s.k. Ada KKT ELNÖKE

11.

На основу члана 64. став 2. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, бр. 15/2016 и 88/2019), члана 32., став 1., тачка 8. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007, 83/2014-др.закон, 101/2016-др.закон и 47/2018) и члана 44. став 1. тачка 10. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 11/2019 и 20/2019) Скупштина општине Ада, на седници одржаној дана 20.02.2020. године, доноси:

ЗАКЉУЧАК

О ПРИХВАТАЊУ ИНФОРМАЦИЈЕ О СТЕПЕНУ УСКЛАЂЕНОСТИ ПЛАНИРАНИХ И РЕАЛИЗОВАНИХ АКТИВНОСТИ ИЗ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА „СТАНДАРД“ АДА НА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈЕ ЗАКОН О ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА А ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ ОПШТИНА АДА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2019. ДО 31.12.2019. ГОДИНЕ

I.

Прихвата се Информација о степену усклађености планираних и реализованих активности из програма пословања Јавног комуналног предузећа „Стандард“ Ада на који се примењује закон о јавним предузећима а чији је оснивач Општина Ада за период од 01.01.2019. до 31.12.2019. године, која је сачињена на седници Општинског већа општине Ада дана 11.02.2020. године под бројем 020-6-14/2020-03.

II.

Овај закључак се објављује у „Службеном листу општине Ада“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Ада
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА
Број:02-10/2020-01
Ада, 20.02.2020.године

ПРЕДСЕДНИК СО
Атила Бучу с.р.

А козвјаллатокрој шзлзз тзрвзны (SZK Hivatalos Közlönye, 15/2016.és 88/2019. számok) 64. szakaszának 2. bekezdése, A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye,129/2007, 83/2014-m.törv., 101/2016-m.törv. és 47/2018. számok) 32. szakasza 1. bekezdésének 8. pontja Ada Község Képviselő-testülete, a 2020.02.20-án tartott ülésén meghozza

VÉGZÉST

AZ INFORMÁCIÓ ELFOGADÁSÁRÓL A STANDARD KKV, ADA ÜGYVITELI PROGRAMJÁBAN TERVEZETT ÉS A MEGVALÓSÍTOTT AKTIVITÁSOK ÖSSZEHANGOLTSÁGÁNAK SZINTJÉRŐL A 2019.01.01-2019.12.31. IDŐSZAKRA, AMELYRE A KÖZVÁLLALATOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT ALKALMAZZÁK, ÉS AMELY ALAPÍTÓJA ADA KÖZSÉG

I.

Ada Község Képviselő-testülete **elfogadja** az információt a Standard KKV, Ada ügyviteli programjában tervezett és a megvalósított aktivitások összehangoltságának szintjéről a 2019.01.01-2019.12.31. időszakra, melyre a köztársaságról szóló törvényt alkalmazják, és amely alapítója Ada község, amely Ada Község Községi Tanácsának 2020.02.11-én tartott ülésén 020-6-14/2020-03 azám alatt lett összeállítva.

II.

A jelen végzés Ada Község Hivatalos Lapjában jelenik meg.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Ada község
ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
Szám:02-10/2020-01
Ada, 2020.02.20.
Búcsú Attila s.k.
ADA KKT ELNÖKE

12.

На основу члана 44. став 1. тачка 74. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“, бр. 11/2019 и 20/2019) и Главе IV Програма коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине општине Ада за 2019. годину, број: 401-2/2019-01 од 25.06.2019. године, Скупштина општине Ада, на седници одржаној дана 20.02.2020. године, доноси:

ЗАКЉУЧАК

О УСВАЈАЊУ ИЗВЕШТАЈА О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА БУЏЕТСКОГ ФОНДА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ АДА ЗА 2019. ГОДИНУ

Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019 és 20/2019) 44. szakasza 1. bekezdésének 74. pontja és a program az Ada község környezetvédelmi költségvetési alapja eszközeinek használatára a 2019. Évben, 401-2/2019-01 szám alatt 2019.06.25-től IV. fejezete alapján, Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án megtartott ülésén meghozza a

VÉGZÉST

AZ ADA KÖZSÉG KÖRNYEZETVÉDELMI KÖLTSÉGVETÉSI ALAPJA ESZKÖZEINEK HASZNÁLATÁRA HOZOTT 2019. ÉVI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁRÓL SZÓLÓ JELENTÉS ELFOGADÁSÁRÓL

I Усваја се Извештај Општинског већа општине Ада број: 020-6-17/2020-03 од 11.02.2020. године о реализацији Програма коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине општине Ада за 2019. годину. II Овај Закључак објавиће се у „Службеном листу општине Ада“. Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:401-1/2020-01 Ада, 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	I. Ada Község Képviselő-testülete elfogadja Ada Község Községi Tanácsának 020-6-17/2020-03számú 2020.02.11-ei jelentését az Ada Község Környezetvédelmi Költségvetési Alapja eszközeinek használatára hozott 2019. évi program megvalósulásáról. II. A jelen végzés Ada Község Hivatalos Lapjában jelenik meg. Szerb Köztársaság Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:401-1/2020-01 Ада, 2020.02.20. Бучсу Атила с.к. АДА ККТ ЕЛНӨКЕ
--	--

13.	
На основу тачке 12. став 1. Решења о образовању Комисије за координирање инспекцијског надзора над пословима из изворне надлежности Општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 25/2018) и члана 41. став 1. тачка 32. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 11/2019 и 20/2019) Скупштина општине Ада, на седници одржаној дана 20.02.2020. године, доноси ЗАКЉУЧАК О ПРИХВАТАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА КОМИСИЈЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД ПОСЛОВИМ ИЗ ИЗВОРНЕ НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ АДА ЗА ПЕРИОД 01.01.2019. - 31.12.2019. ГОДИНЕ I. Прихвата се Годишњи извештај Комисије за координирање инспекцијског надзора над пословима из изворне надлежности Општине Ада за период 01.01.2019. - 31.12.2019. године. II. Овај закључак се објављује у „Службеном листу општине Ада“. Република Србија Аутономна Покрајина Војводина Општина Ада СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АДА Број:02-11/2020-01 Ада, 20.02.2020.године ПРЕДСЕДНИК СО Атила Бучу с.р.	Az Ada Község Eredeti Hatáskörébe Tartozó Ügyek Felügyelőiségi Ellenőrzését Egyeztető Bizottság megalakításáról szóló határozat(Ada Község Hivatalos Lapja, 25/2018. szám) 12. pontjának 1. bekezdése és Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 41. szakasza 1. bekezdésének 32. pontja alapján, Ada Község Képviselő-testülete, a 2020.02.20-án tartott ülésén meghozza a VÉGZÉST AZ ADA KÖZSÉG EREDETI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ ÜGYEK FELÜGYELŐSÉGI ELLENŐRZÉSÉT EGYEZTETŐ BIZOTTSÁG ÉVES JELENTÉSE A 2019.01.01-2019.12.31. IDŐSZAKRA ELFOGADÁSÁRÓL I. Ada Község Képviselő-testülete elfogadja az Ada Község Eredeti Hatáskörébe Tartozó Ügyek Felügyelőiségi Ellenőrzését Egyeztető Bizottság éves jelentését a 2019.01.01-2019.12.31. időszakra. II. A jelen végzés megjelenik Ada Község Hivatalos Lapjában. Szerb Köztársaság Vajdaság Autonóm Tartomány Ada község ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE Szám:02-11/2020-01 Ада, 2020.02.20. Бучсу Атила с.к. АДА ККТ ЕЛНӨКЕ

14.

На основу члана 13. став 2. и члана 203. Закона о здравственој заштити ("Сл. гласник РС", број 25/2019), члана 32. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", број 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 - др. закон и 47/2018), члана 13. став 2. Одлуке о утврђивању времена и узрока смрти лица умрлих изван здравствене установе и издавање потврде о смрти на територији општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 37/2019) и члана 68. став 1. тачка 31. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 11/2019 и 20/2019)

**ОДЛУКА
О ВИСИНИ НАКНАДЕ И НАЧИНУ ИСПЛАТЕ ЗА РАД
МРТВОЗОРНИКА**

Члан 1.

Овом одлуком се утврђује висина накнаде као и начин исплате за рад мртвозорника.

Члан 2.

Висина накнаде која се исплаћује за рад мртвозорника износи 5.000,00 динара са обрачунатим ПДВ, по издатој потврди о смрти лица, која су умрла изван здравствене установе на територији општине Ада.

Средства за накнаду за рад обезбеђују се у буџету општине Ада.

Члан 3.

Исплата се врши на начин што Дом здравља у Ади, чији доктори медицине стручно утврђују време и узрок смрти лица која су умрла изван здравствене установе на територији општине Ада, доставља исправан рачун/фактуру надлежном Одељењу за буџет и финансије општине Ада са спецификацијом.

Члан 4.

Дом здравља месечно испоставља рачун/фактуру са спецификацијом и то најкасније до 15. у месецу за претходни месец.

Члан 5.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Ада“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Ада
ОПШТИНСКО ВЕЋЕ

Број: 020-6-22/2020-03
Ада, дана 11.02.2020. године

ПРЕДСЕДНИК,
Билички Золтан с.р

Az egészségvédelemről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/ 2019. szám) 13. szakaszának 2. bekezdése és 203. szakasza, a helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07, 83/14-m.törv., 101/16-m.törv. és 47/ 2018. számok) 32. szakasza 1. bekezdésének 6. pontja, a rendelet az egészségügyi intézményen kívül elhunyt személyek halála idejének és okának megállapításáról, valamint a halottvizsgálati bizonyítvány kiadásáról Ada község területén (Ada Község Hivatalos Lapja, 37/2019. szám) 13. szakaszának 2. bekezdése, valamint Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/ 2019. és 20/2019. számok) 68. szakasza 1. bekezdésének 31. pontja alapján,

**HATÁROZAT
A HALOTTKÉM MUNKÁJÁÉRT JÁRÓ TÉRÍTMÉNY
MÉRTÉKÉRŐL ÉS KIFIZETÉSÉNEK MÓDJÁRÓL**

1. szakasz

A jelen határozat megállapítja a halottkém munkájáért járó térítmény mértékét és kifizetésének módját.

2. szakasz

A halottkém munkájáért járó térítmény összege 5.000,00 dinár, az elszámolt PDV-vel, az Ada község területén egészségügyi intézményen kívül elhunyt személyekre kiadott halottvizsgálati bizonyítványonként.

A térítmény eszközeit Ada község költségvetése biztosítja.

3. szakasz

A kifizetést oly módon végzik, hogy az adai Egészségház, amely orvosai végzik az az Ada község területén egészségügyi intézményen kívül elhunytak halála idejének és okának szakszerű megállapítását, helytálló számlát nyújt be Ada község illetékes költségvetési és pénzügyi osztályának.

4. szakasz

Az egészségház havonta állítja ki a specifikációval ellátott számlát, legkésőbb a folyó hónap 15-éig, az előző hónapra vonatkozóan.

5. szakasz

A jelen határozat Ada Község Hivatalos Lapjában való közzétételének napjától számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Ada Község
ADA KÖZSÉG KÖZSÉGI TANÁCSA
Szám: 020-6-22/2020-03
Ada, 2020.02.11.

Bilicki Zoltán s.k.
ELNÖK

15.

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон и 9/20) и члана 9. став 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10) и члана 44. става 1. тачке 5. Статута општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 11/2019 и 20/2019), Скупштина општине Ада, на седници одржаној 20.02.2020. године доноси

О Д Л У К У
О ДОНОШЕЊУ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА НАСЕЉА АДА И МОЛ

Члан 1.

Овом одлуком доносе се Измене и допуне Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол (у даљем тексту: Измене и допуне Плана), које су израђене од стране ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка 6/III, под бројем Е –2677, а које су саставни део ове Одлуке.

Члан 2.

Измене и допуне Плана се састоје из текстуалног дела и графичког дела.

Текстуални део Измена и допуна Плана се објављује у „Службеном листу општине Ада“ уз ову Одлуку.

Графички део Измена и допуна Плана садржи:

Р.бр.	Назив карте	Размера
-	Прегледна карта са границом обухвата Измена и допуна Плана, претежном планираном наменом површина и заштитом простора	1:10000
3.	3.1. Границе обухвата плана и границе планираног грађевинског подручја насеља са поделом на карактеристичне целине и зоне – Локација 1	1:5000
	3.2. Границе обухвата плана и границе планираног грађевинског подручја насеља са поделом на карактеристичне целине и зоне – Локација 2	1:5000
	3.3. Границе обухвата плана и границе планираног грађевинског подручја насеља са поделом на карактеристичне целине и зоне – Локација 3	1:5000
4.	4.1. Планирано грађевинско подручје са претежном планираном наменом површина и заштитом простора - Локација 1	1:5000
	4.2. Планирано грађевинско подручје са претежном планираном наменом површина и заштитом простора - Локација 2	1:5000
	4.3. Планирано грађевинско подручје са претежном планираном наменом површина и заштитом простора - Локација 3	1:5000
5.	5.1. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 1	1:5000

	5.1.1. План регулације – Локација 1	1:1000
	5.2. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 2	1:5000
	5.3. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 3	1:5000
	5.3.1. План регулације - Локација 3	1:500
6.	6.1.1. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода - Локација 1	1:5000
	6.1.2. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода - Локација 2	1:5000
	6.1.3. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода - Локација 3	1:5000
	6.2.1. Електроенергетска и електронска комуникациона инф. – Локација 1	1:5000
	6.2.2. Електроенергетска и електронска комуникациона инф. – Локација 2	1:5000
	6.2.3. Електроенергетска и електронска комуникациона инф. - Локација 3	1:5000
	6.3.1. Термоенергетска инфраструктура - Локација 1	1:5000
	6.3.2. Термоенергетска инфраструктура - Локација 2	1:5000
	6.3.3. Термоенергетска инфраструктура - Локација 3	1:5000
7.	Начин спровођења плана	1:10000

Текстуални и графички део Просторног плана заједно чине целину.

Члан 3.

Измене и допуне Плана се потписују, оверавају и архивирају у складу са Законом о планирању и изградњи.

Измене и допуне Плана су израђене у 4 (четири) примерка у аналогном и 4 (четири) примерка у дигиталном облику.

Један примерак донетих, потписаних и оверених Измена и допуна Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чувају се у ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка бр. 6/III.

Три примерка донетих, потписаних и оверених Измена и допуна Плана у аналогном облику и три примерка у дигиталном облику чувају се у надлежним службама општине.

Члан 4.

Ова одлука ступа на даном објављивања у „Службеном листу општине Ада“.

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Општина Ада
Скупштина општине Ада
Број:350-3/2020-01
Дана:20.02.2020.

Председник
Скупштине општине

Атила Бучу с.р.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉА АДА И МОЛ

УВОД

План генералне регулације за насеља Ада и Мол донет је 2016. године и објављен у „Службеном листу општине Ада“, број 13/16.

Изради Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол приступило се на основу Одлуке о изради Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол („Службени лист општине Ада“, број 14/18).

Саставни део Одлуке о изради Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол је Решење о неприступању изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину, које је донело Одељење за комуналне послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине („Службени лист општине Ада“, број 14/18).

Носилац израде Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол (у даљем тексту: Измена и допуна Плана) је Општинска управа општине Ада, Одељење за комуналне послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине, а обрађивач Измена и допуна Плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

Оквирна граница обухвата Измена и допуна Плана је дефинисана Одлуком о изради Измена и допуна Плана, а коначна граница обухвата дефинише се Нацртом Измена и допуна Плана.

Циљ израде Измена и допуна Плана је редефинисање грађевинског земљишта на којем је дозвољена изградња, промена намене, регулације, као и редефинисање саобраћајне и комуналне инфраструктуре у оквиру обухвата Измена и допуна Плана на локацијама 1, 2 и 3:

Локација 1

Како је железнички саобраћај изгубио на значају, а ширина планираног коридора обилазнице државног пута на посматраној деоници предимензионисана, овим Изменама и допунама Плана, у циљу рационализације простора, успоставља се нова регулација односно, обилазница државног пута делом се остварује на постојећем пружном земљишту, као и на коридору постојећег некатегорисаног пута, са минималним заузимањем земљишта остале намене (зона рада са становањем – радни комплекси, пољопривредна производња).

Локација 2

Налази се у јужном делу грађевинског подручја, тј. на улазу у насеље Мол. У том простору, планиран је део коридора обилазнице државног пута ДП 102 (Р-122). Након сагледавања реалних потреба, овим Изменама и допунама Плана, одустаје се од планираног дела коридора обилазнице, а тиме и од заузимања дела земљишта остале намене (породично становање, зона рада са становањем - пољопривредна производња, радна зона – индустрија, складишта, пољопривредна производња).

Локација 3

Налази се у источном делу грађевинског подручја насеља Мол, у заштитној зони еколошког коридора Тисе. У том простору налази се коридор насељске саобраћајнице, површина намењена спортско рекреативним садржајима и породично становање. Како планирана регулација обухваћеног дела

уличног коридора није усаглашена са изведеним стањем законски изграђених и накнадно озакоњених објеката, овим Изменама и допунама Плана је предвиђена нова регулација којом се обезбеђује прилаз свим парцелама са садржајима породичног становања.

Доношењем елемената детаљне регулације у погледу дефинисања и уређења површина јавне намене у простору обухвата Измена и допуна Плана (локације 1, 2 и 3), елиминише се потреба за израдом планова детаљне регулације, који су били прописани Планом генералне регулације.

Измене и допуне Плана врше се у текстуалном и на графичком делу Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол („Службеном листу општине Ада“, број 13/16).

За потребе израде Измена и допуна Плана прибављени су услови за заштиту и уређење простора и изградњу објеката од надлежних органа, организација и јавних предузећа, који су овлашћени да их утврђују, а који су од интереса за Измене и допуне Плана.

Измене и допуне Плана садрже: текстуални део, графички део и документациону основу.

Након доношења Одлуке о изради Измена и допуна Плана приступило се изради Материјала за рани јавни увид, ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Измена и допуна Плана, планираном претежном наменом површина и очекиваним ефектима планирања. Материјал за рани јавни увид био је изложен на раном јавном увиду у периоду од 16. априла до 3. маја 2019. године у згради Општине Ада.

Правни основ за израду Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол представља Одлука о изради Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол („Службени лист општине Ада“, број 14/18). Саставни део Одлуке о изради Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол је Решење о неприступању изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину, које је донело Одељење за комуналне послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине („Службени лист општине Ада“, број 14/18).

Измене и допуне Плана урађене су у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон) и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19), као и другим релевантним законским и подзаконским актима (списак дат у прилогу Измена и допуна Плана).

1. ОПИС ОБУХВАТА ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА

Измене и допуне Плана су циљане и односе се на три локације:

Опис границе обухвата Измена и допуна Плана - **Локација 1**

Почетна тачка описа границе обухвата Измена и допуна Плана - Локација 1 почиње на тремеђи катастарских парцела 657, 659 и 5961, у катастарској општини Ада, од ове тремеђе граница иде у правцу североистока пратећи северну међу катастарске парцеле 657, а потом сече катастарску парцелу 5978 до осовине уличне саобраћајнице.

Након ове тачке граница се ломи и иде у правцу југоистока секући парцеле 5978, 6000 и 6001 и пратећи осовине уличних саобраћајница до лази до укрштања уличних саобраћајница на катастарској парцели 6001.

Од ове тачке граница се ломи и иде у правцу југа секући катастарске парцеле 6001, 2425, 2423,

2424/1, 2424/2 и 5911/1 и долази до јужне међе катастарске парцеле 5911/1.

Након ове тачке граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи јужну међу катастарских парцела 5911/1 и 5911/7 до четворомеђе катастарских парцела 5911/8, 5911/7, 2620 и 6052.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада секући катастарску парцелу 6052 а потом пратећи југоисточну међу исте парцеле долази до тромеђе катастарских парцела 6846, 5962 и 6052.

Након ове тромеђе граница сече катастарску парцелу 5962 а потом се ломи и иде у правцу северозапада пратећи западну међу катастарских парцела 5962, 5961 и 5977 до тромеђе катастарских парцела 871, 5973 и 5977.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока секући парцелу 5977, 5961 и пратећи северозападну међу парцеле 657 долази до тромеђе катастарских парцела 657, 659 и 5961, почетне тачке описа.

Укупна површина подручја обухваћеног границом обухвата Измена и допуна Плана Локација 1 износи око **12,48 ha**.

Предметна локација Измена и допуна Плана се налази у катастарској општини Ада.

Опис границе обухвата Измена и допуна Плана - Локација 2

Почетна тачка описа границе обухвата Измена и допуна Плана Локација 2 почиње на тромеђи катастарских парцела 3868, 4799 и 3866, у катастарској општини Мол, од ове тромеђе граница иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле 3866, а потом сече катастарску парцелу 4799 и пратећи северну међу катастарске парцеле 3956 долази до четворомеђе катастарских парцела 3955, 3956, 3954 и 3953.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле 3956, потом сече катастарску парцелу 4805 и пратећи источне међе катастарских парцела 3960, 3959/1, 4766 долази до тромеђе катастарских парцела 3978, 4766 и 4767. Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи источну међу катастарских парцела 4766 и 13408 до тромеђе катастарских парцела 13408, 14765 и 13409.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи северну међу катастарске парцеле 14765, потом сече катастарску парцелу 14766 и лемећи се иде у правцу југозапада пратећи југоисточну међу катастарске парцеле 14663, до тачке на међи катастарске парцеле 14663. Од ове тачке граница се ломи и иде у правцу северозапада секући катастарску парцелу 14663 а потом прати југозападну међу катастарске парцеле 13256/2 и секући катастарску парцелу 14605 долази до тачке на међи катастарске парцеле 14768.

Након ове тачке граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи југоисточну међу катастарске парцеле 14768 а потом сече катастарску парцелу 4766 и долази до тромеђе катастарских парцела 4766, 3865 и 3869. Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи северну међу катастарске парцеле 4766 а потом се ломи и иде у правцу североистока пратећи западну међу катастарске парцеле 3866 до тромеђе катастарских парцела 3868, 4799 и 3866, почетне тачке описа.

Укупна површина подручја обухваћеног границом обухвата Измена и допуна Плана Локација 2 износи око **25,62 ha**.

Предметна локација Измена и допуна Плана се налази у катастарској општини Мол.

Опис границе обухвата Измена и допуна Плана - Локација 3

Почетна тачка описа границе обухвата Измена и допуна Плана Локација 3 почиње на тромеђи катастарских парцела 2449, 2455 и 2456/2, у катастарској општини Мол, од ове тромеђе граница иде у правцу истока пратећи јужну међу катастарских парцела 2449 и 2555 до четворомеђе катастарских парцела 2555, 2554, 2610 и 2608.

Након ове четворомеђе граница се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле 2554 до четворомеђе катастарски парцела 2554, 2610, 2609 и 2553. Од ове четворомеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи јужне међе катастарских парцела 2554 и 2459/1 до тромеђе катастарских парцела 2459/1, 2458 и 4791/3.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу севера пратећи источне међе катастарских парцела 2458, 2456/1 и 2455 до тромеђе катастарских парцела 2449, 2455 и 2456/2, почетне тачке описа.

Укупна површина подручја обухваћеног границом обухвата Измена и допуна Плана Локација 3 износи око **1,67 ha**.

Предметна локација Измена и допуна Плана се налази у катастарској општини Мол.

Укупна површина подручја обухваћеног границом обухвата Измена и допуна Плана износи око **39,77 ha**.

2. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ТЕКСТУАЛНОМ ДЕЛУ ПЛАНА

У Плану генералне регулације за насеља Ада и Мол („Службени лист општине Ада“, број 13/16), у текстуалном делу врше се следеће измене:

У поглављу **I ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА**, у тачки **2. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА И МОГУЋИХ КОМПАТИБИЛНИХ НАМЕНА, СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА**, у подтачки **2.4. БИЛАНС ПОВРШИНА У ПЛАНУ ОБУХВАЋЕНОМ ПОДРУЧЈУ**, у подподтачки **2.4.2. Биланс површина претежне намене у склопу површина јавне намене и осталих површина у грађевинском подручју насеља Ада и Мол**, табела се мења и гласи:

”

Редни број	Намена површина	Планирана пов.			Постојећа пов.		
		ha	a	%	ha	a	%
1.	Површине јавне намене	584	19	34,03	583	77	32,85
1.1.	Централни садржаји	132	05	7,69	127	42	7,17
1.1.1.	Управа и јавне службе	1	13	0,06	1	23	0,07
1.1.2.	Васпитање и образовање	5	68	0,33	5	62	0,32
1.1.3.	Здравствена и социјална заштита	6	99	0,41	2	33	0,13
1.1.4.	Култура		63	0,04		56	0,03
1.1.5.	Спорт и рекреација	93	12	5,42	93	18	5,24
1.1.6.	Спорт и рекреација у небра. подр.	24	50	1,43	24	50	1,38
1.2.	Комуналне површине	452	14	26,34	456	35	25,68
1.2.1.	Пијаца		99	0,06		99	0,06
1.2.2.	Гробља	27	70	1,61	27	70	1,56
1.2.3.	Водозахват	21	35	1,24	21	35	1,20
1.2.4.	ППОВ	5	95	0,35	5	95	0,33
1.2.5.	ГМРС		36	0,02		36	0,02
1.2.6.	Трафо станица		86	0,05		86	0,05
1.2.7.	Улични коридори	262	27	15,28	263	78	14,84
1.2.8.	Канали	26	23	1,53	25	65	1,44

1.2.9.	Пружно земљиште	10	58	0,62	12	97	0,73
1.2.10.	Насип-кеј	22	20	1,29	22	20	1,25
1.2.11.	Саобраћајни терминали	1	25	0,07	1	25	0,07
1.2.12.	Јавно зеленило						
	Парковске површине	4	43	0,26	4	43	0,25
	Заштитно зеленило	51	83	3,02	53	79	3,03
1.2.14	Површине за рекултив. - депоније	16	14	0,94	15	07	0,85
2.	Остале површине	1132	67	65,97	1193	40	67,15
2.1.	Становање						
2.1.1	Зона породичног становања	626	22	36,47	626	80	35,27
2.1.2.	Зона породичног становања - виле	28	64	1,67	28	64	1,61
2.1.3.1.	Зона вишепор. становања - објекти	1	41	0,08	1	41	0,08
2.1.3.2.	Блокоске површине вишепор. стан.	3	20	0,19	3	20	0,18
2.2	Зона рада са становањем						
2.2.1	Зона рада са становањем – радни.	44	12	2,57	46	79	2,63
2.2.2.	Зона рада са становањем – пољоп.	190	03	11,07	35	28	1,99
2.3.	Радна зона						
2.3.1.	Радна зона – индустрија, складишта	229	59	13,37	68	85	3,87
2.3.2.	Радна зона – пољоп. производња	6	78	0,39	8	58	0,48
2.4.	Комплекси верских објеката	2	68	0,16	2	68	0,15
	Неизграђено грађевинско земљиште	-	-	-	324	84	18,28
	Река Тиса	-	-	-	46	33	2,61
1+2	Грађевинско подручје насеља Ада и Мол укупно	1716	86	100,0	1777	17	100,0

”

У поглављу **I ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА**, у тачки **2. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА И МОГУЋИХ КОМПАТИБИЛНИХ НАМЕНА, СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА**, у подтачки **3. РЕГУЛАЦИОНЕ ЛИНИЈЕ УЛИЦА И ЈАВНИХ ПОВРШИНА И ГРАЂЕВИНСКЕ ЛИНИЈЕ**, у подподтачки **3.1. ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ**, после седмог пасуса додају се осми, девети и десети пасус, који гласе:

„Регулационе линије површина јавне намене у границама обухвата Измена и допуна Плана спроводе се директно из ових Измена и допуна Плана и дефинисане су аналитичким елементима приказаним на графичким прилозима:

5.1. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 1

5.1.1. План регулације – Локација 1

5.2. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 2

5.3. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 3

5.3.1. План регулације – Локација 3

На Локацији 3 – површина јавне намене (парцела уличног коридора) се образује од делова катастарских парцела 2456/2, 2459/1, 2459/2, 2459/3 и 2459/4.

Списак координата новоодређених међних тачака у границама Измена и допуна Плана:

Број тачке	Y	X	Број тачке	Y	X
1	7433723.57	5069347.38	5	7433721.39	5069334.86
2	7433722.45	5069347.40	6	7433722.26	5069334.89
3	7433722.27	5069340.69	7	7433722.31	5069333.30
4	7433721.60	5069340.68	8	7433720.47	5069268.04

”

У поглављу **I ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА**, у тачки **2. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА И МОГУЋИХ КОМПАТИБИЛНИХ НАМЕНА, СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА**, у подтачки **3. РЕГУЛАЦИОНЕ ЛИНИЈЕ УЛИЦА И ЈАВНИХ ПОВРШИНА И ГРАЂЕВИНСКЕ ЛИНИЈЕ**, у подподтачки **3.3. ПОВРШИНЕ (ПАРЦЕЛЕ) ПЛАНИРАНЕ ЗА ЈАВНЕ САДРЖАЈЕ И ОБЈЕКТЕ**, у табели „Планиране површине јавне намене“, у колони „улични коридори“ део колоне „делови“ додаје се текст који гласи: „Ко Мол: 2456/2, 457/2, 2457/3, 2459/1, 2459/2, 2459/3, 2459/4“.

У поглављу **I ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА**, у тачки **5. КОРИДОРИ, КАПАЦИТЕТИ И УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЗЕЛЕНИЛА СА УСЛОВИМА ЗА ПРИКЉУЧЕЊЕ**, у подтачки **5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА**, у подподтачки **5.1.1. Услови за уређење саобраћајне инфраструктуре**, у поднаслову **Коридор железнице**, додаје се други пасус, који гласи:

„У складу са стратешким плановима општине и развојним плановима управљача над пружном саобраћајном инфраструктуром, могућа је промена режима коришћења површина јавне намене - грађевинског земљишта за саобраћајну инфраструктуру (пруга – пут). Део железничког земљишта у делу блока 31 се ангажује за реализацију обилазнице у дужини од ~ 700 m. Начин, врста и операционализација ове промене мора бити изведена у складу са законском и подзаконском регулативом, уз сагласност управљача и израду одговарајуће пројектно-техничке документације.“

У поглављу **II ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА**, у тачки **2. ЦЕЛИНЕ ЗА КОЈЕ СЕ ОБАВЕЗНО ДОНОСИ ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ СА СМЕРНИЦАМА ЗА ЊИХОВУ ИЗРАДУ**, у другом пасусу прва и друга алинеја се бришу.

3. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ГРАФИЧКОМ ДЕЛУ ПЛАНА

У Плану генералне регулације за насеља Ада и Мол („Службени лист општине Ада“, број 13/16), у **графичком делу** врше се следеће измене, у делу који је обухваћен Изменама и допунама Плана:

Додају су следећи графички прилози:

Ред. бр.	ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ ПЛАНИРАНИХ РЕШЕЊА:	Размера
-	Прегледна карта са границом обухвата Измена и допуна Плана, претежном планираном наменом површина и заштитом простора	1:10 000
3.	3.1. Границе обухвата плана и границе планираног грађевинског подручја насеља са поделом на карактеристичне целине и зоне – Локација 1	1:5 000
	3.2. Границе обухвата плана и границе планираног грађевинског подручја насеља са поделом на карактеристичне целине и зоне – Локација 2	1:5 000
	3.3. Границе обухвата плана и границе планираног грађевинског подручја насеља са поделом на карактеристичне целине и зоне –	1:5 000

	Локација 3	
4.	4.1. Планирано грађевинско подручје са претежном планираном наменом површина и заштитом простора - Локација 1	1:5 000
	4.2. Планирано грађевинско подручје са претежном планираном наменом површина и заштитом простора - Локација 2	1:5 000
	4.3. Планирано грађевинско подручје са претежном планираном наменом површина и заштитом простора - Локација 3	1:5 000
5.	5.1. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 1	1:5 000
	5.1.1. План регулације – Локација 1	1:1 000
	5.2. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 2	1:5 000
	5.3. Регулационо-нивелациони план улица и површина јавне намене са планом саобраћаја - Локација 3	1:5 000
	5.3.1. План регулације – Локација 3	1 : 500
6.	6.1.1. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода - Локација 1	1:5 000
	6.1.2. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода - Локација 2	1:5 000
	6.1.3. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода - Локација 3	1:5 000
	6.2.1. Електроенергетска и електронска комуникациона инф.- Локација 1	1:5 000
	6.2.2. Електроенергетска и електронска комуникациона инф.- Локација 2	1:5 000
	6.2.3. Електроенергетска и електронска комуникациона инф.- Локација 3	1:5 000
	6.3.1. Термоенергетска инфраструктура - Локација 1	1:5 000
	6.3.2. Термоенергетска инфраструктура - Локација 2	1:5 000
	6.3.3. Термоенергетска инфраструктура - Локација 3	1:5 000

Мења се графички прилог:

Ред. бр.	ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ ПЛАНИРАНИХ РЕШЕЊА:	Размера
7.	7. Начин спровођења плана	1:10 000

4. ПРИМЕНА ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА

Доношењем Измена и допуна Плана генералне регулације за насеља Ада и Мол, План генералне регулације за насеља Ада и Мол („Службени лист општине Ада“, број 13/16) остаје на снази и примењује се у потпуности, осим у делу за који се доносе Измене и допуне Плана.

A tervezésről és a kiépítésről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/09, 81/09-kiig., 64/10-AB, 24/11, 121/12, 42/13-AB, 50/13-AB, 98/13-AB, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-m.törv. és 9/20. számok) 35. szakaszának 7. bekezdése, a környezeti hatás stratégiai felméréséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 135/04. és 88/10. számok) 9. szakaszának 5. bekezdése, Ada község statútuma (Ada Község Hivatalos Lapja, 11/2019. és 20/2019. számok) 44. szakasza 1. bekezdésének 5. pontja alapján, Ada Község Képviselő-testülete a 2020.02.20-án tartott ülésen meghozza a

HATÁROZATOT

ADA ÉS MOHOL TELEPÜLÉSEK ÁTFOGÓ SZABÁLYOZÁSI TERVE MÓDOSÍTÁSÁNAK ÉS KIEGÉSZÍTÉSÉNEK MEGHOZATALÁRÓL

1. szakasz

A jelen határozattal módosul és kiegészül Ada és Mohol települések átfogó szabályozási terve (a további szövegben: **terv** módosítás és kiegészítés), amelyet a Vajdasági Városrendezési Intézet Közvállalat, Újvidék, Železnička 6/III, E –2677 szám alatt dolgozott ki, és a határozat alkotó részét képezi.

2. szakasz

A **terv** módosítás és kiegészítés szöveges részből és grafikai részből áll.

A **terv** módosítás és kiegészítés szöveges része Ada Község Hivatalos Lapjában jelenik meg a jelen határozattal.

A **terv** módosítás és kiegészítés grafikai részének tartalma:

Ssz.	A térkép elnevezése	Méretarány
-	Áttekintési térképek a terv módosítás és kiegészítés által felölelt határral, a terület tervezett fő rendeltetésével és védelmével	1:10000
3.	3.1. A tervvel felölelt határok és a település tervezett építési területe jellegzetes egységekre és zónákra osztva – Lokáció 1	1:5000
	3.2. A tervvel felölelt határok és a település tervezett építési területe jellegzetes egységekre és zónákra osztva – Lokáció 2	1:5000
	3.3. A tervvel felölelt határok és a település tervezett építési területe jellegzetes egységekre és zónákra osztva – Lokáció 3	1:5000
4.	4.1. Tervezett építési terület a terület tervezett fő rendeltetésével és a terület védelmével - Lokáció 1	1:5000
	4.2. Tervezett építési terület a terület tervezett fő rendeltetésével és a terület védelmével - Lokáció 2	1:5000
	4.3. Tervezett építési terület a terület tervezett fő rendeltetésével és a terület védelmével - Lokáció 3	1:5000
5.	5.1. Utcák és közrendeltetésű területek szabályozási-nivellálási terve a közlekedés tervével - Lokáció 1	1:5000
	5.1.1. Szabályozási terv – Lokáció 1	1:1000
	5.2. Utcák és közrendeltetésű területek szabályozási-nivellálási	

	terve a közlekedés tervével - Lokáció 2	1:5000
	5.3. Utcák és közrendeltetésű területek szabályozási-nivellálási terve a közlekedés tervével - Lokáció 3	1:5000
	5.3.1. Szabályozási terv - Lokáció 3	1:500
6.	6.1.1. Vízellátás és szennyvíz elvezetés - Lokáció 1	1:5000
	6.1.2. Vízellátás és szennyvíz elvezetés - Lokáció 2	1:5000
	6.1.3. Vízellátás és szennyvíz elvezetés - Lokáció 3	1:5000
	6.2.1. Elektroenergetikai és elektronikai kommunikációs infrastruktúra. – Lokáció 1	1:5000
	6.2.2. Elektroenergetikai és elektronikai kommunikációs infrastruktúra. – Lokáció 2	1:5000
	6.2.3. Elektroenergetikai és elektronikai kommunikációs infrastruktúra.- Lokáció 3	1:5000
	6.3.1. Hőenergetikai infrastruktúra - Lokáció 1	1:5000
	6.3.2. Hőenergetikai infrastruktúra - Lokáció 2	1:5000
	6.3.3. Hőenergetikai infrastruktúra - Lokáció 3	1:5000
7.	A terv végrehajtásának módja	1:10000

A terv szöveges és grafikai része együtt alkotnak egészet..

3. szakasz

A terv módosítását és kiegészítését a tervezésről és kiépítésről szóló törvénnyel összhangban írják alá, hitelesítik és archiválják.

A terv módosítása és kiegészítése négy (4) analóg és négy (4) digitális formátumban készült el.

A terv módosítás és kiegészítés egy (1) meghozott, aláírt és hitelesített analóg példányát és egy (1) digitális példányát a Vajdasági Városrendezési Intézet Terület- és Várostervezési Közvállalat, Újvidék, Vasút utca 6/III házszám őrzi.

A terv módosítása és kiegészítése három meghozott, aláírt és hitelesített analóg példányát és három digitális példányát a község illetékes szolgálatai őrzik.

4. szakasz

A jelen határozat Ada Község Hivatalos Lapjában való közzétételének napján lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Ada község
ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
SZÁM:350-3/2020-01
KELT: 2020.02.20.

Búcsú Attila s.k.
ADA KKT ELNÖKE

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА АДА**

**ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА
ОД 2019. ДО 2026.**

Уводна реч председника Општине Ада

Бити здрав има различито значење за различите људе. За лаике то најчешће значи не бити болестан, док здравствени радници под здрављем подразумевају одсуство медицински дефинисаних болести и неспособности. Стандарди о томе шта се може сматрати здравим варирају и мењају се, а људи најчешће процењују здравље субјективно, на начин како га доживљавају током свог живота. Говорити о здрављу значи говорити о способности за вођење економски и социјално продуктивног живота.

Промоција здравља у општини Ада је концепт заснован на тежњи да се унапреди повезаност људи и њихове друштвене околине, стављајући у први план одговорност како појединца за сопствено здравље, тако и утицај фактора друштвене и природне средине на здравље наше целокупне друштвене заједнице. Кроз концепт јавне здравствене заштите, промоција здравља и примарна здравствена превенција се намећу као приоритетне области за промотивно деловање, у нашој локалној заједници.

Јавно здравље представља значајну област здравства која одсликава спремност наше општине и њених грађана да обезбеди добробит за све грађане кроз унапређење здравља и очување здраве животне средине – фактора који директно утичу на здравље грађана.

За нас централно питање јавног здравља представља здравље наших грађана и тај се циљ постиже општим високим нивоом здравља целокупног друштва а не за неколицину. С обзиром на то да се интереси јавног здравља разликују од интереса медицине, која је више усредсређена на појединце и лечење, него на популацију и превенцију, одговорност друштва и наше локалне самоуправе је у обезбеђењу добробити за све наше суграђане у области јавно-здравствених политика.

У Ади,
Септембар 2019.године Золтан Билицки с.р.

САДРЖАЈ:

УВОД

САВЕТ ЗА ЗДРАВЉЕ ОПШТИНЕ АДА
ИЗРАДА ПЛАНА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА
ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ
ВИЗИЈА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА
МИСИЈА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА
СЛИКА ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА

1. АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА, СА ПРЕПОРУКАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА

- 1.1. Податци о територији општине Ада
 - 1.1.1. Административни и географски положај
 - 1.1.2. Кратак историјат општине и медицине у општини
- 1.2. Витални и демографски показатељи
 - 1.2.1. Територија и број становника
 - 1.2.2. Полна структура становништва
 - 1.2.3. Старосна структура становништва
 - 1.2.4. Остали подаци о становништву општине Ада
- 1.3. Здравствени показатељи општине Ада
 - 1.3.1. Индикатори доступности здравствене заштите
 - 1.3.2. Индикатори ефикасности
 - 1.3.3. Индикатори квалитета
 - 1.3.4. Индикатори здравственог стања
 - 1.3.5. Индикатори детерминанти здравља
- 1.4. Приказ социоекономских услова у општини Ада
- 1.5. Показатељи стања животне средине у општини Ада
 - 1.5.1. Квалитет ваздуха
 - 1.5.2. Квалитет површинских, подземних вода и воде за пиће и вода за спорт и рекреацију
 - 1.5.3. Бука у животној средини
 - 1.5.4. Ниво радијације
 - 1.5.5. Квалитет хране
 - 1.5.6. Управљање отпадом
 - 1.5.7. Земљиште
 - 1.5.8. Квалитет отпадних вода
 - 1.5.9. Присуство и бројност инсеката и глодара
 - 1.5.10. Животна средина-коришћење земљишта и биодиверзитет: Заштићене области
- 1.6. Урбани дизајн општине Ада
- 1.7. Организација општине Ада
 - 1.7.1. Општина Ада-организација општинске управе
 - 1.7.2. Систем здравствене заштите у општини Ада
 - 1.7.3. Образовање
 - 1.7.4. Социјална заштита
 - 1.7.5. Деца: рани развој као императив
 - 1.7.6. Млади као рањива група
 - 1.7.7. Старији као рањива група
 - 1.7.8. Безбедност у општини Ада
 - 1.7.9. Рекреација и спорт
 - 1.7.10. Култура
 - 1.7.11. Медији
 - 1.7.12. Верске заједнице и организације

- 1.8. Животни стилови и јавно здравствене потребе грађана општине Ада
- 1.9. Показатељи активнисти на унапређењу здравља становништва и превенцију болести
- 1.10. Здравствено васпитна средства
- 1.11. Стратешка анализа – SWOT анализа
- 1.12. Закључак

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТНЕ ОБЛАСТИ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ РАЗВОЈА ЈАВНОЗДРАВСТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ У ОПШТИНИ АДА У ПЕРИОДУ 2019. – 2026. ГОДИНА

ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ ПЛАНА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА

РЕСУРСИ

АКЦИОНИ ПЛАН

Само добро здравље је основа друштвеног и економског развоја и јача политике у свим секторима. Свака криза, првенствено економска у данашњем савременом свету је саставни део којим се суочавају сва напредна друштва и представља озбиљне изазове и може да угрози сваки позитиван напредак који је постигнут. Свака криза такође представља прилику и разлог да поново усмеримо и обновимо своје напоре на унапређењу здравља свих људи.

Сви сектори и нивои власти доприносе стварању услова за здравље. Свака подршка политици јавног здравља заиста је од суштинског значаја за даљи развој општине Ада.

„Здрав човек, задовољан грађанин, срећно и богато друштво“

ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

УВОД

Јавно здравље је наука и уметност превенције болести, продужавања живота и унапређења здравља помоћу организованих напора друштва. Циљеви јавног здравља су дефинисани као испуњење интереса друштва да се обезбеде услови у којима људи могу бити здрави. Суштина активности јавног здравља објашњена је кроз организоване напоре заједнице усмерене ка превенцији болести и промоцији здравља. То се постиже путем организованих напора заједнице за санацију животне средине, контроле инфекција у заједници, едукације појединца о принципима личне хигијене, организовања здравствених служби и неге за рану дијагнозу и превентивну терапију болести, и ради развоја друштвених механизма који ће омогућити сваком појединцу у заједници стандард живота адекватан за одржавање здравља.

Јавно здравље је усмерено на превенцију болести, побољшања квалитета и дужине живота, кроз организоване активности друштва, и разликује се од клиничке медицине и јавно здравствених приступа који су у основи усмерени на лечење болести. Док се клиничка медицина пре свега бави индивидуалним пацијентима, у јавном здрављу је пажња усмерена на целу заједницу, а циљ је да се унапреди здравље становништва.

Фокус јавног здравља који је на превенцији и унапређењу здравља чини га апстрактнијим од медицине, и стога је његова достигнућа теже уочити. Лекар који излечи оболелу особу постигао је конкретно добро дело и на томе су му захвални пацијент и његова породица. Стручњак који се посвећено бави јавним здрављем не може показати особе које је својим радом поштедео болести или проблема, а кораци – промене на које утиче су врло мале и, победе јавног здравља су „тихе“. Ипак, начин њиховог рада је сличан. Као што то ради лекар са својим пацијентима, у јавном здрављу се процењује здравствено стање популације, врши дијагностика проблема, трага за узроцима и осмишљава стратегија да се ти проблеми реше. Укратко, остварују се три главне функције јавног здравља, а то су: процена, развој политике и обезбеђивање активности које ће решити проблем.

Пресудани фактори - детерминанте здравља чине различити лични, друштвени, економски и околински фактори који одређују здравље наше заједнице. Чиниоци који одређују правце здравља су свуда присутни, имају велики утицај на здравље и делују сложено. Оне доводе до стварања разлика у здравственом и социјалном благостању међу појединцима унутар заједнице, доприносе већем раслојавању између група становништва заједнице и с временом утичу на опште здравствено стање популације. Друштвене неједнакости у здрављу су системски произведене и последица су социјалних неправедности. Оне доводе до неоправданих разлика у здравственом стању појединаца и група које имају неједнак положај у друштву и које се могу избећи, чиме се угрожавају основна људска права.

Доступност, једнакост и праведност су битна начела здравствене заштите.

Оквири међународне јавноздравствене политике и стратегије били су полазна основа за Владу Републике Србије да 2009. године усвоји прву Стратегију јавног здравља, полазећи од става да је здравље народа од општег друштвеног интереса и најзначајнији ресурс за развој. Тиме је започео процес током кога су развијене и, са мањим или већим успехом, спроведене бројне специфичне стратегије и програми усмерени на здравље појединаца, друштвених група и целокупног становништва. Након евалуације петогодишње имплементације Стратегије, препознајући здравље као основу друштвеног и економског развоја и благостања, ушло се у процес и усвојена је нова Стратегија јавног здравља у Републици Србији 2018–2026. године.

Кључне области у Стратегији јавног здравља Републике Србије јесу: промоција здравља, превенција болести, повреда и ризика по здравље, организација са менаџментом здравствене службе, функционисање друштвених система повезаних са здрављем, стално унапређење квалитета и мерење исхода свих активности у вези са очувањем и унапређењем здравља становништва.

Законски основ за развој јавног здравља Србије на локалном нивоу постављен је у највећој мери у Закону о локалној самоуправи и Закону о јавном здрављу. Такође, бројни други системски закони, подзаконски акти, као и стратегије одређују ову област, те се основа за развој јавног здравља Србије налази у:

- Уставу,
- националним политикама и стратегији (Србија 2020),
- здравственој политици („Боље здравље за све у трећем миленијуму“),
- секторским здравственим стратегијама (Стратегија јавног здравља, Стратегија за контролу и превенцију хроничних незаразних болести, Стратегија о спречавању злоупотребе дрога, Стратегија развоја заштите менталног здравља, Стратегија контроле дувана, Стратегија безбедности и здравља на раду, Стратегија о ХИВ инфекцији и сиди итд.),
- законима (Закон о јавном здрављу, Закон о здравственој заштити, Закон здравственом осигурању, Закон о правима пацијената, Закон о заштити становништва од заразних болести, Закон о заштити и остваривању права ментално оболелих лица, Закон о локалној самоуправи итд.),
- подзаконским актима,
- уредбама (Уредба о плану мреже здравствених установа, Уредба о обиму и садржају здравствене заштите становништва, Уредба о националном програму здравствене заштите жена, деце и омладине, Уредба о Националном програму за унапређење развоја у раном детињству итд.),
- националним програмима (програм превенције и контроле кардиоваскуларних болести, програм раног откривања карцинома дојке, програм раног откривања колоректалног карцинома, програм „Србија против рака“, програм раног откривања карцинома грлића материце, програм превенције и ране детекције типа два дијабетеса итд.),
- плановима (План развоја здравствене заштите Републике Србије, План акције за животну средину и здравље деце итд.),
- одлукама, правилницима, статутима;
- пословницима савета за здравље,
- плановима јавног здравља општине.

План јавног здравља Општине Ада је локални стратешки документ јавног здравља уведен као обавеза Законом о јавном здрављу (2016.).

Локална самоуправа преузела је на себе нове одговорности у очувању и унапређењу здравља људи на својим територијама. Брига за јавно здравље постаје заједнички циљ и обавеза локалне самоуправе али и читаве заједнице. Активан избор програма и успостављање приоритета на локалном нивоу јесу одговорност, изазов али и велика шанса локалне самоуправе да се нешто суштински побољша када је у питању јавно здравље у својој средини.

Задатак локалне самоуправе је спровођење друштвене бриге за јавно здравље на нивоу локалне самоуправе (ЗАКОН О ЈАВНОМ ЗДРАВЉУ, "Сл. гласник РС", бр. 15/2016, члан 14 - Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе) представља мере за обезбеђивање и спровођење активности у областима деловања јавног здравља, у оквиру посебних програма из области јавног здравља, од интереса за становништво на територији јединице локалне самоуправе, и то: међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у областима јавног здравља која се остварује заједничком активношћу органа јединица локалне самоуправе, носилаца и учесника у области јавног здравља; праћење здравственог стања становништва и рада здравствене службе, као и предлагање и предузимање мера за њихово унапређење; промоцију здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља и животне средине и радне околине, епидемиолошки надзор, спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, повреда и фактора ризика; обезбеђивање услова за обављање делатности здравствених установа, планирање и остваривање програма у области јавног здравља; обезбеђивање услова за брзо реаговање у кризним и ванредним ситуацијама у складу са мерама Владе; обезбеђивање услова за праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта,буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) и утицаја фактора животне средине и радне околине на здравље; обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине; обезбеђивање услова за обављање активности из области епидемиолошког надзора; јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља; обавештавање надлежних државних органа и јавности о свим ризицима и другим јавноздравственим проблемима који могу имати негативне последице по здравље становништва; подршку раду и развоју носилаца активности иучесника у систему јавног здравља на својој територији.

План јавног здравља Општине Ада је локални стратешки документ који предлаже Савет за здравље општине Ада и усваја га Скупштина општине Ада. Задатак локалне самоуправе је спровођење друштвене бриге за јавно здравље на локалном нивоу кроз посебне програме јавног здравља од интереса за становништво, кроз мере и активности **у три кључне области деловања јавног здравља**, и то: физичко, ментално и социјално здравље становништва, промоција здравља и превенција болести, животна средина (вода, ваздух, храна и земља) и здравље становништва.

Као одговор на бројне промене (старење становништва, пораст појединих врста оболевања, раст економских неједнакости, промене у животној средини, еколошки проблеми и др.) у Плану јавног здравља општине Ада и формулисани су специфични, појединачни циљеви, као и активности и мере за њихову реализацију. Одговорност за своје здравље треба да препознају и прихвате сви у јединици локалне самоуправе, сви грађани и запослени у свим секторима.

САВЕТ ЗА ЗДРАВЉЕ ОПШТИНЕ АДА

Носилац послова друштвене бриге за здравље на нивоу Општине Ада, јесте Савет за здравље

општине Ада (у даљем тексту: Савет). Савет за здравље је формиран одлуком Скупштине општине Ада. Рад савета је уређен пословником који је усвајила Скупштина општине Ада. Састав савета је обавезан и прописан Законом о правима пацијената („Службени гласник РС“, бр.45/13).

Одлуком Скупштине општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 27/2013, 33/2017), Решења о именовању чланова Савета за здравље општине Ада („Службени лист општине Ада“, број 33/2018 и Одлуке о измени одлуке о оснивању Савета за здравље општине Ада (број: 02-41/2017-01 од 28.12.2017.), на 4. седници Савета за здравље, одржаној 24.04.2019.године, образован је **САВЕТ ЗА ЗДРАВЉЕ ОПШТИНЕ АДА**.

Савет се састоји од представника локалне самоуправе, представника удружења грађана из реда пацијената, здравствених установа са територије локалне самоуправе, као и надлежне филијале републичког фонда за здравствено осигурање. Савет се састоји од осам чланова и то:

1. Др.Ерика Хорват Арешина, лекар, представник локалне самоуправе -председник,
2. Тимеа Шипош Колар, дипломирани фармацеут, представник локалне самоуправе - заменик председника,
3. Др.Татјана Караћ, специјалиста епидемиологије, представник Завода за јавно здравље Кикинда – члан,
4. Гордана Халгашев, просветни инспектор, представник локалне самоуправе – члан,
5. Снежана Страхињић, главна сестра, представник Дома здравља Ада – члан,
6. Драгана Танасић, економиста, представник Републичког фонда за здравствено осигурање – филијала Ада –члан,
7. Др.Балог Андраш, лекар спец. гинекологије и акушерства,представник Дома здравља Ада – члан,
8. Оскар Сабо, службеник, представник удружења грађана из реда пацијената -члан

Надлежности Савета за здравље:

Савет за здравље обавља послове у складу са Одлуком о оснивању Савета за здравље („Службени лист општине Ада“ број 27/2013, 33/2017), коју је донела Скупштина општине Ада. Поред послова предвиђених Одлуком о оснивању Савета за здравље, Савет обавља и следеће послове:

- Разматра приговоре о повреди појединачних права пацијената на основу достављених и прикупљених доказа и утврђених чињеница,
- о утврђеним чињеницама обавештава подносиоца приговора и директора здравствене установе, односно оснивача приватне праксе на коју се приговор односи и даје одговарајуће препоруке,
- разматра извештаје саветника пацијената, прати остваривање права пацијената на територији општине Ада и предлаже мере за заштиту и промоцију права пацијената,
- подноси годишњи извештај о свом раду и предузетим мерама за заштиту права пацијената надлежном органу јединице локалне самоуправе, министарству надлежном за послове здравља и покрајинском секретаријату надлежном за послове здравља,
- преко Савета остварује се међусекторска сарадња, координација, подстиче, организује и усмерава спровођења активности у области деловања јавног здравља на општинском нивоу, заједничком активношћу са органима општине, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља,

- прати извештаје Завода за јавно здравље Кикинда и Института за јавно здравље Војводине о анализи здравственог стања становништва на територији општине Ада (обавеза општине је да за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља из члана 14. Закона о јавном здрављу,) и предлаже мере за њихово унапређење,
- доноси предлог плана јавног здравља на нивоу општине, који усваја Скупштина општине Ада и прати његово спровођење кроз посебне програме из области јавног здравља,
- иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља, спречавање и сузбијање заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији Општине Ада кроз посебне програме из области јавног здравља,
- даје мишљења на извештај о остваривању посебних програма у области јавног здравља, које доноси општина,
- учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама из члана 11. Закона о јавном здрављу,
- учествује у јачању капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља,
- обавештава јавности о свом раду,
- даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесницима у систему јавног здравља на територији Општине Ада у складу са Законом о јавном здрављу,
- подноси шестомесечни и годишњи извештај о раду Општинском већу, Општине Ада, 33ЈЗ Кикинда и Министарству здравља Владе Републике Србије,
- обавља и друге послове и задатке у складу и на начин утврђен одредбама закона којим се уређује област права пацијената као и послове из области деловања јавног здравља у складу са чланом 15. Закона о јавном здрављу и других општих аката,
- подстиче сарадњу свих здравствених установа са територије Општине Ада и међусекторску сарадњу и
- предузима и друге активности у циљу унапређења области деловања јавног здравља на нивоу Општине Ада.

Савет за здравље Општине Ада је независни механизам заштите пацијентових права. Како лице запослено у здравственој установи, не може бити довољно објективан у поступању по приговорима пацијената, систем заштите права пацијената измештен је у локалну самоуправу.

Савет може образовати радне тимове за поједина питања из области јавног здравља и заштите права пацијента.

ИЗРАДА ПЛАНА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА

Чланови тима за израду Плана су:

1. др.Ерика Хорват Арежина, председник
2. Тимеа Шипош Колар, заменик председника
3. др.Татјана Караћ
4. Гордана Халгашев
5. Снежана Страхињић
6. Драгана Танасић
7. др.Андраш Балог
8. Оскар Сабо

Методологија рада

План јавног здравља обухвата период од 2019. до 2026. године и сама израда је прошла кроз следеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља
2. Израда здравственог профила (слике здравља општине)
3. Стратешко и акционо планирање
4. Усвајање стратешког документа од стране Скупштине општине Ада

Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља: Први корак у процесу израде Плана је формирање Радне групе за израду и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен на седници Скупштине општине Ада у текућој години. У припремној фази усвојено је да План јавног здравља буде стратешки документ који планира активности за период од 7 година (2019-2026.) уз детаљан план (акциони план) за 2019-2026. годину. Такође је усвојено да ће у свакој наредној години коју обухвата План бити спроведен процес процене постигнутих резултата у претходној години (ревизија), што ће уз стратешке правце из Плана бити основа за креирање детаљних активности за наредну годину и додататака Плану јавног здравља (анекса).

Израда здравственог профила (слике здравља Општине Ада) је један је од кључних корака у процесу израде Плана јавног здравља. Подаци који су прикупљени подељени су у следеће категорије: географски, демографски и витални показатељи; здравствени показатељи; показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести; показатељи стања животне средине; урбани дизајн града; организација заједнице; безбедност у заједници; рекреација, спорт и култура, медији, верске заједнице и организације, ставови и јавноздравствене потребе становништва и заједнице, финансирање и SWOT анализа.

Наведени показатељи су прикупљени кроз различите базе података, анализу показатеља здравственог стања становништва општине, испитивањем потреба становништва квалитативним истраживањем, која је једна од метода истраживања и имају посебан значај у јавном здрављу.

Стратешко и акционо планирање, на основу прикупљених података кроз реализацију активности из области стратешког и акционог планирања, издефинисани су стратешки правци развоја Општине Ада у области јавног здравља у наредних 7 година као и општински приоритети. У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу је имала и анализа локалних ресурса, односно реалне могућности локалне заједнице. Анализа нацрта Плана јавног здравља је организована за све чланове Савета за здравље - радне групе за израду Плана јавног здравља са обавезама сваког члана у изради коначне верзије. Финална верзија предаје се Скупштини општине Ада на усвајање.

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Одговорност за очување и унапређење јавног здравља имају сви: од нивоа државе, преко локалне самоуправе, послодаваца, па до појединца. Из овога произилазе принципи на којима се заснива стратешко планирање јавног здравља Општине Ада.

Јавно здравље је шири концепт од здравствене заштите. Јавним здрављем се унапређује како

здравље појединца, тако и читаве популације или заједнице као и животне средине. Начин и услови живота највише утичу на здравље, те је неопходно радити на њиховом побољшању и то кроз координисане активности свих сектора. Наведено чини да јавно здравље има изразито интерсекторски карактер.

Основни принципи на којима се заснива стратешко планирање јавног здравља Општине Ада су:

Поштовање и унапређивање основних људских права. Неговање толеранције и разумевање различитости, одсуство сваке дискриминације засноване на постојању инвалидитета, полним, расним, језичким, верским, етничким и свим другим разликама и неговање и унапређивање међусобног разумевања и равноправности.

Принцип једнаких могућности. Обезбедити могућност коришћења услуга здравствене заштите за све грађане и све циљне групе истом доступношћу у свим сферама пружања услуга у јавном, приватном и невладином сектору и уз поштовање могућности избора.

Интегрални приступ. Неговање разноврсности и компатибилности социјалних сервиса и здравствених услуга и заједничког проактивног деловања и наступања према грађанима.

Партиципативност. Обезбеђење учешћа грађана у доношењу одлука о начину задовољавања њихових потреба и одговорности за лични избор сервиса и услуга, као и личну ангажованост у оквиру њихових могућности.

Транспарентност. Увремењено, актуелно, отворено извештавање заједнице, појединца и свих актера о могућностима, процесима или резултатима, као и развијању нових модела, инструмената који омогућавају боље коришћење ресурса, партиципацију свих актера и делегирање одговорности за здравље, а у циљу смањења неједнакости у здрављу и социјалне искључености у раду социјалних сервиса, као и у унапређења благостања становништва.

Придржавајући се наведених принципа у процесу доношења Плана јавног здравља Општине Ада за период 2019. – 2026. годину могуће је тежити **вредностима** као што су:

- Здравље је највеће богатство,
- здравље је брига свих нас,
- укљученост појединаца и грађана општине у процес доношења одлука у вези са јавним здрављем,
- хуманост, рад, напор, самопрегор, стваралаштво, креативност, интерактивност, толерантност, интеграција,
- социјална правда и једнакост у здрављу, јер сваки грађанин има право на највиши могући ниво здравствене заштите,
- заснованост на доказима и примењивост онога што доказано доприноси здрављу,
- оснаживање људи да буду оспособљени за унапређење здравља и
- солидарност, сарадња и партнерство.

Приоритети за унапређење јавног здравља и квалитета живота становника Општине Ада:

- Одредити највећу учесталост случајева обољења и смртности по узроцима болести,
- дефинисати угроженост одређених група становништва у општини,
- препознати постојање фактора ризика за настанак одређених здравствених проблема,
- створити могућности превенције здравствених проблема,

- умањити последице које изазивају здравствени проблеми.

Полазећи принципа и вредности као и од обавезе утврђене Законом о јавном здрављу кренуло се са израдом Плана јавног здравља општине Ада која представља подршку испуњавању друштвене бриге за здравље, обезбеђивању услова у којима људи могу да буду здрави и чини основу за доношења одлука о акцијама за унапређење здравља и квалитета живота становништва општине.

План идентификује проблеме, појашњава циљеве, дефинише основне активности и одговорности свих релевантних партнера у области јавног здравља, односно План је оквир у коме ће сви сектори и читаво друштво улагати у оно што је највредније а то је здравље јер „здравље није све, али без здравља све је ништа“.

ВИЗИЈА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Визија Стратегије јавног здравља у Републици Србији 2018-2026. („Службени гласник РС“, број 61/2018), су здравији људи, смањене неједнакости у здрављу и удружене акције власти и друштва за здравље и благостање.

Визија јавног здравља у Општини Ада, безбедно и здраво место, очуваних природних ресурса, где сви становници могу да остваре највећи могући ниво здравља и просперитета.

Уз могућност неговања здравих стилова живота, Општина Ада треба да постане место здраве животне средине у коме људи воле да живе, да му се враћају. Унапређивати друштво у коме грађани имају свест, знање и ставове о заштити и унапређењу јавног здравља и превенцију фактора ризика, оснажени за активну улогу у препознавању, процени и решавању јавно-здравствених проблема.

Организовано и систематском активношћу омогућити појединцу и породици уз подршку система ефективне и квалитетне здравствене заштите подизање оптималног здравља и благостања уз поштовање њихових потреба и права, ради:

- Безбедне и здраве средине за све,
- очување здравих природних ресурса доступних за све, првенствено коришћене за унапређење здравља и задовољства грађана општине,
- стварања животног амбијента за повратак и останак становништва општине, стварања амбијента за здравог човека, где радо заснива породицу, рађа децу, где наталитет има тенденцију раста, задовољне грађане и богату општину.

МИСИЈА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Мисија Стратегије јавног здравља у републици Србији 2018-2025. године, („Службени гласник РС“, број 61/2018) је да се развија и примењује систем знања, вештина и активности усмерених на унапређење здравља, спречавање и сузбијање болести, продужење и побољшање квалитета живота путем организованих мера друштва.

Мисија јавног здравља у Општини Ада, је јачање заједништва општине у циљу унапређења здравља становника животне и радне околине. Унапређење здравља и квалитета живота грађана кроз међусекторску сарадњу постављањем здравља у средиште свих политика.

Општа јавноздравствена начела обавезују сваког грађанина, те је свака особа обавезна бринути о своме здрављу, а нико не сме угрозити здравље других.

Да би се здравље унапредило неопходно је деловати на нивоу појединца и на нивоу система, и развијати заједницу у којој ће се сви сектори залагати за унапређење јавног здравља, подстицати њихову сарадњу и координацију као и унапређење односа са регионалним институцијама значајним за јавно здравље становника општине. Да би се здравље унапредило неопходно је деловати на нивоу појединца и на нивоу система, и то:

Оснаживање појединаца за бригу о здрављу као предуслову за унапређење не само личног здравља, већ и здравственог стања читаве популације општине, усмерено на:

- Пружање јасних информација о актуелним јавно-здравственим питањима и приоритетима, коришћењем различитих средстава комуникације са јавношћу,
- подизање свести, едукација становништва о учинцима унапређења јавног здравља, превенцију фактора ризика и контролу болести од већег јавно здравственог значаја,
- јачање индивидуалних способности за бољу контролу и унапређење сопственог и колективног здравља.

Партнерство и подршка систему јавног здравља, усмерено на:

- Препознавање јавно-здравствених проблема и залагање за њихово решавање,
- припрема и реализација пројеката који нуде делотворна решења, са могућношћу да буду интегрисана у систем јавног здравља,
- мобилизацију широког круга партнера за реализацију јавноздравствених активности,
- успостављање сарадње са организацијама које имају сродне мисије и циљеве.

При реализацији наведене **визије и мисије** сви субјекти здравственог система су дужни поштовати начело усмерености на пацијента, препознате здравствене потребе и усмеравати своје деловање према приоритетима који штите темељна права пацијената и осигуравају добробит појединца и целе заједнице.

СЛИКА ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ АДА

Добара слика здравља треба да описује Општину Ада и факторе који утичу на здравље својих грађана на њима близак и препознатљив начин и да на основу података које садржи доводи до предлога за позитивне промене и унапређење здравља, што само по себи генерише ентузијазам и енергију, ствара политичку подршку и доводи до активног укључивања локалне заједнице.

Јавно-здравствени значај обољења: Размишљање о утицају немедицинских разлога за унапређење здравља односно спречавања болести старо је колико и људске цивилизација, такав приступ у решавању здравствених проблема представља јавноздравствени или социјално - медицински приступ у контроли здравља људи.

Ако би требало направити суштинску разлику између јавноздравственог приступа и здравствене заштите у решавању здравствених проблема, може се рећи да је:

- Јавно здравље наука и уметност превенције болести, продужења живота и унапређења здравља путем организованих напора друштва. Више се бави популацијом и превенцијом.
- Здравствена заштита организована активност друштва на унапређењу здравља, превенцији болести, раном откривању болести, адекватном лечењу и рехабилитацији. Више се бави појединцем и лечењем.

Функције јавног здравља:

- Процена и праћење здравља заједнице ради идентификације здравствених проблема и приоритета,
- развој политике, формулисање јавне политике у сарадњи са политичким и друштвеним лидерима ради решавања здравствених проблема и приоритета,
- обезбеђивање, осигурање приступа одговарајућој и економски исплативој здравственој заштити, укључујући услуге за унапређење здравља и превенцију болести, као и евалуацију квалитета и успешности здравствене заштите.

За процену и праћење здравља заједнице ради идентификације здравствених проблема и приоритета, неопходна је анализа здравственог стања популације.

Постоје два приступа у анализи здравственог стања популације:

- Патолошки приступ - када се анализира регистровани морбидитет (разбољевање становништва)
- Генерички приступ - када се анализирају поред регистрованог морбидитета и ниво здравља популације односно идентификују се ендогени (унутрашњи) и егзогени (спољни) фактори ризика за здравље.

Дефиниције здравља коју је дала СЗО (Светска здравствена организација) да је: „Здравље стање потпуног психичког, физичког и социјалног благостања а не само одсуство болести и онеспособљености“ онда је јасно да за дефинисање приоритетних здравствених проблема неопходно урадити анализу здравственог стања популације генеричким приступом.

Слика здравља Општине Ада је квантитативни и квалитативни опис здравља грађана и фактора који утичу на њихово здравље. Он идентификује постојеће проблеме, предлаже подручја за унапређење и стимулише позитивну акцију. Слика здравља општине има за циљ да: сумира здравствене информације које су релевантне за здравље у општини, идентификује факторе који утичу на здравље у граду, препозна и предложи области које би обезбедиле унапређење здравља, служи као подстицај за промене које су позитивне за здравље грађана, предложи кораке за постизање унапређења здравља, подстиче међусекторску сарадњу, укаже на потребу за новим подацима о показатељима здравственог стања, информише и заинтересује јавност, политичаре, стручњаке различитих профила и креаторе политике о питањима која утичу на здравље на лако разумљив и информативан начин, да учини здравље и његове детерминанте видљиве, и забележи и прикаже ставове заједнице о здравственим проблемима у општини.

Слика здравља Општине Ада није статичан документ, већ га је потребно обнављати и објављивати у редовним временским интервалима. Редовно објављивање омогућава постављање стратешких циљева унапређења које треба испунити, праћење имплементације донесених препорука и видљивост постигнутих достигнућа.

1. АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА, СА ПРЕПОРУКАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА

Здравље становништва не зависи искључиво од деловања здравственог система и не може се посматрати одвојено од демографских, економских, еколошких показатеља, образовне структуре становништва. Здравље једног друштва јасно и мерљиво одражава не само здравствено већи његово опште економско и социјално стање.

Извори података. Становништво се евидентира путем редовних Пописа, који се обављају у начелу сваких 10 година. Последњи попис у оквиру Републике Србије био је 2011. године. О резултатима Пописа, надлежна институција државе (Завод за статистику) издаје званични документ.

Статистички подаци приказани у овом Плану представљају резултат реализације програма статистичких истраживања преузетих из:

- ЗАКОН О ЈАВНОМ ЗДРАВЉУ ("Сл. гласник РС", бр. 15/2016)
- СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ АДА 2010.-2019.
http://www.ada.org.rs/docs/razvoj/strategia_sr.pdf
- ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2018
<http://puhttp.blikacije.stat.gov.rs/G2018/Pdf/G201813045.pdf>
- ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ СТАНОВНИШТВА СЕВЕРНО БАНАТСКОГ ОКРУГА У 2017., 2016., 2015., 2014., 2013., 2012., 2011., 2021., 2013., 2014., 2015., 2016., 2017. ГОДИНИ
<https://www.zavodki.org.rs/index.php/zdravlje/zdravstveno-stanje-stanovnistva/622-2017>
- ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ СТАНОВНИШТВА СЕВЕРНО БАНАТСКОГ ОКРУГА 2012-2016. године (компаративна анализа)
<https://www.zavodki.org.rs/index.php/zdravlje/zdravstveno-stanje-stanovnistva/546-2012-2016?tmpl=component&print=1>
- ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ СТАНОВНИШТВА СЕВЕРНОБАНАТСКОГ ОКРУГА, 2017. година (компаративна анализа у односу на 2016. годину)
<https://www.zavodki.org.rs/index.php/zdravlje/zdravstveno-stanje-stanovnistva/622-2017?tmpl=component&print=1>
- ПОПИС СТАНОВНИШТВА, ДОМАЋИНСТАВА И СТАНОВА, Попис 2011.
<http://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/popis/popis-2011/popisni-podaci-eksel-tabele/>
- СТАНОВНИШТВО СРБИЈЕ: Скраћене апроксимативне таблице mortalитета, Република Србија
<http://publikacije.stat.gov.rs/G2018/Pdf/G201815013.pdf>

1.1. Податци о територији општине Ада

1.1.1. Административни и географски положај

Општина Ада налази се на северу Војводине и Бачке, на десној страни реке Тисе. Окружена је општинама: Сента, Чока, Нови Бечеј, Кикинда, Бечеј и Бачка Топола. Простире се на површини од 228,6 км², од чега 88,3% чини пољопривредна површина, а шуме су на 235 хектара. Административно припада Севернобанатском округу, чије је седиште у Кикинди.

Према попису становништва, домаћинстава и станова 2011. у Србији, који је спроведен од 1. до 15. октобра 2011, у Општини Ада живело је укупно 16991 становника (мање за 2003 становника према попису из 2002. године), што представља 0,24% од укупног броја становника Србије, односно 11,50% од укупног броја становника Севернобанатског округа. Становништво општине живи у пет насеља: Ада, Мол, Стеријино Село, Утрине и Оборњача. Ада је највеће насеље и средиште општине са 9564 становника. Јужније од Аде налази се друго по величини насеље Мол које броји 6009 становника.

Мол има карактеристике насеља сеоског типа. Практично је спојено са Адом и у просторном смислу чине урбану целину. Одвојена насеља броје, Стеријино село 186 становника, Утрине 906 становника, Оборњача 326 становника. Сва насеља су у тренду негативног раста становништва.

Укупна површина Општине Ада износи 22.705 ха и целом се дужином протеже поред реке Тисе. Поред реке Тисе постоји и аутохтона речица Буџак. Половина водотокаречице Буџак, у дужини од око 14 км је претворена у акумулационо језеро погодно да се користи за наводњавање и за рекреацију. На крајњем западном делу код насеља Оборњача, малим делом, протиче река Чик.

Географски Општина Ада припада Бачкој, са Банатом је граничи пловна река Тиса. Општину карактерише богатство квалитетним обрадивим земљиштем, општа привредна и културна развијеност, велика густина насељености и демографско шаренило.

Рељеф Општине Ада је равничарски са појединим израженим лесним терасама. Највећи хидрографски потенцијал чини река Тиса, као најважнија водена саобраћајница и стратешки саобраћајни правац. Просечна надморска висина је 80 метара. На лесним терасама, постоје слабо изражене мање депресије, које су прекривене слатинастим земљиштем. Све су оне углавном без воде, осим једне, баре Орловаче, која се налази на самој граници са атаром Бачког Петровог Села, на око 3 км од асфалтног пута Бечеј-Сента. Орловача је сада запуштена површина баре, али је по својо бочастој води и лековитом блату била позната, у ранијим временима, и здавствени је потенцијал Општине Ада.

Клима у општини Ада је умерено континентална са извесним специфичностима. Карактеристичан је велики распон екстремних температура, средње максималне температуре у јулу (средња месечна температура 21,4°C) и средње минималне температуре у јануару (средња месечна температура -1,3°C), а средња годишња температура ваздуха је 11°C, што одговара пролећу. Режим падавина носи делом обележје режима расподеле падавина, са врло великом неравномерношћу расподеле по месецима. Ветрови који дувају су кошава, северац.

Површинску воду, највећу, чини река Тиса, одликује се малим падом, спорим и кривудавим током, великом акумулативном моћи и склоношћу ка стварању мртваја и меандера. Река Тиса се користи и за водни транспорт и као прималац употребљених вода насеља и индустрије, за наводњавање, снабдевање индустрије, туристичке и спортско рекреативне активности.

Значај ресурса подземних вода за општину Ада је посебан у томе што су целокупно становништво и знатан део индустрије и пољопривреде оријентисани искључиво на тај ресурс. Резерве квалитетне воде из артеских издани се смањују, јер су захватања већа од динамичких резерви, а циклус обнављања је релативно спор. Употреба постројења за пречишћавања су неопходна, и то са доста захтевним технологијама. За то квалитетне и искористиве подземне воде постају драгоценост за Општину Ада, која ће се чувати само за становништво и оне технолошке процесе који захтевају воду највишег квалитета, јер садашња постројења не могу обезбедити питку воду безприсуства арсена и других штетних материја.

Према попису пољопривредних газдинстава из 2012. године у Општини Ада је уписано 1615 газдинстава. То су технички и економски самосталне производне јединице које имају јединствено управљање и на којој привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или породично пољопривредно газдинство обавља пољопривредну производњу као

примарну или секундарну делатност.

У саобраћајном смислу путна мрежа је добро развијена. По осовини Север-Југ, а кроз највећа насељена места Аду и Мол, пролази Регионални пут Р-122 од Новог Сада до Хоргоша, односно државне границе са Републиком Мађарском.

Општина Ада се налази источно од аутопута Е75 и локалним путем, преко насеља Утрине па према Светићеву и Бачкој Тополи, повезана је са овим међународним путем. Мрежа локалних путева је изграђена и у употребном је стању. Једини локални пут, правцем Исток-Запад, спаја западна насеља у општини Стеријино, Оборњача, Утрине.

Највеће насеље, привредни, политички и културни центар општине је насеље Ада. Познат је по напредним и гостољубивим људима, негованим зеленим површинама, уличном зеленилу, уређеним улицама и атрактивном рекреационом парку у коме су смештени терени за фудбал, рукомет, пливачки базен за децу и одрасле, лепо уређене алеје и пратећи ресторански објекти.

У непосредној близини рекреационог парка, с друге стране насипа налази се једна од најлепших пешчаних плажа на Тиси са тушевима, кабинама и рестораном. Поред плаже, на самој обали Тисе изграђено је камп насеље изванредних могућности за одмор и рекреацију, а нешто јужније и пристаниште за чамце и мање јахте. Река Тиса, поред изванредних услова за одмор и рекреацију, нуди и велика задовољства љубитељима спортског риболова.

Велике могућности се скривају у ловачком и риболовачком туризму. Лов има дугогодишњу традицију у општини, и обавља се преко Ловачког удружења „Фазан“ Ада и Ловачког удружења „Панонија“ Мол. Општина Ада има лепе и богате терене за лов. Ове територије су сређене, нарочито шумске комплекси, уточишта грађена за животиње о којима се сваке године води посебна брига. Риболов је постао значајнији након изградње Буџака.

На заштићеном делу рекреационог парка, у непосредној близини насипа се налазе лепо сређени паркови са шеталиштама и спортским теренима. У Ади се налази базенски комплекс који се састоји од три базена, од којих је један олимпијске величине, један за децу и један за оне који не знају да пливају.

У оквиру рекреационог центра изграђени су ресторани, игралишта за децу, спортски терени (терени за бичволеј, стони тенис и шах). Сваке године су организоване посете и купање у базенима за предшколску и школску децу из Кикинде, Новог Бечеја, Зрењанина, Бачке Тополе, Бечеја Чоке Сенте и других општина. Од постојања рекреационог центара, базене је посетило 1.700.000 гостију.

Општина Ада је подручје где сваки њен грађанин, пролазник и туриста може да ужива и уочи све лепоте панонског поднебља.

Општина Ада се налази на 45°48' северне географске ширине и 20°07' источне географске дужине.

1.1.2. Кратак историјат општине и медицине у општини

Археолошка истраживања су потврдила чињеницу да је простор Општине Ада био насељен већ за време неолита. Пронађени су остаци насеобина са остацима грнчарије и оружја. Из бронзаног доба су нађени делови бојене керамике, металне посуде и разни украсни предмети, који доказују континуитет живота на овом простору. Многи народи су живели на овом простору : Амагини, Бреуци,

Дамани, Трачани, Хуни, Авари, Јазиги, Словени, Мађари, па чак Турци и Татари али су се до данашњег времена одржали само Срби и Мађари.

Прве писане податке о насељеним местима налазимо у средњовековним световним и црквеним документима, нарочито онима из Калочке надбискупије и турским дефтерима. Тако се већ 1198.године помињу Асоњфалва и Бањфалва-Бановце, Киш Ад 1308.године, Мохарење 1323.године, Пессер 1332.године, Аркулић 1409.године, а у 15. веку су то насеља Оборница, Петровце Петрина, Татарско Село, Филеш (Кетфили), Долић, Погледих и Тивицка. Сва ова насеља су настајала и нестајала у вртлогу историје, било због налета освајача, било због болести или услед природних катастрофа (поплаве, пожари). Турски дефтери из 1543.године помињу насеље Петрина, са црквом, које можемо сматрати претечом Аде, јер од тог времена постоји континуитет насељености. Падом турске власти Ада, тада под називом Острова, ушла је, као и сва места поред Тисе, у састав Потиске војне границе као утврђени шанац. Због тога, њена територија, уским делом излази на обалу Тисе, границу, а дубоко се протеже ка западу где су биле земље и пашњаци заштићени од упада Турака из Баната. Када је 1751.године дошло до развојачења границе формиран је Потиски крунски округ. Због укидања привилегија велики број Срба се сели у Банатско Карлово, анеки одлазе чак у Украјину где оснивају место Петро-Острово на Дњепру, у области Нова Србија која је формирана од досељених српских граничара и њихових породица. Да би се спречило даље, масовно, исељавање живља војна лица су добијала поседе, а официри и племићке дипломе. Тако је у Ади племићку титулу добила породица Николе Дудварског, а у Мољу породица Каракашевић и Остоје Кубуре. Поред тога, због недостатка радне снаге, врши се организована колонизација католичким живљем. У периоду од 1763.-1773.године више од 250 породица, углавном Мађара, Словака и Буњеваца, се доселило на простор Острова. Крајем 18. века се досељавају и Јевреји, најпре из Моравске, а потом и Ердеља.

Православни живаљ имао своју цркву већ у 16.веку, а парохија је обновљена 1719.године. Први храм од чврстог материјала је саграђен 1759.године. Католичка црква, у Ади, је саграђена 1795.године, а јеврејска синагога у задњој деценији 19. века.

Ада је статус слободне пољопривредне вароши, са правом на одржавање три вашара, добила 1835.године. Мол, друго највеће место у општини, своју независност од крунског округа откупљује 1870.године и постаје самостална општина. Друга половина 19. века представља период интензивног развоја Аде и Мола. Развијају се цеховска и занатлијска удружења, као основа за развој индустрије, а регулисање речног тока, градња пристаништа за пароброде, градња пута, железнице и успостављање поштанског и телеграфског саобраћаја доводи до бржег развоја и повећања броја становника. Прве школе, на овом простору, почињу са радом још почетком 18. века, а у другој половини 18. века функционишу школе на српском, мађарском и хебрејском, оснивају се бројна културна друштва и читалачки клубови, тако да не чуди, за оно време невероватна, чињеница да је тада у Ади било око 70% писмених грађана. Мол, у 19. веку, има зачетке система јавне расвете, уличне петролејке, и општу болницу са мушким и женским одељењем. Почетком прошлог века долази и до електрификације Аде и Мола, који тада броје више од 20.000 становника. И поред релативне развијености и добрих услова за живот многи Ађани, почетком 20 века, одлазе у Америку и трајно се настањују.

После Првог светског рата Војводина, а тиме и простор данашње општине Ада, постаје саставни део Краљевине СХС. Између два рата, Ада и Мол се развијају као две одвојене општине. У Ади се развија занатство и трговина, а Мол је био претежно пољопривредно место са мноштвом салаша, у једном тренутку их је било више од 400. За децу са салаша су чак организоване и посебне салашарске школе.

До Другог светског рата функционише и чувена молска бања Орловача чије лековито лато, и данас, многи користе у лечењу костобоље. Између два рата се, у Ади, гради и велелепна Православна црква, верна копија Цркве Светог Ђорђа на Опленцу, а покровитељ изградње је био сам Краљ Александар Карађорђевић. Сву бесмисленост и страхоте Другог светског рата осетили су и становници Аде и Мола, највише Јевреји којих, услед страдања приликом депортација, практично више и нема у општини.

Изјашњавањем грађана 1957.године Мол је престао да постоји као општина и припојен је Ади, а делови њихових атара, са насељеним местима: Његошево, Молски Гунарош и Светићево, су припојени општини Бачка Топола.

Брз развој металске индустрије и снажан пољопривредни комплекс карактеришу привреду општине у периоду до распада СФРЈ. Поред снажног друштвеног сектора Ада је била и један од најјачих центара мале привреде, са нарочито развијеним предузетништвом у области прераде метала и производњи трикотаже.

Током 18. века нехигијенски услови, болест, глад и честе епидемије на територији јужне Угарске биле су једне од највећих недћа са којима се суочавало цивилно становништво. Циљ бројних мера које је од почетка своје владавине спроводила владарка Марија Терезија био је да се превенцијом и усвајањем нових медицинских сазнања онемогући велика смртност, која је била честа последица неодговарајућег лечења заражених или, не ретко, игнорисања законских оквира лечења. Улогу у свему томе имали су традиционализам и конзервативизам нижих слојева друштва и дела клера, који су применом застарелих и архаичних обчаја доприносили ширењу епидемија. Такође, малобројност образованог становништва доприносила је ширењу заблуда и предрасуда код становништва и у најкритичнијим ситуацијама одупирали се санитетским наредбама и интервенцијама лекара. Зато није ни чудо што су заразне болести, а међу њима и оне најопасније као што су куга и колера, биле чести гости у бачким селима и градовима.

Први зачетци организованог лечења на ширем простору садашње Општине Ада почињу од 1822. године, када је у Сенти примљен први дипломирани лекар, а 1833. године град оснива и болницу као први у округу. Градске лекаре је увек бирала Скупштина града али није било утврђено њихово место у власти на општинском нивоу. Ни здравствени закон из 1770. године није прецизирао положај лекара у хијерархији органа власти-управљања, већ је само предвидео да градови морају имати дипломираног лекара, апотекара и бабицу.

Закон о слободним краљевским градовима бавио се и утврђивањем друштвено-управног положаја лекара. Од 1835. године Ада са статусом слободне пољопривредне вароши стекла је право на лекара, када су омогућени услови и створен амбијент за стручно лечење становништва које траје и до данас.

- 1841. године осим Сенте лекара у Сенћанском округу имао једино Мол – др. Кон Кароља
- 1843. године је отворена прва апотека у Ади, а 1878. године у Молу
- крајем 19. и почетком 20. века у Ади и Молу су пружили лекарску помоћ срески лекари из Сенте
- 1950. године је основана здравствена станица у Ади од стране приватних лекара др Данила Слепчевића и др Бајић Терзина
- 1962. године долази до спајања Здравствене станице у Ади и у Молу у једну здравствену установу
- 1968. године установа се сели у новоизграђену зграду где се и данас налази

- 1969. године установа добија назив Дом здравља Ада
- 1974. године изграђена је нова здравствена станица у Мољу
- 1986. године изграђена је нова здравствена станица на Утринама
- 2002. године према новом Закону о локалним самоуправама СО Ада преузима оснивачка права над домом здравља, именује директора и органе управљања.

1.2. Витални и демографски показатељи

Промене у виталним и демографским показателјима испитују се на основу сукцесивних истраживања (нпр. пописа становништва). Приликом анализе треба имати у виду ову чињеницу, посебно са аспекта упоредивости дефиниција и класификација примењених у тим истраживањима. Сажете класификационе шеме примењују се у циљу добијања већих могућности за уопштавање.

1.2.1. Територија и број становника

Пратећи тренд витално-демографских кретања од последњег пописа становништва из 2011.године и последњој информацији о становништву за Општину Ада, број становника у 2016. години износио је 16237, што је 0,23% од укупне популације Србије. Кад би се популација мењала као за последњи период од 2011.-2016. године (-0,90% годишње), процењени број становника за Општину Ада у 2019. години би био 15801 (рачунато линеарном интерполацијом из два најближа податка о становништву, извор <http://brojstanovnika.cu.rs/opstina/ada>).

Кретање броја становника 2011. (попис) - 2019. године (проценјени број):

Број стан. попис 2011.г	број стан.	број стан.	површина општине 228,6 км/2	густина насељености становника по км/2		
	линеарна интерполација			попис	линеарна интерполација	
	2016.г	2019.г		2011.г	2016.г	2019.г
	16991	16237		15801	74,32	71,02

Са процењеним бројем становника Општине Ада за 2019.годину (извор <http://brojstanovnika.cu.rs/opstina/ada>), евидентно је опадање од 2011.године за 1190 становника, односно 7,01% становника. Са погоршањем социоекономских услова у општини Ада овај тренд у будућем периоду може бити настављен, посебно са радно способном категоријом становништва, која је у просеку и најздравија.

1.2.2. Полна структура становништва

Бројни однос мушкараца и жена одређен је биолошким и социјалним факторима. Полна структура нема директног значаја за здравствено стање становништва, али је значајан деноминатор за израчунавање специфичних стопа (морбидитет и морталитет мушкараца и жена). Полна структура зависи од полне структуре живорођених, смртности по полу, миграционих кретања и дејства неких спољних фактора.

Маскулинитет је однос броја мушкараца и жена, а стопа маскулинитета представља број мушкараца на 1000 жена. Према попису из 2011.године у општини Ада је било више жена (8764) него мушкараца (8227), те је стопа маскулинитета била негативна и износила је 939 мушкараца на 1000 жена.

Негативан маскулинитет је један од показатеља задовољавајуће социо-економске развијености и нивоа здравствене заштите становништва, најпре здравствене заштите жена у вези са трудноћом, рађањем и материнством.

1.2.3. Старосна структура становништва

На старосну структуру становништва утиче природно кретање (рађање и умирање), али и механичко кретање становништва (миграције).

Познавање старосне структуре даје слику старости популације у целини, а према томе одређује и приоритетне здравствене проблеме.

Просечна старост мушкараца за општину Ада је 40.9 година а код жена је 44.5 година.

Број становника по полу и старости - старосна пирамида становништва (попис 2011. године):

Мушкарци	Старост	Жене
57	85+	110
133	80-84	279
226	75-79	419
327	70-74	458
496	65-69	592
577	60-64	705
694	55-59	712
638	50-54	663
587	45-49	618
518	40-44	527
574	35-39	536
608	30-34	501
570	25-29	535
523	20-24	504
502	15-19	467
435	10-14	421
405	5-9	404
357	0-4	313

Становништво Општине Ада се према зрелости сврстава у врло старо. Становништво се оцењује као врло старо ако је учешће старијих од 65 година изнад 10%.

Већ према резултатима пописа из 2002.године, становништво округа је имало учешће старијих од 65 година од 16,7%, а на основу попису у становништва у 2011.години, у општини Ада има 24,27 % старијих од 65 година. Међу становницима старијим од 65 година 59,91% су жене.

Индекс старења је бројни однос особа старих 60 и више година и особа старих до 19 година. Гранична вредност овог показатеља, изнад које је већ изражено демографско старење, је 0,4.

У 2011. години, Општина Ада је имала 5406 становника са 60 и више година и 3294 становника старости до 19 године, те је индекс старења већ био изнад 1 и износи 1,64 (у Војводини 1,36 – извор: РЗС, становништво 2017. године).

Старосна структура, зрелост и индекс старења становништва (попис 2011.године):

Број	добре групе	просечна	зрелост	индекс
------	-------------	----------	---------	--------

становника	1-09	10-19	20-64	65 и више	старост м/ж	%	старења
16991	1479	1825	9563	4124	40,9/44,5	24,27	1,64

Значај обележја "старост" не ограничава се само на демографска изучавања, већ долази до изражаја и на многим другим подручјима истраживања о човеку, као што су: професионални трауматизам; наступање инвалидитета због болести; трајање лечења код болесника различитих старости; продуктивност рада; трајање радне способности; криминалистичка истраживања, итд.

Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника које су резултат рађања и умирања, док је механичко кретање резултат имиграције и емиграције људи. Осим наталитета и морталитета, у виталне показатеље спадају и: фертилитет, природни прираштај, стопа репродукције, витални индекс и други.

Наталитет, рађање, је број живорођене деце на територији општине Ада у току једне календарске године а изражава се стопом, тј. бројем живорођене деце на 1000 становника. Показатељ је биолошког потенцијала становништва. Према Светској здравственој организацији фаза неповољног наталитета је стопа испод 12 промила (‰).

Живорођени и стопе наталитета у Општини Ада, 2011. – 2017. година

Година		Општина Ада		Севернобанатски округ	
		живорођени	Стопа	живорођени	Стопа
2011 (попис становништва)		125	7,4	1156	7,8
Процењени број становника	2012	138	8,2	1182	8,1
	2013	121	7,2	1137	7,9
	2014	150	9,1	1201	8,4
	2015	125	7,6	1190	8,4
	2016	122	7,5	1199	7,9
	2017	145	9,0	1158	8,4

Број живорођених у општини Ада је у благом је порасту. У периоду 2011–2017. године стопа наталитета на територији општине Ада порасла је са 7,4 ‰ (2011.г) на 9,0 ‰ (2017.г), најнижа је регистрована је 7,1‰ (2013.г) а највиша стопа 9,1‰ регистрована је у 2014. години.

Број живорођених у свим општинама Севернобанатског округа константно је у опадању, уз мање осцилације. У периоду од 2011. до 2017. године стопа наталитета кретала се од 7,8 ‰ (2011. г) на 8,4‰ (2017.г). Стопа је нижа у односу на стопу наталитета за Војводину, која је у истом периоду опала са 9,8‰ на 9,4‰. У протеклих шеснаест година просечна стопа наталитета на нивоу Округа је 8,6‰. Посматрано по општинама, у 2017. години је најнижа стопа рађања забележена у општини Чока (7‰), а највиша у општинама Сента и Ада (9/9,1‰).

Фертилитет, способност жена за рађање, изражава се бројним односом живорођене деце и жена фертилног доба (старости од 15 до 49 година). Фертилитет је боље мерило репродукционе снаге становништва у односу на сам наталитет. Општа стопа фертилитета је број живорођене деце на 1000 жена целог фертилног периода, док је специфична стопа фертилитета број живорођених на 1000

жена фертилног доба одређене старости.

Општа стопа фертилитета у општини Ада је у сталном опадању. Ниска општа стопа фертилитета је стопа од 50 и мање живорођених на 1000 жена фертилног доба.

Општа стопа фертилитета у Севернобанатском округу је ниска већ више од две деценије и даље опада, 2011.години је износила 36,1 да би у 2017.години опала на 40,3.

Општа стопа фертилитета у Севернобанатском округу, 2011 – 2017. године

Година		Број жена 15-49 г.	% жена 15-49 г. у укупном броју становништва	Број живорођене деце	Општа стопа фертилитета (‰)
2011 (попис становништва)		31990	21,6	1156	36,1
Процењени број становника	2012	31519	21,5	1182	37,5
	2013	30892	21,4	1137	36,8
	2014	30299	21,2	1201	39,6
	2015	29692	21,0	1190	40,1
	2016	29151	20,8	1099	37,7
	2017	28737	20,8	1158	40,3

Стопа укупног фертилитета - број живорођене деце по жени у њеном репродуктивном периоду, налази се испод прага просте репродукције и за последњих седам година опала је са 1,5 на 1,3 детета по жени. За просто обнављање становништва, у условима ниског морталитета, потребан је ниво од 2,2 живорођене деце по жени. Одржавању ниског фертилитета у прилог иде и пораст просечне старости мајке при рођењу детета. У Севернобанатском округу је у 2017. години просечна старост мајке при рођењу била 28,6 године, у Војводини 29,6, а у Србији 29,8 година.

Нупцијалитет (склапање бракова) и **диворцијалитет** (развод бракова) су показатељи који утичу на репродукцију, наталитет, природни прираштај. Стопа нупцијалитета је број склопљених бракова на 1000 становника, а стопа диворцијалитета је број разведених бракова на 1000 становника посматране територије током једне године.

Склопљени бракови и стопа нупцијалитета у Општини Ада, 2011. – 2017. година

Година		Општина Ада		Севернобанатски округ	
		закључени бракови	Стопа	закључени бракови	Стопа
2011 (попис становништва)		86	5,1	640	4,3
Процењени број становника	2012	79	4,7	623	4,3
	2013	87	5,2	716	4,9
	2014	78	4,7	661	4,8
	2015	91	5,5	745	5,3
	2016	86	5,3	714	5,1
	2017	87	5,4	725	5,2

У периоду 2011-2017.годиненајвиша стопа нупцијалитета у општини Ада била је 2015. године и износила је 5,5‰а најнижа је била 2012. и 2014. године и износила је 4,7‰.У севернобанатском округу су углавном нешто ниже у односу на вредности стопа за Војводину. У 2017. години стопа склапања брака у Округу је 5,2‰, а у Војводини 5,4‰.

Разведени бракови и стопа диворцијалитета у Општини Ада, 2011. – 2017. година

Година		Општина Ада		Севернобанатски округ	
		разведени бракови	Стопа	разведени бракови	Стопа
2011 (попис становништва)		28	1,6	176	1,2
Процењени број становника	2012	19	1,1	217	1,5
	2013	67	4	334	2,3
	2014	33	2	250	1,7
	2015	36	2,2	353	2,5
	2016	34	2,1	305	2,2
	2017	32	2	310	2,2

Стопе диворцијалитета су израженије, упоредо са порастом стопа склопљених бракова, дошло до значајнијег раста стопе развода брака.

У периоду 2011-2017.године највиша стопа развода брака у општини Ада била је 2015. године и износила је 2,5‰, а најнижа је била 2012. године и износила је 1,5‰.

У 2017. години стопа развода у Округу је 2,2‰, а у Војводини 1,7‰. Просечна стопа диворцијалитета у Општини Ада за цео посматрани период је око 2,11‰

Број разведених на 1000 склопљених бракова у Општини Ада, 2011. – 2017. година

Година		Општина Ада	Севернобанатски округ
2011 (попис становништва)		325,6	275,0
Процењени број становника	2012	240,5	348,3
	2013	770,1	466,5
	2014	423,1	378,2
	2015	395,6	473,8
	2016	395,3	427,2
	2017	267,8	427,6

У апсолутним бројевима, у периоду 2011. -2017.године, на територији општине Ада склопљено је 612, а разведено 249 бракова.

Морталитет, умирање, представља број умрлих лица на територији општине Ада у току једнекалендарске године и изражава се општом стопом морталитета и специфичним стопама. Морталитет је од великог значаја у оцени здравственог стања становништва.

Општи морталитет се изражава општом стопом, односно укупним бројем умрлих током једне године на 1000 становника територије општине Ада. Општи морталитет у општини Ада је висок и у сталном је порасту, а везан је за све израженије старење становништва.

Број умрлих и стопе општег морталитета у Општини Ада, 2011. – 2017. година

Година		Општина Ада		Севернобанатски округ	
		Умрли	Стопа	Умрли	Стопа
2011 (попис становништва)		280	16,5	2423	16,4
Процењени број становника	2012	273	16,2	2338	16,0
	2013	284	17,0	2396	16,6
	2014	268	16,2	2334	16,3
	2015	291	17,7	2502	17,7
	2016	286	17,6	2444	17,5
	2017	288	17,9	2341	16,9

Стопа општег морталитета у општини Ада у периоду 2011. -2017.године, кретала се од 16,2 ‰ (2012. и 2014.године), до 17,9 ‰, (2018.г) која је и највиша је вредност регистрована од 2011.године.У 2017. години стопа смртности у севернобанатском округу износи 16,9‰, а у Војводини 14,8‰.

Основне виталне догађаје становника општине Ада у периоду последњег пописа становништва 2011. године до 2017.године карактерише стагнирани раст стопе рађања и пораст стопе опште смртности.

Природни прираштај је резултанта позитивних и негативних природних кретања становништва у општини Ада је, који изражен стопом и даје слику раста или осипања становништва. Још од средине осамдесетих година прошлог века природни прираштај има негативну вредност (више је умрлих него рођених у истој години) и у току је тешка биолошка регресија становништва.

Природни прираштај и стопе у Општини Ада, 2011. – 2017. година

Година		Општина Ада		Севернобанатски округ	
		Природни прираштај	Стопа	Природни прираштај	Стопа
2011 (попис становништва)		-155	-9,1	-1267	-8,6
Процењени број становника	2012	-135	-8,0	-1156	-7,9
	2013	-163	-9,8	-1259	-8,7
	2014	-118	-7,1	-1133	-7,9
	2015	-166	-10,1	-1312	-9,3
	2016	-164	-10,1	-1345	-9,6
	2017	-143	-8,9	-1183	-8,5

Просечна старост умрлих је показатељ старости становништва, јер што је овај број већи, веће је учешће људи са дужим животним веком међу умрлима. У општини Ада просечна старост умрлих у 2017.години је била 72,9 године. У односу на пол, постоји разлика од скоро 4 године, јер је просечна старост умрлих жена 75 година, а умрлих мушкараца 70,8 година.

Витални догађаји на подручју Општине Ада, 2017.година

Општина Ада	Становништво (процењени број 30.06.2017.)	Рођени		Умрли				Перинатална смртност (мртворођена и умрла стара 0-6	Природни прираштај	Живорођени на 1000 Становника	Умрли	Природни поиаштај	Умрла одојчад на 1000 живорођених	Самоубиства на 100000 становника	
		Живорођени	мртворођени	Укупно	умрла одојчад		умрли насилном смрћу								
					свега	0-6 дана	свега								самоубист ва
16093	145	1	288	-	-	16	5	1	-143	9,0	17,9	-8,9	-	31,1	

Морталитет одојчади је један од најосетљивијих индикатора укупних социо-економских прилика и здравственог стања становништва Општине Ада. Изражава се стопом, односно бројем умрле деце у току прве године живота на 1000 живорођене деце током једне календарске године, територији Општине Ада. Смртност одојчади је и значајан показатељ функционисања здравствене заштите жена и деце. Стопе смртности одојчади су ниске већ дужи временски период у Општини Ада, што је карактеристика развијених подручја. За Европу толерантна граница је стопа до 20 умрле одојчади на 1000 живорођених(‰). У 2017. години није било смртности одојчади у Општини Ада.

Мортинаталитет, фетална смртност или мртворођеност, је број мртворођене деце у односу на број живорођене, у току одређеног временског периода. Дете је мртворођено ако је ношено више од 28 недеља, а непосредно по рођењу није показало знаке живота. Мртворођеност се изражава стопом, тј. бројем мртворођене на 1000 живорођене деце. Стопе мртворођења су ниске, јер у општини постоји задовољавајућа антенатална заштита (скуп поступака који се спроводи код трудница у току трудноће).

У 2017. години није евидентирана стопа мртворођења у Општини Ада.

Перинатални морталитет обухвата мртворођеност и рану неонаталну смртност заједно, а односи се на перинатални период који почиње од навршене 22 недеље трудноће, а завршава се седмог дана по рођењу. Збир мртворођења са бројем умрлих у првој недељи живота изражен на 1000 укупно рођених (живорођених и мртворођених) је стопа перинаталног морталитета. Стопа перинаталног морталитета у Општини Ада је ниска. Међутим, у 2017. години је забележена је једна перинатална смртност (обухвата мртворођену децу и умрлу одојчад стару 0-6 дана).

Смртност деце од 1 до 4 године је осетљив показатељ здравственог стања и здравствене заштите мале деце, изражава се стопом специфичног морталитета, односно бројем умрле деце од навршене прве до навршене четврте године на 1000 деце овог узраста. Стопе у Општини Ада је веома ниске, сличне стопама у већини општина у окружењу.

Смртност деце до пет година живота је још један индикатор укупног здравственог стања и социоекономских прилика, изражава се стопом, тј. бројем умрле деце од рођења до навршене четврте године на 1000 живорођених. Стопа у општини Ада показује веома ниске вредности, а обично се ради о поврдама

Пропорционална смртност деце до пет година је процентуално учешће умрлих од рођења до навршене 4 године у укупном броју умрлих. У општини Ада, 2017.године је умрло једно дете узраста од 0 до 4 године, што је у укупном броју умрлих је 0,347%

Матернални морталитет је специфичан индикатор морталитета и индикатор квалитета здравствене заштите жена у вези са материнством, обухваћености жена стручном помоћи на порођају и један је од показатеља општег социјално-економског развоја. Матернална смртност обухвата смртност жена у трудноћи, током порођаја и шест недеља након порођаја, а изражава се стопом на 100 000 живорођених. У 2017. години у општини Ада није умрла ниједна жена због стања повезаних са трудноћом, порођајем или пост порођајним периодом, док је у Војводини имала вредност од 5,7/100000 (умрла једна жена).

Витални индекс је однос броја живорођених и броја умрлих лица на територији општине Ада у току једне године, а изражава се бројем живорођених на 100 умрлих лица.

Графикон: Број живорођених, умрлих и природни прираштај у Општини Ада, 2011. – 2017. година

1.2.4. Остали подаци о становништву

Становништво старо 15 и више година, према законском брачном статусу и полу, по Попису 2011.године:

УКУПНО 7030+7626 14656	мушкарци					
	свега: 7030	2327	3928	297	461	17
		неожњен/а	ожењен/а	удовац/а	разведен/а	непознато
	свега: 7626	1496	3928	1642	536	14
	жене					

Породице према типу и броју чланова, по Попису 2011.године:

	УКУПНО	тип породице					
		брачни пар без деце	ванбрачни пар без деце	брачни пар са децом	ванбрачни пар са децом	мајка са децом	отац са децом
број породица	5071	1529	204	2294	224	681	139
број чланова	14460	3058	408	8245	840	1602	307

Витални догађаји, 2017. година:

Живо рођени		умрли		природни прираштај		умрла одојчад		просечна старост мајке при рођењу првог детета	стопа укупног фертилитета	бракови	
број	на 1000 станов.	број	на 1000 становника	број	на 1000 становника	број	на 1000 живорођењих			закључени	разведени
145	9,0	288	17,9	-143	-8,9	-	-	27,28	1,5	87	32

Број особа са инвалидитетом у укупној структури становништва по попису становништва 2011.године у Општини Ада живи око 2359 особа које имају неки облик инвалидитета или 13,88%.

Имајући у виду процене Светске здравствене организације да особе са инвалидитетом чине око 10% укупне популације.

Становништво Општине Ада које има неки облик инвалидитета. По попису становништва 2011.године:

Општина	проблеми са					
	видом	слухом	ходом	памћењем	самосталношћу	комуникацијом
Ада	629	329	907	274	283	211
Испод 15 година	11	2	6	9	5	12
15–19	5	2	7	6	5	6
20–29	13	7	7	4	4	9
30–49	59	20	65	35	19	22
50–59	142	46	136	27	25	18
60–64	72	30	86	24	23	15
65 и више	327	222	600	169	202	129

Мушко	262	148	332	96	105	87
Испод 15 година	8	2	3	6	4	7
15–19	4	1	5	3	4	4
20–29	11	3	5	4	3	7
30–49	30	13	41	14	12	14
50–59	70	30	66	13	12	9
60–64	29	18	30	8	7	6
65 и више	110	81	182	48	63	40
Женско	367	181	575	178	178	124
Испод 15 година	3	-	3	3	1	5
15–19	1	1	2	3	1	2
20–29	2	4	2	-	1	2
30–49	29	7	24	21	7	8
50–59	72	16	70	14	13	9
60–64	43	12	56	16	16	9
65 и више	217	141	418	121	139	89

Закључак: Посматрајући виталне и демографске показатеље у Општини Ада може се закључити да број становника протеклих година константно опада (за референтну тачку узета је 2011.година, када је извршен последњи попис становништва). Општина Ада спада у ред оних општина, које перманентно бележе негативну стопу наталитета.

Евидентно се у Општини Ада формира старосна структура становништва која се одликује све нижим уделима младог и млађег средовечног становништва.

Смањење броја становника, како негативним природним прираштајем тако и непрестаном депопулацијом сеоског становништва, условило је велики број домаћинстава са 1-2 члана.

Просечно домаћинство броји свега 2,5 чланова. Према најновијим подацима просечна породица у општини има 1,4 деце односно једно или два детета.

Анализа кретања укупног броја становника Општине Ада, указала је на тренд пада укупног броја становника. Посматрано по насељима највећи пад укупног броја становника бележе насеља Стеријино и Оборњача.

Витално демографски показатељи у Општини Ада су:

- Демографски врло старо становништво
- Ниска општа стопа фертилитета и наталитета
- Високе опште стопе морталитета
- Негативан природни прираштај
- Очекивано трајање живота све дуже
- Веома ниске стопе морталитета одојчади
- Водећи узроци смрти су КВБ, тумори и недовољно дефинисана стања

1.3. Здравствени показатељи

Здравствени показатељи су основни инструменти помоћу којих се процењује стање здравља становништва Општине Ада. Идеалног здравственог индикатора (валидан, објективан, сензитиван и специфичан) нема, без обзира на напоре који су у трагању за објективним мерилима здравља до сада учињени.

Паралелно са развојем друштва мењао се и приступ здрављу. Процена (анализа) здравственог стања становништва пролазила је кроз више фаза, а у складу са насталим променама, мењали су се и показатељи коришћени за процену здравља популације.

Последњих деценија мења се приступ мерењу здравственог стања становништва од „негативног“ (фокусираног на болест) ка „позитивном“ аспекту здравља који је заснован на перцепцији здравља, функционисању и могућности адаптације у животној средини. Овакав приступ подразумева да се за процену користе и показатељи животног стила и квалитета живота.

Здравственим индикаторима најдиректније се мери да ли систем функционише квалитетно. Постоји мноштво података на основу којих би се процес пружања здравствене заштите у принципу могао детаљно пратити. У сваком уређеном систему прописано је да се у здравствене картоне пацијената и друге медицинске документе уноси обиље битних информација, неопходних ради континуитета у лечењу и разумевању здравља појединачног корисника, као и ради омогућавања циљаног напора над радом институција и здравствених радника. Ипак, у Србији ови подаци нису још обједињени на начин који би омогућавали њихово збирно праћење, а подаци које су здравствене установе дужне да извештавају ради системског праћења квалитета здравствене заштите пате од озбиљних проблема које их углавном чине неупотребљивим без експертских корекција и процена.

Ово су индикатори којима се мери шта и како се ради са постојећим ресурсима, да би се дошло до што бољих исхода.

1.3.1. Индикатори доступности здравствене заштите

Право сваког грађанина да му буде пружена потребна здравствена услуга, без обзира на материјалне услове, дубоко прихваћена вредносна норма. Показатељи и мноштво извештаја, сугеришу да се она у значајној мери неједнако остварује. Универзална заштита се у принципу остварује кроз обавезно здравствено осигурање, најпре свих запослених, samozaposlenih и њихових породица, док држава обезбеђује осигурање пензионерима, незапосленима, избеглицама и осетљивим групама као што су самохране родитељи или жртве насиља у породици.

Важно је да се ником не може одбити здравствена услуга ко је животно угрожен, пошто се друштвени циљ универзалног обухвата у пракси не постиже лако.

Обезбеђеност лекарима: Дом здравља Ада је носилац примарне здравствене заштите. Сви напори усмерени су ка превенцији и здравственом просвећивању грађана. Увођењем информационог система омогућено је коришћење електронског картона и створени су услови за тимски рад лекара и медицинских сестара. Грађанима је омогућено да се одреде за изабраног лекара, који ће бринути о њиховом здрављу, којиће их познавати. Поред тога, омогућено је да телефонским путем добију савет свог лекара или поруче терапију за хроничне болести.

Здравствене услуге у 2018. години пружаане су за 13829 корисника. Дом здравља Ада има 18 лекара, 33 медицинске сестаре-техничара, 3 стоматолога и 3 стоматолошке сестре, 1 специјалисту медицинске биохемије, 7 административних радника и 14 немедицинских техничких радника (возачи и спремачице).

Уставу Дома здравља Ада је и здравствена станица у Мољу и сеоске амбуланте у Стеријину, Утринама и Оборњачи. Рад се одвија у неколико служби, а свакако је највећа Служба опште медицине са Одељењем хитне медицинске помоћи.

Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом: Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе је прописано да један доктор медицине специјалиста гинекологије и акушерства и једна гинеколошко-акушерска сестра обезбеђују здравствену заштиту за 6.500 жена старијих од 15 година.

У Дому здравља Ада здравствене услуге женама старијим од 15 година пружа лекар специјалиста гинекологије и акушерства и 1 медицинска сестра.

У служби за здравствену заштиту жена у Дому здравља Ада регистровано је у току 2018. године 87 посета у току првог триместра трудноће, што представља обухват од 100 % у односу на укупан број трудница.

Неке од трудница воде трудноћу у другим установама (друштвеним или приватним, па стога нису регистроване у Дому здравља Ада.

1.3.2. Индикатори ефикасности

Ефикасност описује у којој мери су ресурси добро коришћени за намењени задатак или сврху или да би указало на способности одређење активности да произведе одређени исход ефикасно.

Дом здравља Ада – коришћење примарне здравствене заштите у Општини Ада:

Служба за здравствену заштиту одраслих становника са хитном медицинском помоћи, кућним лечењем и здравственим негом:

Дом здравља Ада, коришћење службе опште медицине у 2017. години:

ДОМ ЗДРАВЉА АДА - ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ОДРАСЛИХ	
Број становника старијих од 19 година	13310
Изабрани лекари*	7
Виша исредња стручна спрема	10
Број становника на 1 лекара	1901
Број сестара на једног лекара	1,4
Посете код лекара - укупно	55474
Прве посете лекару	20227
Поновне посете лекару	1,7
Посете лекару по 1 становнику - годишње	4,2
Посете по 1 лекару на дан (израчунато на 220 радних дана у години)	36
Кућне посете	440

*Од укупног броја лекара, за формирање екипа ХМП су изузети и нису приказани у овој табели: 3 доктора

медицине у ДЗ Ада

Служба за здравствену заштиту жена, деце, школске деце и омладине са поливалентном патронажом:

Дом здравља Ада, коришћење службе за здравствену заштиту жена у 2017. години:

ДОМ ЗДРАВЉА АДА – ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЖЕНА		
Број жена са 15 и више година (процена)		7285
Лекари*		1
Виша исредња стручна спрема		1
Број жена на 1 лекара		7285
Број сестара на једног лекара		1
Посете код лекара - укупно		2810
Прве посете лекару		1444
Поновне посете лекару		0,9
Посете лекару по 1 жени		0,4
Посете по 1 лекару на дан (израчунато на 220 радних дана у години)		12,8
Посете ради систематских прегледа		1222
Посете ради контролних прегледа		0
Посете ради превентивних прегледа по 1 лекару на дан (220 дана)		5,6
Посете саветовалишту за труднице	укупно	1143
	прве	144
Посете ради планирања породице	укупно	202
	прве	78
Укупне посете по 1 лекару на дан (израчунато на 220 радних дана у години)		24,4
Ординирана контрацептивна средства		202

*У табели је приказан само доктор на специјализацији, док специјалиста гинекологије и акушерства обавља функцију директора ДЗ Ада и овде није приказан.

Дом здравља Ада, коришћење службе за здравствену заштиту деце у 2017. години:

ДОМ ЗДРАВЉА АДА – ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ДЕЦЕ		
Број деце до 6 година (просена)		923
Лекари (специјалисти педијатрије)		1
Виша и средња стручна спрема		1
Број деце на 1 лекара		923
Број сестара на 1 лекара		1
Посете код лекара – укупно (куратива)		5828
Прве посете лекару (куратива)		4992
Поновне посете на прву		0,2
Посете лекару по 1 детету		6,3
Посете по 1 лекару на дан (израчунато на 220 радних дана у години)		26,5
Посете ради систематских прегледа		367
Посете ради контролних прегледа		96
Саветовалиште – посете одојчади (укупно)		716
Саветовалиште – посете остале деце (укупно)		570
Превентивне посете лекару по 1 детету		1,9
Укупне посете по лекару на дан (куративне и превентивне)		

Дом здравља Ада, коришћење службе за здравствену заштиту школске деце и омладине, у 2017. години:

ДОМ ЗДРАВЉА АДА – ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ		
Број деце и омладине 7-18 година (процена)		1860
Лекари		2
Виша исредња спрема		2
Број деце и омладине на 1 лекара		930
Број сестара на 1 лекара		1
Посете код лекара – укупно (куратива)		5900
Прве посете лекару (куратива)		4903
Поновне посете на прву		0,2
Посете лекару по 1 детету		3,2
Посете по 1 лекару на дан (израчунато на 220 радних дана у години)		13,4
Посете ученика саветовалишту	ради систематских прегледа	837
	ради контролних прегледа	669
Превентивне посете лекару по 1 детету		0,8
Укупне посете по лекару на дан (куративне и превентивне)		16,8

Служба за стоматолошку здравствену заштиту:

Дом здравља Ада, коришћење стоматолошке служб – предшколска и школска деца, у 2017. години:

ДОМ ЗДРАВЉА АДА – СТОМАТОЛОШКА ЗАШТИТА ДЕЦЕ, ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ		
Број становника 0-18 година		2783
Стоматолози (изабрани и два ортодонта)		1
Виша и средња стр. спрема (стомат. сестре и зубни техничари)		1
Број деце на 1 стоматолога		2783
Број сестара-техничара на 1 стоматолога		2,0
Посете код стоматолога -укупно		3222
Посете стоматологу по 1 детету		1,2
Посете стоматологу на дан (израчунато на 220 радних дана у години)		14,6
Извршени радови	Пломбирани зуби (са лечењем и без лечења)	239
	Извађени зуби	212
	Ортодонција-првих прегледа	0
	Број ортодонских покретних апарата	0
	Лечење меких ткива	1725

Дом здравља Ада, коришћење стоматолошке служб – одрасли, у 2017. години:

ДОМ ЗДРАВЉА АДА – СТОМАТОЛОШКА ЗАШТИТА ДЕЦЕ, ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ		
Број становника са 19 и више година		13310
Стоматолози (изабрани и 1 специјалиста протетике)		1
Виша и средња стр. спрема (стомат. сестре и зубни техничари)		1
Број становника на 1 стоматолога		13310
Број сестара-техничара на 1 стоматолога		1,0
Посете код стоматолога -укупно		3432
Посете стоматологу по 1 одраслом становнику		0,3
Посете стоматологу на дан (израчунато на 220 радних дана у години)		16,7
Извршени радови	Пломбирани зуби (са лечењем и без лечења)	614
	Извађени зуби	718
	Покретне протезе-тоталне и парцијалне	34

	Лечење меких ткива усне шупљине	111
--	---------------------------------	-----

Просечан број посета изабраном лекару у 2018. години:

КАТЕГОРИЈА	Број Корисника 13829	Број изабраних лекара	ПОСЕТЕ	
			код лекара УКУПНО	по лекару ГОДИШЊЕ
Одрасли	10798	7	45112	6445
Деца и школска деца	3031	3	14548	4849
Жене	5226	1	5532	5532
Деца (стоматолог)	2104			
Одрасли (стоматолог)	6067			

Здравствени трошкови и финансирање:

Финансијски извештаји о раду и финансијском пословању Дома здравља Ада за последње четири године увек су доступни и транспарентни за кориснике на Интернет адреси:
http://www.dzada.co.rs/rs_dokumenti.php

1.3.3. Индикатори квалитета

Индикатори квалитета здравља говоре о томе колико они постижу своје циљеве, односно да ли су исходи њиховог деловања усклађени са циљевима с обзиром на окружење и ризике у оквиру којих делује и с обзиром на ресурсе са којима располаже. Другим речима, ако се бољи резултати постигну захваљујући већем улагању средстава у здравствени систем, не може се рећи да је побољшан квалитет система, као што се то не може рећи ни ако су они резултат мањих ризика.

Вредности показатеља квалитета на примарном нивоу здравствене заштите за 2018. годину. Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обављају изабрани лекари у **служби за здравствену заштиту одраслог становништва** су:

- Проценат регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара је 69,8%,
- однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног лекара је 1,6,
- однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код лекара је 19,6,
- проценат превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код лекара је 3,4%.
- обухват регистрованих корисника старијих од 65 година вакцинацијом противсезонског грипа је 11%,
- проценат оболелих од повишеног крвног притиска (И10-И15) код којих је на последњем контролном прегледу, вредност крвног притиска била нижа од 140/90 је 47,8%,
- проценат оболелих од шећерне болести (Е10-Е14) који су упућени на прегледочног дна је 28,6%,
- проценат оболелих од шећерне болести (Е10-Е14) код којих је бар једном одређена вредност гликолизираниог хемоглобина (HbA1c) је 38,2%,

- проценат регистрованих корисника у чији је здравствени картон убележена вредност крвног притиска, индекс телесне масе – ИТМ, пушачки статус и препоручени савети за здраво понашање је 29,8%,
- проценат регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тестна крвављење у столицу је 3,8%,
- Проценат епизода са тонзилофарингитисом (J02, J03) код којих је као првотерапија ординирана терапија пеницилином је 19,6%.

Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обавља изабрани лекар – доктор медицине специјалиста педијатрије у **служби за здравствену заштиту деце и омладине** су:

- Проценат регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног педијатра је 73,4%,
- однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног педијатра је 0,5,
- однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код педијатра је 10,8,
- проценат превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код педијатра је 18,3%,
- проценат епизода са акутним инфекцијама горњих дисајних путева (J00-J06) код којих је при првом прегледу прописан антибиотик је 36,7%,
- проценат епизода свих обољења код деце лечених антибиотицима у којима је ординирана ампулирана терапија је 8,4%,
- проценат предгојазне и гојазне деце у чији је здравствени картон убележен статус ухрањености и дат савет о правилној исхрани је 92,4%,
- обухват деце у 15. години живота комплетном имунизацијом је 73,6%.

Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обавља изабрани лекар – доктор медицине специјалиста гинекологије у **служби за здравствену заштиту жена** су:

- Проценат регистрованих корисница које су из било ког разлога посетиле свог изабраног гинеколога је 49,7%,
- однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног гинеколога је 0,6%,
- однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код гинеколога је 7,4,
- проценат превентивних прегледа у укупном броју прегледа код гинеколога је 39,4%,
- проценат корисница од 25 до 69 година старости обухваћених циљаним прегледом ради раног откривање рака грлића материце је 12,8%,
- проценат корисница од 45 до 69 година старости које су упућене на мамографију код било ког изабраног гинеколога у последњих 12 месеци је 9,4%.

Показатељи квалитет који се прате у области здравствене делатности коју обављају **поливалентне патронажне сестре** су:

- Просечан број патронажних посета по новорођеном детету је 4,7,
- обухват новорођенчади првом патронажном посетом је 89%,
- просечан број патронажних посета по одојчету је 1,6,
- просечан број патронажних посета по особи старијој од 65 година је 0,2.

Показатељи квалитета који се прате у **стоматолошкој здравственој заштити** су:

- Проценат деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих флуорида је 78,4%,
- проценат деце у дванаестој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих флуорида је 76,1%,

- проценат деце у седмој години живота са свим здравим зубима је 32,4%,
- проценат деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима је 33,4%,
- КЕП код деце у дванаестој години живота је 1,83%,
- проценат деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија је 52,6%,
- проценат деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија је 51,5%,
- проценат трудница обухваћених превентивним прегледом је 29,6%,
- проценат пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија је 15,6%,
- проценат поновљених интервенција је 8,2%.

Показатељи квалитета који се прате у области **здравствене заштите старих лица** су:

- Дужина чекања од пријаве до изласка комисије за пријем пацијента на кућно лечење је 9,8 дана.

1.3.4. Индикатори здравственог стања

Очекивано трајање живота: Очекивано трајање живота је најпознатији и најилустративнији међу свеобухватним показатељима здравственог стања у општини. Реч је о теоријском очекивању које се изводи сваке године под претпоставком да се запажена стопа смртности у тој години за сваку доб и пол неће променити у будућности.

На основу процена СЗО-а, очекивано трајање живота при рођењу у Србији у 2015. години износио је 75,6 година, код жена (78,4 година) и мушкараца (74,9 година).

Очекивано трајање живота живорођених у 2013.години, у Општини Ада био је 72,23 , и то : мушкарци 69,29, жене 75,17.

Очекивано трајање живота живорођених у 2017.години, у Општини Ада била је 72,97, и то : мушкарци 69,92, жене 76,06.

Пошто стандард живота (водоснабдевање, становање, образовање и сл.), медицина, системи здравствене заштите па и износ средстава која се улажу у здравствену заштиту стално напредују, очекује се да људи Општини Ада да живе значајно дуже, као што показују упоредни податци за 2013. и 2017. годину, под условом раста стандарда грађана општине.

Смртност одојчади, перинатална смртност: Смањивање стопе смртности новорођенчади остаје један од главних изазова за здравствени систем. Стопа смртности одојчади (деце до годину дана), која је према светским стандардима једно од мерила стања у здравству, али и опште развијености земље, за последњих осам година кретала око високих шест и седам смрти беба на 1.000 живорођене деце, док је национални миленијумски циљ да се после 2015. спусти на 4,5.

Најспорије се смањује смртност у перинаталном периоду, који захвата део трудноће и првих седам дана после рођења, а та стопа је у ромским насељима готово два пута виша од просечне стопе смртности деце у Србији. (Детаљан опис у одељку 1.2.3. Старосна структура становништва)

Специфичне стопе смртности (стандардизоване по узрасту):

Морталитет (умирање) је негативни показатељ здравственог стања становништва и негативна компонента природног кретања становништва.

Општа стопа морталитета представља број умрлих на једној територији у току једне године на 1.000 становника и сматра се високом, ако је њена вредност изнад 12‰. Општа стопа морталитета за територију Општине Ада у 2017. години износила је 17,9‰ (умрлих 288, процењени број становника 16093).

Специфичне стопе морталитета су прецизнији показатељ смртности, најчешће се изражавају према полу, старости и узроку смрти и биће приказане у даљем тексту. Од укупног броја умрлих лица у 2017. години, највећи број је у старосној групи преко 65 година и то више особа женског пола.

Структура узрока смрти, односно процентуално учешће појединих узрока смрти у односу на укупан број умрлих је значајан и прецизан индикатор здравственог стања становништва. Током последњих деценија, дошло је до квалитативних промена у водећим узроцима умирања.

Водећи узроци умирања данас припадају масовним незаразним болестима, које су значајан фактор како умирањатако и оболевања, не само у развијеним земљама, него и у земљама у развоју.

Болести кардиоваскуларног система, малигне болести, шећерна болест, гојазност, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, као најчешће масовне незаразне болести, данас имају епидемијске размере. Масовне не заразне болести су универзална обољења у чијем настанку значајну улогу имају различити фактори ризика, те се многе од њих сматрају превентабилним. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуги период дијагностиковања, оштећења организма која се огледају смањењем опште и професионалне способности и као такве представљају велики јавно здравствени изазов.

Водећи узроци смртности одраслог становништва Општине Ада у 2017. години исказани према групама болести МКБ-10 (Међународна квалификација болести) су:

- Болести система крвотока (I),
- тумори (C),
- душевни поремећаји и поремећаји понашања (F),
- болести жлезда са унутрашњим лучењем (E),
- болести система за дисање (J),
- болести система за варење (K).

Приказ умирања становништва на територији општине сачињен је на основу статистичке анализе образаца – Потврда о смрти, која се попуњена од стране ординирајућег лекара/мртвозорника, а према месту смрти лица, доставља, преко матичне службе и органа надлежног за послове статистике општине.

Структура морталитета према узроку смрти, 2017. Година:

Узрок смрти	број	УКУПНО
заразне и паразитарне болести	-	
тумори	60	

болести крви, крвотворних органа и одређени поремећаји имунитета	-	288
болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	17	
душевни поремећаји и поремећаји понашања	5	
болести нервног система и чула	9	
болести система крвотока	131	
болести система за дисање	23	
болести система за варење	8	
болести коже и поткожног ткива	-	
болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	2	
болести мокраћно-полног система	10	
трудноћа, рађање и бабиње	-	
одређена стања настала у перинаталном периоду	-	
урођене малформације, деформације и хромозомске ненормалности	-	
симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налаз	6	
повреде, тровања и остале последице спољашњих узрока	16	

Морталитет (умирање) и **морбидитет** (обољевање) су негативни показатељи здравственог стања становништва.

Показатељи морбидитета на територији Општине Ада:

Морбидитет или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разбољевање и онеспособљеност становништва. Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености и врсти појединих обољења, али само оног дела становништва који је користио здравствену заштиту. То је такозвани регистровани морбидитет, који се може поделити на ванболнички и болнички.

Карактеристике оболевања на територији Општине Ада, биће приказане кроз регистровани морбидитет у службама Дома здравља Ада и то у следећим службама: Служба за здравствену заштиту одраслих становника са хитном медицинском помоћи, кућним лечењем и здравственим негом, служба за здравствену заштиту жена, деце, школске деце и омладине са поливалентном патронажом и стоматолошку здравствену службу. Подаци су прикупљени рутинском здравственом статистиком, коју се доставља Заводу за јавно здравље Кикинда.

Служба за здравствену заштиту одраслих становника са хитном медицинском помоћи, кућним лечењем и здравственим негом. Укупан регистровани морбидитет у овој служби Дома здравља Ада у 2017. години је 17315оболевелих случајева.

У структури морбидитета одраслог становништва Општине Ада, старијег од 19 година, у Служби за здравствену заштиту одраслих становника са хитном медицинском помоћи, кућним лечењем и здравственим негом, где по правилу и највећи број корисника здравствене заштитеостварује контакт са здравственом службом, водеће место заузимају болести:

Најчешће болести	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	проценат %
Болести система за дисање J00-J99	2601	15,022
Болести система крвотока I00-I99	2676	15,455
Болести жлезда са унутрашњим лучењем E00-E90	1323	7,641
Душевни и поремећаји понашања F00-F99	778	4,493
Болести система за варење K00-K93	1008	10,904
Малигна обољења C00-C97	195	1,126
Остале	8734	50,442
Укупан морбидитет	17315	100

Скоро сваки трећи пацијент се обратио се лекару због болести кардиоваскуларног система (I00-I99 МКБ-10).

Учешће кардиоваскуларних болести у укупном морбидитету:

Кардиоваскуларне болести	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	проценат %
Артеријска хипертензија	1242	46,413
Поремећаји спроводног система и аритмије срца	362	13,528
Исхемијске болести срца	266	9,94
Болести осталих система	806	30,12
Укупан морбидитет	2676	100

Учешће болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E00-E90 МКБ-10):

Ендокрине болести	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	проценат %
Diabetes mellitus	455	34,392
Болести осталих система	868	65,608
Укупан морбидитет	1323	100

Најчешће респираторне болести њихово учешће у укупном морбидитету:

Респираторне болести	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	проценат %
Запаљење душница, емфизем	286	15,431
Бронхијална астма	105	8,951
Прехлада, акутно запаљење синуса, акутне инфекције горњег дела система за дисање	782	66,667
Укупан морбидитет	1173	100

Најчешћи душевни и поремећаји понашања и њихово учешће у укупном морбидитету:

Душевни и поремећаји понашања	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	%

Поремећај расположења-афективни поремећај F30 - F39	243	30,838
Неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48	262	33,249
Други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99	92	11,675
Болести осталих система	181	22,97
Укупан морбидитет	778	100

Најчешће болести система за варење и њихово учешће у укупном морбидитету:

Болести система за варење K00-K93	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	проценат %
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева K20-K23, K28, K30-K31	234	23,214
Гастритис и дуоденитис K29	190	18,849
Друге болести црева и потрбушнице K52-K55, K58-K67	178	17,659
Болести осталих система	406	40,278
Укупан морбидитет	1008	100

Најчешћа малигна обољења и њихово учешће у укупном морбидитету:

Малигна обољења	Служба за ЗЗОС са ХМП, КЛ и ЗН	
	број	проценат %
Злоћудни тумор дојке	34	17,436
Злоћудни тумор душника, бронхија и плућа	21	10,769
Злоћудни тумор дебелог црева	16	8,205
Злоћудни тумори ректосигмоидног споја дебелог црева	11	5,641
Болести осталих система	113	57,949
Укупан морбидитет	195	100

Служба за здравствену заштиту жена, деце, школске деце и омладине са поливалентном патронажом, подаци за 2018. годину:

Најчешће болести школске деце:

Најчешће болести	Служба за ЗЗЖДШДиОсаПП	
	број	проценат %
Болести система за дисање J00-J99	2489	52,03
Заразне болести и паразитарне болести A00-B99	339	7,09
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	415	8,67
Остале	1541	32,21
Укупан морбидитет	4784	100

Најчешће болести предшколске деце:

Најчешће болести	Служба за ЗЗЖДШДиОсаПП	
	број	%
Болести система за дисање J00-J99	3113	55,08
Симптоми, знаци и патолошки, клинички и лабораторијски налази R00-R99	363	6,42
Заразне болест и паразитарне болести A00-B99	584	10,33
Остале	1592	28,17
Укупан морбидитет	5652	100

Морбидитет службе за здравствену заштиту жена:

Болести	Служба за ЗЗЖДШДиОсаПП	
	Број	проценат %
Болестимокраћно-полногсистема N00-N99	1101	37,835
Трудноћа, рађање и бабиње O00-O99	277	9,519
Остале болести	1532	52,646
Укупан морбидитет	2910	100

Стоматолошка здравствена служба, податци за 2018.годину:

Стоматолошки морбидитет предшколске деце:

Обољења	Предшколска деца	
	број	проценат %
Каријес	147	44,012
Друге болести зуба и потпорних структура	56	16,766
Друге болести усне дупље, плувачних жлезда и вилица	131	39,222
Укупан морбидитет	334	100

Стоматолошки морбидитет школске деце:

Обољења	Школска деца	
	број	проценат %
Каријес	410	14,524
Друге болести зуба и потпорних структура	976	34,573
Друге болести усне дупље, плувачних жлезда и вилица	1437	50,903
Укупан морбидитет	2823	100

Стоматолошки морбидитет код одраслих:

Обољења	Одрасли	
	број	проценат %
Каријес	483	24,53
Друге болести зуба и потпорних структура	26	1,32
Друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилица	1460	74,149
Укупан морбидитет	1969	100

Обољевање и умирање од малигних болести на територији Општине Ада:

Малигне болести имају многострук и велики социјално- медицински значај у свакој заједници, који произилази из више узрока и масовности, поготово у радно активном делу становништва оба пола, као и због тежине болести са значајним здравственим и економским последицама за оболелог, породицу, ужу и ширу друштвену заједницу.

Непрестано наглашавање на примарну превенцију и у оквиру ње оснаживање индивидуалних активности у свакодневном животу које су усмерене на избегавање ризика за здравље, истовремено значи и смањивање вероватноће да ће се развити малигна болест, што је могуће постићи.

Статистика и бројке умрлих у 2017. години у општини Ада, малигне болести се налазе на другом месту специфичног морталитета, а процене о кретању болести указују на тенденцију даљег пораста обољевања и умирања становништва. У високо развијеним земљама и код нас свака пета умрла особа је жртва овог обољења, односно удео малигних болести у укупном морталитету је приближно 20%. Важно је још нагласити да ове болести спадају међу три водећа узрока смрти у старосној категорији од 15 – 55 година.

Доступни показатељи указују да се не сме пасивно посматрати тренд пораста обољевања и умирања од болести које је могуће спречити и шта је оно што јавноздравствена служба може да постигне у обрнутом смеру, а шта је оно што је на нама самима.

Малигне болести су хетерогена група од око 200 болести различите узрока, локализације и прогнозе. То је група масовних хроничних незаразних болести које су попримиле епидемијске размере, али треба нагласити да су превентабилне а то значи да се применом одређених знања у свакодневном животу може спречити њихов настанак код одређених особа.

Значај фактора ризика, који делују на сваког појединца који је изложен њиховом појединачном или и удруженом деловању различит је јер се и особе апсолутно разликују по генетској конституцији и скупом свих особина организма. Због тога се начин живота човека све више издваја као важна област на коју се може и мора утицати, управо зато што у њој лични избор има веома велики значај. Утицај на начин живота и понашање представља један од циљева у програмима промоције здравља и васпитања за здравље, јер је понашање значајна одредница здравља.

Стално и незаобилазно присуство фактора ризика у животној и радној средини који делују појединачно и удружено на све већи број људи који су непрестано изложени њиховом утицају, уз кумулативни ефекат, упозорава да ће умирање од малигних болести и даље имати тенденцију пораста. Становништво је данас спремно да позитивно промени понашање тек онда када дође до испољавања болести. Опште је присутно делимично вођење рачуна о свом понашању у циљу унапређења здравља и спречавања обољевања, и ако се посебно препознају и процењују да употреба дувана и гојазност су ризик за настанак малигног обољења.

Смањивање стопа обољевања и умирања становништва од малигних болести могуће је постићи одговорним, упорним и дуготрајним радом здравствених и просветних радника у првом реду. Медији такође имају веома значајну улогу у ширењу светлости знања и умећа. Успех у раду на унапређењу здравља становништва и спречавању болести директно зависи од писмености, образовног и културног нивоа особе и укупног становништва, као и од економске развијености заједнице.

Усвојити здрав начин живота значи смањивати ризике за здравље уз истовремено подизање општег здравственог стања организма на виши ниво и чување здравствене резерве. У том смислу позитиван однос према себи и породици може значајно допринети смањивању ризика обољевања и од малигних болести. Економска цена болести може се релативно лако израчунати, али је немерљива цена која се плаћа кроз бол, патњу, онеспособљеност или губитак живота.

Понашање, и препоруке које треба да омогуће здрав начин живота и истовремено значе општу примарну превенцију малигних болести.

Опажено здравље (само процена здравља):

Циљ процене здравственог стања у Општини Ада је унапређење здравственог стања становништва, идентификовање приоритетних здравствених проблема, праћење промена здравственог стања током времена, уочавање разлика између различитих територија или популационих група, пеиспитивање здравствене политике, стратегија и технологија, унапређење менаџмента у здравству.

Извори података за мерење здравственог стања у Општини Ада су регистри виталних догађаја у популацији (матичне књиге), пописи становништва и станова, рутинска здравствена статистика епидемиолошки наџор, Иитраживања здравственог стања у популацији – или на основу узорка, регистри (хроничних, масовних) болести, Завод за јавно здравље Кикинда, Дом здравља Ада, други извори података (друштвена статистика): економски развој, социјална заштита, образовање и друго.

Групе показатеља за процену здравственог стања у Општини Ада су показатељи здравствене политике коју земља води, аутономна покрајина и локална самоуправа, социјално-економски показатељи у општини повезани са здрављем, показатељи обезбеђености становништва здравственом заштитом, ужи показатељи здравственог стања.

Ужи показатељи здравственог стања су индикатори позитивног здравља и индикаторинегативног здравља.

Индикатори негативног здравља су стопа смртности одојчади, стопа смртности деце испод 5 година старости, стопа (однос) матерналног морталитета, очекивано трајање живота на рођењу и за друга

годишта, стопе морталитета специфичне за одређена годишта, структура морталитета.

Сврха познавања здравствених индикатора упућује да јавноздравствене политике имају за циљ унапређење здравља грађана, да здравствене политике морају бити засноване и евалуиране помоћу тачних, одговарајућих и компарабилних података.

Главне групе здравствених индикатора чине демографска и социјално-економска ситуација, здравствено стање становништва у општини, детерминанте здравља, здравствене услуге и промоција здравља.

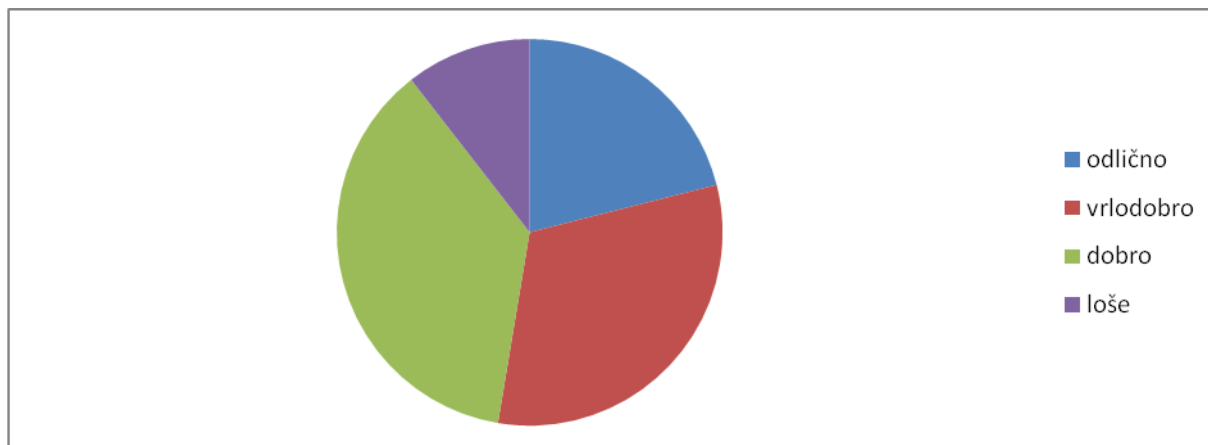
Демографски и социоекономски индикатори односе се на становништво према полу / узрасту, стопи наталитета, узрасној дистрибуцији мајки, стопи фертилитета, индикаторе о образовању, о запослењу, сиромаштво и пројекције становништва.

Индикатори здравственог стања представљају очекивано трајање живота, смртност одојчади, перинатална смртност, стандардизоване стопе смртности, инциденција карцинома, ХИВ преваленције, повреде, специфичне инциденције, преваленције хроничних болести, опажено и функционално здравље и здравствена очекивања.

Детерминанте здравља представљају лични и биолошки фактори, здравствено понашање становништва (преваленција пушача, укупно конзумирање алкохола, конзумирање - доступност воћа и поврћа), животни и радни услови (физичка средина, радна средина, социјална и културална средина).

Здравствене интервенције: здравствене услуге и промоција здравља чине ресурси здравствене заштите, коришћење здравствене заштите, здравствени трошкови и финансирање, квалитет здравствене заштите, промоција здравља (политике у области заштите становништва од изложености дуванском диму, политике за здраву исхрану, политике и праксе за здраве стилове живота, интегрисани програми у окружењу, укључујући радна места, школе, болнице), превенција и промоција здравља, ресурси здравствене заштите, коришћење здравствене заштите, здравствени трошкови и финансирање, и квалитет здравствене заштите.

Већина група здравствених показатеља и индикатора су описани у Плану јавног здравља Општине Ада и њихово наглашавање значи да се Опажено здравље – самопроцена здравља заснива на тачним, одговарајућим и компатибилним подацима, и здравље у Општини Ада се може описати:

Закључак: Хронична незаразна обољења и даље су доминантна у обољевању и умирању становништва, при чему највећи значај имају кардиоваскуларна и малигна обољења. С обзиром на високо учешће у смртности и разбољевању као и оптерећености секундарног нивоа здравствене заштите, неопходна је усмереност ка примарној здравственој заштити, односно заштити породице и изабраном лекару, уз стављање акцента на промоцију здравља, превенцију и рано откривање болести.

1.3.5. Индикатори детерминанти здравља

Детерминанте односно одреднице здравља су лични, социјални, економски и фактори околине који одређују здравствено стање појединца или популација. Важност окружења у коме се живи постаје све очигледнија у последњих неколико деценија. Места на којима људи живе и раде имају огроман утицај на њихово здравље. Социјално, економско и природно окружење, инфраструктура, али и различите опасности из радног окружења и други штетни фактори од изложености дуванском диму па до токсичног ефекта пестицида само су неки од фактора који могу да имају утицај на здрављестановника Општине Ада.

Фактором ризика сматра се индивидуално понашање појединца, животни стил, излагање утицајима животне средине, урођена или наслеђена карактеристика, за које зна да су повезани са неповољним исходима по здравље.

Улога ризичних стилова живота кључни су у стварању неједнакости у здрављу, а на које утиче образовање, утицај шире социјалне средине, лоши социјално-економски услови у којима људи живе. Особе са нижим нивоом образовања и нижим приходима су чешће пушачи, имају неправилну исхрану и мање су физички активни.

Фактори ризика као што су пушење, злоупотреба алкохола, потхрањеност и гојазност могу само убрзати морталитет код старих особа. Са друге стране, утврђена је позитивна повезаност између физичке активности у слободно време и преживљавања.

Гојазност се сматра једним од највећих јавноздравствених изазова данашњице. Гојазност, као фактор ризика веома је заступљен и међу старим особама на територији општине. Према резултатима Националног истраживања здравља, у Војводини преваленција прекомерне телесне масе међу особама старости 60 - 69 година је била 41,6%, односно 37,6% међу старијима од 70 година. Преваленција гојазности је била 31,3% (60-69 година), односно 25,5% (70+ година). Садашње стање у Општини Ада на нивоу је просека од наведених резултата.

Прекомерна телесна маса и гојазност утичу на вредност крвног притиска, инсулинску резистенцију, вредност холестерола и триглицерида. Као последица тога повећава се ризик од настанка хроничних незаразних болести (кардиоваскуларних болести, дијабетес мелитус тип 2, малигне болести, болести мишићно-коштаног система).

Злоупотреба алкохола је повезана са ризиком од настанка хроничних незаразних болести, менталних поремећаја и поремећаја понашања, укључујући зависност од алкохола, као и повреде.

Злоупотреба алкохола, као и висока преваленција пушења је присутна у популационим групама нижег социјално-економског статуса. Пушење је често одговорно за смртни исход, сматра се најзначајнијим фактором ризика за настанак атеросклерозе, кардиоваскуларних болести и неких карцинома. Пушачи у просеку живе 10 година краће у односу на непушаче.

Према подацима, преваленција пушења у Србији је износила 33,6%, с тим да се од 45. године старости региструје значајно мањи број пушача, тако да тој категорији припада свега 9,3% становништва старијег од 75 година. Слично злоупотреби алкохола, преваленција пушења је нижа код особа старијих од 60 година у односу на остале категорије одраслог становништва.

Преваленција пушења: Посебно истраживање употребедувана код младих није обављено у Општини Ада, али податци за Србију су довољни знак упозорења да се поштују препоруке и то:

- Подржати иницијативу о забрани пушења у целом угоститељском објекту,
- истражати у забрани продаје дуванских производа малолетницима.
- едукацијама о најефикаснијим мерама контроле дувана и здравственим последицама пушења, у свим разредима основне и средње школе, промовисати здраве стилове живота.

Укупно конзумирање алкохола: Конзумирање алкохола представља један од значајних здравствених спречивих ризика по здравље, али и једну од културолошких карактеристика друштва. Конзумација алкохола повезана је са неколико обољења попут цирозе јетре, повећаних ризика за мождани и срчани удар и одређеним канцерима. Уколико је било феталних изложености алкохолу то доводи и до повећаног ризика за аномалије приликом рођења. Са друге стране, алкохол је један од главних узрочника повећаног броја саобраћајних несрећа, самоубиства и насиља што доводи до живота са инвалидитетом или до смртог исхода. Као показатељ укупног конзумирања алкохола користимо процењену количину конзумираног алкохола по одраслој особи (15+година) током календарске године и то у литрима чистог алкохола (Србија троши 9,1 литра по глави становника).

Овим показатељима меримо факторе ризика који могу утицати на здравствено стање појединца, било позитивно или негативно. Разумевање узрочно-последичне везе између ризика и исхода на које они утичу, неопходно је како би доносиоци одлука формулисали здравствене политике усмерене на превенцију (спречавање), а не само лечење болести.

Само приступачност и квалитет јавноздравствене заштите могу утицати на здравље. Приступачна и доступна јавноздравствена заштита може да продужи живот и побољша прогнозу оболелих од озбиљних болести, односно са друге стране неосигурана лица се ређе подвргавају превентивним прегледима и чешће одлажу лечење.

1.4. Приказ социоекономских услова у општини Ада

Социјалне-економске детерминанте здравља су економски и социјални услови који обликују здравље појединаца, заједнице и популације у целини. Социјално-економске детерминанте здравља су основне детерминанте које одређују да ли ће особа остати здрава или оболети (уска дефиниција здравља).

Социјално-економским детерминантама здравља одређују у којој мери особа поседује физичке, социјалне и личне ресурсе да оствари личне тежње, задовољи потребе, али и да се носи са окружењем (шира дефиниција здравља).

Социјално-економске детерминанте здравља се огледају у квантитету и квалитету различитих ресурса које друштво чини доступним својим члановима.

У социјално-економске детерминанте здравља сврставамо материјалне услове живота грађана и

проблем сиромаштва. Међутим, социјалне-економске детерминанте здравља су положај у друштву, неједнакост и неправичност, несигурност и злостављање, незапосленост и бесперспективност. Деловање на социјално-економске детерминанте здравља је деловање на смањење штетних здравствених последица, зато модерне заједнице све више улажу у промоцију заједништва, правичност, солидарност али и осигуравању средстава за суфинансирање различитих облика помоћи којима се унапређује квалитет живота грађана.

Социјално-економски показатељи у општини Ада:

Становништво старо 15 и више година, према школској спреми и полу, по Попису 2011. године:

	Укупно	без школске спреме	непотпуно основно образ.	образовање				непознато
				основно	средње	више	високо	
свега	14656	178	2343	3974	6716	679	725	41
М	7030	84	874	1713	3702	288	352	17
Ж	7626	94	1469	2261	3014	391	373	24

Домаћинства према броју чланова, по Попису 2011. године:

УКУПНО	са 1 чланом	2	3	4	6	6 и више чланова	просечан број чланова
6697	1723	2031	1361	1154	310	118	2,5

Број и површина стамбених јединица и станови према основу коришћења, по насељима по Попису 2011. године (табела 1):

Општина Насеље	Број станова и површина у м ²	Станови			
		укупно	за стално становање		
			настањени	ненастањени	
				привремено	напуштени
АДА	број	8166	645	1037	297
	м/2	676795	561098	81511	21669
градска	број	7440	5968	937	258
	м/2	620481	515236	74328	18968
остала	број	726	577	100	39
	м/2	56314	45862	7183	2701
Ада	број	4600	3737	567	138
	м/2	394483	331757	45182	10428
Мол	број	2840	2231	370	120

	м/2	225998	183479	28516	8540
Оборњача	број	169	132	32	4
	м/2	11653	9513	1877	203
Стеријино	број	125	77	9	30
	м/2	9910	6658	576	2168
Утрина	број	432	368	59	5
	м/2	34751	29691	4730	330

Број и површина стамбених јединица и станови према основу коришћења, по насељима по Попису 2011.године (наставак табеле 1):

Општина Насеље	Број станова и површина у м ²	Станови			Друге стамбене јединице		
		користе се привремено		у којима се искључиво обавља делатност	настањене пословне просторије	настањене из нужде	колект. стамбене јединице
		за одмор и рекреацију	у време сезонс. радова				
АДА	број	230	28	29	6	6	2
	м/2	8626	1434	2455	541	80	-
градска	број	227	22	28	5	2	2
	м/2	8438	1128	2383	449	36	-
остала	број	3	6	1	1	4	-
	м/2	190	306	72	92	44	-
Ада	број	131	11	16	3	1	1
	м/2	4440	585	1461	269	2	1
Мол	број	96	11	12	2	1	1
	м/2	3998	543	922	180	24	-
Оборњача	број	1	-	-	-	2	-
	м/2	6	-	-	-	22	-
Стеријино	број	2	6	1	-	-	-
	м/2	130	306	72	-	-	-
Утрина	број	-	-	-	1	2	-
	м/2	-	-	-	92	22	-

Становништво према економској активности, по Попису 2011.године:

УКУПНО 6770+10221 16991	активно становништво					
	свега	запослени	незапослени			
			свега	некад радили	траже први посао	
	6770	5426	1344	953	391	
	неактивно становништво					
	свега	деца млађа од 15 г	пензи- онери	лица са приходима од имовине	ученици/ студенти	домаћице остало
	10221	2335	4002	168	1117	1665 934

Становништво старо 15 и више година према компјутерској писмености и полу, по Попису 2011.године:

Општина	пол	укупно	компјутерски писмена лица	лица која делимично познају рад на рачунару	компјутерски неписмена лица
АДА	свега	1456	4354	2571	7731
	М	7030	2251	1265	3514
	Ж	7626	2103	1306	4217
градска	свега	13448	4174	2356	6918
	М	6408	2149	1151	3108
	Ж	7040	2025	1205	3810
остала	свега	1208	180	205	813
	М	622	102	114	406
	Ж	580	78	101	407

Станови према опремљености и инсталацијама и основу коришћења, по Попису 2011.године:

Општина	Укупно	Станови са инсталацијама				
		водовода			канализације	
		јавни водовод	сеоски/ месни водовод	хидрофор и сл.	јавна канализација	септичка јама и друго.
АДА						

станови укупно	8166	5515	1537	844	1049	6848
настањени станови	6545	4598	1250	651	690	5809
ненастањени станови	1334	819	248	160	336	892
користе се повремено	258	78	37	29	19	125
користе се за обављање делатности	29	20	1	4	4	22
градска						
станови укупно	7440	5515	994	732	1049	6193
настањени станови	5968	4598	789	561	690	5258
ненастањени станови	1195	819	167	145	336	796
користе се повремено	249	78	37	22	19	118
користе се за обављање делатности	28	20	1	4	4	21
остала						
станови укупно	726	-	543	112	-	655
настањени станови	577	-	461	90	-	551
ненастањени станови	139	-	81	15	-	96
користе се повремено	9	-	-	7	-	7
користе се за обављање делатности	1	-	1	-	-	1

Станови према опремљености и инсталацијама и основу коришћења, по Попису 2011. године(наставак табеле):

Општина	станови са инсталацијама						станови без инсталација
	електричне енергије		централног грејања		гасовода		
	број	По-вршина у 1000/2	број	По-вршина у 1000/2	број	По-вршина у 1000/2	
АДА							
станови укупно	8092	672	2603	251	1058	112	37
настањени станови	6534	561	2076	209	993	106	2
ненастањени станови	1282	99	479	39	60	5	25
користе се повремено	247	10	42	2	3	-	10

користе се за обављање делатности	9	2	6	1	2	-	-
градска							
станови укупно	7402	618	2474	238	1058	112	37
настањени станови	5965	515	1964	198	993	106	2
ненастањени станови	1170	91	465	38	60	5	25
користе се повремено	239	9	39	2	3	-	10
користе се за обављање делатности	28	2	6	1	2	-	-
остала							
станови укупно	690	54	129	13	-	-	19
настањени станови	569	45	112	11	-	-	8
ненастањени станови	112	8	14	1	-	-	10
користе се повремено	8	-	3	-	-	-	1
користе се за обављање делатности	1	-	-	-	-	-	-

Запослени и зараде у Општини Ада, 2017. година

ОПШТИНА АДА	Укупно запослених-годишњи просек	Запослени у правним лицима (привредним друш. предуз. и установама)		Приватни предузетници и запослени код њих-самостална делатност		Регистровани индивидуални пољопривредници		Просечна зарада без пореза и доприноса - све делатности
		укупно	%	укупно	%	укупно	%	
	4644	3145	67,7	1126	24,2	373	8,0	43021 динара

Општина Ада има потенцијал да понуди инвеститорима бројне погодности за пословање као што су високо квалификована радна снага, добар географски положај и бенефиције и субвенције за инвестиоре и друге. Директне инвестиције су важне за сваку локалну заједницу јер уносе неопходна финансијска средства у локалне економије, иновације и технологије, нова тржишта и нове пословне прилике за локална предузећа, а тиме и повећање запослености и смањенје одлива у иностранство радноспособног становништва општине. Свака успешна стратегија локалног одрживог развоја треба да се заснива на стварању такве пословне климе која ће привући инвестиције, чиме се поспешује отварање нових радних места, задржавају постојеће фирме и подстиче пораст броја нових предузетника.

Значај малих и средњих предузећа огледа се у томе што у доба кризе најлакше опстају, јер се најбрже прилагођавају новонасталим условима. Пружање подршке сектору малих и средњих предузећа је сложен посао због ширине и различитости потребних вештина потенцијалних предузетника и ограничених расположивих ресурса за пружање значајне помоћи. Без обзира на препреке, потребно је створити услове неопходне за развој овог сектора, јер је управо он покретач развоја и омогућава смањење незапослености путем отварања нових радних места, повећања броја привредних субјеката, супституцију увоза и већу извозну конкурентност домаће привреде.

Подизање свести о предузетништву и унапређење управљачких способности садашњих и потенцијалних предузетника захтева промовисање предузетништва кроз: одговарајућу обуку о могућностима коришћења фондова за започињање посла, најповољнијем правном облику

предузетништва, поступку регистрације, пореским и другим финансијским обавезама, начину израде бизнис планова, као и о самом препознавању предузетничке склоности и пословних идеја. Посебно треба развијати предузетништво у специфичним секторима који су најважнији за економски развој, као што су пољопривреда, производња хране и еколошки туризам.

Индустрија и пољопривреда су две основне привредне области у којима је запослено највише радно активног становништва Општине Ада и у којима се остварује највише прихода.

У оквиру индустрије најзаступљеније су текстилна, металска индустрија и производња и прерада пољопривредних производа.

У оквиру пољопривреде најзначајније је ратарство. Значајан број домаћинстава се бави пољопривредом, било као основном, било као допунском делатношћу, при чему је тај број највећи у сеоским насељима.

Носиоци развоја Општине Ада могу да буду мала и средња предузећа. Ситуација према валидним подацима је таква да највећи проценат чине предузећа која послују као мали производни погони.

1.5. Показатељи стања животне средине у општини Ада

1.5.1. Квалитет ваздуха

Изложеност загађењу спољашњег ваздуха је повезана са великим бројем акутних и хроничних здравствених стања, од иритација, па све до смрти. Док је утицај на респираторне и кардиоваскуларне болести добро документован, нова наука показује да се загађење ваздуха јавља и као фактор ризика за здравље деце, па чак и за појаву дијабетеса. Посебно супогођене осетљиве и рањиве групе, као што су труднице, деца, старије особе и особе које већ страдају од респираторних и других озбиљних болести или особе из група са ниским примањима.

На територији општине Ада не врше се дневна мерења квалитета ваздуха. Најближе метеоролошке станице су у Кикинди, Палићу и Суботици оне могу да располажу са подацима о квалитету ваздуха на територији Општине Ада. План за мерење квалитета ваздуха у општини треба да обухвати сеоску месну заједницу Мол и Аду подједнако, али услед непостојања већих загађивача, питање оправданости оваквих трошкова у односу на законску обавезу један је од већих проблема са којим се суочавамо.

Индустријских загађивача нема, па се највеће емисије загађујућих материја јављају услед сагоревања индивидуалних ложишта, што не представља велики проблем, обзиром да се као енергенти користе дрво, угаљ и земни гас. Један од потенцијалних загађивача су и емисије гасова из возила због лошег квалитета моторних горива, употреба старих возила без катализатора и застарела технологија у индустријском и енергетском сектору и то посебно дуж регионалног пута Бечеј-Сента који пролази кроз насељена места Ада и Мол са највећом концентрацијом становника у општини.

Не може се изузети утицај загађујућих материја које се користе у превенцији заштите пољопривредних усева, које посредством ветра утичу на квалитет ваздуха на подручју општине Ада, а могу долазе и са подручја других општина, али се мора нагласити да су ти утицаји пролазног карактера и да не нарушавају у бити квалитет ваздуха у општини Ада.

На квалитет ваздуха у општини утицај има прашина са пољопривредних земљишта која нису прекривена вишегодишњом вегетацијом, а не постоји заштитни зелени појас око насељених места.

Највећи број великих сточних фарми је измештен изван насељених места али је још присутно држање стоке у урбаним срединама што, код неповољних временских услова, изазива велику концентрацију непријатних мириса.

Извештај и мишљење у Квалитету ваздуха у општини, на основу уговора, Одељењу за урбанизам, комуналне послове и заштиту животне средине Општине Ада, доставља ЗЗЈЗ Кикинда у уговорном временском периоду. На основу показатеља мерном месту, врши се анализа аероседимента у којем се одређују концентрације укупних таложних материја, битних физичко хемијских особина падавина и тешких метала (олово, кадијум, жива) у мерном (временском) периоду, мере се концентрације укупних суспендованих честица ТСП на истом мерном месту као и анализа сумпор диоксида, чађи и сумпор диоксида.

На основу измерених показатеља и захтева из Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл.Лист РС 11/2010, 75/10, 63/13), квалитета ваздуха у Општини Ада је задовољавајућег квалитета (Извештај 14.12.2017. године).

Све еколошке информације су неопходне да буду укључене у здравствену историју пацијента. Такве информације могу бити од непроцењивог значаја за откривање основних узрока болести и допринети бази знања о еколошким ризицима.

1.5.2. Квалитет површинских, подземних вода и воде за пиће и вода за спорт и рекреацију

Хидрографска мрежа: Територија општине Ада испресецана је мрежом природних и вештачких водотокова. Највеће природно богатство општине представља пољопривредно земљиште високог квалитета. Друго значајно природно богатство је повољна хидролошка ситуација, општина Ада целом својом дужином се протеже поред реке Тисе и поред речице Чик и Ађанске баре то је најзначајнији за становништво хидролошки објекат. Значајни су и вештачкимелиоративни канали, који већином имају функцију одводњавања, а мањи део њих има и функцију наводњавања.

Површинске воде: Највећи природни водоток је река Тиса која тече источном периферијом ађанске општине и у дужини од 21 км представља природну границу према новобечејској и чојанској општини. На овом сектору ширина Тисе је различита и при средњем водостају износи од 180 метара до 200 метара. Главни максимум водостаја на Тиси се јавља у априлу, услед топљења снега и пролећних киша и дотоком од притока. Споредни максимум се јавља у децембру и резултат је јесењих киша. Главни минимум се јавља у октобру, као последица сушног периода у другој половини лета и великог испаравања. Споредни минимум пада у зимске месеце, у јануару и фебруару, а последица је излучивања падавина у облику снега. Осцилације водостаја Тисе износе око 5 метара у току године, а средњи проток Тисе у зони Аде и Мола износи 913 м³/сец. Постојећи одбрамбени насипи врше своју основну улогу, али при високим водостајима Тисе, подземне воде угрожавају ниске терене на алувијалној равни. Други водоток на територији општине је речица Чик који се карактерише малим протицајем. При ниским водостајима, протицаја практично и нема, док се при средњем водостају јављају протицаји 3 м³/сец. Канали немају хидрографски значај за ово подручје. На територији општине Ада постоји Ађанска бара, аутохтона река познатија као Буџак, која није значајнија у хидрографском смислу, али је при високим подземним водама од великог значаја, јер врши одводњавање ове територије. При високим водостајима, протицај у кориту износи и до 5 м³/с.

Буџак или Ађанска бара представља остатак много већег речног тока. Овај хидролошки објекат протеже се правцем исток - запад у дужини од 33,2 км и усекао се у лесну терсу правећи нарочито у јужном делу праву речну долину. У близини насеља Ада подигнута је земљана брана и добијено је језеро дужине 14,4 км и површине 112 ха просечне ширине 80 м и максималне дубине 3,45 м.

Подземне воде: Кретање вода прве издани на територији општине Аде има пресудан утицај на дренираност читавог подручја. Топографска површина ађанске општине састоји се од водопрпусног земљишта, кроз који се вода процеђује и понире до првог водонепропусног слоја. Дубина горњег нивоа прве издани на територији ађанске општине није свуда иста. На лесној тераси је на већој, а у алувијалним равнинама Тисе на мањој дубини. Површина лесне терасе је у просеку за 4 до 6 метара виша од површине алувијалних равни. Поред периферног подземног одводњавања постоји и унутрашње отицање тих вода. Наиме, подземне воде лесне терасе отичу и према многобројним депресијама на лесној тераси, због чега је горњи ниво подземних вода у депресијама на мањим дубинама него у вишим деловима лесне терасе. Ниво подземне воде је под директним утицајем реке Тисе и креће се у опсегу од 1 м до 3 м од површине терена, зависно од локалитета и годишњег доба. Плитке подземне воде јављају се у зони алувијалне равни на дубинама 100 цм до 150 цм од априла до септембра и 150 цм до 200 цм од октобра до марта. Водостај Тисе је увек у тесној вези са дубином плитких издани из чега проистиче редовно одржавање мреже мелиорационих канала иза одбрамбених насипа, а присутне су и изненадне појаве великих подземних вода које могу бити резултат климатских промена. Дубоке издани јављају се у више водоносних слојева (40 м, 80 м и 200 м), који имају значајне количине воде без осцилација. Као извор пијаће воде нарочито је значајан дубоки водоносни слој који залеже на дубини од преко 200 метара и више, а на кога се усмеравају садашњи и будући артерски бунари. На већим дубинама (340 м, 650 м и 1350 м) констатоване су дубоке термалне и минерализоване воде, а количина соли у води и температура воде по правилу расту са дубином.

Квалитет вода: Вода реке Тисе у Општини Ада је 3. и 4. категорије. Квалитет највећим делом зависи од великих загагивача узводно: из Мађарске стиже већ вода 3. категорије, уз то долазе отпадне воде Суботице, фабрике целулозе у Новом Кнежевцу, градске канализације Сента, шећеране (сада не ради) у Сенти и фабрике квасца. Каналска мрежа за одводњавање и речице Буџак односно Чик, снабдевају се водама пореклом из падавина и подземним водама, које у њих испирањем уносе велике количине нарочито Азота из НПК ђубрива. Као резултат тога појачава се ефекат забаривања и угрожава се животињски свет. Канали за наводњавање се снабдевају водом из Тисе која је задовољавајућег квалитета за наводњавање, али сваке године се јавља загађење тих вода отпадним водама. Поменути вода се налази у једном базену издигнутом изнад површине земље, величине цца 500 м², из којег се стално излива у затворени бивши канал за наводњавање дужине 2 км. Ова вода је стални извор заразе и из канала се повремено прелива у каналски систем за наводњавање, преко којег угрожава и Буџак. Каналска мрежа у урбаном делу Аде и Мола, као и доњи ток Буџака концентровано је загађена градским отпадним водама које се директно уливају или се цистернама уносе, односно индустријском отпадном водом органског карактера и неорганског карактера у мањим количинама неких мањих привредних субјеката. Ове воде се без икаквог пречишћавања или чак ни таложења упуштају у Тису између Аде и Мола. Подземне воде су на територији општине мало минерализоване, мале су тврдоће и имају мали садржај органских материја, док је концентрација гвожђа висока. Горње подземне воде и воде 1. водоносног слоја (до 40м), загађене су у градским рејонима преко септичких јама, а ван насеља услед испирања агрохемијских средстава, односно запуштених копаних бунара. Општина Ада је у хидролошком погледу богата површинским и подземним водама. Излазак на реку Тису представља потенцијал који се увек може искористити.

Квалитет површинских вода 3. категорије, у овом тренутку представља ограничење и све активности у будућности морају бити усмерене ка поправци квалитета површинских вода.

Отпадне воде: У Општини Ада нема пречистача површинских отпадних вода. Каналска мрежа, у урбаном делу Аде и Мола, концентровано је загађена градским отпадним водама, које се директно уливају или цистернама износе. Отпадне воде урбаног порекла се, највећим делом, упуштају у септичке јаме. Пажње јаме није прописом уређено. Постојећи пројекат канализационе мреже за насељен места Ада и Мол је у фази реализације. Неки кракови ове мреже су већ изграђени. Неовлашћено и неконтролисано прикључивање на недовршену мрежу је пракса у оба насеља. Ова мрежа скупља отпадне воде и директно их излива у отворени канал за одводњавање Бара, одакле се упумпава, без пречишћавања, у Тису. Индустијске отпадне воде се такође испуштају у поменути канал али и у друге канале за одводњавање. Канализациона мрежа у општини је пројектована и фазно се изграђује, у плану је и изградња пречистача отпадних вода.

Сеоска насеља Утрине, стеријино и Оборњача немају канализациону мрежу и системе за пречишћавање отпадних, санитарних, вода.

Вода за пиће: Водоснабдевање становника насеља Ада и Мол, који су прикључени на централни водовод врши се из шест бунара, од којих се два бунара налазе стално у експлоатацији, док су четири бунара тзв. помоћног карактера који се активирају само у случају да се на било који начин наруши редовно снабдевање водом (углавном у летњим периодима). Два главна бунара се налазе између насеља Аде и Мола у склопу Централног водозахвата, док се помоћни бунари налазе на различитим местима у Ади (два бунара) и у Молу (два бунара).

Бунари каптирају водоносне слојеве на дубини од 52 до 136 метара (Основни водоносни комплекс). Годишње се експлоатише око 800.000м³ воде за пиће. Појединачни капацитети уграђених дубинских пумпи су у границама између 11 и 26 л/с. Рад дубинских пумпи је прилагођен и регулисан на основу притиска воде у водоводу. Вода се након дезинфекције (хлорисање) дистрибуира потрошачима.

Квалитет воде за пиће контролише се према прописаном Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, који дефинише максималне дозвољене вредности за микробиолошке, физичке, физичко-хемијске, хемијске и радиолошке особине воде за пиће. Упоређивањем вредности максималне дозвољене концентрације нашег правилника и Директиве ЕУ утврђено је да код неких параметара постојећи правилник има строжије дефинисане вредности, што локално треба доприноси већем квалитету воде за пиће.

Квалитет воде у систему водоснабдевања се редовно прати, а анализе врши Завод за јавно здравље Кикинда. На основу микробиолошких анализа вода је хигијенски исправна. **Хемијске анализе указују на неисправност воде за пиће и кување**, јер неки параметри прекорачују максимално дозвољену концентрацију прописану Правилником. Ови параметри су: боја, оксидабилност и арсен, у неким случајевима електропроводљивост, амонијак и гвожђе. Хемијски састав воде је условљен геолошким приликама водоносног слоја, због тога без изграђене фабрике воде не може се задовољити Правилником прописане граничне концентрације.

У насељеним местима Утрине, Стеријино и Оборњача нема изграђене планске водоводне мреже. Становништво се снабдева водом из копаних бунара, где се већином вода црпи и дистрибуира у домаћинство хидрофорском мрежом. Организоване контроле квалитета воде појединачних домаћинстава нема и иста је сведена на личну одговорност власника бунара. И поред тога квалитет воде је задовољавајући и није узрок појава које нарушавају лично и јавно здравље.

Могућност за прикључење на водовод има већина домаћинстава у општини али га не користе сви због развијене мреже микроводовода, током 50-их година прошлог века, који су још увек у функцији. Домаћинства са старијим члановима нису спремна на финансијско издвајање за прикључак, тако да је чињеница да 30% домаћинстава, из различитих разлога, користи воду која се не контролише редовно те је њен квалитет под знаком питања.

На територији Општине Ада, могу се дефинисати три групе становника у систему управљања пијаћом водом и то:

- Прва група становника која је прикључена на градску водоводну мрежу и градску канализациону мрежу,
- друга група становника која је прикључена на градску водоводну мрежу, али не и на градску канализациону мрежу,
- трећа група становника која није прикључена на градску водоводну мрежу, ни градску канализациону мрежу.

У Општини Ада у наредној декади планирана је убрзана изградња фабрике воде према узору на модерна постројења за производњу воде, тиме ће се повећати капацитет водовода и могућност прикључења више домаћинстава. На ова улагања обавезује не само свест о потреби заштите животне средине него и све оштрија законска регулатива у овој области. Усклађивањем домаћих закона са Директивама ЕУ постављају се временска ограничења за испуњавање ових обавеза а такође се предвиђа поштравање принципа „загађивач плаћа“, који као такав већ постоји у домаћој законској регулативи.

Вода за спорт и рекреацију: За спорт и рекреацију грађанима Општине Ада на располагању су рекреациони центар „Адица“, уређена купалишта на реци Тиси у Ади и Молу.

Рекреациони центар „Адица“ се састоји од три отворена базена. Олимпијски базен поред пливања пружа веома повољне услуге за организовање такмичења у пливању и ватерполу. Други базен је дечији базен, где сваки малишан ужива у радостима брчкања и трећи базен за пензионере и непливаче, да се најстаријој генерацији пружи могућност несметаног одмора. Околину базена карактеришу чисти тротоари, цвећем уређене баште, травнате површине у хладовини, фонтана са егзотичним биљкама, постављени столови и клупе, изложено, примљено камење из читавог света и значајни велики број дечијих играчака израђених од природних материјала. Спортске могућности у рекреационом центру су: „бич волеј“ (одбојкашки терен на песку), стони тенис, фудбал на плажи, шах. Базенски комплекс окружује срећен парк са шеталиштима, клупама, столовима и спортским теренима. Рекреациони центар годишње посети 70-75.000 посетилаца. Лепа, срећена природна средина, и освежавајућа вода у базенима гарантују одмор, освежење и пријатне тренутке.

Купалиште у Ади је природни амбијент речне обале препознатљив по густој шуми, па је цео простор поред активности на води, погодан и за излете. Плажа у Ади је плитка и песковита те представља можда најлепшу плажу на реци Тиси. На њеној територији постоји могућност бављења разним рекреативним и спортским активностима и такође за кување и печење. Задњих година све су популарнији и спортови на води. Поред плаже налази се таборишно место и уређено пристаниште за чамце и за мања пловила. Таборишно место обезбеђује прикључак на струју, пијаћу воду, јавни wc као и чување кампа 24 сата.

Јужно од Аде, у селу Мол, налази се још једна песковита плажа. Одмах поред плаже је уређен рекреациони центар Тисин цвет у чијем су саставу дечије игралиште, ресторан са преноћиштем и спортски терени за одбојку, рукомет, кошарку, фудбал и тенис.

1.5.3. Бука у животној средини

Под буком се подразумева субјективно непријатни слушни доживљај, свеprisутни штетни чинилац у животној средини који се убраја међу физичке чиниоце штетне по здравље.

Утврђивање нивоа буке у животној средини општине Ада обавља се континуирано 33ЈЗ Кикинда, током године у складу са законском основом у Републици Србији. Законском основом дефинисано је мерење нивоа укупне буке током 24 сата (Lden), дневног нивоа буке (Lday), вечерњег нивоа буке (Levening) и ноћног нивоа буке (Lnight), при чему су, за разлику од европских директива, прописане вредности за дневни, вечерњи и ноћни ниво буке, али не и за укупан ниво буке.

За место Ада, мерно место Трг ослобођења 1, ниво дневне буке износи 65,45дБ и прелази граничну вредност од 65дБ, док је вечерњи ниво буке нижи од прописаних 55дБ, ипак измерени ниво дневног и ноћног резидуалног звука не прелази граничну вредност индикатора буке. Слични су и резултати на мерном месту раскрсница Индустријске, 29. новембра, 1. маја и Штербик Петра.

За мерно место у Мољу центар Мола (код семафора) измерени ниво дневног и ноћног резидуалног звука не прелази граничну вредност индикатора буке.

За Аду и Мол може се слободно рећи да су повремено „бучана“ насеља, посебно током извођења сезонских пољопривредних радова, кад су пољопривредне машине усмерене да користе централну комуникацију регионалног пута који пролази кроз сама насељена места са највећом густином становништва. Остала подручја и то подручја за одмор и рекреацију - стамбена подручја и школске зоне и индустријска зона су „тиши“ делови ова два највећа насеља у општини.

Бука из животне средине међу становницима насеља Ада и Мол не препознаје се као штетан чинилац који нарушава здравље. По редоследу, на изворе буке као непријатни слушни догађај, становништво се највише жали на саобраћајну буку, потом на повремену буку из комшилука, на буку из угоститељских објеката и то само преко викенда, на буку у време одржавања летњих фестивала и грађевинских радова у близини стамбених објеката, на буку пореклом од индустрије, а најмање на буку пореклом из кућних инсталација.

Дневни ниво буке у животној средини наглашено не узнемирава становништво Аде и Мола док се мали број становника жали да им бука из животне средине током ноћи наглашено не омета сан и спавање и не би мењало стан/кућу због нивоа саобраћајне буке.

На остала насеља Утрине, Стеријино и Оборњача, бука не представља непријатни слушни доживљај, као штетни чинилац у животној средини по здравље.

Нема доказаних података да просечан ниво буке у животној средини доприноси настанку случајева исхемичне болести срца међу становницима општине Ада.

1.5.4. Ниво радијације

Да би се проценила угроженост животне средине и омогућио правовремени одговор, на територији

Републике Србије, и Општини Ада, неходно је вршити систематско испитивање радиоактивности у животној средини (тзв. мониторинг радиоактивности). Процењује се присуство радионуклида у животној средини и ниво излагања становништва јонизујућем зрачењу. Годишња ефективна доза коју прими просечан становник Србије највећим делом потиче од зрачења природног порекла (из свемира, на нивоу тла, земљине коре и људског организма).

Према Закону о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 93/12) систематско испитивање радиоактивности у животној средини врши се ради утврђивања присуства радионуклида у животној средини и процене нивоа излагања становништва јонизујућим зрачењима и то у редовним условима, у случају сумње на акцидент и у току акцидента.

Мониторинг радиоактивности врши се у складу са Правилником о утврђивању програма систематског испитивања радиоактивности у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 100/10). Програмом су утврђени места, временски интервали, врсте и начини систематског испитивања радиоактивности у животној средини.

По програму мониторинга радиоактивности у животној средини на територији Републике Србије врше се континуирана испитивања и мерења радиоактивности у различитим врстама узорака: ваздух, падавине, земљиште, речне воде, вода за пиће, прехранбени производи биљног и животињског порекла, млеко и сточној храни.

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије објављује годишњи извештај о нивоу излагања становништва јонизујућим зрачењима из животне средине у Републици Србији.

Извори јонизујућег (радиоактивног) зрачења који су у директном контакту са животном средином у општини Ада не постоје. За животну средину од великог значаја је нејонизујуће зрачење, које представља електромагнетно зрачење које не поседује довољну количину енергије да би изазвало јонизацију у живим организмима и тиме угрозило здравље оних који се у његовој близини налазе. Оно обухвата ултраљубичасто зрачење, видљиво зрачење, инфрацрвено зрачење, радиофреквенцијско зрачење, електромагнетна поља ниских фреквенција и ласерско зрачење.

Нејонизујућа зрачења обухватају и ултразвук или звук чија је фреквенција већа од 20 kHz. Извори нејонизујућег зрачења су многобројни и људи су њиме непрекидно изложени. Могу бити природни и вештачки.

Од природних извора нејонизујућих зрачења најважније је Сунце и остали космички и метеоролошки извори.

Вештачки извори су многобројни и становништво општине Ада је у једнаком положају као и већина становништва у земљи и могу се сврстати у три категорије:

- поље врло ниских фреквенција (пренос, дистрибуција и апликација електричне енергије, машине за фотокопирање, енергетски водови, трансформатори, кућни електрични уређаји, рачунари, итд);
- радио фреквентно зрачење (радио, тлевизија, фиксна и моблина телефонија, сателитске комуникације итд);
- некохерентно оптичко зрачење (ИЦ зрачење, видљиви спектар и УВ зрачење).

Усмерење у превенцији здравља становништва мора бити ка:

- испитивању садржаја радионуклида у животним намирницама и сточној храни,
- резултатима гамаспектрометријске анализе у намирницама из прехранбених комбината и индивидуалне производње у узорцима поврћа, воћа, житарица, меса и млечних производа,
- збирним месечним узорцима воде за пиће где се одређује укупна алфа и укупна бета активност и садржај радионуклида емитера гама зрачења,
- нивоу излагања јонизујућем зрачењу у боравишним просторима.

Праћење и предузимање мера у активности природних радионуклида, те дугоживећих радионуклида вештачког порекла у различитим врстама узорака, мора се свести радијациони ризик за становништво од вештачки произведених радионуклида занемарљив.

Када се говори о базним станицама мобилне телефоније, којих у нашој општини Ада има неколико (за Телеком, Теленор и ВИП мрежу), треба рећи да одобрења за њихово постављање издаје Општинска управа, где када је потребно налаже израду Студије о процени утицаја на животну средину.

1.5.5. Квалитет хране

Приступ довољним количинама здравствено безбедне и квалитетне хране представља основ за одржање живота и очување доброг здравља. Небезбедна храна представља храну која садржи штетне бактерије, вирусе, паразите, или штетне хемијске супстанце. Болести повезане са неисправном храном су обично инфективне или токсичне по својој природи.

Квалитет исхране, здравствена безбедност хране и контрола брисева површина у објектима су под сталним надзором Завода за јавно здравље Кикинда.

У погледу објеката за друштвену исхрану у последње три године није, забележена је епидемија тровања у објектима за припрему хране.

Безбедност хране, и сигурност исхране и хране су нераскидиво повезани. Небезбедна храна ствара зачарани круг болести и лоше ухрањености, што нарочито погађа новорођенчад, малу децу, старе и болесне. Болести узроковане храном успоравају друштвено-економски развој оптерећујући системе здравствене заштите, а такође штете и националној економији, туризму и трговини. У данашње време, поред локалних извора хране у општини Ада, храна са прекограничном миграцијом преноси преко националних граница од места где је произведена и купљена до места где се конзумира, и зато добра сарадња између државних институција, произвођача и потрошача помаже да се осигура безбедна храна.

Неопходно је непрекидно пратити извештаје Завода за јавно здравље Кикинда који врши анализе здравствене, односно хемијске и микробиолошке, исправности намирница и предмета опште употребе, узоркованих и испитаних по захтеву санитарне инспекције или по захтеву произвођача и увозника.

Такође, редовно пратити како се обављају здравствени санитарни прегледи лица запослених на пословима: јавног снабдевања водом за пиће, производње, промета и услуживања животних намирница, исхране и неге у предшколским установама, установама за колективни смештај деце и

омладине и установама социјалне заштите за смештај одређених категорија лица, као и особља у ресторанима друштвене исхране, објектима брзе хране, посластичарницама и ресторанима, хотелу.

Непрекидно промовисати значај квалитета хране у сарадњи са медијима у виду интервјуа и прилога за емисије на радију и телевизији са бројним едукативним садржајима везаним за:

- принципе правилне исхране,
- исхрану вулнерабилних популација (деца, корисници народних кухиња),
- важност придржавања принципа добре хигијенске праксе,
- обележавање хране – подаци важни за потрошаче,
- утицај загађивача из хране на здравље потрошача,
- исправност посуђа, амбалаже за храну итд.
-

У наредном периоду треба инсистирати на комбинованом развоју пољопривреде и других привредних активности, односно, развијати секундарне и терцијарне делатности из области прераде и пласмана пољопривредних производа, базиране на производњи здравствено безбедне хране (мала привреда, домаћа радиност, традиционални рецепти, сеоски туризам и сл).

1.5.6. Управљање отпадом

Комунални отпад у Општини Ада се без било каквог третмана одлаже на депонију, не примењује се компостирање, инсинерација, нити се отпад користи као алтернативно гориво. Такође се не примењује ни класификација отпада. Делимична рециклажа тврде пластике до фазе гранулата је у надлежности предузетничких предузећа.

Објекти и опрема за сакупљање и одвоз отпада су у складу са прописаним условима за заштиту животне средине, има довољно контејнера, а камиони за сакупљање и одвоз отпада су функционално исправни али је потребно је много новца за њихово одржавање. Проблем комуналног отпада се решава одлагањем на општинску депонију којом газдује ЈП „Стандард“ Ада. Сакупљање отпада из домаћинства врши се по улицама и по утврђеном распореду. Грађани су дужни да отпад одлажу у одговарајуће канте који им је доделио ЈКП „Стандард“ Ада. На дан предвиђен за изношење смећа канте је потребно изнети до 6 часова ујутру и поставити их испред своје куће на начин да не омета саобраћај. Од 2018. године општини Ада дата је могућност да отпад директно одвози и одлаже на Регионалну санитарну депонију „ФЦЦ Кикинда“ у Кикинди.

Проблеми са сакупљањем и депоновањем комуналног отпада слични су у готово свим општинама. Утврђивање економских, односно финансијских механизма је неопходно за одржавање и побољшање управљања отпадом, као и да би се осигурала домаћа и инострана улагања у дугорочно одрживе активности. Охрабрује чињеница да постоје иницијативе ка регионалном повезивању општина, у складу са Националном стратегијом управљања отпадом. Иако тек на почетку реализације, ове иницијативе могу допринети решавању проблема комуналног отпада у многим општинама.

Према расположивим подацима који се базирају на основу снимљених количина прикупљеног комуналног отпада на територији општине Ада годишње се произведе око 15000 тона чврстог комуналног отпада.

Проблеми са сакупљањем и депоновањем комуналног отпада могу се груписати у неколико општих

закључака:

- недостатак санитарних депонија,
- неадекватна механизација и опрема за организовано сакупљање и одвожење отпада,
- недостатак регионалног повезивања општина по питању депоновања комуналног отпада.

Утицај на здравље људи – не постоји могућност директних и тренутних утицаја на здравље становништва било да се ради о сметлишту или депонији осим на људе који у континуитету долазе у додир са отпадом тј. радници који раде на сакупљању, транспорту или селекцији отпада, без заштитних одела и опреме. Такође, угрожени су и индивидуални сакупљачи секундарних сировина који раде на сметлиштима. Међутим, постоји индиректно угрожавање здравља становништва преко утицаја на најближу околину од разношења отпада од стране животиња и разношења лаких отпадака путем ветра, затим ширење непријатног мириса и појава дима услед паљења отпада, неконтролисана инфилтрација загађених отпадних вода у земљиште, испод и око сметлишта, при чему може доћи до деградације и загађења извора питке воде и водотока.

1.5.7. Земљиште

Територија Општине Ада налази се на педолошким творевинама формираним на три геоморфолошке целине. Посматрајући од истока према западу уочава се раван око реке Тисе, која прелази у лесну терасу, а идући ка западу формира се лесни плато. Оваква геоморфолшка различитост условила је и формирање више типова земљишта.

Черноземи 72.71%(17.590,25 ха). Чернозем са својим подтипovima, варијететима и формама заузима доминантне површине на територији општине Ада. Формиран је на лесној тераси и лесном платоу ина простору обухвата плана представља природно добро од значаја за успешан развој пољопривредне производње. Одликују се дубоким хумусним слојем, веома повољним хемијским, физичким, водно-ваздушним и производним карактеристикама. Највећим делом су то првокласна земљишта за пољопривредну производњу која омогућују лаку обраду. Уочава се, да се на територији општине Ада по површинама издвајају карбонатни черноземи, што указује да ова земљишта у својој генези нису била под негативним утицајем површинских и подземних вода и није дошло до испирања карбоната у дубље слојеве. Због своје изузетне производне вредности потребно је рационално планирати коришћење ових земљишта првенствено у пољопривредне сврхе.

Ливадске црнице 13%(2.870,98 ха). Према заступљености у простору обухвата плана ливадске црнице спадају у другу групу најраспрострањенијих земљишта. Одликују се релативно дубоким хумусним слојем, одличном структуром, повољним водно-ваздушним режимом, хемијским, физичким и производним карактеристикама. По својим карактеристикама спадају у првокласна земљишта на којима се са пуним успехом могу гајити све пољопривредне културе.

Ритске црнице 3.13%(713,71 ха). Ову групу хидроморфних земљишта на територији општине Ада представљају три подтипа, која по својим карактеристикама представљају потенцијално плодна земљишта. Разликују се по својим физичкохемијским и производним карактеристикама, али уз правилну примену агротехичких мера у пољопривредној производњи могу се користити за све њивске културе.

Алувијална земљишта 3.78%(830,72 ха). Алувијална или флувијална земљишта формирана су у приобаљу реке Тисе. Карактерише их лакши механички састав и смањена присутност хумуса и биљних хранљива. Ова земљишта су лака за обраду, а веома су погодна за гајење повртарских култура. За постизање високих приноса у гајењу ратарских и повртарских култура алувијална

земљишта захтевају интензивније ђубрење органским и минералним ђубривима. Уочава се да је на територији обухвата плана око 89% површина на најбољим земљиштима која постоје у нашој земљи, на којима је могуће са веома великим успехом организовати све видове пољопривредне производње.

Земљиште и квалитет су од пресудног значаја за бављење становништва пољопривредом. У Општини Ада пољопривредом се бави велики део становништва, негде преко 30% што је изнад покрајинског просека (око 22%), а када се погледа на просек развијених земаља (4-5%) види се да је структура запослених врло неповољна. Углавном се производе житарице (кукуруз, пшеница, јечам итд.) док је удео индустријског биља, поврћа и воћа знатно мањи иако квалитет (тип) земљишта одговара за све културе. Постоји изузетно дуга каналска мрежа (Буџак), којом би се могло наводњавати више од 1/3 укупне ораничне површине (око 7000 ха), што би позитивно утицало на већу продуктивност која је знатно испод просека у односу на земље ЕУ.

Због неинтезивног коришћења пестицида и вештачких ђубрива земља је још у доста “чистом еколошком погледу” те се може користити за производњу „здраве хране”.

Постоји велика могућност за развој сточарства које је моментално на покрајинском нивоу. Производњом јефтине сточне хране и са постојећим капацитетом изграђених објеката (уређеним по ЕУ стандардима) могло би се стићи до изузетног повећања сточарске производње.

Стимулативним мерама државе Србије, покрајинским и локалним фондовима пољопривреда би могла бити једна од најзначајнијих грана у развоју наше општине.

1.5.8. Квалитет отпадних вода

Општина Ада има савремен пречистача отпадних вода. Изградња постројења за прераду отпадних вода у општини Ада завршена је изградњом главниог колектора за одвод отпадних вода. На овај начин обезбеђен је за општину Ада много квалитетнији живот јер се ради о најмодернијем постројењу - биолошком пречистачу отпадних вода. Постојења за прераду отпадних вода омогућава пречишћавање отпадних вода из око 3.000 домаћинстава Аде и Мола. На тај начин је спречено да комуналне отпадне воде загађују земљиште, површинске и подземне воде на овом подручју. Проширењем и додатном изградњом секундарне канализационе мреже у Ади и Моли повећаће се број корисника а отпадне воде усмерити ка постројења за прераду отпадних вода.

У последњем периоду развој индустрије у општини Ада је утицао на већу продукцију отпадних вода. Ради заштите вода морају се „индустријски произвођачи отпадних вода” повезати на постојећу мрежу постројења за пречишћавање уз постизање максималног ефекта пречишћавања. Поред тога, мора се постићи максимална технолошка дисциплина у циљу смањења загађења у отпадним водама.

У насељима Утрине, Стеријино и Оборњача Отпадне, воде урбаног порекла се, највећим делом, упуштају у септичке јаме. Пражњење јама није посебним прописом уређено.

1.5.9. Присуство и бројност инсеката и глодара

Штеточине, инсекти и глодари представљају једну од највећих опасности за безбедност хране и јавно здравље људи. Директан или посредан додир са штеточинама, глодарима и инсектима може

проузроковати више разних заразних болести. До тога може доћи убодом инсекта, угризом или огребом животиње, или посредно, додиром с њиховим излучевинама.

У Општини Ада становништво се претежно бави производњом хране, где је присуство глодара неминовно. Глодари преносе бројне озбиљне заразне болести од којих се неке могу пренети и на човека. Неке од озбиљнијих болести које пацови и мишеви могу пренети на човека су туларемија, трихиноза, лептоспироза, бруцелоза, антракс, рикециоза, заразна жутица, инфекције затрованом храном, живинска псеудо-куга, свињска куга, беснило, тениаза и друге мање опасне и мање заразне болести. Пацови и мишеви као веома брзе и издржљиве животиње представљају сталне носиоце и могуће преноснике свих ових и још многих заразних болести како у самом свом кретању, тако и у стаништима и местима где се размножавају.

Уз лепо време и боравак на отвореном често иду и „кварише доброг расположења“ - инсекти. Пчеле, стршљени, комарци, крпељи изазивачи су многих болести. Комарац је комарац, али нас ове године више плаши, а ту су и пауци, који нису инсекти већ зглавкари, али и њихови уједи су непријатни. Општина Ада својом источном границом ослања се на десну обалу реке Тисе, а речна приобаља су позната као станиште многих инсеката. Обзиром на климатске промене можемо стално очекивати нека неубичајена збивања у "свету инсеката". Наиме, врло рано се буде из зимског мировања, многи нису угинули, па њихов број расте. Очекивати је и да ће они који садрже отровне и опасне супстанције имати далеко јаче деловање на организам у ситуацији кад нема уобичајених климатских и еколошких фактора који би ослабили њихово деловање.

Са аспекта контроле безбедности производње хране, прехранбеној индустрији (индустрија хране у целини), под штеточинама се подразумевају глодари, инсекти, птице, као и друге врсте животиња које могу да изазову контаминацију како сировине, тако и прехранбених производа (хране) и да на тај начин допринесу ширењу различитих болести које могу да угрозе здравље потрошача. Осим тога, познато је да различите врсте штеточина могу да изазову, поред биолошке, и физичку или хемијску контаминацију хране и да на тај начин додатно угрозе здравље људи.

Зоонозе, представљају болести које се преносе са животиње на човека. Популација паса и мачака луталица је сваке године све већа, економска ситуација дозвољава власницима паса и мачака да их трајно задрже, али и поред тога паса луталица је све више на улици и могу угрозити људско здравље и на фаталан начин. Послови хватања и контроле размножавања популације мачака и паса врше се на територији Општине Ада. Покренут је реализован поступак за формирање прихватилишта за псе и мачке на територији општине, међутим овај пројекат је неопходно у свакој мери подржати ради опстанка.

Општина Ада има Одлуку о условима за држање и заштиту кућних љубимаца и домаћих животиња на територији општине Ада. Поред тога намеће се и потреба уређења у области држања домаћих животиња према наведеној Одлуци.

Заштите здравља људи и животиња су нераскидиво повезане. Узимајући у обзир бројна обољења који имају карактер зооноза (беснило, антракс, бруцелоза, ТБЦ, као и бројне екто и ендо паразитозе), неопходно је вршити систематске контроле популације како власничких тако и напуштених животиња. Потребно је вршити и перманентне контроле зелених површина, пре свега у смислу провере контаминације ових површина јајима и ларвама ендопаразита. Такође је неопходно уништавати и инсекте који су вектори разних обољења (крпељи, буве).

На територији Општине Ада спроводи се систематска дератизација и она се врши на свим јавним површинама, депоније, канализациони системи, као и по кућама. Проблем представљају сеоска

домаћинства у којима се мере дезинсекције и дератизације недовољно спроводе, због незаинтересованости.

Полански и организовано на територији општине Ада врши се и сузбијање комараца како ларви, тако и одраслих форми и на тај начин повећан је квалитет здравља њених становника.

Контрола штеточина представља планирани програм контроле штеточина, који обухвата комбинацију: биолошких, механичких и физичких мера, као и континуираног мониторинга, едукације и мора бити један од приоритета за одржавање квалитета и удобности живота становника Општине Ада.

1.5.10. Животна средина-коришћење земљишта и биодиверзитет: Заштићене области

У Општини Ада нема заштићених области. Под заштитом је једино стабло беле тополе (Популус алба) у Молу, поред Тисе, као објекат природе. Под прелиминарном заштитом се налази депресија „Буџак” на граници КО Ада и КО Мол, на површини од око 200 ха. Завод за заштиту природе Републике Србије је маркирао област Молске шуме,

Жути брег и станишта заштићених врста птица, на Стеријинову, су обележена као потенцијална подручја за заштиту. За стављање под заштиту, осим наведених области, све услове има и стари храст лужњак у КО Ада и станиште дивље орхидеје поред изворишта термалне воде у Ади.

Највеће површине загађеног земљишта се налазе под депонијама комуналног отпада. Највећа је општинска депонија, површине 8,5 ха. Део ове депоније је рекултивисан, засађен је шумски појас, а део који је активан је уређен, у складу са могућностима. Изграђена је ограда, ободни канали са оцедним базенима, био-дренови за одвод гаса из тела депоније и постављено је обезбеђење. Дивља депонија у Молу, површине 1 ха, се рекултивише, пошумљавањем, а отпад уклња. На 25 км од Аде се налази дивља депонија површине 1,2 ха, на Утринама, која би се, уз уређивање и заштиту, могла претворити у помоћну депонију односно у сабирни центар за прикупљање отпада до одвожења на место трајног депоновања. За трајно решавање питања отпада неопходно је, што пре, приступити депоновању отпада на регионалној депонији у Кикинди.

Закључак: На територији Општине Ада, као и у свим другим војвођанским општинама, квалитетно земљиште представља потенцијал, и највеће природно богатство. Ово земљиште је високе бонитетне класе и на свега 3,5% обрадиве површине је слабијег карактера, те пољопривредна производња представља темељ привреде у Општини Ада. Велики проблем, у контексту квалитета земљишта, може да представља прекомерна употреба пестицида у пољопривредној производњи, на свим површинама произвођача. Драстичним опадањем сточног фонда изношење стајског ђубрива на пољопривредне површине је врло мало, а на великим парцелама безначајно, те се плодност земљишта одржава само вештачким ђубривима. То за последицу има деградацију структуре земљишта, лако исушивање и еолску ерозију. Еолску ерозију повећава и нестајање салаша и недостатак заштитних шумских појасева.

Квалитет животне средине на територији општине Ада је у одређеној мери деградиран под утицајем низа људских поступака и то не само оних са територије општине Ада него и низа прекограничних утицаја, посебно загађењем воде реке Тисе узводно од општине Ада (угроженост воде и земљишта). Комунална опремљеност свих насеља на територији општине Ада је још ниска и неопходно ју је унапредити у блиској будућности. У погледу контроле стања параметара животне средине односно контроле загађења природних ресурса, на територији општине Ада постоји урађен катастар

загађивача и за поједине параметре успостављен мониторинг стања животне средине. Заштита водених ресурса је од примарног значаја за одрживи развој заједнице. Незагађене површинске и подземне воде као и квалитетна вода за пиће је неопходан услов за квалитетан живот и будућност. Заштита земљишта, као и стварање микроклиматских услова неопходан је за квалитетну пољопривредну производњу, за производњу здраве хране.

На територији општине постоји, немали, потенцијал за коришћење обновљивих извора енергије нарочито када је у питању енергија из биомасе, биогаса, геотермална енергија, енергија ветра и соларна енергија. Да би се ове врсте обновљиве енергије могле користити у већем обиму, и у комерцијалне сврхе, неопходно је едуковати грађане о могућностима и предностима али и инвестирати у истраживања и реализацију пројеката. У задњих неколико година веома се, у домаћинствима на територији општине, раширила пракса коришћења измењивача топлоте тзв. топлотних пумпи као алтернативног извора еколошки чисте и обновљиве енергије.

1.6. Урбани дизајн општине Ада

Укупна површина Општине Ада износи 22.768 ха. од којих на обрадиво земљиште отпада око 20.000 ха, а осталу површину заузима грађевинско изграђено земљиште.

Пољопривредно земљиште је по свим елементима изузетног квалитета, и зато је то једно од највећег природног богатства општине.

Друго значајно природно богатство је повољна хидролошка ситуација. Општина Ада се целом својом дужином протеже поред реке Тисе.

Територија Општине Ада подељена је на 4 катастарске општине Ада, Мол, Утрине и Оборњача. Специфичност територије чине њене насељене целине и то, Ада и Мол представљају једну повезану целину која је не само у административном већ у сваком погледу центар догађаја у општини и одвојене самосталне сеоске целине Стеријино, Оборњача и Утрине. У укупном броју становника (Попис 2011.) у општини Ада, становништво Аде и Мола чини 91,60%, док остала три насеља чине 8,40% (Стеријино 1,09%, Оборњача 1,91%, Утрине 5,33%) становника. Грађевинско подручје намењено за становање, радне зоне, спортски објекти, културни објекти, верски објекти, комунални и енергетски објекти и површине намењене саобраћајној и друга инфраструктура од значаја за ради живот становника концентрисана је у Ади и Мољу.

У општини Ада искоришћеност постојећег грађевинског земљишта није потпуна. У свим насељеним местима још увек постоје резерве грађевинског земљишта у државној и приватној својини за даљу градњу. Поред чињенице да постоје резерве земљишта за изградњу и напуштене/неискоришћене локације, површина грађевинског земљишта је повећана на рачун пољопривредног земљишта. Ово повећање у Ади и Мољу је урађено због потребе за обезбеђивањем површина за развој радних активности за које се у насељеном месту не могу наћи услови (процес производње који захтева повећан обима саобраћајних захтева, повећана бука, концентрација гасова и сл.).

При изради шематских приказа уређења насеља и дефинисању њихових грађевинских подручја, водило се рачуна да се избегне проширење грађевинског подручја насеља (евентуално ширење сведе на разумну меру), уз стимулисање урбане обнове и активирање запуштених локалитета. При дефинисању новог грађевинског земљишта за развој радних активности, водило се рачуна да се изврши групација садржаја уз постојеће саобраћајне, комуналне и енергетске капацитете и на пољопривредном земљишту. Планским решењима избегнута је линеарна изградња дуж државних путева. За планиране локације радних садржаја уз државне путеве предвиђена је сервисна

саобраћајница кроз Мол и Аду, на коју ће се прикључити радни садржаји, а која ће са минималним бројем прикључака бити прикључена на регионални пут Бечеј-Мол-Ада-Сента. При дефинисању грађевинског земљишта за обезбеђивање услова за изградњу садржаја од општег интереса, водило се рачуна у највећој могућој мери да то буде земљиште у јавној својини.

У оквиру целине грађевинског подручја најосновнију поделу простора формира улична мрежа. Унутар ове матрице основна просторна јединица је урбани блок. Структура блокова углавном је ортогонална, а у односу на намену разликују се и њихове физичке одлике. Блокове намењене становању и централним функцијама углавном одликује ободна изградња, док су објекти у оквиру осталих намена слободно, или у складу са функционалним захтевима распоређени у простору.

Поштујући принципе одрживог развоја, организација насеља са аспекта функције становања у највећој мери се заснива на стању које се трансформише и реконструише у смислу рационалнијег коришћења земљишта и побољшања услова становања.

Простори намењени становању заузимају највећу површину у оквиру насеља и самим тим представљају окосницу урбанистичког планирања.

Становање: Базира у оба основна вида: породично и вишепородично. Породично становање, као преовлађујуће, заузима око 97% површине, док се вишепородично углавном задржава као постојеће на око 3% површине намењене становању и сконцентрисано је у Ади и Молу. Мешовита намена, код објеката који су делом стамбени, припада вишепородичном виду али је могућа комбинација породичног становања и ванстамбене намене уз поштовање осталих услова за дату намену.

Породично становање представља најзаступљенију намену у грађевинском подручју насеља. Традиционална панонска кућа је најзаступљенији тип објеката, нарочито у старим деловима насеља. Њен настанак и развој везују се за најшири друштвени слој, сеоско, паорско становништво. Њена форма, обележена истином везаном за начин живота, делатност, услове становања, укусе и потребе војвођанског сељака, пронашла је свој материјални израз у традиционалној сеоској кући. Из једног таквог односа развила се аутентична архитектонска творевина, традиционална панонска кућа коју карактеришу функционалност, рационално коришћење простора, једноставна конструкција, сведени облик и умерена декорација. Све те куће овога типа приликом реконструкције у складу са развојем друштва имају сав потребни животни комфор.

Сви објекти изграђени са грађевинском дозволом испоштовали су постојећу урбану матрицу, имају у највећем обиму правилну оријентацију и осунчаност и довољну удаљеност од суседних објеката.

Планским документима водило се рачуна о равномерној покривености објектима јавне намене, зеленим површинама, терцијарним делатностима. Бесправна изградња није у већини случаја нарушила постојећу урбану матрицу.

Саобраћај: Носиоц саобраћаја у општини Ада је друмски саобраћај. Основна улична мрежа има већином правоугаони карактер и изводе на главни регионални пут. Према функционалној класификацији то су саобраћајнице вишег ранга који одговара њиховом положају у градској мрежи саобраћајница и саобраћајном оптерећењу које примају. Уређену односно правилну уличну мрежу са одговарајућим регулационим ширинама има већи број улица, док најнеправилнију уличну мрежу има ободни део насеља грађен 70-их година. Моторни приступ је већим делом омогућен до пословних и стамбених објеката (кола хитне помоћи, противпожарна кола, кретање старијих и особа

са инвалидитетом и др.).

Паркирање: Паркинг места се највише користе на проширеном делу регионалног пута који пролази коз Аду и Мол. Испред сваког јавног и продајног објекта обезбеђен је потребан број паркинг места. Број обезбеђених паркинг места у насељу Ада не задовољава у потпуности потребне капацитете у централном делу и у зонама вишепородичног становања, нарочито у преподневном времену рада и пијачним данима, нарочито суботом .

Бициклически и пешачки саобраћај: Бициклически саобраћај је у доброј мери заступљен, посебно код старије популације. У самој општини нема бициклических стаза дуж главних комуникација, па је тај вид коришћења саобраћајног средства усмерен на пешачке стазе ипутне комуникације, што угрожава безбедност у саобраћају. Посебну опасност представљају електрични бицикли и троцикли, чији су корисници стара лица и лица са неким од облика инвалидитета а за њихово коришћење није законски регулисана обука. Афирмација бициклическог саобраћаја треба да буде на што већем нивоу како би се овај вид превоза што више популаризовао, зато у оквиру профила улица треба планирати бициклическе стазе на свим важнијим саобраћајницама на целој територији Општине Ада. Планирање бициклических стаза треба да буде усмерено ка повезивању Аде и Мола на делу уз регионални путтева, и дуж десне обале реке Тисе.

Јавни објекти и јавне површине: Местимично су прилагођени за кретање особа са инвалидитетом, мајкама са децом, старијима. Приступачност се односи на зграде јавне и пословне намене, објекте за јавну употребу, као и на стамбене и стамбено пословне зграде. Квалитет урбане опремљености, саобраћајне и инфраструктурне повезаности као и обезбеђење приступа особама са посебним потребама су на већем нивоу у центру насеља Ада.

Зеленило као саставни елемент урбаног дизајна: Улично зеленило чине дрвореди дуж уличних коридора које прате травњаци између трасе пута и тротоара испред кућа. Састоји се у линеарном распореду лишћарских врста, четинара, жбунасте и друге ниже биљне врсте и доста је старо и крошњасто. Оваквим начином урбани делови поред комуникације заштићени су пркомерном буком, прашином и издувним гасовима из мотора моторних возила. На свим површинама испред јавних објеката, на кружним токовима у посебно у центру насеља Ада и Мол засађено је цвеће, које са украсним дрвећем и чини једну посебну амбијенталну целину. На задовољство грађана, пословима одржавања јавних површина, која подразумева сезонску садњу цвећа, дрвећа, одржавање цветних леја, кошење траве, одржавање паркова, резивање разног украсног растиња, резивање грања дрвећа, вађење старог дрвећа, бави се ЈКП „Стандард“ Ада.

Потребна је реконструкција постојећих дрвореда и подизање нових, што се нарочито односи на улице са широким регулацијама и то у насељу Ада у улицама Ивана Милутиновића, Доша Андраша и Индустијској. Унутар јавних блоковских површина потребно је плански подизати повезане зелене површине, у циљу стварања повољнијих услова живота. Потребно је да се формира заштитни зелени појас тамо где не постоји или је оштећен око свих насеља. Примарно место у одабиру врста, а свакако где год је то могуће, треба дати аутохтоним врстама.

У свим насељима Општине Ада дуж главних комуникација постојећа расвета по типу светлосних група је лед расвета и довољно осветљава простор ноћу. У осталим деловима свих насеља улична расвета задовољава потребе становништва.

У општини Ада постоји 27 спортских клубова и удружења са 1850 организованих и регистрованих чланова, што је 10,88% становништва. Наведени клубови и удружења су регистровани у Ади и Молу,

где су и корисници изграђених спортских објеката. Поред регистрованих спортиста, спортом као рекреацијом и разонодом бави се знатно већи број становника, што је посебно евидентно и видљиво на постојећим спортским теренима, нарочито школским и базенима ЈП „Адица“. Становници Утрина, Оборњаче и насеља Стеријино, осим сеоских фудбалских игралишта и капацитета основних школа приморани су да користе спортске капацитете ван својих насељених места. Обзиром да су то пољопривредна подручја, осим талената мало је становника који на спорт гледају ко рекреацију и разоноду.

На ободима свих насељених места има амброзије и стабла топола дуж обале реке Тисе која имају алергогена својства на људе.

Циљеви развоја у области мреже насеља општине Ада су:

- Постизање оптималне и што равномерније густине насељености на територији општине,
- постизање оптималног нивоа урбаног и руралног живљења по насељима,
- подстицање очувања и даљег развоја постојећих насеља, уз усмеравање промена у структури делатности.

Постојећу мрежу насеља у будућности свакако не треба проширивати, али насеља треба, међусобно и са ширим окружењем, што боље повезати. Насеље Ада ће и убудуће имати функцију општинског центра, уз Мол који је неодвојиви део. У планском периоду треба да се развије у мањи индустријски центар, уз развијање секундарних, терцијарних и привредних делатности.

Остала насеља у основи треба да задрже рурални карактер. Због одлива становништва и неперспективе пољопривредне производње на малим површинама, у наредном периоду треба радити на комбинованом развоју пољопривреде и других привредних активности, односно, развијати секундарне и терцијарне делатности из области прераде и пласмана пољопривредних производа, базиране на производњи здравствено безбедне хране (мала привреда, домаћа радиност, традиционални рецепти, сеоски туризам и сл).

Концепција развоја и заштите природних система и ресурса подразумева контролисано коришћење природних ресурса, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, повећање површина под шумама у водотоку реке Тисе, заштиту и рационално коришћење вода и водног земљишта, стимулисање коришћења обновљивих извора енергије, рационално коришћење сировина и заштиту и јачање природног наслеђа.

Развој руралних предела сеоских насеља, треба да се заснива на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела. Планским решењима је потребно омогућити очување и унапређење карактеристичне структуре и слике руралних предела и очување архитектонског идентитета насеља. У том смислу заштитити и очувати највредније аутентичне пределе, локалне симболе, културно-историјске вредности, хармоничан однос изграђеног и отвореног простора, успоставити традиционалан начин коришћења обраде земљишта у функције предеоног диверзитета и очувати традиционалну архитектуру.

Развој урбаног предела (насеља Ада и Мол) које је изложено бројним и конфликтним притисцима развоја, али и поседује значај за квалитет живота становништва, треба обезбедити кроз унапређење/очување слике и структуре урбаног предела и креирање позитивног архитектонског идентитета насеља. Потребно је сачувати идентитет и структуру урбаног насеља, очувати и унапредити специфичан карактер делова насеља, обезбедити урбани ред, афирмисати културне

вредности насеља и делова насеља, и подручја посебне атрактивности. Очувати и унапредити однос физичке структуре насеља, природних основа развоја и непосредног окружења и заштитити и афирмисати компоненте природе у насељу и јавне просторе.

У насељима, заштита биодиверзитета се заснива на стварању и одржавању зелених површина. Формирање система зелених површина насеља, доприноси повезивању природне средине са урбаним простором.

1.7. Организација општине Ада

Општина је основна територијална јединица у којој се остварује локална самоуправа. Образује се за једно или више насељених места, односно катастарских општина и по правилу има минимум 10.000 становника.

Општина остварује своје надлежности на основу Устава, закона и статута општине и има право да се бави свим питањима од локалног интереса, осим оних питања која су додељена у надлежност неком другом нивоу власти.

Послови општине су послови самосталне надлежности и пренесени послови државне управе.

Послови из самосталне надлежности општина обухватају послове на плану регулаторних радњи и управљања општином и послове пружања услуга. У послове регулаторних радњи и управљања општином спада доношење развојних, просторних и других планова и програма, буџета и завршног рачуна буџета, управљање општинском имовином, образовање општинске административне службе и др. У послове пружања услуга уређење и обезбеђење обављања комуналних делатности, обављање специфичних услуга у области културе, образовања, спорта, здравства, социјалне заштите, туризма, угоститељства, заштите животне околине и у другим областима привреде и друштвене делатности.

Пренесени послови државне управе су послови које Република преноси на општину кад је то по закону уз претходно обављене консултације са општинама. Приликом преношења послова државне управе на општине, Република је дужна општинама доделити и финансијска средства и обезбедити друге потребне услове за њихово ефикасно извршавање.

1.7.1. Општина Ада-организација општинске управе

Органи локалне самоуправе, њихова структура, надлежности и оквир деловања, као и улога осталих организација и институција на локалном нивоу, али и грађана, регулисан је Законом о локалној самоуправи. Поред овог закона, рад локалне самоуправе је детаљније уређен и Статутом који доноси Скупштина општине Ада, а који је највиши правни акт јединице локалне самоуправе.

Органи Општине су: Скупштина општине, председник Општине, Општинско веће и Општинска управа.

Општинско веће чине председник Општине, заменик председника Општине, као и 9 чланова Општинског већа. Председник Општине је председник Општинског већа.

Чланови општинског већа обављају послове у областима одређеним актом о избору, а уколико актом о избору то није учињено, Веће одређује области за чије праћење су задужени, полазећи од њихове стручности и стеченог искуства. То су ипослови у вези задовољавања одређених потреба грађана у области културе, здравства, социјалне заштите, образовања, друштвене бриге о деци, физичке културе и јавног информисања. Једна од значајних области је здравље.

Одлуком Скупштине општине Ада, члан општинског већа задужен за здравство именован је за председника Савета за здравље. Савет се састоји од представника локалне самоуправе, представника удружења грађана из реда пацијената, здравствене установе са територије општине Ада и надлежне

филијале републичког фонда за здравствено осигурање.

Члан општинског већа задужен за здравље, у раду општинског већа води рачуна и утиче у областима рада од значаја за јавно здравље у Општини Ада, а нарочито када су у питању: комуналне делатности, заштита животне средине, друштвене делатности (здравствена и социјална заштита, образовање, спорт, омладина, култура), урбанизам и планирање и финансије. Тесно сарађује са заштитником права пацијената Општине Ада, радним телима Општине Ада од значаја и утицаја за јавно здравље и прати рад Дома здравља Ада. У сталном је контакту са Заводом за јавно здравље Кикинда.

1.7.2. Систем здравствене заштите у општини Ада

Дом здравља Ада је самостална здравствена установа за спровођење примарне здравствене заштите на територији општине Ада, односно на територији насљених места Ада, Мол, Утрине, Стеријино и Оборњача.

Укупан број запослених у Дому здравља Ада је 79 радника. Од тога је 77 радника је уговорен са Републичким заводом за здравствено осигурање, а 2 се финансирају из сопствених средстава.

Дом здравља обезбеђује стандардне специјалистичке услуге становништву и то: интерниста и неуропсихијатр.

Службе Дома здравља Ада:

1. Служба за здравствену заштиту одраслих становника са хитном медицинском помоћи, кућним лечењем и здравственим негом
 - Одељење за здравствену заштиту одраслих становника
 - Одељење за хитну медицинску помоћ
2. Служба за здравствену заштиту жена, деце, школске деце и омладине са поливалентном патронажом
 - Одељење за здравствену заштиту жена са поливалентом патронажом
 - Одељење за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине
3. Служба за специјалистичке консултативне делатности, радиолошку и лабораторијску дијагностику
 - Одељење радиолошке и лабораторијске дијагностике
 - Одељење за специјалистичке консултативне делатности
4. Служба за стоматолошку здравствену заштиту
5. Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге послове

Податци о:

- Стању текућег рачуна
- Финансијским извештајима (Завршни рачун за 2018., 2017. и 2016., годину)
- Финансијским планови(Финансијски план за 2019., 2018., 2017. и 2016. годину)
- Плановима набавке (План јавне набавке за 2019., 2018., 2017. и 2016. годину)
- Плановима рада (План рада за 2019., 2018. и 2017. годину)
- Залихама лекова

- Залихама медицинског материјала
- Опреди

Могу се у свако време преузети на http://www.dzada.co.rs/rs_dokumenti.php. Показатељи стања у извештајном периоду јасно говоре да се рад Дома Здравља Ада одвијао рестриктивно, у појединим трнутцима изван одобрених буџетских средстава општине Ада, која су надокнађена ребалансом буџета.

Агенција за акредитацију здравствених установа Србије доделио је у јуну 2015. године Дому здравља Ада СЕРТИФИКАТ О АКРЕДИТАЦИЈИ на период од СЕДАМ година од јуна 2015. до јуна 2022. године.

Развојем приватне лекарске праксе, становници општине Ада могу користити и услуге приватних специјалистичких лекарских установа.

Пацијенти преписане лекове изабраних лекара могу подићи у апотекама, које се налазе у Ади, Молу, Утринама.

За превентивне здравствене потребе становника општине Ада надлежан је Завод за јавно здравље Кикинда. То је специјализована здравствена установа која обавља превентивну здравствену делатност за подручје Севернобанатског округа у чијем је саставу и општина Ада.

Основне делатности Завода за јавно здравље Кикинда остварују се на више нивоа кроз следеће активности у оквиру хигијенско еколошке, епидемиолошке, микробиолошке и социјално медицинске делатности:

- Прати, процењује и анализира здравствено стање становништва, стање животне средине и ризика по здравље становништва,
- прати и проучава здравствене проблеме и ризике по здравље становништва,
- спроводи елементе здравствене политике, планове и програме са мерама и активностима намењеним очувању и унапређењу здравља становништва,
- врши процену ефикасности, доступности и квалитета здравствене заштите;
- планира развој стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника,
- подстиче развој интегрисаног здравственог информационог система,
- прикупља, обрађује и анализира демографске податке (морталитет и морбидитет становништва),
- обавља послове здравствене статистике и информатике,
- учествује у обављању стручног надзора,
- врши примењена истраживања у области јавног здравља,
- сарађује и развија партнерство у друштвеној заједници на идентификацији и решавању здравствених проблема становништва,
- координира, усклађује и стручно повезује рад здравствених установа из Плана мреже за територију за коју је основан,
- врши мерења и анализе фактора ризика с аспекта контаминације воде за пиће, површинских вода, намирница, предмета опште употребе, ваздуха, буке, школске и предшколске хигијене,
- врши испитивања физичко хемијских показатеља хигијенске исправности намирница, предмета опште употребе, вода за пиће, вода за купање и рекреацију,
- испитивање квалитета ваздуха у комуналној средини;
- праћење исхране појединих категорија становништва, с проценом ризика по здравље,
- врши примењена истраживања у области јавног здравља, екологије и епидемиологије,

- прати хигијенске услове под којима становништво живи и ради;
- врши надзор над објектима друштвене исхране, дечијим установама, интернатима, школама,
- врши хигијенско епидемиолошке мере надзора, организовања и спровођења мера заштите од појаве и ширења заразних болести, интрахоспиталних инфекција,
- обавља послове дезинфекције, дератизације и дезинсекције,
- обавља здравствени преглед лица запослених у производњи и промету животних намирница, лица у здравственим и дечијим установама,
- обавља здравствени преглед лица стављених под здравствени надзор,
- врши процену ризика могућих епидемија,
- учествује у програмима спречавања и сузбијање заразних и незаразних болести,
- врши микробиолошке анализе клиничке микробиологије и серологије,
- врши послове санитарне микробиологије (микробиолошке прегледе воде, животних намирница и предмета опште употребе),
- врши потребне анализе при санитарним прегледима,
- предлаже програме и планове за очување и унапређење здравља становништва,
- врши информисање, образовање и обуку популације о сопственом здрављу;
- врши информисање, образовање и обуку популације о заштити животне средине,
- бави се саветодавним радом,
- учествује у пројетима и активностима за заштиту здравља и унапређење животне средине,
- специјалистичка медицинска пракса: ова делатност обухвата – медицинске консултације и лечење у области специјалистичких грана медицине од стране доктора специјалиста,
- остало образовање: ова делатност обухвата – образовање које није дефинисано према степену образовања, као што су: све врсте обука из здравствене заштите, провере знања из области здравствене заштите, организује и спроводи практичну наставу у току школовања и стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника и сл.
- услуге осталог чишћења: ова делатност обухвата – дезинфекцију објеката и уништавање штеточина (инсеката-дезинсекције, глодара-дератизације) у зградама, на бродовима, возовима и другде.

1.7.3. Образовање

У општини Ада функционишу предшколска установа за васпитање и образовање, две школе за основно образовање, средња техничка школа и школа за основно музичко образовање.

Прво обданиште у Ади отворено је још давне 1876.године. Предшколска установа „Чика Јова Змај“, која под овим именом функционише од 1964.године, обезбеђује услове за полудневни и целодневни боравак, у шест објеката у Ади, четири у Молу и по једном на Оборњачи и у Утринама, деце предшколског узраста. Обезбеђен је васпитно-образовни рад, превентивна здравствена исоцијална заштита и спровођење предшколског припремног програма.

У свакој школској години приметан је осетни пад уписа по свим нивоима васпитања и образовања.

Школа „Чех Карољ“ у Ади обухвата 5 васпитно-образовних установа, у кругу од 30 км. Школа која сеналази у центру града је осморазредна, настава се изводи на оба језика у званичној употреби (српском и мађарском). У школи на Утринама и у тзв. Барапарт школи настава се изводи само на мађарском језику. У насељеним местима Стеријино и Оборњача функционише и комбиновано одељење.

У Ади функционише одељење за децу ометену у развоју.

Основна школа „Новак Радонић” се налази у центру Мола. Ученици похађају наставу на дванаестна језика, на мађарском и на српском наставном језику. Школа сеналази у старој згради са дограђеним новим делом и новом салом за извођењенаставе физичке културе.

Техничку школу у Ади ученици похађају наставу намађарском и српском наставном језику. У школи постоје четири образовна смера и то: машинство и обрада метала, електротехника, текстилство и грађевинарство. Постоје образовни профили за школовање у трајању три или четири године. Настава се одвија у једној згради, а школа поседује производно-услугне радионице за практичну наставу. Школа обавља и образовање за ванреднеученике.

Школа за основно музичко образовање „Бартók Бела” се налази у Ади али паралелно функционише и одељење у Мољу. У школи се изводи настава на двајезика, у двогодишњем, четворогодишњем или шестогодишњем трајању. Образовно-васпитни рад сеорганизује по одселима за: клавир, виолину, флауту, хармонику, виолончело, тамбуру, гитару и солопевање.

Много младих људи одлази на школовање у Мађарску, што је разумљиво с обзиром да је више од 80% становништва мађарске националности, а велики део се никада не врати у општину. Нажалост у општину се, због смањених шанси за запошљавање, не врати и већи део оних који заврше факултете у земљи. То је нарочито било изражено крајем прошлог века а тај се тренд и даље наставља.

1.7.4. Социјална заштита

Ситуација у области социјалне заштите у општини Ада карактеришу показатељи слични као и у другим војвођанским општинама: депопулација села, пад наталитета, смањење незапослености и потреба за образованом радном снагом у тренутног технолошког развоја, раст броја старијих лица и породица без егзистенцијалних животних услова са малим месечним примањима, просечно слаба образовна структура старијег становништва, као и константан пораст старих лица преко 60 година старости.

Ранији највећи проблем била је незапосленост због затварања фирми и радњи односно приватизације, што у великој мери утицало на даље осиромашење становништва. Данас је тај тренд заустављен али квалификована радна снага је и даље проблем за послодавце у општини Ада. Због одласка радне снаге ван граница земље, повећао се и број породица старије популације ослоњен на сопствене приходе који су неадекватни животним потребама чиме је угрожено и здравствено стање становништва.

Организације ангазоване на пружању и развоју социјалних услуга на нивоу Општине Ада су:

- Центар за социјални рад
- Дом за старе и пензионере Мол
- Локална самоуправа
- Невладин сектор

Ефикасна социјална заштита подразумева конкретне програме за превенцију преноса социјалних проблема, активности усмерене на појединца, породице у ризику и маргинализоване групе, активности за групе са посебном подршком (деца без родитељског старања, деца у сукобу са законом, одрасли и стари неспособни за самосталан живот, особе са инвалидитетом и жртве насиља

и злостављања).

Унапређење рада потребно је на следећим подручјима:

- Размена информација између различитих система,
- развој алтернативних облика заштите,
- сарадња и партнерски однос са НВО као пружаоцима услуга,
- договарање и уговарање око нивоа услуга између ЦСР, НВО и приватних пружалаца услуга.

На територији Општине Ада успостављене су три социјалне услуге

- Дневни боравак за стара лица,
- помоћ у кући,
- кућна нега.

Приоритетне циљне групе дефинисане пружањем услуга социјалне заштите Општине Ада:

- Старији,
- деца и млади,
- особе са инвалидитетом,
- жене
- роми.

1.7.5. Деца: рани развој као императив

Рано детињство је најважнија фаза у развоју целокупног човековог живота. Рана искуства у детињству утичу на здравље, развој и образовање до краја живота. Постоје једноставни и делотворни начини који омогућавају оптималан развој детета. Инвестирање у децу је важан део економије. Тако се повећава вероватноћа да ће деца бити укљученија у образовни систем и постати одрасле особе с бољим здрављем, вишим приходима и већем социјалном укљученошћу.

Раздобље раног развоја детета нуди посебну прилику да се предузму правовремене интервенције и тиме избегну или ублаже проблеми у каснијем развоју. С обзиром да у овом периоду важну улогу игра родитељ/старатељ, друштвена заједница је дужна осигурати подршку у тој осетљивој фази. Баланс између посла и породичних обавеза тешко је постићи и ту је неопходан флексибилан став свих субјеката, актера у овој фази развоја. Због тога улагање у програме за децу и породицу има далекосежне позитивне ефекте на целокупно друштво. Дobar почетак омогућава да деца развију своје потенцијале, а добити које друштво има од улагања у рани развој деце су:

- Већи обухват образовањем,
- већа социјална укљученост и
- нижи издаци за здравство и социјалну заштиту.

Задатак и циљ установе Предшколске установе „Чика Јова Змај”, као једине установе на територији општине чија је делатност предшколско образовање и васпитање, је да обезбеде здраво окружење за развој детета, да кроз игру деца уче о себи, својој околини, људима и свету око њих. У Предшколској установи „Чика Јова Змај” теже да разноликим васпитно-образовним програмима подстакну интелектуални, социо-емоционални и физички развој детета, да негују аутентичне потребе и индивидуалне склоности сваког детета, да развију његове способности комуникације и креативности, како би се дете успешно укључило у друштвену заједницу. У организацији психолошко-

педагошког рада ангажовани су: педагог, психолог, дефектолог логопед, библиотекар медиатекар, дијететичар – нутрициониста, сарадник за здравствену заштиту и безбедност, сарадник за спортске активности, васпитачи, медицинске сестре, као и техничко особље Установе.

Сваке године издваја све више буџетских средстава за финансирање предшколског васпитања и образовања и листе чекања су се смањиле.

1.7.6. Млади као рањива група

Млади су у целом свету препознати као група од посебног интереса у општој популацији. Младиљуди, по дефиницији Уједињених нација, представљају будућност и они су најисплативија дугорочна инвестиција једног друштва.

Здрави стилови живота подразумевају свеукупан начин живота који води бољем здрављу. То је израз који обухвата скуп навика и обичаја на који утиче, мења га, подстиче или ограничава доживотни процес социјализацијеа започинје у раној младости.

Млади су пред изазовима која се тичу општег здравља, приметно је да су генерације које долазе у повећаном ризику и да је из генерације у генерацију здравље младих све угроженије. Резултати указују на то да су водећи ризици по здравље младих све већа злоупотреба дувана, алкохола, опојних дрога, висок ниво повреда (саобраћајнитрауматизам, занемаривања и злостављања). Такође, здравствено стање младих карактерише и лоше ментално здравље са све вишом стопом поремећаја понашања, болести зависности, депресије и самоубистава, као и ниска стопа контрацептивне заштите са све већим порастом сексуално преносивих инфекција.

Најчешћи проблеми којима се данашњи млади сусрећу у Општини Ада су:

- Проблеми менталног здравља
- физичка неактивност и неправилна исхрана
- проблеми репродуктивног здравља,
- злостављање, занемаривање и повреде.

Издавање рањивих група становништва, и то младих од 10-18. година, старијих од 65. година, особа са инвалидитетом и лица са менталним сметњама, у групу која у друштвуможеда носи потенцијалне проблеме, данас сматрамо као последицом недовољне едукованости становништва.

Целокупна активност у раду са младима у Општини Ада, мора бити усмерена, актуелно, на превенцију болести зависности, која јесте битан део превенције и промоције менталног здравља, али не и једини. Идентификована је потреба за едукацијом адолесцената на тему менталног здравља адолесцената, са циљем, како благовременог јављања стручним лицима у случају појаве тегоба психичке природе, тако и спречавања негативне конотације које јављање психијатрима и психолозима у локалној средини носи са собом.

Поред тога, намеће се потреба помоћи овој доброј групи у превазилажењу стреса, рад са децом и адолесцентим који су жртве вршњачког насиља и насиља у породици. Често препознат проблем је и појава неприлагођеног понашања, самоповређивања, депресивног расположења.

Досадшња искуства рада у раду самладима, као водећи проблем намеће се недостатак одговарајућег стручног кадра, односно регион нема ниједног специјалисте дечје и адолесцентне психијатрије.

Формирањем институције за младе на нивоу Општине Ада обезбедио би се свим младим људима сет здравствених услуга које су: поверљиве и квалитетне, засноване на потребама младих, а које обављају мотивисани, пријатељски расположени и едуковани здравствени радници у безбедном окружењу за младе и у чијем планирању, спровођењу, праћењу и оцењивању млади имају кључну улогу. Посебан нагласак мора бити стављен на савладавање изазова за здравље са којима се суочавају млади људи, који су већ у неповољном друштвеном и економском положају. Заједнички рад међу секторима, који су од значаја за здравље и развој младих, треба да буде пут за стварање такве средине у којој ће сви млади имати услове за обезбеђење физичког и менталног здравља, психичког и емоционалног благостања, слободу од злостављања и искоришћавања, као и знање и прилику да воде здрав живот.

У извештајима о раду Дома здравља Ада за 2015, 2016. и 2017. годину нема података о младима оболелим од: полно преносивих болести, намерних прекида трудноће, малолетничким трудноћама, покушаја самоубиства међу младима, оболевање младих од хроничних незаразних болести, пре свега гојазност и депресија.

1.7.7. Старији као рањива група

У Србији, стари су уврштени у рањиве групе после деце и младих и жена. Рањиве групе су групе којима је, услед специфичне разлике у односу на доминантну популацију, потребна додатна подршка како би се могле равноправно укључити у животне токове заједнице. За идентификацију најрањивијих група користе се специфични индикатори, при чему избор индикатора зависи од нивоа развијености заједнице. У суштини, најрањивије су оне групе код којих сви елементи рањивости теже ка истом циљу, односно присутно је лишавање нечега у погледу здравља, физичког стања, образовања и знања, прихода и економског стања. То су групе које су највише изложене утицају штетних фактора, имају најмање шансе за преживљавање и најлошији квалитет живота.

Стари су свуда стари па и у Општини Ада. У односу на доминантну популацију, старима теже доступни фактори самоостваривања, као што су образовање, посао, здравствени и културни ресурси, социјална подршка и сл, што за последицу има ускраћеност и често немогућеност, и то:

- Финансијску (живот у сиромаштву),
- статусну (немогућност да се прате минимални стандарди својствени локалној заједници),
- социјалну (искљученост из уобичајених токова локалне заједнице),
- развојну (мања могућност за испољавање и развој личних потенцијала),
- изражајну (мања могућност исказивања сопственог мишљења и ставова).

Свака од ових ускраћености и се негативно одражава на здравље, при чему је тај негативан утицај знатно израженији уколико се више ускраћености и јавља истовремено, што је код појединих припадника популације старих чест случај. Уз то поједини припадници популације старих су често изложени лошим животним условима и негативним животним догађајима, уз низак ниво социјалних штитова (знање, новац, моћ, социјалне везе), што све скупа ствара осећај губитка контроле над сопственим животом и појачава негативан утицај на здравље.

У суочавању са проблемима које припадници популације старих као рањива група имају, одосновног је значаја да Општина Ада, као друштвена заједница понуди могућност задовољавање неопходних потреба за самоостваривање, што захтева подршку од локалне заједнице за:

Адекватну животну средину и социјалну структуру. Домен животне средине и социјална структура

су међусобно тесно повезани, тако да подршка у овим доменима захтева исте интервенције и друштвена опредељења, међу којима су од највећег значаја превазилажење сиромаштва, развој социјалног капитала и поштовање људских права.

Борба против сиромаштва је од изузетног значаја, с обзиром да је сиромаштво већином једна од кључних карактериста популације старих, при чему се не мисли само на приходе, већ и на све последице сиромаштва као што су социјална искљученост, спутаност развојних могућности и неприступачност друштвених ресурса. На индивидуалном нивоу сиромаштво је могуће ублажити разним мерама социјалне заштите, а на нивоу Општине Ада од највећег значаја су позитиван економски раст и социјална правда, тј. смањење неједнакости. Социјални капитал (одражава степен друштва кохезије), се може повећати стимулацијом учешћа популације старих грађана у животу локалне заједнице, што је од посебног интереса јер им се на тај начин пружа могућност личног исказивања и преузимања равноправних улога.

Систем здравствене заштите. За популацију старих, систем здравствене заштите представља једну од кључних потпора, поготово ако се обезбеђује као социјално право, ако је доступна свима и ако је у средишту система пацијент, а не дијагноза болести. У прилог томе Законом о здравственој заштити су дефинисано је да се средства за здравствену заштиту лица старијих од 65 година обезбеђују из буџета Републике Србије а Законом о здравственом осигурању, осигураници су и лица која су социјално угрожена и на тај начин стичу право на коришћење здравствене заштите, што потврђује да у Србији Систем здравствене заштите пружа адекватну подршку припадницима рањивих категорија, међу којима су и стари.

Здравствено понашање: Ризична понашања (пушење, неправилна исхрана, злоупотреба алкохола и сл), која су одговорна за настанак различитих хроничних обољења, су присутнија код припадника популације старих групација. Из тог разлога, поред активности усмерених на промену ризичног понашања, неопходна је опсежнија социјална заштита и спровођење интервенција усмерених на узроке ризичних облика понашања, односно на социјалне детерминанте здравља.

Све наведене подршке морају се материјализовати у Општини Ада, ради стварања амбијента за задовољство старих као рањиве популације, почев од:

Помоћи, где посебан проблем представљају прегломазне административне процедуре, које се непрекидно усложњавају, а које само одбијају оне најнемоћније како би евентуално и добили неку помоћ од општине и државе.

Помоћи, да дефинишу своју потребу, да знају да имају права на обезбеђивање услуге која би могла бити одговор на њихову потребу. Потом, да треба да знају коме да се обрате, којој установи или организацији, али и да имају средстава да се превезу до потенцијалног места где на њихову потребу може да буде одговорено, посебно у селима Стеријино, Оборнјача и Утрине. Треба да су физички у могућности да могу да се превезу. На крају, потребно је да буду писмени да би могли да попуне потребне формуларе, разумеју упутства за попуњавање формулара и прикупљање све потребне документације.

Помоћи, у вези ванинституционалих облика збрињавања најстаријих, попут сервиса помоћи у кући, неге у кући, сеоског домаћина, геронтолошких клубова, саветовалишта. У том циљу Општина Ада мора да обезбеди њихову одрживост, будући да у највећем броју случајева зависе од пројектног финансирања. Велика потреба за таквим сервисима у сеоским насељима, у којима се уз помоћ људи из месних заједница долази до старих који се налазе у стању социјалне потребе и којима је неки од

видова помоћи неопходан да би нормално функционисали у свакодневном животу. Одржавање личне хигијене или исхрана људима који су радно активни не представља никакав проблем, али људима који су нарушеног здравственог стања све се врти око тога. А стари људи посебно у селима живе јако тешко, у изузетно скромним условима, где је потребно да их током дана обилази геронто-домаћица или медицинска сестра и проверава да ли су у топлој, да ли имају шта да једу. Иако су предности таквих сервиса огромне јер не захтевају инфраструктурна улагања, па самим тим имају и неупоредиво ниже трошкове функционисања, а са социјалног аспекта су прихватљивији јер не доводе до измештања старе особе из њеног окружења.

Клубови, су места где се стари осећају социјално укључени, а не одбачени, где су друштвено активни, где су са људима истих интересовања, где неки од њих проведу цео дан јер је топло и где могу добити кувани оброк, који им је једини током дана. Није клуб хир, како се често мисли, него потреба, ту корисници чују шта се дешава, и стрепе шта ће даље бити и представља им једину разоноду у животу.

Улагања у сигуран живот старих је вид превенције. Таквим поступањем Општина Ада, ће код популације старих смањити сиромаштво, дискриминација, занемаривање, насиље и злостављање у породицама са поремећеним односима и недостатак специфичних мера и услуга у локалној заједници у којој живе.

Све то је гарант будућим генерацијама у Општини Ада, за неминовну али сигурну и достојанствену старост.

1.7.8. Безбедност у општини Ада

Људска безбедност, у свом најширем смислу, обухвата много више од одсуства насилних сукоба. Она обухвата људска права, добро управљање, могућност образовања и здравствене заштите и стварање услова да свака јединка има могућност и слободу избора приликом остваривања својих потенцијала. Сваки корак у овом смеру је, такође, и корак ка смањењу сиромаштва, постизању економског напретка и спречавању сукоба. Одсуство било ког облика ускраћености, одсуство страха и слобода будућих генерација у Општини Ада да наследе здраво природно окружење, међусобно су повезани саставни делови људске безбедности, и стога националне безбедности.

Према концепту људске безбедности у чијем фокусу је појединац, институције Општине Ада су дужне да грађанима обезбеде сталну заштиту уместо повремене, односно да делују превентивно, а не реактивно. То подразумева и институционалну одговорност да се развијају програми и услуге који одговарају потребама локалне заједнице и у интересу су чланова заједнице.

Основне компоненте људске безбедности јесу „слобода од страха“ и „слобода од оскудице“. Концепт људске безбедности посматра стање у седам различитих области које утичу и на стање безбедности у локалној заједници:

- Економска безбедност обухвата проблеме незапослености, задржавања радног места, лоших услова на раду, неједнакости прихода, социјалног осигурања и бескућништво,
- безбедност хране односи се на проблеме физичког и економског приступа исправној храни,

- здравствена безбедност обухвата последице изазване инфективним и паразитским болестима, ХИВ и другим вирусима, загађеним ваздухом и водом, као и неодговарајућег приступа услугама здравствених служби,
- безбедност животне средине односи се на уништење локалних и глобалних еко-система, несташицу пијаће воде, поплаве и друге природне непогоде, нерационално крчење шума и загађење воде, ваздуха и земљишта,
- лична безбедност обухвата опасност од физичког насиља које могу да врше различити актери, од државе до породице, затим безбедност на раду и у саобраћају,
- политичка безбедност обухвата опасност од репресивних мера при чему постоји могућност угрожавања и кршења људских права,
- безбедност заједнице.

Значајна димензија људске безбедности која се може истраживати, анализирати и мерити управо је безбедност заједнице.

Општина Ада као локална заједница има право да доприноси и доноси одлуке о својој безбедности и сигурности. Евалуација, управљање и побољшање безбедносног окружења јесте интерес сваког грађанина и сваке заједнице. Да би локална заједница била безбедна, између осталог, мора:

- Развијати партнерства актера заједнице,
- превентивно приступити проблемима у заједници,
- поштовати специфичности локалне заједнице
- развијати висок ниво толеранције између субјеката заједнице,
- постојати одговорност свих субјеката заједнице за безбедносне услове у заједници.

Старање о целокупној безбедности грађана и грађанки Републике Србије је у суштини у надлежности републичких органа. Изворне надлежности локалне самоуправе, Општини Ада омогућавају да у њеном оквиру, поред постојећих органа општине оснује тела ради проучавања конкретних питања безбедности од интереса за целу заједницу. Такво тело анализа стања безбедности у локалној заједници која се заснива на прикупљању и процени свих расположивих и јавно доступних података, затим на утврђивању проблема који утичу на безбедност грађана и на одређивање приоритета.

Процес процене стања безбедности треба да буде свеобухватан и да кроз консултације укључи све битне представнике локалне заједнице како би се стекао бољи увид у проблеме са којима се грађани суочавају.

1.7.9. Рекреација и спорт

Центар за спорт и физичку културу је установа преко које се координира рад клубова у општини али и организација радничког спорта који је врло развијен. У 23 спортска клуба, који делују као удружења грађана, окупљено је више од 2500 спортиста, свих узраста.

Најмасовнији, и спортови са највећом традицијом, су фудбал и рукомет. Спортска инфраструктура задовољава потребе клубова јер је, углавном, обновљена за потребе СОРОВ-2007. Изградњом спортске хале у основној школи „Новак Радонић” у Молу комплетирана је инфраструктура за спортове у затвореном.

Отворени терени у Рекреационом парку „Тисин цвет” у Молу и у Спортско-рекреационом центру „Адица” у Ади обухватају терене за фудбал, мали фудбал, кошарку, одбојку, тенис и одбојку на песку као и трим-стазу у парку.

У дворишту основне школе „Чех Карољ” је постављено игралиште за мали фудбал са вештачком травом.

Комплекс отворених базена ЈП „Адица” је један од најлепше урађених објеката, те врсте, у земљи и већ дуги низ година привлачи велики број гостију из околине. Нажалост, недостатак смештајних капацитета је основни узрок због којег се ова врста туризма није развила и не доноси веће приходе.

Финансирање спорта у општини је, нажалост, основни разлог што не постоји више клубова, осим ЖРК „Потисје” и ЖСТК „Млинпродукт”, који су у могућности да се такмиче у квалитетним лигама, јер се оно своди на издвајање из општинског буџета, који је врло рестриктиван, и на донације пријатеља спорта, којих је све мање.

1.7.10. Култура

Главну улогу у културним збивањима у Општини Ада има градска библиотека са традицијом још из 1860-те године као „Читалачко друштво уједињења”.

На територији општине ради више аматерских културних друштава као што су Чобољо, Арањкапу, Вадвираг, Венус, Лола, градски хор Мусица Хумана као и друге аматерске групе. У центру Аде се још налази отворена сцена за летње манифестације.

Годишње манифестације:

- Жетелачки дани представљају манифестацију у склопу прославе дана општине Ада. Поред жетелачког бала, интересантна су са етнолошке стране, разна такмичења у кошењу и вршењу жита, која се обављају на стари традиционални начин, израда разних врста хлебова и пекарских производа.
- Лингвистички дани „Сарваш Габор” посвећени су Сарвашу Габору рођеном у општини, који представља једног од најзначајнијих лингвиста мађарског језика.
- Симпозиум „Новак Радонић” који је од 1995. године прерастао у ликовну колонију, окупља академске ликовне уметнике са територије наше и суседних земаља. Дела високе уметничке вредности остају власништво општине Ада и уједно се богати фонд градске галерије.
- Сусрет љубитеља мотор бицикала у организацији клуба Цобра из Аде где се окупљају и такмиче власници и љубитељи моторбициклова из земље и иностранства. Манифестацију прати пригодан забавни програм.
- Такмичења у кувању гулаша и рибљег паприкаша са пригодним програмом. Улична манифестација Аранукапу Васар народних рукотворина и забавно вече у центру Аде, са народним песмама и фолклором уз продајну изложбу предмета народне рукотворине (грнчарство, плетење, вез, крзнарство).
- МИРК Међународна изложба рукотворина и колекционарства.
- Касачки дербији спортко туристичког карактера а посебно Меморијал „Др Стеван Петровић” који привлаче бројне госте из земље и иностранства. На великом и добро уређеном хиподрому који спада међу највеће у нашој земљи, окупи се од 5.000 до 10.000 посетилаца. Уз све атракције коњичког спорта ове манифестације прати и богата угоститељска понуда.
- Удружења љубитеља паса из Аде и Мола сваке године у рекреационим парковима организују се Савезне и Међународне изложбе паса.

Аматерске и културне организације:

- „МУЗИКА ХУМАНА“ - камерни хор
Чланова 25-30..
Чланарине нема, углавном су одрасли чланови-финансирају се помоћу локалне самоуправе и помоћу разних конкурса.
- Удружење за неговање језика „САРВАШ ГАБОР“
Чланова 20-25.
Финансирају се од чланарина и помоћу разних конкурса.
- Група „КАЛАМАРИШ“
Чланова 3
Композитори и изводђачи дечјих песама.
- „ВАДВИРАГ“ - Удружење за неговање традиције
Чланова око 230. (деце око 110, одрасли око 120)
Финансирају се од чланарина, помоћу локалне самоуправе, помоћу разних конкурса, од родитељских доприноса и од давања у закуп сале.
- „АРАЊКАПУ“ – Културно удружење
Чланова 50-55. (5-25 година и 15-25 одраслих)
Баве се неговањем традиције.
Финансирају се од чланарине, помоћу локалне самоуправе, помоћу разних конкурса и од родитељских доприноса.
- „ЧОБОЉО“ – Културно удружење (Мол)
Чланова 40-45 (деца и одрасли)
Финансирају се од чланарина, помоћу локалне самоуправе, помоћу разних конкурса, од родитељских доприноса и од давања у закуп сале.
- „МИДНАЈТ“ – Плесни клуб
Класични плесови, а баве се и диско плесом.
Чланова 40-45 (деца и омладина)
Финансирају се од чланарина, помоћу локалне самоуправе и од родитељских доприноса.
- „ВЕНУС“ – Плесни клуб
Класични плесови, а баве се и диско плесом.
Чланова 40-45 (деца и омладина)
Финансирају се од чланарина, помоћу локалне самоуправе и од родитељских доприноса.
- „ЊУ АДА ДЕНС“ – Плесни клуб
Класични и модерни плесови
Чланова 170
- „ЛОЛА“ – Културно удружење
Баве се српским народним плесовима.
Чланова 170 (деца)..
Финансирају се од чланарина, помоћу локалне самоуправе и од родитељских доприноса.

- „ПОТИСКИ ДОБРОВОЉНИ ДУВАЧКИ ОРКЕСТАР ВАТРОГАСАЦА“
Чланова у Ади и Мољу 20-25 (деца и одрасли)
Финансирају се од чланарина, помоћу локалне самоуправе и помоћу разних конкурса.
- „БУЗАМЕЗО 7 ВИРАГА“ – Актив жена
Чланова 15-20 (одрасли)
Баве се неговањем традиције. Израда адјанских мотива (ручни радови), скупљање старих предмета.
- Комисија „МИЛЕЦЕНТЕНАРИЈУМ“
Чланова 5-10 (одрасли)
Баве се сећањем на историјске догађаје.
- КОМИСИЈА ЗА КУЛТУРНУ БАШТИНУ ЕВРОПЕ (основано 2004. године)

Остала удружења

- АКТИВА ЖЕНА I и II месне заједнице
- УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА МОЛА И АДЕ
- ХОР ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У МОЉУ
- АМАТЕРСКИ СЛИКАРИ

1.7.11. Медији

Радио Ада функционише већ више од двадесет година и својим деловањем је изборио место на мапи регионалних радио станица. Програм се емитује нон-стоп на мађарском и српском језику.

У општини функционишу и два кабловска оператера, у оквиру програма, осим реемитовања домаћих и страних канала, приказује се и емисије о значајним културним, друштвеним и политичким догађајима у општини. Кабловски оператер нуди и услугу интернета као провајдер.

Ађанска „Панорама“ је месечник који излази редовно већ више од деценије и бави се локалним темама.

1.7.12. Верске заједнице и организације

Доминантна Религија у Општини Ада хришћанство, односно католицизам и православље, које углавном представљају Католичка и Српска православна црква, док су мањим делом заступљени и протестантизам, ислам и јудаизам.

Према попису становништва 2011. године, податци за Општину Ада су следећи:

Укупан број становника: 16991, са следећим верским опредељењем:

- Хришћанске вероисповести: 16073
 - православне вероисповести: 3193

- католичке вероисповести: 12761
- протестанске вероисповести: 93
- остали хришћанске вероисповести: 8

- Исламске вероисповести: 40
- Јудеистичке вероисповести: 2
- Источњачке вероисповести: 1
- Остале вероисповести: 4
- Агностици: 1
- Нису верници: 64
- Нису се изјаснили: 490
- Непознато: 316

За потребе вероисповести, становници у Општини Ада имају на располагању:

- Римокатоличке парохије у Ади и Молу са објектима римокатоличких цркава у Ади и Молу, који представљају врло лепе сакралне објекте са интересантним ентеријером и Римокатоличку цркву Свети Гелерт на Утринама.
- Православни храм у Ади, Храм Вазнесења Господњег, храм је од стране Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС, стављен под заштиту државе и православну цркву СВЕТОГ САВЕ у Молу са својим изванредно лепим и вредним иконостасом.

Сарадња између католичке и православне верске заједнице је на традиционално високом нивоу.

У насељу Мол постоје адекватни објекти за сахрањивање ни на католичком ни на православном гробљу.

Верске заједнице из сопствених извора немају довољно финансијских средстава за одржавање својих објеката. Локална самоуправа општине Ада у 2017. години путем конкурса обезбедила је 4,9 милиона динара за суфинансирање пројеката цркви и верских заједница.

1.8. Животни стилови и јавноздравствене потребе грађана Општине Ада

Дефинисање јавноздравствених потреба са аспекта друштвене заједнице се огледа у њиховом процењивању у циљу заштите здравља шире или уже друштвене заједнице, путем финансирања, доношења законских мера и прописа за обољења која спадају у групу социјалних болести или обољења која су масовна, дуготрајна и код којих је лечење скупо.

Са аспекта здравствене службе, здравствени професионалци препознају професионално дефинисане или нормативне потребе за здравственим услугама коју појединац има, од савета, превентивне услуге или терапијског поступка. Ове потребе се само делимично поклапају са опаженим потребама појединца, јер су здравствени професионалци захваљујући свом знању и искуству у могућности да дефинишу и велики део неопажених потреба становништва.

Здравствене потребе имају тренд интензивног пораста јер прате развој здравствених технологија и развој друштва. Сагледавање здравствених потреба са аспекта појединца се најчешће опажају када је здравље већ оштећено и када постоје симптоми који ометају функционисање особе. У зависности од интензитета поремећаја као и од здравствене, опште културе и образовања појединца, зависи да ли ће он бити свестан неке потребе или не. Здраве особе или особе у почетном стадијуму болести, без симптома најчешће не опажају потребе за промоцијом здравља или превенцијом болести.

Захтеви за здравственим услугама настају када се појединци или група људи нађу у стању

здравствене потребе, и када је она препозната или опажена. Да би се потреба манифестовала захтевом, потребно је да буду испуњена два основна услова:

- да постоји мотив да се потреба задовољи,
- да постоји структура, организација или појединац којој се захтев упућује (здравствени систем, здравствена служба односно лекар).

Опажене, видљиве и очигледне потребе препознају у виду морталитета и морбидитета и изражавају захтевима за здравственим услугама а неопажене, невидљиве се јављају код особа које осећају неке симптоме, при чему захтеви за здравственим услугама веома ретко стижу до здравствене службе и неопходно их је активно истраживати.

Захтев за услугама здравствене службе Општине Ада се може описати као акција или иницијатива да се опажена здравствена потреба задовољи. Испољавање захтева за здравственим услугама условљено је демографским и социјално-економским факторима: пол, старост, стање здравља, као и социјални миље у коме се формира личност особе са својим основним вредностима. Поред захтева који изражавају појединци или групе, у пракси се сусрећемо и са захтевима, оним који настају на иницијативу појединаца, али се настављају и понављају уз инсистирање здравствених радника. Према подацима, 70% свих захтева за услугама здравствене службе су изведени захтеви (на сваки први преглед у примарној здравственој заштити долазе у просеку два поновна прегледа).

Број захтева за здравственим услугама је већи од коришћења здравствених услуга, јер један део захтева остаје нереализован у здравственом систему или је упућен алтернативним системима (тзв. традиционална медицина) или приватном сектору. Коришћење здравствених услуга почиње од момента успостављања контакта са здравственом службом и сразмеран је њеној развијености па се може рећи да га здравствена служба стимулише нудећи све већи број услуга углавном захваљујући развоју здравствених технологија.

Коришћење услуга здравствене службе у Општини Ада је непосредно повезано са доступношћу и приступачношћу тих услуга. Доступност здравствене заштите представља стално и организовано пружање здравствене заштите која је просторно, материјално, културно приступачна целокупној заједници и то у насељу Ада и Мол стално, у селима Утрине, Оборњача и Стеријино за време годишњих одмора у одређене дане по плану рада Дома здравља Ада. Да би задовољила основне здравствене потребе становништва здравствена заштита у општини по свом садржају и обиму је одговарајућа, благовремена и спроведи се прихватљивим методама. Здравствена заштита и здравствене услуге приступачне свима уз обезбеђење довољног броја здравствених професионалаца које те услуге пружају.

Приступачност здравствених услуга у Општини Ада се сагледава кроз четири димензије:

- Недискриминација, која подразумева да здравствене услуге морају бити приступачне свима нарочито најугроженијим и маргинализованим особама и групама,
- физичка приступачност, која подразумева да здравствена заштита мора бити физички приступачна свим слојевима становништва укључујући и рурална подручја, а поготову особама са инвалидитетом, старијим особама, угроженим и маргинализованим групама,
- економска приступачност, која подразумева да се плаћање здравствених услуга мора заснивати на принципима једнакости,
- квалитет здравствене заштите и здравствених услуга, подразумева да услуге морају бити квалитетне и да их извршава обучено медицинско особље.

Систем здравствене заштите у Општини Ада стално је под финансијским притиском, како би се смањила издвајања за здравствену заштиту уз повећање ефикасности. Уз захтев у исто време за побољшање укупног здравственог статуса и смањење неједнакости у здрављу кроз пружање здравствених услуга за све, без обзира на способности појединца да плати, представља циљеве којима тежи здравствени систем у Општини Ада. И ако се планирање здравствене заштите заснива се на једној страни на политичком одлучивању, услуге увек морају бити организоване тако да обезбеде задовољавајући ниво и квалитет здравствене заштите за све. Улога креатора здравствене политике је да се одржи равнотежу између економске исплативости здравствене заштите и прихватљивости од стране корисника.

Најзначајнији фактори који доприносе очувању и унапређењу здравља и ризици и претње у нарушавању здравља становништва у Општини Ада су:

Фактори наслеђа, проблем "наслеђеног" и "стеченог" у болести и здрављу има непрекидну актуелност. Углавном се особине и болести развијају интеракцијом генетских и околних фактора. Могућност "СКРИНИНГ-а", примене медицинских тестова у циљу раног откривања болести, у тренутку када нису присутни симптоми болести. подразумева рано откривање поремећаја код нерођене деце.

Фактори околине, водоснабдевање и диспозиција отпадних материја. Сигурна вода и њено базично поправљање и побољшање су међу првим препознатим детерминантама здравља и напори на њиховом унапређењу имају дугу историју у општини. Становање, проблем неадекватног становања има неоспорив утицај и на здравствено стање. У деловима насељених места са нехигијенским и нееколошким условима услед нехигијенских услова честа је појава паразитских обољења, респираторних инфекција. Загађена околина је производ технолошког развоја и индустријализације а цена свега тога су промењени услови животне и радне средине, који непосредно утичу на здравље и односе се на загађење ваздуха, воде, земљишта и радне околине. У насељима Ада и Мол концентрација CO₂ је нижа од дозвољене. У селима загађења изазивају средства неопходна за пољопривреду (ђубрења, прскања и сл.) и тиме омогућавају акутна и хронична тровања.

Фактори социјалне средине организованим облицима деловања (договорима, споразумима, конвенцијама) делују у смислу модификовања свих других фактора: Економски фактори условљени су повезаношћу стандарда са низом индикатора здравља, због тога су разлике у нивоу здравственог стања територијалне, али се јављају и међу групама људи. Култура и образовање, традиције, навике, обичаји, религије и целокупно духовно богатство народа тешко се мења оно што је укоренењено и што се преноси са колена на колено али и расте са развојем општине и показује непосредну повезаност са здрављем. Стил живота, општи начин живота, настаје интеракцијом услова живота у ширем смислу и индивидуалних образаца понашања. Он је индивидуални избор јединке и може се мењати, мада на њега утичу и екстерни фактори и има утицаја у следећим областима: пушење, конзумација алкохола и дроге и начин исхране. Незапосленост изазива пад животног стандарда, лошу исхрану и прерану смрт. Социјална подршка обухвата број људи са којима појединац комуницира, који га окружују и на које се може ослонити када му је потребна емотивна и практична помоћ. Социјална подршка је свевише потребнија посебно код старачких домаћинстава и потребна им је информација која доводи појединца да верује да је вољен, да неко о њему брине, да је поштован и да је део неке групе. Недостатак социјалне подршка повећава могућност за одређене болести и може да смањи излагање стресним ситуацијама.

Јавноздравствене потребе становништва Општине Ада представљају основу за објективну

идентификацију приоритета, стимулисање и преиспитивање циљева здравствене политике зацртане Планом јавног здравља и због тога здравствено стање у општини представља опис и/или мерење здравља појединца, групе или целокупне популације према прихваћеним стандардима уз помоћ здравствених индикатора.

Ради сагледавања јавноздравствених потреба становника општине Ада, неопходно је истраживање. Истраживање је систематско, планско и објективно испитивање неког проблема, према одређеним методолошким правилима, чија је сврха да се пружи поуздан и прецизан одговор на унапред постављено питање. Свако истраживање има више међусобно логично повезаних фаза. Истраживање започиње формулацијом проблема и циља истраживања, дефинисањем основних променљивих величина, хипотеза, избора узорка, као и метода и техника истраживања. Крајњи резултат истраживања је писани рад, у којем се на прегледан, обухватан, концизан и прецизан начин саопштавају резултати истраживања и дају објашњења истраживане појаве.

Главни циљ истраживања је прикупљање и интерпретација информација да би одговорили на постављена питања (решили постављени проблем).

Истраживање се може дефинисати и као систематична и објективна анализа и бележење контролисаних посматрања које воде ка стварању општих закључака на основу појединачних случајева, из којих настају претпоставке о посматраним догађајима.

Квалитативна истраживања су једна од метода истраживања и имају посебан значај у јавном здрављу. Област јавног здравља је препуна нерешених питања, компликованих међузависних појава и промена које се развијају веома споро. Многи феномени остају недоречени и као такви позивају на квалитативно истраживање. Мултидисциплинарна област- паралелни развој дисциплина довео до значајних разлика у сагледавању неких проблема (на пр. промоције здравља, адолесцентне сексуалности, коришћења психоактивних супстанци, насиља, родних улога...).

Квалитативна истраживања су заснована на не бројчаним (описним подацима), добијеним у природном окружењу посматране појаве екстензивним посматрањем или разговором, чији је примарни задатак да објасни значење или интерпретира посматрану појаву.

Методе прикупљања података у квалитативним истраживањима. Три су основне технике прикупљања података: опсервација, разговори и анализа писаних докумената.

О јавноздравственим потребама становника Општине Ада, прикупљање података вршено је кроз разговор, у коме се прикупљају информације према одређеном плану и сврси, на основу пажљиве припреме.

Није тако лако као што изгледа! Анализа је најпроблематичнија или запостављена фаза квалитативног истраживања у јавном здрављу и системима здравствене заштите. Генерално се недовољно објашњава аналитички метод и резонување у објављеним радовима. Теме се понекад "магично" излистају, као да истраживачи знају за неку чаролију коју не желе да поделе са читалачком публиком.

Квалитативна анализа оријентисана не само на генерисање тема и набрајање догађаја већ више ка бољем разумевању шта поједине теме значе.

Тематском анализом је формирана листа кључних тема: едукација становништва о превентивном здрављу, доступност здравствене заштите, особе са инвалидитетом, култура, поштовање и неговање традиције, екологија, зеленило, дрвеће, нечистоћа на улицама, јавни тоалет, саобраћај, канализација, лоша економска ситуација, мале плате, мале пензије, слаба куповна моћ, отуђеност, усамљеност, недостатак дружења, суседски и међуљудски односи, услови живота у насељеним местима општине, смањење незапослености и миграција из Општине Ада, поштовање Закона о раду од стране приватних послодаваца, више рада и залагања, криминал, корупција, неодговарајућа здравствена заштита, физичко, ментално, психичко здравље, популациона политика, болести зависности, наталитет, недоступност, СОС телефон, социјално незбринута лица.

Уочене теме груписане су у области: култура, екологија, образовање, здравствена заштита /популациона политика, наталитет, болести зависности, психичко здравље становништва/, социјална сигурност, спорт, однос према насељеним местима општине, незапосленост, животни стандард, комунални проблеми, однос према раду, обавезама и заједници.

Јавноздравствене потребе становништва Општине Ада изражене су у:

Култура:

- Наставку одржавања манифестација које промовишу културу, позивом у госте друге локалне заједнице, да се младо становништво упозна са различитостима културног наслеђа,
- интезивирању манифестација кроз поштовање и неговање културе, обичаја и језика и које теже да очувају традицију народа,
- организацији фестивала у коме би бебе биле у центру догађаја, као традиционалну манифестацију, јер помаже родитељство и подстиче рађање,
- проширењу неких културних догађаја на сеоска подручја,
- иновацији и побољшању садржаја постојећих локалних медија.

Екологија:

- Изједначавању прописане животне средине централних делова насеља са ободним деловима и спречити стваранја дивљих депонија у истим,
- едукацији становништва путем расположивих општинских медија, како да чувају животну средину од загађења, на примерима добре праксе из општине.
- благовременом сузбијању амброзију на територији општине,
- планском пошумљавању слободних простора у општини.

Образовање:

- Организацији едукације у школама и Месним заједницама, са темама које афирмишу промоцију здравља младих и одраслих и смањење незнање младих у сучавњу са здравственим изазовима њихових година као и предузимању превентивних поступака становништва на унапређењу и очувању здравља.

Здравствена заштита:

- Трајном решењу за обезбеђење хигијенски исправне воде за пиће, која је најважнији макронутријент, јер се брине за низ виталних функција у људском организму, и служи за производњу хране намењене људској исхрани,
- непрекидном унапређењу и усавршавању здравствене заштите, ради побољшања општег здравственог стања становништва и то, физичког, психичког, социјалног, смањење гужве у здравственим установама, посебно листа чекања у здравству,

- информисању грађана о правима које имају као осигураници, као и бољој информисаност особа са инвалидитетом о повластицама на које имају право,
- организовању више бесплатних и превентивних прегледа у општини, барем једном у три месеца,
- Из области деловања Црвеног крста у организовању више акција добровољног давања крви, интезивирању промоција код младих о штетности дуванског дима и психоактивних супстанци и са превенцијама полно преносивих болести, помагању социјално угрожених и маргинализованих породица у виду хране, одеће, обуће, школског прибора, дружења и радионице за старије суграђане, летовања за децу из породица са неповољним социјално – економским статусом.

Популациона политика:

- Подстицају и стимулацији младих брачних парова за родитељство, и подизање наталитета, путем јавне подршке,
- побољшању услова за лечење брачног стерилитета као узрока несрећног живота, делом средстава из општинског буџета.

Болести зависности:

- да се у свакој едукацији младих и одраслих истичу последице присутних болести зависности код младих и код деце, начини превентивног деловања и последице неблагоприятног лечења зависника,
- спречавању зависности за коцком, забрани млађима од 18 година да посећују кладионице.

Психичко здравље становништва:

- Деловању на већој повезаности људи у заједници, укључујући рањиве групе у јавне догађаје и на тај начин смањити појаву усамљености, недостатка дружења, љубави, безвољности и безперспективности омладине, апатичности, статичности,
- Повећању броја заједничких волонтерских акција грађана што ће утицати на слогу и боље суседске и међуљудске односе.

Социјална сигурност:

- Враћању осмеха на лица грађана, побољшању услова рада социјалне службе,
- идентификацији социјално угрожених, без пензије и других примања и обезбедити им повремену помоћ из општинског буџета.

Спорт:

- Непрекидном побољшатању услова уа спорт и веће укључивање младих у спортске активности,
- наставку и одржавању традиционалних спортских манифестација у општини, и ради афирмације одржавање истих у сеоским срединама,
- подшци спортских турнира, под слоганом „важно је учествовати“,
- постављању справа за вежбање, примерено свим узрастима, на местима где се рекреативно окупља највише становништва,
- уређењу постојећих и отворању нових дечијих игралишта.

Однос према насељеним местима општине

- Завршетаку започете канализационе мреже у општини и наставаку са проширивањем исте,
- квалитетној саобраћајној повезаности између села у општини,
- квалитетнијих услова живота у свим селима општине, ради останка у истим.

Незапосленост:

- Повратку са школовања младих и образованих људи, да им локална заједница помогне да пронађу посао у струци,
- стварању пословног амбијента за отварање радних места у општини и заустављање радне миграције становништва.

Комунални проблеми:

- Повећању зелених површине у општини,
- унапређењу постојеће чистоће на улицама,
- изградњу саобраћајне обилазнице за насељена места Ада и Мол,
- смањењу паса луталица,
- побољшању одржавање периферије насељених места,
- унапређењу и побољшању комуналне инфраструктуре у општини.

Однос према раду, обавезама и заједници:

- Смањењу утицаја политике на запошљавање, посебно неквалификованог кадра на високим функцијама свих структура у општини,
- Још бише реда и дисциплине у функционисању свих општинских установа,
- више солидарности, рада, повећање залагања свих у заједници.

1.9. Показатељи активнисти на унапређењу здравља становништва и превенцију болести

Промоција здравља је наука и уметност помоћи људима у промени животног стила и покретање према стању оптималног здравља. Оптимално здравље дефинише се као равнотежа физичког, емотивног, социјалног, душевног и интелектуалног здравља.

Промоција здравља подразумева процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем и тако га унапреде, а представља комбинацију здравственог васпитања и других организационих, политичких и економских програма дизајнираних да потпомогну промене у понашању и животној средини које воде здрављу. Активности промоције здравља се одвијају у оквиру Програма од општег интереса Министарства здравља Републике Србије, Покрајински секретаријат за здравство АП Војводине и промотивно-превентивних програма јавноздравствене заштите, који доприносе очувању и унапређењу здравља становништва, посебно рањивих категорија.

Активности на унапређењу здравља спроводе се путем здравственог васпитања и промоција у друштвеној заједници. Поред здравственог сектора, у Општини Ада значајно учешће у промоцији здравља и превенцији болести спроводи Црвени крст општине Ада.

Активности промоције здравља Дома здравља Ада усмерене су на унапређење превентивних здравствених услуга и промоција здравих стилова живота како би заједно са становништвом општине одговорили на животне и здравствене изазове на најбољи могући начин и постигли крајњи циљ свих активности - унапређење здравља становништва Општине Ада.

Запослени у службама Дома здравља у свом свакодневном раду са пацијентима промовишу здравље и здрав начин живота и пружају савете у вези са превенцијом болести и унапређењем здравља. Такав

рад је посебно наглашен у раду са свим корисницима здравствених услуга које пружа својим капацитетима Дом здравља Ада.

Црвени крст Ада ради у складу са принципима покрета, а то су: хуманост, непристрасност, неутралност, независност, добровољност, јединство и универзалност.

Мисија Црвеног крста је да олакшава људску патњу а задаци Црвеног крста су: пружање помоћи угроженим лицима у случају ратног сукоба, природних, еколошких и других несрећа; спасавање угрожених живота и здравља људи и ширење знања о међународном хуманитарном праву; превентивно деловање и просвећивање грађана у области здравствене и социјалне заштите; унапређивање хуманитарних вредности у друштву, те у случају стања потреба, пружање социјалне заштите и збрињавање. У активности Црвеног крста спадају и народне кухиње, заједнички развој заједнице, опоравак социјално угрожене деце, брига о старима.

Поред тога разноврсне активности које Црвени крст спроводи могу се поделити у четири категорије:

- здравствено превентивне активности
- помоћ у кући
- психосоцијална подршка
- клупске активности

Програм нуди не само услуге директне помоћи око одржавања личне хигијене и хигијене стана, набавке, ситних оправки и исхране, већ и помоћ старијим особама око заступања њихових интереса у локалној заједници и на националном нивоу, те помоћ око коришћења законом гарантованих права.

1.10. Здравствено васпитна средства

Препознавање широког спектра проблема везаних за здравље становништва и механизма за њихово решавање формализовани су од стране СЗО кроз календар јавног здравља, структуриран по јавно-здравственим проблемима и данима.

Развој здравствено васпитних средстава треба да обезбеди помоћ у раду на решавању најзначајнијих јавно-здравствених приоритета:

- Велики број становника Србије оболева, прерано умире или бива онеспособљено услед болести и повреда које су значајним делом превентабилне,
- водеће болести и повреде деле заједничке факторе ризика као што су пушење, неправилна исхрана, злоупотреба алкохола, физичка неактивност, стрес,
- водеће болести и повреде су и директно повезане са социјалним и економским детерминанта здравља, односно несразмерно присутнији код сиромашног и рањивог и неотпорног становништва, што доприноси неједнакости у здрављу,
- постоје значајне разлике у доступности и квалитету рада здравствене службе.

Календар јавног здравља

Јануар

- Четврта недеља јануара - Европска недеља превенције рака грлића материце
- 31. јануар - Национални дан без дуванског дима

Фебруар

- 4. фебруар - Светски дан борбе против рака
- 15. фебруар – Међународни дан деце оболеле од рака

Март

Национални месец борбе против рака

- Други четвртак у месецу – Светски дан бубрега
- 22. март - Светски дан вода
- 24. март - Светски дан борбе против туберкулозе

Април

- 7. април - Светски дан здравља
- 20. април - Међународни дан заштите од буке
- 22. април - Дан планете земље
- 28. април - Светски дан безбедности на раду
- Трећа недеља априла - Европска недеља имунизације
- Четврта недеља априла - Недеља превенције повреда у саобраћају

Мај

- 5. мај - Међународни дан бабица
- 10. мај - Међународни дан физичке активности "Кретањем до здравља"
- 11. мај - Национални дан добровољних давалаца крви
- 12. мај – Међународни дан сестринства
- 15. мај - Међународни дан породице
- 20. мај – Дан здравих градова
- 22. мај - Међународни дан биолошке разноврсности
- 31. мај - Светски дан без дуванског дима
- Трећа недеља (дан) у мају – Дан сећања на преминуле од сиде
- Трећа недеља маја - Национална недеља здравља уста и зуба

Јун

- 5. јун - Светски дан човекове околине
- 14. јун – Светски дан добровољних даваоца крви
- 26. јун - Међународни дан против злоупотребе и кријумчарења дроге

Јул

- 11. јул - Светски дан становништва

Август

- Прва недеља августа - Светска недеља дојења
- 12. август - Међународни дан младих

Септембар

- 10. септембар - Светски дан превенције самоубиства
- 11. септембар – Светски дан прве помоћи
- 24. септембар - Светски дан срца (и у трећој недељи септембра)
- Четрдесета недеља у години - Национална недеља промоције дојења

Октобар

Национални месец правилне исхране

- октобар - Међународни дан старих
- 10. октобар - Светски дан менталног здравља
- 15. октобар – Светски дан чистих руку
- 16. октобар - Светски дан хране
- 17. октобар - Међународни дан борбе против сиромаштва

Новембар

Месец борбе против болести зависности

- 14. новембар - Светски дан борбе против шећерне болести
- 15. новембар - Међународни дан борбе против опструктивне болести плућа
- 18. новембар – Европски дан рационалне употребе антибиотика
- 20. новембар - Међународни дан детета
- Трећа недеља (дан) у новембру – Светски дан сећања на жртве саобраћајних незгода

Децембар

- децембар - Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а
- децембар – Међународни дан са посебним потребама

Развој здравствено васпитних средстава треба да обезбеди помоћ у раду на решавању најзначајнијих јавноздравствених приоритета, кроз оспособљавање људи и заједница да повећају контролу над својим здрављем и да га унапреде, пружањем подршке акцијама за здравље и јачањем концепта развоја заједнице за те акције. Јачање здравственог потенцијала индивидуе, сузбијање фактора ризика, рано откривање обољења, информисање, сензибилизација, мотивација, покретање на акцију повећава расположиве могућности за људе да успоставе контролу над својим здрављем и својом околином и да направе избор који води ка здрављу. Оспособљавање људи да знају да савладају изазове болести и повреда је од примарног значаја.

1.11. Стратешка анализа – SWOT анализа

SWOT анализа (интерна и екстерна самопроцена локалне заједнице) је методолошки алат који се користи у циљу одређивања конкурентске позиције локалне заједнице и представља основни улаз за дефинисање стратешких циљева, пре свега у делу анализе који се односи на слабости у јавном здрављу Општине Ада.

Евидентиране слабости служе као основа за квалитетно планирање развоја јер ће дефинисани стратешки циљеви, указивати на потребу и начин елиминисања слабости.

Снаге и слабости су интерни елементи на које једна локална заједница може да утиче, док могућности и претње представљају спољне елементе, односно факторе из спољашности на које локална заједница има веома мали директан утицај.

Снаге су фактори који једном подручју дају предност. Са друге стране, слабости су фактори који представљају препреке развоју локалне заједнице.

Могућности су спољне прилике које треба искористити, а претње означавају негативан спољни фактор који треба неутралисати.

Снаге	Слабости
• Стратешки оквир на нивоу РС (Стратегија јавног здравља РС) и нивоу Општине (Стратегија одрживог развоја Општине Ада 2010.-2019., Локални антикорупцијски план Општине Ада.	• Хигијенски неисправна вода за пиће и припрему хране за људску исхрану. • Пораст старог становништва (изнад просека РС). • Одлазак младог стаовништва у веће

• Погољан географски положај и приступ најзначајнијим медицинским установама установама (Општа болница Сента, Општа болница Кикинда, КЦ Војводине, Институту у Сремској Каменици. • Добра покривеност насељених места у општини примарном здравственом заштитом. • Квалитетан и стручан медицински кадар. • Развијене институције које спроводе мере из области социјалне заштите, друштвене бриге о породици, брига о старим (помоћ у кући) и сл. • Изграђени спортско рекреативни капацитети . • Усвојени стратешки документи. • Добра сарадња са партнерима ЗЗЈЗ Кикинда, НВО. • Добра економска развијеност. • Реализовани пројекти. • Спровођење стратешких докумената. • Интерсекторска сарадња на нивоу ЈЛС,. • Залагање Савета за здравље за побољшање услова рада у сектору здравства и заштите животне средине. • Изградња капацитета за производњу хигијенски здраве воде за пиће и припрему хране за људску исхрану.	градове и миграција у друге земље. • Ниска стопа наталитета. • Недовољна друштвена одговорност грађана за стицање знања и навика о здравом начину живота у циљу очувања и унапређења здравља. • Недовољна информисаност и залагање младих из области јавног здравља: репродуктивно здравље, правилна исхрана, физичка активност, фактори ризика (дуван, дрога, алкохол и сл.). • Неадекватна корпоративна одговорност компанија (послодаваца)-испуњавања етичких (моралних) обавеза у погледу смањења фактора ризика за настанак болести код запослених. • Оптерећеност незаразним болестима (дијабетес, кардио-васкуларне болести, гојазност). • Низак ниво колективне свести о значају заштите животне средине и њеном доприносу за унапређење здравља и квалитета живота грађана. • Непознат квалитет ваздуха у на територији града и насељеним местима. • Недовољан технички и кадровски услови у примарној здравственој заштити. • Недовољне активности у правцу раног откривања малигних болести. • Повећан број гојазне деце и недогољна физичка активност младих. • Неадекватна исхрана . • Неискоришћеност спортскорекреативних објеката
Могућности	Претње
• Програмска, едукативна и финансијска подршка домаћих и страних донатора (ресорна	• Растући ниво централизације у организацији здравствене заштите – заостајање тзв. „малих општина“ у

министарства, међународне организације, ИПА фондови итд). • Могућност привлачења средстава из фондова ЕУ у циљу набавке савремених медицинске опреме за дијагностику. • Подстицање органске производње и едукације грађана на тему здраве исхране и здравог начина живота. • Стална едукација младих о значају смањења фактора ризика од употребе дувана, алкохола, дроге и сл. • Развој акција промоција здравља у општини. • Подизање нивоа јавне свести о значају унапређења заштите животне средине, активни цивилни сектор у решавању питања заштите животне средине, едукације грађана, посебно младих из области заштите животне средине и јавног здравља. • Даље спровођење новоусвојених стратешких докумената.	односу на велике градове. • Висок степен зависности удружења грађана од буџетских средстава за реализацију пројеката из области унапређења јавног здравља. • Недовољна финансијска средства за подршку пројеката из области унапређења јавног здравља у општини.
---	---

1.12. Закључак

Сагледавањем кључних просечних индикатора јавног здравља у општини Ада, може се закључити да је у односу на очекивања, која су заснована на степену опште социо-економске развијености, историји и традицији развоја јавног здравља, као и на висини јавних и приватних издатака за здравље, здравствени систем у општини Ада обезбеђује одрживост у задовољавању здравствених потреба становништва.

Као општина средњег нивоа дохотка у републичким размерама, општина Ада се такође налази негде у средини републичке листе по очекиваном трајању живота на рођењу, што је индикатор који се сматра најважнијим синтетичким показатељем стања здравља. Овај просечни резултат је у у 2017. години укупно износио 72,97 година, и то 76,06 за жене и 69,92 за мушкарце, у порасту је у односу на 2013.годину, када је износио 69,29 година, али и даље је неповољан ако се сагледава у дугорочној перспективи, јер је Општина Ада, са изузетком деценије деведесетих, староседелац у групи општина средњег дохотка.

С друге стране, не може се тврдити да држава, а још мање њени грађани, штеде када је реч о

издацима за здравље. Са двоцифреним (10,38%) укупним издацима за здравствене услуге израженим у односу на БДП у 2014, Србија спада у земље у којима се натпросечно издваја за здравље. Поред тога грађани и даље морају да плаћају многе услуге из свог џепа (скоро 40% укупних издатака - републички просек), што неминовно повећава неједнакост у коришћењу здравствених услуга и у здравственим исходима.

Развој општине и здравља уско је повезан. Увек постоји могућност да се оствари велики прогрес у унапређењу здравља и пре него што општина ступи на путању бржег раста, захваљујући програмима који омогућавају универзалну доступност кључних лекова и приступ здравственим услугама за широке слојеве становништва. У Општини Ада, доступност здравствене заштите је просечно уједначена али је испод друштвено прокламованог циља. Сиромашна лица и становници сеоских подручја имају мање тешкоћа у остваривању права, али и приступу услугама због удаљености, трошкова превоза и сл.

Јавно здравље у Општини Ада угрожава и фундаментална неједнакост која се односи на оне који имају право на здравствену заштиту и на оне који га немају. Право на пун опсег здравствене заштите стиче се кроз здравствено осигурање, којим су покривени запослени, пензионери, корисници новчане накнаде за незапосленост и чланови њихових породица. Директно право (независно од осигурања) на здравствену заштиту имају труднице, породиље, деца, старији од 65 година, лица која примају новчану социјалну помоћ, лица ромске националности без докумената, тешко оболела лица и још неке категорије. Остала неосигурана лица имају право само на хитну медицинску помоћ. Премда према званичној статистици „само“ 3% становништва не остварује право на пуну здравствену заштиту, има пуно разлога да се верује да је у стварности у сваком тренутку право на здравствену заштиту ограничено за најмање двоструко већи број становника. Пре свега, то право рутински се ускраћује многобројним запосленима којима њихове фирме (или они сами) нису уплатили здравствено осигурање за текући период. Такође, све бројније категорије привремено запослених на флексибилним уговорима имају проблеме са остваривањем права. Одрасли које не раде, а живе у заједничком домаћинству са родитељима (обично млади) најчешће не могу да се осигурају ни по ком основу, осим кроз личне уплате доприноса за здравствено осигурање. Наравно, многи то избегавају, надајући се да им здравствене услуге неће бити потребне, чиме се излажу још већим финансијским и здравственим ризицима.

Из свега напред наведеног произилази да централно питање јавног здравља представља здравље популације и да се тај циљ постиже општим високим нивоом здравља целокупне локалне заједнице, пре него постизањем најбољег могућег здравља за неколицину. С обзиром на то, интереси јавног здравља се разликују од интереса медицине, која је више усредсређена на појединце и лечење, него на популацију и превенцију.

Јавно здравље у Општини Ада посебно изражавају демографски показатељи и здравствено стање становништва (обољевање становништва).

Витално-демографски показатељи:

- Демографску слику Општине Ада одликује континуирано опадање броја становника, са израженим демографским старењем, низак и опадајући наталитет, висок морталитет и последично негативан природни прираштај

- општа стопа фертилитета је ниска и опадајућа, стопе закључених бракова имају вредности од око 5 %, стопе разведених бракова у имају вредности од близу 2%, или у апсолутним бројевима више од 1/3 склопљених бракова буде разведена,
- општа стопа mortalитета је висока и у сталном је порасту, на што пре свега утиче старост становништва, здравствено стање популације, где доминирају хроничне болести: болести кардиоваскуларног система, тумори и болести система задисање, болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране иметаболизма, болести система за варење, малигне болести, код мушког пола водећи су карцином бронха/плућа, колоректални карцином и карцином простате, а код жена карцином дојке, колоректални карцином и карцином бронха/плућа, томе треба додати и несрећне случајеве, саобраћајне удесе и самоубиства,
- стопа смртности одојчади и перинаталног mortalитета је веома ниска као и смртни исходи код жена увези са трудноћом, порођајем или бабињама,
- појава смањења броја становника је резултат истовремено присутних ниских стопа natalитета и општег фертилитета, високих стопа општег mortalитета, негативног природног прираштаја и миграција,
- основни економски показатељи (просечна зарада, стопа запослености) су повољнији у односу на просечне и показатеље за Севернобанатски округ и Војводину, што сеповољно одражава на јавно здравље становника Општине Ада.

Правци деловања: У Општини Ада демографска ситуација је забрињавајућа, што захтева свеобухватно сагледавање проблема у односу на комплексно деловање у правцу репродуктивног понашања и одрживог демографског развоја, а што се може побољшати на локалном нивоу економским развојем и повећаним запошљавањем младих уз повлашћен радно-правни третман трудница, променом перцепције животног успеха и промоцију породице и потомства кроз систем образовања и васпитања и деловање медија (популациона едукација), стимулисањем рађања са финансијским, пореским, радно-правним, економским, социјалним и другим мерама.

Здравствена служба Општине Ада, мора подстицати повећање природног прираштаја следећим мерама: развијањем посебних програма здравствено-васпитног и саветовалишног рада намењених адолесцентима и младима, смањењем смртности деце и људи у фертилном добу живота (превенцијом саобраћајног и другог трауматизма, уживања психоактивних супстанци, кардиоваскуларних болести, малигнитета), ширењем знања која доприносе усвајању здравих стилова живота и очувању фертилитета адолесцената и младих (смањењем броја намерних прекида нежељене трудноће и полно преносивих болести), благовременим откривањем и лечењем стерилитета, скринингом на малигнитет и полно преносиве болести, праћењем здравља трудница и развоја плода, раним откривањем ризичних трудноћа, смањењем перинаталне и неонаталне смртности, стручним извођењем порођаја у адекватно опремљеној служби и другим мерама.

Обољевање становништва:

- Код мале и предшколске деце доминирају болести система за дисање, међу којима су најчешћа акутна запаљења ждрела и крајника и акутне, респираторне инфекције горњих респираторних путева,
- код школске деце најчесталије су болести система за дисање и то акутно запаљење ждрела и крајника и друге акутне респираторне инфекције, свако четврто школско дете користило је службу због разлога који припадају групи Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (здраве особе, превентивне услуге, циљани прегледи, опсервације), на систематским прегледима најчешће установљени поремећаји су: лоше телесно држање (свакиседми ученик), деформитети кичменог стуба (сваки десети), деформитети стопала (сваки једанаести ученик),
- код одраслог становништва најчешће обољења су болести система крвотока, система за дисање, мишићно-коштаног система, стања из групе симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази, болести мокраћно-полног система, болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма и од душевних поремећаја и поремећаја понашања,
- код одраслог становништва најчешће дијагнозе су артеријска хипертензија и акутно запаљење ждрела и крајника, у здравственој заштити жена 2/3 регистрованих дијагноза су посете због превентивних прегледа и праћење трудноће (фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом),
- код предшколске и школске деце у стоматолошкој заштити, најчешћа дијагноза је каријес зуба, поремећаји развоја и ницања зуба и болести пулпезуба и ткива врха зуба,
- код одраслих становника стоматолошкој заштити, најчешћа дијагноза је болест пулпе и ткива врха зуба и зубни каријес.

Правци деловања: У Општини Ада, очување и даље унапређење здравља најосетљивијих категорија становништва захтева доследно спровођење мера утврђених националним програмом здравствене заштите жена, деце и омладине и Планом јавног здравља Општине Ада. Превласт хроничних масовних незаразних болести у структури обољевања и умирања становништва захтева свеобухватнију примену националних стратегија, уредби и програма за превенцију и контролу хроничних незаразних болести, уз обезбеђење материјалних ресурса и јасно делегираних задатака за спровођење стратегија, планова и мера.

И због свега тога тежиште у промоцији јавног здравља у Општини Ада у планском периоду мора бити усмерено на:

- Праћење здравственог стања (идентификовање проблема) у локалној заједници,
- дијагностиковање и истраживање здравствених проблема и ризика по здравље,
- информисање, образовање и оспособљавање људи за бригу о сопственом здрављу,
- мобилизацију партнерства у локалној заједници за идентификовање и решавање здравствених проблема,
- развој политика и планова које подржавају републичке и покрајинске активности и активности у локалној заједници заједници,
- јачање регулативе која штити здравље и обезбеђује сигурност становништву,
- обезбеђивање потребне здравствене заштите ,
- обезбеђивање компетентних јавно-здравствених кадрова,

- периодично оцењивање ефикасности, доступности и квалитета здравствених услуга,
- истраживања нових приступа и иновативних решења за здравствене проблеме локалне заједнице.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТНЕ ОБЛАСТИ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Стратешки правци развоја здравља Општине Ада се дефинишу у односу на:

- очување и унапређење здравља становништва,
- организацију и функционисање система здравства.

Један од најбитнијих фактора квалитетног живота је здравље. Достићи највиши ниво здравља становништва је циљ сваког друштва. Овај циљ је резултат и исход очувања и унапређења здравља, организације и функционисања јавноздравственог система, али и деловања свих других фактора у односу на здравље кроз приступ „здравље у свим политикама”.

У оквиру наведених стратешких правца дефинишу се приоритетне области за очување и унапређење здравља и организацију и функционисање система здравства кроз избор циљева и приоритета за побољшање јавног здравља становништва, здравствене делатности, финансирања, квалитета здравствене заштите и безбедности пацијената, фармацеутске политике, интегрисаног здравственог информационог система, сарадње са другим секторима и друштвом у целини.

Задатак Општине Ада у области очувања и унапређења јавног здравља, односно свих општинских органа јесте, да промовише политике за стварање услова за боље здравље, даје приоритет програмима здравствене заштите са оријентацијом на унапређење здравља, промоцију и превенцију, рано откривање хроничних незаразних болести, најугроженије становништво, као и оптималном функционисању здравственог система у општини.

Промоција здравља, превенција и нега, су делотворни механизми за очување и унапређење јавног здравља и стога представљају предуслов за бржи друштвено-економски развој општине. Превентивна здравствена заштита мора бити стратешки приоритет, заједнички циљ и највећа вредност.

Уз јачање области јавног здравља побољшаће се здравље становништва, а тиме и квалитет живота. Квалитетно јавно здравље усмерено је на ефикасније смањење здравственог, социјалног и економског оптерећења, које изазива прерану смртност и морбидитет. Потребно је побољшати информисаност и знање у области јавног здравља, обезбедити брзе реакције здравствених установа на опасности по здравље и промовисање здравља, као и спречавање болести. Улога послодавца је изузетно важна у обезбеђивању здравог радног места и спречавању професионалних обољења, повреда на раду и болести у вези са радом.

Универзална здравствена покривеност је један од најмоћнијих принципа јавног здравља којим се могу смањити разлике у здрављу међу различитим популационим групама. Универзална здравствена покривеност подразумева да сви људи имају доступну здравствену заштиту која им је потребна, укључујући: промоцију, превенцију, лечење, рехабилитацију и палијативну негу, без финансијских ризика за кориснике, при остваривању права на здравствену заштиту.

Нарочиту пажњу треба обратити на ранјиве и неотпорне популационе групе и поштовати принципе

једнакости у здрављу.

У циљу очувања и унапређења јавног здравља, неопходно је унапређење надзора система који обухвата прикупљање, анализу и извештавање података о здрављу и здравственој заштити становништва, што омогућава доношење одлука заснованих на доказима са крајњим циљем креирања и усмеравања здравствене политике општине.

Да би се остварио што здравији и квалитетнији живот појединца и популације неопходно је посматрати здравље у ширем контексту који захтева свеобухватну акцију свих сегмената друштва. Зато, одрживи развој, дугорочно, подразумева стални економски раст који осим економске ефикасности, технолошког напретка и нових технологија, иновативности целог друштва и друштвено одговорног пословања обезбеђује смањење сиромаштва, дугорочно боље коришћење ресурса, смањење загађења животне средине, спечавање нових загађења, као и унапређење услова за здрав живот и услова за квалитетан живот становника општине.

Обзиром на актуелне здравствене проблеме и потребе становништва за здравственом заштитом, дефинисане су приоритетне области очувања и унапређења здравља, које се односе на превенцију и контролу хроничних незаразних болести, превенцију и контролу заразних болести због сталне претње нових болести и распрострањене резистенције на антибиотике, и специфичне здравствене потребе појединих категорија становништва, као и јачање јавног здравља.

Превенција и контрола хроничних незаразних болести: Хроничне незаразне болести карактеришу: дуго и често доживотно трајање болести, смањење квалитета живота, узроковање инвалидности и превременог умирања, те значајно финансијско оптерећење појединца и друштва. Демографски тренд у Општини Ада, уз старење популације, као и нездрави стилови живота и рада, загађење животне средине, као и други фактори доприносе, нарочито последњих деценија, значајном порасту оболевања од хроничних незаразних болести.

Контрола оболевања од хроничних незаразних болести се остварује превенцијом на индивидуалном и популационом нивоу, циљаним прегледима, превентивним прегледима и промоцијом здравих стилова живота и здраве животне средине, заједничком акцијом здравственог и осталих сектора и смањењем неједнакости у здрављу.

У циљу смањења оболевања и умирања од хроничних незаразних болести, у Општини Ада спроводе се усвојена стратешка, програмска и планска документа која се односе на превенцију и контролу хроничних незаразних болести (болести срца и крвних судова, шећерна болест, малигне болести, менталне болести), факторе ризика повезане са здрављем (нпр. употреба дувана и дуванских производа, штетна употреба алкохола, прекомерни унос соли у исхрани), рано откривање рака (скрининг програми) и повређивање.

Основни циљеви превенције и контроле хроничних незаразних болести су:

- Смањење оболевања и превременог умирања од болести срца и крвних судова,
- смањење оболевања и превременог умирања од малигних болести,
- смањење оболевања и превременог умирања од шећерне болести,
- откривање и смањивање изложености факторима ризика за хроничне незаразне болести,
- унапређење менталног здравља и
- смањење повређивања.

Превенција и контрола заразних болести: Разни фактори, који су последично изазвали

макроекономску кризу, имали су негативан утицај на здравствено стање становништва. У оквиру епидемиолошке транзиције, повећано је оптерећење хроничним незаразним болестима, али последњих деценија све више смо сведоци да опасност од заразних болести није прошла. Иако су напредак у развоју и коришћењу вакцина ради превенције заразних болести, терапије за њихово лечење, као и побољшање општих хигијенских услова довели до смањења оболевања и умирања од заразних болести, неопходно је вршити континуирани надзор и контролу над заразним болестима и предузимати све мере, имајући на уму повећане прекограничне претње и миграције становништва из Азије и Африке од заразних болести, имајући у виду отвореност граница и мобилност (туризам, трговина, азил).

Да заразне болести и даље захтевају посебну пажњу указују и болести које су још увек присутне, а одраз су социо-економских услова, као што је туберкулоза, појава нових болести, као и појава резистенције сојева бактерија на лекове која је све присутнија.

Због наведеног, ефикасни и ефективни механизми за откривање, превенцију и контролу заразних болести морају се континуирано унапређивати у циљу одговора на сталне претње.

Основни циљеви превенције и контроле заразних болести су:

- Одржавање и унапређење покривености имунизацијама вакцинално превентабилних болести,
- контрола резистенције бактерија на антибиотике,
- успостављање система за брз одговор на претње здравственој безбедности.

Здравствена заштита посебно осетљивих и угрожених група становништва: Различите популационе групе и категорије становништва имају своје специфичне здравствене потребе које се остварују на посебан начин. Популационе групе са специфичним здравственим потребама у односу на животну доб, пол, радни статус, инвалидност и социјални статус су: одојчад, предшколска и школска деца, млади, стари, жене репродуктивне доби, радно активно становништво, особе са инвалидитетом и социјално угрожене и маргинализоване групе.

Основни циљеви здравствене заштите посебно осетљивих и угрожених група становништва су:

- Унапређење здравља жена репродуктивне доби,
- унапређење здравља одојчади, предшколске, школске деце и омладине,
- унапређење и очување здравља старих,
- унапређење и очување здравља особа са инвалидитетом,
- унапређење и очување здравља социјално угрожених и маргинализованих група становништва,
- унапређење и очување здравља запослених.

Јачање јавног здравља: Развијање доктрине јавног здравља у складу са смерницама и систем надзора здравља становништва према упоредивим индикаторима, анализирање и представљања података су кључни елементи за креирање здравствене политике на бази доказа у Општини Ада. Институт за јавно здравље Кикинда формира стручна тела за израду и спровођење активности у области јавног здравља и организује едукацију кадра за њихово спровођење.

Превенција болести и промоција здравља кроз превентивне програме и повећање одговорности грађана за сопствено здравље укључује активности на преношењу знања о факторима ризика, избегавању ризика за оболевање, понашању у појединим ситуацијама код појединих болести и код посебно угрожених група. Наведене активности у Дому здравља Ада су усмерене на труднице,

предшколску и школску децу, омладину и друге осетљиве групе, а обављају се у склопу тимова изабраних гинеколога, изабраних педијатара и изабраних доктора за одрасле. Институт за јавно здравље Кикинда припрема јединствене садржаје и инструкције за спровођење поменутих програма и потребан материјал за спровођење посебних здравствених кампања и организује едукацију потребног кадра.

Јавно-здравственим програмима који се односе највећим делом на најчешће факторе ризика повезане са здрављем (пушење, штетна употреба алкохола, физичка неактивност, нездрава исхрана) координира Институт за јавно здравље Кикинда, а у реализацију програма укључују се саветовалишта Дома здравља Ада, НВО, хуманитарна и друга удружења пацијената, инвалида, као и грађана локалне заједнице.

Потребе и захтеви у јавноздравственом систему Општине Ада, врло често нису у складу са расположивим средствима, па је неопходно одређивање приоритета у расподели расположивих ресурса, како финансијских, тако и људских, инфраструктурних и других ресурса. Зато је јавно-здравствени систем потребно развијати као одржив и стабилан систем, усклађен са правцима развоја републичког и покрајинског здравства, уз усмерења на повећање ефикасности и квалитета и развој ресурса који ће омогућити задовољење потреба за јавно-здравственом заштитом, уз оптималну и једнаку доступност.

Један од важних предуслова за унапређење квалитета и ефикасности јавно-здравствене заштите је функционално повезивање система на свим нивоима уз унапред опредељене одговорности и задатке. Улоге и одговорности на нивоу управљања морају се усмеравати на спровођење пословања у оквиру расположивих средстава и уз поштовање стручних смерница за рад.

Важан сегмент управљања системом јавног здравља на свим његовим нивоима у Општини Ада, јесу поуздани, квалитетни и ажурни здравствени подаци и информације. Подаци су неопходни на извору њиховог настанка тј. у здравственим установама Дома здравља Ада, на нивоу извештавања, аналитичком ниову и нивоу доношења одлука базираних на доказима. Унапређење развоја интегралног здравственог информационог система је неопходан предуслов за управљање ресурсима, квалитетом здравствене заштите, финансирањем у систему здравства.

Општина Ада настоји, да са ограниченим економским и људским ресурсима пројектује јавноздравствени систем, који ће бити ефикасан и у функцији заштите здравља њеног становништва. Због тога се питање квалитета здравствене заштите намеће као императив.

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Општи циљеви јавног здравља

Унапређење квалитета живота, животне и радне средине, здравља и благостања, смањење неједнакости у здрављу за све грађане Општине Ада до 2026. године.

Следећи мисију, визију и принципе јавног здравља План јавног здравља Општине Ада има следеће опште циљеве у оквиру којих су специфични и оперативни циљеви:

- Унапређење здравља и смањивање неједнакости у здрављу,
- унапређење животне средине и радне околине
- спречавање и сузбијање болести и водећих ризика по здравље становништва,
- развој акција промоције здравља у друштвеној заједници,

- подршка развоју доступне, квалитетне и ефикасне здравствене заштите,
- развој система јавног здравља заснованог на доказима из истраживања,
- унапређење управљања, комуникације и партнерства за примену начела „здравље у свим политикама”.

Специфични циљеви јавног здравља

1. Обезбеђење хигијенски исправне воде за пиће и припрему животних намирница за људску исхрану.
2. Унапређење спровођења превентивних мера /прегледа за спречавање обољевања од хроничних незаразних болести (ХНБ).
3. Унапређење промоције здравља и превенције болести.
4. Унапређење приступачности и доступности јавним установама особа са инвалидитетом (ОСИ) и спортско рекреативним програмима деци и омладини са сметњама у развоју.
5. Очување и унапређење репродуктивног здравља жена.
6. Унапређење заштите животне средине.
7. Одржавање спремности за ванредне ситуације уз унапређење опремљености и знања.
8. Унапређење здравља кроз међусекторску сарадњу.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ РАЗВОЈА ЈАВНОЗДРАВСТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ У ОПШТИНИ АДА, У ПЕРИОДУ ОД 2019. – 2026. ГОДИНЕ

Очекивани резултати на спровођењу Плана активности су конкретни производи који сумирају конкретне активности и који су мерљиви квантитативним (бројчаним) индикаторима, а то су:

- Успостављена функционална мрежа јавноздравствене делатности у складу са јавноздравственим приоритетима и потребама у општини.
- Успостављен интегрални информациони систем мреже Завода за јавно здравље Кикинда повезан и адекватно уређеним информацијоним системима других корисника у општини.
- Успостављена систем превенције незаразних хроничних болести кроз:
 - Промоцију правилне исхране,
 - промoцију физичке активности у слободно време,
 - превенцију и сузбијање пушења,
 - превенција и сузбијање прекомерне конзумације алкохола,
 - превенцију дебљине,
 - превенцију каријеса,
 - унапређење рада у поливалентним саветовалиштима школске медицине.
- Смањење учешћа ризичних група у популацији општине:
 - Снижење броја ново-оболелих од неправилне исхране за 10%,
 - снижење броја ново-оболелих од физичке неактивности у слободно време за 10%,
 - снижење броја ново-оболелих од пушења и броја пушача за 5%,
 - смањење потрошња укупне количине алкохола по становнику,
 - снижење дебљине целокупне популације за 15%.

- Повећање учешћа циљних популација националним програмима раног откривања рака дојке на 70%, и рака дебелог црева на 45% позваних на тестирање, односно започет програм раног откривања рака грлића материце.
- Успостављен систем управљања превентивним активностима за промоцију јавног здравља, добијање квалитетних, примењивих и упоредивих информација и здравствених индикатора на основу праћења и примењивања стручне методологије у здравству.
- Успостављен систем праћења, оцењивања, контроле и превенције здравствених ризика који су одређени факторима животне средине.
- Унапређен квалитет, примењивост и упоредивост информација и здравствених индикатора.
- Развијена здравствена компонента система за рано узбуђивање и деловање на претње здрављу, која ће континуирано прикупљати и анализирати информације о претњама здрављу у општини.
- Успостављен систем управљања превентивним активностима ради координације, рационалног планирања, подршке и усмеравања превентивних активности на промоцији јавног здравља у општини.

Политике јавног здравља, које креирају промене ка здравијим стилевима живота, могу искуствено показати своју ефикасност у разним областима, од контроле употребе дуванских производа до процедура скрининга код рака. Међутим, уколико здравствени систем не реализује политику јавног здравља на начин да одговори пружањем услуга на адекватан начин или испод одређеног нивоа, здравствене интервенције неће постизати предвиђене резултате, а пружање неефективних услуга је увек неефикасно.

ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ ПЛАНА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Одговорне институције и институције које учествују у реализацији активности су у законској обавези да након реализованих активности достављају извештаје Савету за здравље Општине Ада.

Обавеза праћења индикатора и очекиваних резултата усмерена је ка доношењу закључака о томе шта треба променити, а шта задржати како у вези са планираним активностима, тако и са стратешким циљевима.

Праћење спровођења Плана јавног здравља Општине Ада је процес у надлежности Савета за здравље, који прикупља, обједињује, анализира и евидентирају релевантне информације о томе како се планиране активности Акционог плана, спроводе у односу на очекиване резултате.

Праћење се усредсређује на редовно прикупљање података о оствареним вредностима показатеља за мерење учинака и поређење остварених и циљних вредности показатеља у дефинисаном периоду. При томе се пружа појашњење евентуалних одступања, односно напредака у достизању циљних вредности.

Праћење даје кључне повратне информације Савету за здравље, о томе које се активности спроводе у складу са постављеним циљевима, а које не. Када се утврде одступања, Савет за здравље може да размотри на који начин да коригују спровођење активности или прерасподеле активности у

наредном периоду у циљу остварења бољих резултата.

Прецизно и ефикасно извештавање јако је битно због праћења свих активности из Акционог плана, Плана здравља Општине Ада, али и због управљања истим. Са једне стране, моћи ће да се прати како се одвија оно што је планирано, да ли све иде својим током и онако како би требало, а са друге стране и да се може благовремено утицати.

Савет за здравље, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Плана,
- предлаже локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Плана,
- обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера, учесника у процесу унапређења јавног здравља,
- одржава контакте са свим учесницима у реализацији Плана,
- управља процесом праћења (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуације) Плана,
- одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Извештавање представља приказивање резултата рада у спровођењу Акционог плана, Плана здравља Општине Ада и о томе информисе заинтересовану јавност, што доприноси транспарентности у комуникацији са становништвом. Писменим и усменим путем се приказују постигнути циљеви, одступања, узроци и корективне мере. Извештаји се праве са циљем да Скупштина општине Ада донесе одлуку на основу предлога Савета за здравље.

На основу праћења спровођења Плана јавног здравља Општине Ада израђује се годишњи извештај о учинку, тешкоћама, проблемима и предлозима. Савет за здравље има законску обавезу да годишње извештаје о спроведеним активностима упућује оснивачу, Скупштини општине Ада и ЗЗЈЗ Кикинда и Министарству здравља Владе Републике Србије.

Поред праћења у извештавања, Савет за здравље може вршити и евалуацију, периодично оцењивање ефикасности, ефективности, утицаја, одрживости и важности Плана здравља у контексту постављених циљева. Евалуација се спроводи након завршетка периода спровођења плана, а омогућава нам да измеримо до које мере смо остварили постављене циљеве и да сагледамо исходе спроведених активности, како би смо у наредном циклусу планирања поставили реалније и изводљивије циљеве. Евалуација, дакле, представља крај једног циклуса планирања, али и увод у нови.

Праћење и оцена успешности (мониторинг и евалуација) : Праћење и вредновање постигнутог у Плану јавног здравља јесу две изузетно битне фазе у спровођењу планираних активности. Савет за здравље је у законској обавези извештавања о спроведеним активностима: према оснивачу, то јест локалној самоуправи и Министарству здравља, преко територијално надлежног института/завода за јавно здравље. Мониторинг и евалуација представљају начине праћења ефеката које производи примена Плана јавног здравља.

Мониторинг или праћење се одвија континуирано током реализације плана и има за циљ контролу и подршку спровођења, као и евентуалне измене „у ходу“ када је то потребно.

Евалуација се спроводи након завршетка периода спровођења плана и представља веома важан процес, јер нам омогућава да измеримо до које мере смо постигли постављене циљеве и да сагледамо оправданост предузетих активности.

Како се спроводи праћење и извештавање? Добар план евалуације даје нам слику о ефикасности спровођења плана. Приликом дефинисања плана свакако је важно да се одреди особа или особе које ће бити задужене за евалуацију и праћење спровођења плана. Евалуација може да се спроводи интерно, али је могуће ангажовати и стручњаке за спољашњу процену постигнутих резултата.

Основни критеријуми за праћење и извештавање:

Релевантност: У којој мери су постављени циљеви и спроведене активности у складу са потребама циљне групе односно корисника?

Пример и питања:

- Да ли смо поставили одговарајуће циљеве? Да ли су они релевантни (одговарајући) за кориснике?
- Да ли су предвиђене активности и исходи у складу са постављеним општим и специфичним циљевима?
- Да ли спроведене активности и резултати одговарају жељеном утицају и ефекту? У којој мери је активност прихваћена од заједнице?

Ефективност (делотворност): Испитује у којој мери су постављени циљеви достигнути односно остварени.

Пример и питања:

- Да ли су постављени циљеви остварени и у којој мери?
- Који су фактори допринели да постављени циљеви буду или не буду остварени?

Ефикасност (исплативост): Испитује да ли је примењена најисплативија меа за постизање жељених резултата. То значи да се разматра колико је активност економична у односу на друга решења којима се може постићи исти резултат.

Примери питања:

- Да ли су активности имале најбољи однос цена–резултат?
- Да ли су циљеви постигнути на време?
- Да ли су планиране активности спроведене на најефикаснији начин у односу на друга решења?

Утицај: Испитује на шта су све утицале планиране активности, било да су ефекти позитивни или негативни, било да су они настали као директан или индиректан резултат тих активности, било да су планирани или непланирани. Може се разматрати какав је утицај остварен генерално на локални економски и социјални развој и на животну средину.

Примери питања:

- Шта се догодило као резултат наших активности?
- Да ли је постигнута жељена промена код циљне групе?
- Које промене увиђамо код циљне групе и у заједници?
- На колико људи су промене утицале?

Одрживост: Испитује се колико су позитивне промене одрживе ако престане финансирање, односно да ли се могу обезбедити средства која ће омогућити континуирано спровођење активности и остварење циљева.

Примери питања:

- У којој ће мери позитивни исходи постојати и након престанка финансирања активности?
- Који су главни фактори који утичу на одрживост?

Евалуација представља крај циклуса планирања. Показатељ су индикатори који су одређени у акционом плану и провера се у којој мери је промена остварена. Треба узети у обзир здравствене и остале индикаторе из слике здравља који указују на проблеме који се желе решити.

Потребно је узети у обзир да код јавноздравствених проблема промене у неким случајевима могу да се виде тек након дужег периода у односу на период трајања Плана јавног здравља. Зато је важно да на реалистичан начин утврдимо индикаторе који ће нам показати ефекте у датом временском оквиру. Поред тога, важно је пратити и индикаторе на којима ће се промене увидети тек касније, што је саставни део обнављања Слике здравља, нпр. учесталост оболевања и умирања од карцинома плућа.

Евалуација представља крај једног циклуса планирања, али и увод у нови.

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) Плана јавног здравља је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех Плана ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2019-2026.година. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини општине Ада. Финална евалуација обавиће се на крају 2026. године.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Плана су:

- Број нових услуга - локалних мера / програма;
- Обухват новим услугама и мерама;
- Структура корисника/ца услуга и мера/програма;
- Ниво укључености различитих актера у пружање услуга у локалној заједници;
- Обим финансијских средстава издвојених за услуге;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање и др.

Савет за здравље Општине Ада формираће радну групу за праћење (мониторинг) и оцену успешности (евалуација) Плана јавног здравља.

Радна група ће бити одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Плана јавног

здравља - вршиће мониторинг и евалуацију. Радна група ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Плана јавног здравља Општине Ада.

Цео овај процес доводи до преузимања одговорности за здравље на нивоу Општине Ада свих субјеката, од здравствених и установа социјалне заштите, образовних установа, привредних субјеката, медија, удружења грађана и грађана самих. Циљ је подизање здравствене културе и мењање животних навика становника Општине Ада и усмеравање истих ка здравим стиливима живота, очувању и унапређењу здравља.

РЕСУРСИ

Обезбеђење финансијских средстава за спровођење Плана јавног здравља на локалном нивоу подразумева сукцесивно обезбеђење средстава по годинама у складу са постављеним приоритетима.

План јавног здравља је свеобухватан и у његово спровођење се укључује читав низ различитих јавних институција, које за свој рад имају дефинисана финансијска средства.

Свака институција за себе годишње планира програмске активности и пројекте, који се финансирају из буџета, а многе од њих се тичу послова унапређења здравља грађана.

Могући извори финансирања су општински буџет; Влада РС – конкурси министарстава; велике компаније – спонзорства; међународне донације; претприступни фондови Европске уније (IPA). Стратешки план треба да на једном месту обједини све активности из ове области и свих других, а планираних области, али и да на једно место обједини сва доступна средства. Ипак, највише се треба поуздати у доступна средства. План јавног здравља је фокусиран на активности које се могу финансирати.

Програмску структуру корисника буџета, чине три програмске категорије: програм, програмска активност и пројекат, којима се групишу расходи и издаци. Те програмске категорије распоређене су у два хијерархијска нивоа. На вишем нивоу су програми, а на nižем су програмске активности и пројекти који им припадају. Програм представља скуп мера које корисници буџета спроводе у складу са својим кључним надлежностима и утврђеним средњорочним циљевима. Програм се састоји од независних, али тесно повезаних компонената – програмских активности и/или пројеката. Одобравање средстава опредељених за програм спроводи се прилагођавањем везаним за програмске активности и пројекте у оквиру програма. Програм се утврђује и спроводи од стране једног или више корисника буџета и није временски ограничен.

Програмска активност је текућа делатност корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева програма.

Програмске активности се утврђују на основу његових уже дефинисаних надлежности. Могу се односити на: пружање јавне услуге, припрему и доношење нормативних и стратешких аката, рад инспекцијске службе, спровођење мера јавних политика, административну делатност органа и др. Програмска активност мора бити део програма, спроводи се од стране само једног корисника буџета и није временски ограничена.

Пројекат је временски ограничен пословни подухват корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе постизању циљева програма. Исти се може односити на капитално

улагање, унапређење процедуре у јавној администрацији, усавршавање државних службеника и сличне подухвате који доприносе квалитетнијем пружању јавних услуга. Такође, пројекти могу представљати краткорочни инструмент утврђене јавне политике.

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог Плана обезбеђиваће се из следећих извора:

- Буџета Општине Ада,
- буџета Републике Србије, АП Војводине, донаторских буџета, односно пројеката који ће се развити на основу овог Плана,
- других доступних извора.

АКЦИОНИ ПЛАН

Полазећи од законског основа за развој јавног здравља Србије на локалном нивоу, постављеног у Закону о локалној самоуправи и Закону о јавном здрављу, Општина Ада је преузела на себе нове одговорности у очувању и унапређењу здравља људи на својој административној територији. Брига за јавно здравље постала је заједнички циљ и обавеза локалне самоуправе али и читаве заједнице. Активан избор програма и успостављање приоритета на локалном нивоу јесу одговорност, изазов али и велика шанса Општине Ада да се нешто суштински побољша када је у питању здравље за све у њеној средини.

Здравље становника Општине Ада је стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести или неспособности. Здравље народа је од опште друштвеног интереса и најзначајнији је ресурс за развој Општине Ада. Јавно здравље Општине Ада је скуп знања, вештина и активности усмерених на унапређење здравља, спречавање и сузбијање болести, продужења и побољшања квалитета живота путем организованих мера које се спроводе у општини и друштву. Зато је потребно је личним избором утицати на квалитет живота, на посао који обезбеђује егзистенцију, начин на који се проводи слободно време и поступањем којим се даје допринос радној и животној средини - заједници.

План јавног здравља Општине Ада је локални стратешки документ који предлаже Савет за здравље и усваја га Скупштина општине Ада. Задатак локалне самоуправе је спровођење друштвене бриге за јавно здравље на локалном нивоу кроз посебне програме јавног здравља од интереса за становништво, кроз мере и активности у три кључне области де ловања јавног здравља, и то:

- физичко, ментално и социјално здравље становништва,
- промоција здравља и превенција болести,
- животна средина /вода, ваздух, храна и земља/ и здравље становништва.

Као одговор на бројне промене у самој локалној средини (старење становништва, смањење броја становника, одлив становника, пораст појединих врста оболевања, раст економских неједнакости, промене у животној средини, еколошки проблеми и др.) израђен је План јавног здравља општине Ада и формулисани су специфични, појединачни циљеви, као и активности и мере за њихову реализацију. Одговорност за своје здравље треба да препознају и прихвате сви у јединици локалне самоуправе, сви грађани и запослени у свим секторима.

Основ за планирање активности у „Акционом плану јавног здравља општине Ада од 2019. до 2026.године“ је здравствени профил грађана општине Ада, као и „Стратегије јавног здравља Републике Србије 2018. - 2026.године“, „Национални план акције за децу“, „Национална стратегија о старењу“, Стратегија за палијативно збрињавање“, „Уредба о Националном програму здравствене заштите жена, деце и омладине“, „Стратегија подстицања рађања“, „Стратегија развоја спорта у Републици Србији“, „Стратегија о дијабетесу“, Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини, „Национални програм заштиту животне средине“. „Закон о заштити животне средине“, „Национална стратегија одрживог развоја“, План радаЦрвеног крста Србије за 2019.годину“, „Стратегија развоја заштите менталног здравља Србије“, Стратегија о спречавању злоупотребе дрога за период 2014-2021.године, „Стратегија за превенцију и контролу хроничних незаразних болести“, „Стратегија за превенцију и контролу ХИВ инфекције и АИДС-а у Републици Србији, 2018 - 2025. године“ „Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године“, „Акциони план за спровођење Националне стратегије за младе за период од 2018. до 2020. године“, „Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. године“, „Национални програм Србија против рака“, „Стратегија за превенцију и контролу хроничних незаразних болести Републике Србије“.

На основу „Приручника за стратешко планирање јавног здравља на локалном нивоу „Мапа пута“, Стална конференција градова и општина, Београд, 2017. године.

Фазе у изради стратешког документа „Плана јавног здравља за општину Ада од 2019. до 2026. године“:

1. Анализа и оцена стања (здравствени профил грађана општине Ада: основни подаци о територији општине, витални и демографски показатељи, здравствени показатељи, показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести, социоекономски услови, показатељи стања животне средине, урбани дизајн општине, организација заједнице општине. Узети су у обзир ставови и јабноздравствене потребе грађана општине Ада.)
2. Стратешки оквир
3. Израда акционог плана и програмирање
4. Праћење и вредновање

Јавно здравље Општине Ада или народно здравље је друштвено деловање којим се жели побољшати здравље и квалитет живота и продужити животни век целокупног становништва општине, промоцијом здравља, превенцијом болести или применом неких других облика здравствене заштите.

Здравље је стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести или неспособности. Здравно становништво Општине Ада је неопходно за постизање стратешких, социјалних и економских циљева општине и државе и зато су бројне акције у области јавног здравља, колективни напор од стране заједнице усмерен ка појачавању контроле коју заједница има над детерминантама здравља, и последично, над унапређењем здравља. Због тога свака држава налази свој интерес у области јавног здравља, и максимално својим могућностима пружа подршку за непрекидни развој и унапређење ове области.

Овим актом настојимо да обезбедимо што већу доступност јавног здравља становницима Општине Ада.

АКЦИОНИ ПЛАН

Специфични циљ 1		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Обезбеђење хигијенски исправне воде за пиће и припрему животних намирница за људску исхрану.		Унапређен квалитет снабдевања хигијенски исправном водом за пиће и припрему животних намирница за људску исхрану.			Анализа воде		Континуирано
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
1.1. Анализе воде за пиће узете из погона за производњу воде и водоводне мреже у Општини Ада, рађене у сопственој лабораторији	2019-2026 (Континуирано)	Резултати испитивања воде за пиће	Број исправних анализа	Извештај	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада
1.2. Анализе воде за пиће узете из погона за производњу воде и водоводне мреже у Општини Ада и рађене у лабораторији ЗЗЈЗ Кикинда	Континуирано	Исправни резултати испитивања воде за пиће	Број исправних анализа	Извештај	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада, ЗЗЈЗ Кикинда	ЈКП СТАНДАРД Ада

1.3. Планско испирање водоводне мреже	Континуиран о	Сигурност у добиању хигијенски исправне воде	Број испирања	Извештај	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада
1.4. Планско одржавање водоводне мреже	Континуиран о	Сигурност у добиању хигијенски исправне воде	Број планских интервенција	Извештај	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада	ЈКП СТАНДАРД Ада
1.5. Анализа постојећег стања мреже	До половине 2020.године	Израда плана замене дотрајале водоводне мреже	Дужина дотрајале водоводне мреже у км	План замене дотрајал е водовод не мреже	ЈКП СТАНДАРД Ада	Општина Ада, ЈКП СТАНДАРД Ада	
1.6. Планска замена дотрајале водоводне мреже	Континуиран о	Побољшање квалитета воде за пиће	Замењена водоводна мрежа у км	Технички пријем	Општина Ада	Општина Ада, ЈКП СТАНДАРД Ада	Општина Ада, републ., покрајин., ЕУ фондови
1.7. Програм мониторинга воде за пиће у образовно- васпитним установама	4 пута у току школске године	Резултати испитивања воде за пиће	Број исправних анализа	Извештај	Општина Ада	ЗЗЈЗ Кикинда	Општина Ада

Специфични циљ: 2		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Унапређење спровођења превентивних мера/прегледа за спречавање обољевања од ХНБ(хроничне незаразне болести)		Повећан обухват становништва превентивним прегледима			Број (%) становништва обухваћеног превентивним прегледима		Континуирано
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
2.1. Праћење/процена тренутне јавноздравствене ситуације	2019-2026	Годишња анализа	Стопа морбидитета и морталитета становништва од ХНБ*(хроничне незаразне болести)	Анализа здравствено стања становништва и процена ризика са предлогом мера	ЗЗЈЗ Кикинда	ЗЗЈЗ Кикинда, ЈЛС	ЈЛС (јединица локалне самоуправе)

2.2. Подршка унапређењу стања оралног здравља предшколске и школске деце	2019-2026	Подизање нивоа знања о значају оралне хигијене	Број едукација (предавања, радионица, квизова знања ликовно- литерарних конкурса, здравствено васпитних изложби)	Извештај о спроведеним активностима	Савет за здравље	ДЗ Ада, ПУ, ОШ, 33ЈЗ Кикинда, Црвени крст Општине Ада	ЈЛС, РС, АП,
2.3. Повећање информисаности становништва о значају превентивних прегледа	2019-2026	Увођење нових медија за информисање и унапређење постојећих као и већи дијапазон места за дистрибуцију (ресторани, позоришта и сл.)	Тираж штампаног здравствено васпитног материјала, развој мобилних апликација, смс поруке, билборди, редовне рубрике у штампи, редовне радио и тв емисије	Извештај о спроведеним активностима	Савет за здравље, ЈЛС	ЈЛС, 33ЈЗ Кикинда, ДЗ Ада, медији, Црвени крст	ЈЛС
2.4. Подршка спровођењу превенције малигних болести – укључивање у позивање становништва од стране других установа	2019-2026	Повећање броја одазваних на превентивне прегледе	Број позивница, дистрибуција здравствено промотивног материјала	Извештај о спроведеним активностима- листа евиденције позива	Савет за здравље	ДЗ Ада, 33ЈЗ Кикинда, ЈЛС, медији, Црве ни крст, удружења грађана, месне заједнице	ЈЛС

2.5. Подршка спровођењу превенције ХНБ— укључивање у позивање становништва од стране других установа	2019-2026	Повећање броја одазваних на превентивне прегледе	Број позивница, дистрибуција здравствено промотивног материјала	Извештај о спроведеним активностима- листа евиденције позива	Савет за здравље	ДЗ,ЗЗЈЗ Кикинда, ЈЛС, медији, Црвени крст, удружења грађана, месне заједнице	ЈЛС
2.6. Подршка спровођењу циљаних прегледа на откривање ХНБ, и ДМ-2** у радним организацијама	2019-2026	% прегледа запослених радника	Број (%) прегледаних циљне узрастне групе Број обезбеђених тестова за прегледе	Листе евиденције, извештаји	Савет за здравље	ДЗ Ада, Радне организације	ЈЛС
2.7. Унапређење евидентирања и извештавања о стању ухрањености деце и адолесцената на превентивним прегледима	2019-2026	Да се код 100% деце стање ухрањености изрази на основу БМИ***	% обухваћене деце	Посебни извештаји о обављеним превентивним прегледима	Савет за здравље, Дом здравља	ЈЛС, ПУ, ОШ, СШ, Дом здравља Ада	ЈЛС
2.8. Подршка деци и родитељима чија деца имају проблем гојазности – посебни програми	2019-2026	Програми за децу и родитеље	Број програма	Извештај о одржаним активностима	Савет за здравље, Дом здравља	ЈЛС, ПУ, ОШ, СШ	РС, АПВ, ЈЛС
2.9. Подршка увођењу здравих оброка у ОШ	2019-2026	Побољшана исхрана код деце школског узраста	Број ученика који су прошли едукацију	Извештаји о броју одржаних едукација	Савет за здравље, ЈЛС, ОШ, Дом здравља Ада	ЈЛС, ОШ, Д.З. Ада	ЈЛС
2.10. Процена тренутног нивоа физичке форме ученика од петог до осмог разреда	2019-2065	Процена тренутног нивоа физичке форме повезане са здрављем деце и	% деце која учествују у програму	Извештај о пројекту	Савет за здравље	ОШ, професори физичког васпитања, Дом здравља Ада,	РС, АПВ,

основног образовања и едукација деце и адолсцената на територији општине Ада –Пројекат "Кроз адекватну физичку активност и правилну исхрану до доброг здравља"		адолсцената на територији општине Ада ради даљег дефинисања смерница за учење у одређеним облицима физичке активности и смерница за правилну исхрану				нутриционисти	ЈЛС
2.11. Унапређење праћења стања деформитета кичменог стуба стандардизованим мерним инструментима код деце предшколског узраста и школске деце ОШ, на почетку и на крају наставне године и предлога мера за корективно превентивне вежбе	2019-2026	Рано откривање деформитета кичменог стуба код деце и адолсцената	% деце и адолсцената обухваћена мерењем	Извештаји о спроведеним мерењима и предлогом корективно превентивних мера	Савет за здравље, ЈЛС, ПУ, ОШ	ЈЛС, ПУ, ОШ, Дом здравља Ада	ЈЛС

*хроничне незаразне болести

**дијабетес мелитус тип 2

***индекс телесне масе (Body Mass Index)

Специфични циљ: 3	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови
--------------------------	---------------------------	------------------	---------------

Унапређење промоције здравља и превенције болести		Спровођење активности промоције здравља у заједници			Број спроведених активности током године		Континуирано
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
3.1. Утврђивање ризичног понашања код младих	2019-2026	Урађена посебна истраживања на узорку младе популације са циљем утврђивања заступљености пушења, конз.алкохола, ПАС, ризичних секс. односа	Резултати истраживања	Извештајне табеле о спроведеним активностима	ЗЗЈЗ Кикинда, ДЗ Ада, Савет за здравље	ДЗ Ада, ОШ, СШ, ЈЛС ЗЗЈЗ Кикинда	ЈЛС
3.2. Развијање програма промоције здравља на основу резултата циљаних истраживања о заступљености ризичног понашања младих	2019-2026	Урађен едукативни програм намењен младима	Развијен и усвојен едукативни програм	Пратећа документација	Савет за здравље	ДЗ Ада, ЈЛС, Савет за здравље, образовне установе, ЗЗЈЗ Кикинда, Канцеларија за младе	ЈЛС, РС, АПВ
3.3. Едукација о правима пацијената	2019-2026	Израда водича и процедура о правима пацијената, едукација здравствених	Број здравствено-промотивног материјала, број одржаних едукација	Годишњи извештај	ЈЛС, Савет за здравље	ЈЛС, Савет за здравље, Дом здравља Ада, Заштитник права пацијената	ЈЛС, РС, АПВ

		радника и пацијената					
3.4. Унапређење информисаности становништва о значају имунизације	2019-2026	Израда здравствено- промотивног материјала, билборда, едукација родитеља, деце ПУ, ОШ	Број флајера број брошура, број билборда, број одржаних предавања	Извештај о спроведеним активностима	Савет за здравље	ДЗ Ада, ЗЗЈЗ Киkinда, ОШ, ПУ, ЈЛС	ЈЛС
3.5. Праћење знања, ставова и понашања становништва у вези са факторима ризика за настанак ХНБ	2019-2026	Урађена посебна истраживања у вези са факторима ризика за настанак ХНБ	Резултат истраживања, анализа	Извештај о спроведеним истраживањима	Савет за здравље, Дом здравља Ада, ЈЛС	ДЗ Ада, ЗЗЈЗ Киkinда, ЈЛС, медији	ЈЛС
3.6. Развијање програма промоције здравља на основу резултата	2019-2026	Донет едукативни програм намењен превенцији ХНБ	Развијен и усвојен едукативни програм	Пратећа документација	Савет за здравље, ЈЛС	ДЗ Ада, Савет за здравље, Образовне установе ЗЗЈЗ	ЈЛС, РС,
истраживања становништва о познавању и заступљености фактора ризика за ХНБ			намењен превенцији ХНБ			Киkinда, ЈЛС, медији, удружења грађана, Канцеларија за младе, Месне заједнице, Црвени крст	АПВ
3.7. Спровођење активности за промоцију здравих стилова живота деце предшколског и школског узраста	2019-2026	Обезбеђивање подршке за расписивање ликовних, литерарних и фотоконкурса на	Број расписаних конкурса, број пристиглих радова, број додељених награда	Пратећа документација	Савет за здравље, ДЗ Ада	ДЗ, ПУ, ОШ, СШ	ЈЛС

		тему унапређења здравља и здравих стилова живота					
3.8. Обезбеђивање бесплатних рекреативних програма за грађанство	2019-2026	Бесплатна школа пливања, бесплатна школа развојне гимнастике, бесплатни фитнес програми за гојазне, организоване туре пешачења, вожња бицикла	Број бесплатних развијених програма рекреације, број полазника, број опредељених простора за спортско рекреативне активности	Извештаји одговорних институција	Савет за здравље, ЈЛС	Савез спорта, Установа Спортски центар, спортска удружења, наставници и професори физичке културе, Црвени крст, волонтери, удружења грађана, ОШ, СШ	ЈЛС, РС, АПВ
3.9. Обезбеђивање подршке у спровођењу здравствено промотивних кампања	2019-2026	Пружање подршке у спровођењу кампања	Број штампаног здравствено промотивног материјала, број потрошног материјала за тестирање	Извештаји Савета за здравље	ЈЛС, Савет за здравље	ЈЛС, ДЗ Ада, Црвени Крст, удружења грађана, медији, Канцеларија за младе	ЈЛС

3.10. Подршка организовању групних корективно превентивних вежби - додатни часови	2019-2026	Омогућен правилан телесни развој, подстицање моторног развоја и утицање на спречавање појаве деформитета кичменог стуба путем превентивних вежби	% деце који похађају активности физичког васпитања	Извештаји о спроведеним активностима	Савет за здравље, ПУ - струковни васпитач, ОШ-професори физичког васпитања	ЈЛС, ПУ, ОШ, Дом здравља Ада	ЈЛС, РС, АПВ
3.11. Подршка увођењу физичких и менталних активности и елиминисање штетних навика код старије популације	2019-2026	Смањивање ризика за појаву деменције путем увођења здравих животних навика	% старије популације која се бави физичким активностима	Извештаји о спроведеним активностима	Савет за здравље, Дом здравља Ада	ЈЛС, Удружења пензионера, Дому за стара лица, Дом здравља Ада	ЈЛС, РС, АПВ
3.12. Подршка унапређењу евидентирања и извештавања броја деце са сметњама у развоју	2019-2026	Број деце са сметњама у развоју	% евидентираних деце са сметњама у развоју	Годишњи извештај	ЈЛС, Савет за здравље, Дом здравља Ада	Дом здравља Ада	ЈЛС

Специфични циљ: 4	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови
-------------------	--------------------	-----------	--------

Унапређење приступачности и доступности јавним установамаиспортско рекреативним програмима ОСИ* и деце и омладине са сметњама у развоју		Олакшан приступ јавним установама и спортско рекреативним програмима			Број решења за олакшан приступ јавним објектима		Континуира но
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финанс- ирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
4.1.Анализа техничке подобности постојећих рампи	2019-2021	Урађена анализа постојећег стања	Резултати анализе	Извештај	ЈЛС – путна организиција, Одељење за урбанизам, комунално-стамбене послове и заштиту животне средине	ЈЛС, Удружења ОСИ, јавне установе, саветник за заштиту права пацијената	ЈЛС
4.2. Изградња/адаптација прилаза на јавним објектима за ОСИ	2019-2026	Олакшан приступ јавним објектима који су у надлежности ЈЛС	Број изграђених - адаптираних прилаза објеката	Извештај	ЈЛС – путна организација, Одељење за урбанизам, комунално-стамбене послове и заштиту животне средине	ЈЛС, јавне установе	ЈЛС, РС, АПВ

4.3. Спровођење кампање о значају приступачности окружења за ОСИ	2019-2026	Подизање нивоа свести и информисање грађанства о потреби и значају приступачног окружења за ОСИ	Број активности	Извештај	Савет за здравље	Локални медији, удружења грађања, ЈЛС, ДЗ Ада, саветник за заштиту права пацијената	ЈЛС
4.4. Унапређење здравља деце и омладине са сметњама у развоју кроз увођење наменских спортско рекреативних активности	2019-2026	Донет програм наменских спортско рекреативних активности	Развијен и усвојен програм и спровођење активности	Извештај	Савет за здравље	Установа Спортски центар, удружења лица са сметњама у развоју, Канцеларија за младе, Савез спортова општине Ада	ЈЛС, РС, АП
4.5. Обезбеђивање услова за постављање оријентације нити разаслепи слобовиде	2019-2026	Урађена анализа постојећег стања, обезбеђени оријентери	Резултати анализе, број оријентира	Извештај	ЈЛС-пут на организација, Одељење за урбанизам, комунално-стамбене послове и заштиту ЖС	Удружења слепих и слабовидих, Јавне установе, саветник за заштиту права пацијената	ЈЛС, РС, АП
4.6. Унапређење доступности здравствене заштите у служби за здравствену заштиту жена-ОСИ	2019-2026	Анализа постојећег стања	Набавка гинеколошке столице	Извештај	Савет за здравље	Дом здравља Ада, ЈЛС	ЈЛС, РС, АП
4.7. Упознавање деце школског узраста са појмовима инвалидитета, инклузије и потешкоћа са којима се срећу ОСИ	2019-2026	Интерактивна презентација и радионица за децу школског узраста „Деца са инвалидитетом“	Број учесника радионице	Извештај о одржаној радионици	Савет за здравље, ЈЛС	Удружења ОСИ, стручни сарадници у школама, средства јавног информисања	ЈЛС, РС, АП (пројект-но финансирање)

*особе са инвалидитетом

Специфични циљ 5		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Очување и унапређење репродуктивног здравља жена		Повећање знања и информисаности жена о очувању и унапређењу репродуктивног здравља			Број жена обухваћен превентивним активностима		Континуран
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
5.1. Здравствено промотивне активности посвећене унапређењу репродуктивног здравља жена	2019-2026	Повећање знања и информисаности жена о очувању и унапређењу репродуктивног здравља	Број реализованих активности	Извештај о спроведеним активностима	Савет за здравље, Дом здравља Ада	Дом здравља Ада, ЈЛС, удружења жена	ЈЛС, РС, АП
5.2. Информисање и едукација парова који се припремају за вантелесну оплодњу	2019-2026	Медицинска и психолошка подршка и едукација парова који се припремају за оплодњу	Број одржаних едукација и предавања	Извештаји о одржаним едукацијама и радионицама, број здравствено промотивног материјала	Савет за здравље, Дом здравља Ада	Дом здравља Ада, ЈЛС, удружења грађана, средства јавног информисања ..	ЈЛС, РС, АП

5.3. Формирање инфо пулта за парове заинтересоване за вантелесну оплодњу	2019-2026	Доступност неопходних информ. узроцима неплодности, могућностима лечења неплодности и доступности услуга вантелесне оплодње	Број посета инфо пулту	Извештај о раду инфо пулта, информат. едукативни материјал	Савет за здравље, Дом здравља Ада	ЈЛС, Дом здравља Ада, средства јавног информисања	ЈЛС, РС, АП
5.4. Подршка у развијању саветовалишног рада за заштиту репродуктивног здравља адолесцената	2019-2026	Повећан обухват адолесцената радом Саветовалишта за младе	Број услуга индивидуалног и групног здравствено васпитног рада са адолесцентима	Извештаји о раду Саветовалишта за младе	Савет за здравље, Дом здравља Ада	Дом здравља Ада, Канцеларија за младе, ЈЛС, медији	ЈЛС, РС, АП

Специфични циљ 6		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Унапређење заштите животне средине		Ширење знања о заштити животне средине и значају правилног управљања комуналним и ЕЕ отпадом, значају обновљивих извора енергије, енергетској ефикасности, климатским променама и праву на здраву животну средину			Самосвесни и задовољни грађани		Континуран
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	

1.6. Заштита животне средине и превентивно здравље- едукација ученика кроз редовни школски програм	2019-2026 (Континуирано)	Усвајање знања о урбаној култури, усвајање знања и навика који чувају и унапређују животни амбијент	Број часова едукације	Извештај	Основне и средње школе	ЈЛС	ЈЛС
2.6. Израда Плана пошумљавања и озељењавања Општине Ада	Континуирано	Израда планског документа за пошумљавање и озељењевање	% површине погодне за пошумљавање	Закон о заштити животне средине	Покрајински секретаријат за пољоприв., водопривреду и шумарство	ЈЛС	ЈЛС
3.6. Спровођење мера за сузбијање амброзије	Континуирано	Уз агротехничке, механичке и хемијске мере спроводи се акција сузбијање амброзије и анализа резултата и ефекта	% површина третираних агротехничким механичким и хемијским мерама	Извештаји о спроведеним акцијама, анализи резултата и ефекти за сузбијање амброзије	ЈЛС, Јавна агенција за зоологију и пољопривреду – ЈАЗИП	Месне заједнице	ЈЛС
4.6. Успостављање регионалног система депоновања отпада	Континуирано	Санација и рекултивација несанитарних сметлишта на територији општине Ада и Севернобанатског округа	Израђен регионални план управљања отпадом	Израђена регионална депонија	Влада РС, АПВ	Општине Севернобанатског округа	Средства ИПА, страни фондови, средства буџета РС и општина Севернобанатског округа

5.6. Санација и рекултивација дивљих депонија по месним заједницама	Континуира но	Потпуна санација свих дивљих депонија	Израђени пројекти санације и саниране депоније једном од предложених метода	Извештај о реализацији наведених пројеката. Извештај надзорних органа Општине Ада. Документација пре и после санације и рекултивације	ЈКП „Стандард“ са подизвођачи ма	ЈЛС, АПВ, Ресорно Министарство	ЈЛС, АПВ, Ресорно Министарст во
6.6. Организација сакупљања отпадних комуналиних вода на територији сеоских МЗ	Континуира но	Престанак неконтролисаног загађивања земљишта, каналских и подземних вода од стране нерегистрованих извршилаца	Урађен и одобрен План црпљења септичких јама по сеоским МЗ	Извештај о реализацији Плана	ЈКП „Стандард“	ЈЛС	Средства буџета за набавку возила и субвенцион исана цена услуге за кориснике у сеоским МЗ

7.6. Успостављање система издвајања посебних токова из комуналног отпада	Након одлуке ЈЛС	Смањен утицај посебних токова отпада (опасан отпад из домаћинства) на загађење подземне и површинске воде, земљишта и ваздуха	Количина сакупљеног опасног отпада	Извештај о предатим количинама на неутрализацију, спаљивање и трајно уништење	Одлука о посебним токовима отпада; ЈКП „Стандард“	Министарство и Покрајински Секретаријат	Буџет Општине Ада и корисници
7.7. Подизање свести становништва и привредних субјеката о потреби правилног управљања комуналним и другим врстама отпада	Од 2019. Континуирано	Укључивање већег броја субјеката у систем управљања комуналним и индустријским отпадом, а посебно опасним отпадом који остварује највећи негативни утицај на животну средину	Повећање броја корисника и циљних група у селекцију комуналног и других врста отпада	Процентуално и номинално изражен пораст посебно издвојеног отпада; Годишњи извештај ЈКП о количинама сакупљеног рециклабилног отпада и одложеног отпада на депонију	Одлука о управљању отпадом, ЈКП „Стандард“ континуирана кампања према корисницима услуга (Сајт, локални медији, приказ резултата)	ЈЛС, ЈКП „Стандард“, локални медији; институције Општине Ада, основне и средње школе, предшколска установа, привредни субјекти, МЗ, корисници услуга ЈКП	Средства ЈКП „стандард“ и рециклера са којима ЈКП сарађује

Специфични циљ 7	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови
Одржавање спремности за ванредне ситуације уз унапређење опремљености и знања	Правовремено и ефикасно реаговање у случају појаве било које ванредне ситуације у циљу превенције поремећаја здравља становништва и умањења непосредних ефеката на здравље	Планови	Континуран

Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
1.7. Процена: (спремности и опремљености екипа за ванредне ситуације у јавним, здравственим установама и јавним предузећима)	2019-2026	Процена	Број и опремљеност екипа	Планови Установа (здравствених и социјалне заштите)	Општина Ада	ЗЗЈЗ Кикинда, Дом здравља Ада, Центар за соц. рад Црвени крст и др.	Општина Ада, Република, Покрајина
2.7. Спремност и опремљеност екипа у ванредним ситуацијама	2019-2026	Одржавање спремности за ванредне ситуације	Број провера спремности екипа	Извештај	Општина Ада	ЗЗЈЗ Кикинда, Дом здравља Ада,	ЈЛС, РС, АП
3.7. Стручно методолошка помоћ и едукација учесника	2019-2026	Подизање нивоа знања везаних за појаву ванредне ситуације и спремности за ванредне поремећаје здравља становништва и умањење непосредних ефеката на здравље	Број провера спремности екипа Број едукација, Број учесника	Извештај Извештај	Град Сомбор Општина Ада, Дом здравља	ЗЗЈЗ Сомбор, Болница, ЗЗЈЗ Кикинда, Дом здравља Ада, Центар за соц. рад Црвени крст и др	Република, Покрајина, Град ЈЛС, РС, АП

4.7. Информативно/медијске активности	2019-2026	Информисање јавности	Број медијских активности	Извештај	Општина Ада	Средства јавног информисања	ЈЛС, РС, АП
--	-----------	----------------------	---------------------------	----------	-------------	-----------------------------	-------------------

Специфични циљ 8		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Унапређење здравља кроз међусекторску сарадњу.		Квалитетнија промоција јавног здравља и здравствено васпитање кроз међусекторску сарадњу			Број спроведених активности		Континуран
Рок (почетак и крај активности)		Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници		Извор финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
1.8. Сарадње здравствених установа које обављају делатност у области јавног здравља са осталим учесницима у јавном здрављу у Општини Ада	2019-2026	Умањење непосредних негативних ефеката на здравље	Број одржаних сусрета, састанака, едукација	Планови и извештаји	Савет за здравља, Дом здравља Ада	Дом здравља Ада, Институције у Општини Ада: центар за социјални рад, црвени крст, ПУ, НВО, удружења жена	ЈЛС
2.8. Формирање међусекторског тима за унапређење здравља	2019-2026	Формирање заједничке мисије и визије и заједничко деловање ка	Формиран тим	Извештај носиоца активности	Савет за здравља	Јавна предузећа, установе, НВО, радна тела и савети у ЈЛС	ЈЛС

		унапређењу јавног здравља					
3.8. Сарадње здравствених установа које обављају делатност у области јавног здравља са осталим учесницима у јавном здрављу на нивоу округа, Покрајине и Републике	2019-2026	Преношење и умањење посредних инепосредних негативних ефеката на здравље	Број одржаних сусрета, састанака, едукација	Планови и извештаји	Савет за здравље, Дом здравља Ада	Дом здравља Ада, Савет за здравље, ЗЗЈЗ Кикинда, Институти за јавно здравље Покрајине и Републике	ЈЛС, РС, АП

**„СРЕЋА ЈЕ КАДА СМО ЗДРАВИ И КАДА СУ ЗДРАВИ ОНИ
КОЈЕ ВОЛИМО“**

Члан 4.

Овај план се објављује у „Службеном листу општине Ада“.

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Општина Ада
Скупштина општине Ада
Број:50-1/2020-01
Дана:20.02.2020.

Председник
Скупштине општине

Атила Бучу с.р.

